ST. O. IOSIF

P O E Z I I

EDIŢIE DEFINITIVĂ INGRIJITĂ
DE ŞERBAN CIOCULESCU

BUCUREŞTI
FUNDAŢIA PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ «REGELE CAROL II»
39, Bulevardul Lascar Catargi, 39
1 9 3 9

www.dacoromanica.ro

PREFAŢA

Din opera poetică, foarte întinsă şi felurită, a lui St. O. Iosif, cadrul culegerii noastre nu a fost menit să cuprindă nici încercările dramatice, nici scrierile în colaborare cu D. Anghel, Ne-am restrâns aşa dar la o alegere, din lirica şi epica autorului: contribuţia originală şi de traducător. In scopul publicării selective, am avut înainte de orice în vedere propriul discernământ al poetului, manifestat în cele două culegeri generale: « Poezii », 1893—1908 (1908) şi « Tălmăciri » (1909). Am respectat, în linie generală, criteriul de alegere al lui Iosif, cu neînsemnate retuşări: am adăugat câteva poezii din prima culegere de « Versuri » (1897) spre a contribui într'o oarecare măsură la reconstituirea debuturilor caracteristice şi am renunţat la un mic număr de bucăţi, nesemnificative, de sentimentalism minor, de neintensă inspiraţie religioasă, de evocare parisiană neexpresivă şi de epică derivată. Din « Cântece » (1912), am reţinut poemele reprezentative, mai numeroase decât cele respinse. Am păstrat, din producţia ultimului an, de turburată existenţă, a lui St. O. Iosif, numai un grup de « cântece » şi o singură poezie, în cea de a treia şi ultima versiune. Alegerea noastră a fost nevoită să renunţe la imnul « La Arme », precum şi la postumele, — în majoritatea lor publicate în revista « Flacăra » şi din care editura cu acelaşi nume nu a izbutit să realizeze volumul anunţat, — necorespunzătoare nivelului artistic al

www.dacoromanica.ro

autorului. Criteriul nostru selectiv nu s'a raportat la un discutabil ideal de frumuseţe, ci la măsura obişnuită a talentului lui St. O. Iosif, al cărui volum de faţă nu se cuvenea să-l reprezinte prea inegal. Din activitatea traducătorului, cantitativ de sigur îndoită faţă de producţia originală, am păstrat proporţia inversă, rezervându-i doar o treime din spaţiul disponibil. Am prezentat tălmăcirile din Heine, care au consolidat faima de traducător a lui Iosif, în ordinea cronologică a publicării lor, în periodice. Acelaşi criteriu cronologic ne-a călăuzit şi în tipărirea poeziilor originale (cu o mică frângere a liniei, la poemele epice, unde, după bucăţile de inspiraţie autohtonă şi fragmentul din poema istorică « Din zile mari », am grupat câteva balade imitate după folklorul străin). Nu am întâmpinat o reală dificultate din partea ortografiei, destul de unitară la Iosif; i-am păstrat curiozităţile, când erau cerute de perfecţia rimei, dar le-am părăsit pe cele cu totul nejustificate (ca forma « Visază *codrul* »). *Am dat cea mai mare luare aminte prescurtărilor silabice, prin apostrof sau trăsură de unire, ca să păstrăm ritmul, fără greş; în acest scop, am verificat riguros versurile ameninţate cu coruperea ritmică, alegând lecţiunea cea mai bună, menţionând provenienţa ei şi motivându-i superioritatea. Când ne-am găsit în faţa unor variante, am reprodus, după metoda uzuală, ultima versiune şi am dat la « note şi variante », primele redactări, cu deosebirile de amănunt sau în fizionomia lor mai depărtată de textul definitiv. Pentru câteva poezii, am folosit şi variantele postume, din amintirile câte unui prieten, ca prof. Sextil Puşcariu şi ing. C. Stănulescu. Nu am avut cunoştinţă de alte manuscrise, decât cele aflătoare la Biblioteca Academiei Române, din donaţia Iacob Negruzzi, reprezentând încercări tinereşti, refuzate de « Convorbiri Literare ».*

Materialul notelor şi variantelor deschide cetitorului perspectiva asupra şantierului artistic al lui St. O. Iosif.

www.dacoromanica.ro

Poetul nu retipărea niciodată, din periodic în volum, fără să-şi revadă scrupulos textul. Adesea, transformarea echivalează cu o redactare nouă. St. O. Iosif era un artist de tip clasic (deşi poezia sa tradiţională se încadrează mai curând tipului romantic), care atinge naturalul pe cale artificială şi simplicitatea prin străduinţă. Privirea în atelierul poetului, pe care o îngădue această ediţie, nu e interesantă numai pentru cercetătorii de specialitate; migala poate servi, prin exemplaritatea efortului, ca o desminţire a iluziei romantice, referitoare la aşa zisa « inspiraţie ». Acest gând oarecum educativ, dacă ne e îngăduită mărturia, ne-a îndemnat să adunăm variantele cu o adevărată plăcere, chiar dacă transcrierea şi verificarea lor nu e dintre cele mai lesnicioase. Semnalizarea lipsurilor va îngădui îndreptarea lor, cu un nou prilej.

Aducem aci o cordială mulţumire d-lui Barbu Theodorescu, care a avut bunăvoinţa să ne ţină la îndemână bogatul său material de fişe bibliografice, din despuierea periodicelor româneşti, atât de superficial realizată de încercările bibliografice, tipărite. Am ţinut seama de mai multe interesante suggestii din « Menţiunile critice » ale d-lui Perpessicius, pe care îl considerăm cel mai intim înţelegător şi zelos apărător al poeziei lui St. O. Iosif; dintr'o prea fugară convorbire cu domnia-sa, ne-am hotărît să renunţăm la imnul militar din 1913, dar să nu lăsăm nepublicată lunga poemă, de uneori obsedantă cadenţă eminesciană « O viaţă », însă de o atât de generoasă inspiraţie. Ne-am îngăduit să apreciem altfel decât d-sa, euforicele sonete parisiene (de minimă valoare artistică, după noi), e drept, interesante ca atitudine psihologică, prin raportare la tendenţioasa replică a lui Goga, în « Din umbra zidurilor ». Il rugăm pe d-l Perpessicius să primească omagiul gratitudinii noastre, care ar fi fost nemărginită, dacă d-sa, cel mai indicat, şi-ar fi găsit timpul să redacteze această ediţie.

www.dacoromanica.ro

INTRODUCERE

POETUL

Conturarea fizionomiei morale şi scriitoriceşti a lui St. O. Iosif se săvârşeşte timpuriu. Poetul face parte din fericita familie spirituală a celor ce se găsesc fără să se caute prea mult. Incă înainte de a fi publicat, dar pe când începuse a scrie, adolescentul de cincisprezece ani (1890), împărtăşindu-şi sufletul şi proectele, epistolar, îşi desvăluie câteva trăsături esenţiale şi permanente. De pe atunci, socoteşte stilul, « arta scrierii », ca o faptă, o lucrare; la o vârstă când se foloseşte de un loc comun, spre a numi stilul « oglinda sufletului », viitorul poet îl consideră totuşi rezultatul unei elaborări. Destinul său de migălitor al cuvântului scris e parcă închis în cele câteva naive rânduri de adorare a însuşirilor stilistice, recunoscute corespondentului său. In aceeaşi scrisoare, îşi mărturiseşte predilecţia pentru scrierile istorice, şi cu deosebire pentru « tot ce este scris într'un stil poporal ». Urmează, cu o candoare naivă, mărturia ineţabilei plăceri, de acelaşi ordin: « Limba pe care o vorbeşte poporul, are pentru mine o dulceaţă, pe care nu ţi-o pot descrie...» Interesul filològic i se desvoltă în reacţiune împotriva latinismului, care stăpânea încă în Ardeal: « Vrea să ne facă de tot latini şi pentru dragul latinismului împreună cacofonia cu monotonia şi cu etimologia şi fabrică cuvântul adeveretate*!.... » Asemenea abuzuri îl rod la*

www.dacoromanica.ro

inimă şi de teama să nu uite expresiunile româneşti frumoase, le urmăreşte mereu cu gândul, în fervente meditaţii. După ce şi-a desvoltat gustul prin cetire, adolescentul se apucă să adune poveşti, anecdote şi poezii populare, din împrejurimile Sibiului. Domiciliul periferic îi îngădue plimbări câmpeneşti, pe înserate, în căutarea unor locuri pitoreşti ca acelea în mijlocul cărora fusese crescut la Braşov şi în secuime; după cum mutarea într'o stradă centrală închizându-i zările înverzite, cu ziduri înalte, îi îndeamnă sufletul spre tânjire. Sentimentul naturii este aşa dar la Iosif înăscut, de vreme ce străbate din manifestările sale primordiale, sau măcar desvoltat din prima copilărie, cu o puternică întipărire. Cu toată acea « mulţămire dulce », simţită în plimbările vesperale şi fără să ducă vre-o lipsă, adolescentul e nemulţumit fără pricină şi varsă lacrimi fără să ştie de ce. In aceeaşi vreme, crede că este mizantrop. Cele două trăsături intime şi statornice, melancolia şi nevoia de singurătate, îi sunt de asemenea înnăscute sau desvoltate la vârsta primelor impresii sufleteşti. Nestatornicia lor, frecventă în manifestările adolescenţei, denotă o criză de creştere norocos străbătută: la St. O. Iosif stigmatele crizei de creştere rămân neşterse, ca stări de conştiinţă, şi ale maturităţii. In sfârşit, printre însuşirile adolescentului, augurante, mai menţionăm productivitatea sa îmbelşugată, dar şi modestia cu care începătorul închină pavilionul înaintea maeştrilor literari, respectaţi pentru desăvârşirea artistică.

Poetul şi artistul de simţire naturistă şi de expresie populară, se găsesc în stare nucleară la St. O. Iosif, înaintea debuturilor sale, indicaţi cu o preciziune puţin obişnuită. Literatura sa se va desfăşura fără şovăire, în sensul întrezărit de adolescent. După relativ scurte dibuiri, pe care le-am numi generice, spre a desemna caracterul necesar al sensibleriei în oricare începuturi lirice, poetul păşeşte spre notorietate, cu colaborarea sa

www.dacoromanica.ro

la « Viaţa » (1894—95). Materialul primelor lui poezii bune se trage din viziunea satului copilăriei sale, locul natal al tatălui său. In structura satului ardelenesc, recunoaştem caracterul micului târg ciscarpatin. Din acest cadru de structură semi-rurală, dar cu măreţe privelişti naturale, St. O. Iosif a păstrat un mănunchi bogat de impresii ale copilăriei. Oricare ar fi fost turburarea adolescenţei, copilăria poetului învederează o tonalitate de voioşie, predominantă: este copilăria, cu caracterele ei universale, abia colorate local. Asupra satului e însă nevoie să stăruim, deoarece ne va duce la unele încheieri deosebite. Momentul obişnuit al fixării sale descriptive nu poate fi decât cel duminical sau sărbătoresc, când satul iese din toropeala zilelor de muncă; sau este ziua de bâlci, care-i însufleţeşte înfăţişarea. De câte ori ritmul viziunii obiective e înviorat, poetul aderă şi cu subiectivitatea sa, cucerită. Aşa e tabloul de « Veselie », la orândă, unde creştinii şi popa petrec, ca să uite urgia viforniţei de-afară. Scriitorul are câte o notă realistă, care-i trădează prezenţa efectivă. Notabilă e însă adeziunea sa spirituală, la petrecerea colectivă, sau replica din « Fuit... », cu melancolica evocare a veseliei, la revederea crâşmei părăsite. Eroul individualizat al vieţii rurale, sărbătoreşti, este « Cobzarul », depozitarul baladelor şi al doinei, păstrătorul datinei. Un element de pitoresc, în zugrăvirea satului, e şatra cu ţigani sau ţiganii ambulanţi, artişti. O notă duioasă de compătimire îi însoţeşte (« Noaptea sub schele » şi « Artişti »), notă care nu va reuşi, către sfârşitul existenţii poetului, să se prefacă în puternic accent de simpatie pentru categoriile muncitoare.

De bună seamă, lectura lui Coşbuc nu e străină în ritmul câte unei bucăţi ca « Furtuna », dar mai vrednică de luare aminte e sforţarea, încununată cu izbândă, de a se diferenţia de accentul înaintaşului, prin evitarea cadenţelor sale ritmice şi a temelor sale rurale. De aceea,

www.dacoromanica.ro

lipseşte idilicul, care e scenic şi sentimental, — şi i se substitue o filmare mai veristă a aspectelor dela ţară. Nota diferenţială, desigur voluntară, iese în lumină cu deosebire în înfăţişarea muncilor agricole, sub semnul aspru al secetei. In acest fel energica pecete optimistă a meşterului năsăudean, e din capul locului, îndepărtată, începătorul conservându-şi filonul personal. (Rămâne de cercetat, ceea ce nu s'a făcut până acum, de cunoscătorii limbii maghiare, dacă nu se găsesc mai curând influenţe din Petöfi). Pastelurile lui St. O. Iosif, în « Patriarhale », derivă din viziunile sale primordiale, redactate pentru « Vieaţa ». Fără să trădeze o atitudine pesimistă, ele desfăşoară cu obiectivitate condiţiile vitrege ale muncilor câmpeneşti; în monotonia caniculei, paparudele aduc o notă vioaie de pitoresc. De altfel, mănunchiul de « Pasteluri » nu este sistematic pesimizat, oferind cetitorului o varietate de aspecte şi tonalităţi, foarte personale, dacă le alăturăm de Coşbuc, cu ideea de model preconcepută. Nota regională nu lipseşte, dar ea se strecoară alături de obiectivul central al vieţii dela ţară, unde mai nu se desluşeşte caracterul local de acela general al spaţiului nostru etnic. Prin alte cuvinte, satul şi câmpul, în viziunea lui St. O. Iosif, deşi zugrăvite cu un netăgăduit verism, nu înfăţişează prin particularităţi etnografice sau lexicale, o perspectivă regională. La configurarea sintetic românească a satului, va fi contribuit strămutarea timpurie a poetului, în Vechiul Regat, dar într'o măsură mai hotărîtoare, refuzul său de a specula un material verbal, provincialist. Iredentismul ia uneori caracterul subiectiv al sondării viitorului, la sfârşitul unui pastel:

« Va răsări când-va şi steaua
Acestui neam nenorocit?... »

după cum dragostea pentru provincia natală e exprimată de poetul pribeag prin mijlocirea călăreţului care ţine faţa întoarsă spre Ardeal.

www.dacoromanica.ro

In Amintiri dela « Luceafărul », *d-l Octavian C. Tăslăoanu notează cu bună dreptate că tema acestui pastel (VI) l-a inspirat pe Octavian Goga în poezia « Pribeag ». Sunt, într'adevăr, corespondenţe prea isbitoare în cadenţa ritmică, pe lângă repetatele semne de falsă-memorie; versurile lui St. O. Iosif:*

« Un voinic pe-un murg călare »

şi

« Unde-o turlă 'n fund străluce »

se păstrează în poezia lui Goga:

« Un voinic pe murg călare »

şi

« Turla satului străluce ».

Comentatorul socoteşte modelul superior imitaţiei, fără a-şi întemeia susţinerea. Poate că superioritatea poeziei lui St. O. Iosif, de o factură desăvârşită, constă în caracterul ei mai impersonal, care ridică nostalgia la simbol, în timp ce imitaţia are un caracter sentimental şi anecdotic. Influenţa lui Iosif asupra lui Goga nu se mărgineşte însă la câte o reminiscenţă; ea se afirmă, mai în genere, ca o obsesie ritmică, aproape în toate poemele scurte, cu catrene hepta-şi octo-silabice. De asemenea, înainte ca Goga să speculeze tema desrădăcinării, cu un caracter oarecum doctrinar, deplângând părăsirea vetrei ţărăneşti, St. O. Iosif, încă din 1897, îi dă expresia obiectivată, în cuvintele de despărţire pe care le rosteşte mama, la plecarea feciorului:

« Da, mult mai bine ar fi fost
Să fi rămas în sat la noi,
De-ai fi avut şi tu vreun rost,
De-am fi avut pământ şi boi ».

(« Adio »).

www.dacoromanica.ro

La Goga, mai celebrele versuri, ulterioare: « De ce m'aţi dus de lângă voi? », nu sunt decât replica subiectivă şi retorizată a poeziei « Adio ». Tema, pe care şi-a însuşit-o Goga cu un accent mai dinamic, se regăseşte la Iosif în alte două poezii premergătoare: « Invins » (1898) şi « Pribeagul » (1899). Numai că, ideea de neadaptabilitate a elementului uman, strămutat dela ţară la oraş, nu ia la adevăratul ei autor, caracterul unei teze sociale, ca la Goga. In cronologia celor doi poeţi, nu trebue trecut cu vederea că volumul de « Patriarhale » al lui Iosif, înglobând mai vechea culegere de « Versuri » (1897), apăruse înainte de ivirea revistei « Luceafărul », în care se produce decisiva orientare lirică a lui O. Goga. In « Patriarhale » se găseşte nuclear satul, a cărui monografie lirică va fi reluată de Goga, cu un îndemn activ, de răsunet social. La drept vorbind, « Poezii » (1905), de O. Goga nu sunt decât un ecou amplificat, al « Patriarhalelor », trecute printr'o sensibilitate virilă, răsvrătită.

După primele sale tablouri de schiţare realistă a satului şi de voioasă evocare a copilăriei, St. O. Iosif şi-a conturat personalitatea din confluenţa celor două motive de inspiraţie. Sub semnul tendinţei presemănătoriste, a lui Vlahuţă, se desvoltă sensibilitatea pentru trecut, paseismul sentimental al tânărului poet. In « Convorbiri literare » şi în filiala ei independentă, « Literatura şi arta română », ori în reviste tinereşti, la a căror organizare a contribuit, la « Floare-albastră », la « Pagini literare » şi « Curierul literar », structura sa temperamentală, nostalgic orientată către ţară şi trecut, se desvoltă armonios. Atingerea cu străinătatea, timp de doi ani (1899—1901) nu-i alterează sensibilitatea, nici nu i-o îmbogăţeşte; ea se soldează fără pasiv sau activ. Cu o sinceritate absolută, poetul se mărturiseşte prins într'un vârtej al tuturor simţurilor, în furnicarul Parisului, care îi răstoarnă perspectivele trecutului. Dar cât de nesemnificativă este expresia exaltării sale, tradusă în versuri stângace, co-

www.dacoromanica.ro

pleşite parcă de noile simţiri! De aceea ajungem la constatarea că euforia sa parisiană nu l-a inspirat bine, decât îndemnându-l să-şi caute şi să-şi găsească în închipuirea sa, patria părăsită. Intr'adevăr, mult mai firești, fără să urmărească antinomii sufleteşti dramatice, sunt sonetele în care poetul îşi reface la Paris, atmosfera patriarhală, a datinelor româneşti. Aceeaşi nepotrivire adâncă cu frământarea metropolei occidentale, surprinsă la Iosif, chiar când poetul se lasă amăgit de o patetică adeziune trecătoare şi rectificată apoi prin reintrarea lui, în ritmul său sufletesc fundamental, e reluată de Goga cu o intenţie vădit tezistă, căreia însă nu reuşeşte să-i comunice retorica pasionată din « Poezii ». E aşa dar un paralelism între poezia lui O. Goga şi a lui St. O. Iosif, care denotă diferenţierea temperamentală şi totodată calculată a poetului social, de nostalgicul său tânăr înaintaş, nu odată luat ca model, în intenţia de a-l depăşi. In realitate, depăşirea e mai puţin de ordin artistic, decât de intensitate temperamentală. De altfel, Goga se mai deosibeşte de Iosif şi prin materialul lexical, uneori regional, alteori arhaizant, bisericesc, căutând coloratura provincială, de care Iosif se îndepărtase din primul moment.

*In ucenicia artistică a lui Iosif, primul prestigiu care operează asupra începătorului, este acela al lui Vlahuţă, care recomanda, mai mult teoretic decât prin exemplu, grija minuţioasă a perfecţiei formale. Câtăva vreme, tânărul poet a stat şi în preajma lui Caragiale, la « Epoca literară ». Aci, într'o recrudescenţă de modestie (calitate nativă la Iosif), sub efectul preceptelor maestrului, învăţăcelul semnează cu indesciſrabilul pseudonim « M. Pĕtru », câteva poezii, retipărite în volum. Instantaneul rural, « Ruptură », al camaraderiei dintre cei doi recruţi, desfăcută prin joc mut, când îi străfulgeră în aceeaşi clipă amintirea fetei, iubită de amândoi, e parcă dinadins conceput ca să facă plăcere lui Caragiale, care dădu-se cu « Ion prostul » (*Moftul român, *1893) un model*

www.dacoromanica.ro

de anecdotă rurală. Ciracul a servit maestrului ca secretar: lui i-a fost astfel dictată partea treia din nuvela ardelenească « Poetul Vlahuţă ». De rândul acesta, economia artistică a marelui prozator care jertfea fără milă ţâşnirile primelor improvizări, reducându-le la esenţă, va fi impresionat puternic, ca un exemplu decisiv. Se pare că şi Caragiale a preţuit realizările lui Iosif, entusiasmându-se de redactarea originară a « Baladei », a cărei apariţie o salută telegrafic. Următor scurtei sale ucenicii, Iosif nu va tipări sau retipări nimic, fără să treacă prin spaimele artistului conştiincios: chiar când trimite o poezie, câte unui prieten, fără să fie destinată publicării, poetul e cuprins de nelinişti, lucrează la o redactare mai îngrijită şi o trimite şi pe aceasta amicului, cu rugămintea să o distrugă pe cea dintâi. Grija sa nu se frământă după expresia rară, care să izbească pe cititor, ci caută cuvântul cerut de armonia, de unitatea textului. De aceea rezultatele disciplinei sale artistice nu sunt strălucitoare, dar asigură omogenitatea tonalităţii. Este un artist, aşa dar, de structură clasică, a cărui disciplină tinde spre limpezime şi firesc, realizându-le. Aceeaşi disciplină, de atentă grijă a economiei generale, aduce nu ştim ce obiectivare a stărilor sufleteşti personale, împrumutându-le o tonalitate de psihologie colectivă. Una este, la Iosif, disciplina profesională, clasică şi alta arta poetică, infuză sau explicită. In sonetul « Poezia » de romantic ecou, el deplânge surghiunirea poeziei, dela treapta fastului străvechiu, la boema tavernei sau a cafenelei, — fără să dea însă o definire despre natura poeziei. Când poetul intră în prima formaţie a « Semănătorului », din îndemnul direcţiei, probabil, dă expresie unui crez activist, de înălţare naţională. Scopul utilitar, civic şi patriotic al poeziei îi inspiră însă versuri mai puţin impresionante decât atât de pura autodefinire:

« Eu nu-s decât un singur glas din satul
Pierdut în noapte... »

www.dacoromanica.ro

Prin repetiţie şi prin încercarea de înnoire metaforică a rolului său, Iosif nu atinge avântul mare, profetic. Finalul (în prima redactare, cu întâiul vers mai sacadat):

« Dar va să vie, — vine Cântăreţul!
El va slăvi măreaţa Inviere:
Veniţi cu toţii să vestim Cuvântul! »
(« Către tinerii poeţi », 1901, III)

capătă o oarecare putere suggestivă, la gândul că versurile l-au anunţat pe Goga, retorul suferinţelor Ardealului, din preajma întregirii. Şi sub acest raport însă St. O. Iosif se defineşte faţă de O. Goga, ca un înaintaş, din filiera poeziei autohtone.

Dacă poezia profetică i-a împrumutat un accent de circumstanţă, străin, adevărata artă poetică a lui St. O. Iosif se defineşte în poezia « Când seara 'n ceasuri de singurătate ». După un deceniu şi jumătate, ea confirmă presimţirile adolescentului de cincisprezece ani:

« Eşti tu izvor de nouă poezie,
Prilej de gânduri vechi, ursite iară —
O drăgălaşă muză populară!
In ochii tăi e cer senin de vară
Şi fermecata mea copilărie
Mi-o readuci de tine-ademenită...
Să pot trăi străin de glasul urii
Ca un copil cuminte al naturii ».

Nota subiectivă a acestui crez poetic, valabil de altfel pentru o serie de sensibilităţi minore, e nevoia iluzionării, prin evocarea copilăriei sau a trecutului ancestral, de presupusă fericire. Iar caracterul ei tonic constă în comprimarea dezamăgirilor subiective, prin retrăirea unui fericit epos de

« Poveşti străbune, cântece uitate
Cu glasuri de tilinci îndepărtate ».

www.dacoromanica.ro

Idealul de reîntrupare a cuminţeniei, în starea de natură, e un concept semănătorist, de îndepărtată origină rousseau-istă, în opunere cu relele, imputate civilizaţiei. Ca un corolar al aceluiaşi crez, în « Sonet modern », Iosif pare a preconiza şi starea naturală a poeziei, corespunzătoare cântecului ciocârliei, împotriva noului monstru al Modei, adică al modernismului. De sigur că nu e nevoie să zăbovim asupra erorii din conceptul poeziei, în stare de natură, desminţit de altminteri chiar de disciplina artistică a poetului; ideea, în marginile ei raţionale, delimitează estetica naturală la o disciplină de sinceritate, în cadrul intimismului poetic. Spre deosebire însă de noţiunea curentă a intimismului, care împrumută un prestigiu de duioşie oricărui gest sau cuvânt al monotoniei cotidiene, nota intimă, proprie lui Iosif, merge mai rar către pulberea de fiecare zi a evenimentelor; ea însumează mai adesea simţirea impersonalizată, a copilăriei şi a trecutului naţional.

Ca poet al tradiţiei, Iosif trebuia să se adapteze de minune spiritului semănătorist; el colaborează la organul mişcării, la vârsta maturităţii sale lirice, după ce tipărise « Patriarhale » şi « Romanţe şi Cântece » de Heine. Departe de a-l modela în vederea identificării lui cu doctrina, « Semănătorul » îşi găseşte în St. O. Iosif poetul ideal, de rfectă expresie a tendinţelor sale. Ba chiar, tezaurul de sentimente conservatoare din « Patriarhale » e o recomandare mai expresivă decât cele trei sonete-manifest « Către tinerii poeţi ». Simţirea trecutului şi a valorilor sale morale, a fost pentru Iosif altceva decât o dogmă: un act natural, fiziologic, ca respiraţia. Caracterul firesc şi sinceritatea poeziei sale, saturată de tradiţionalism, în afară de orice spirit programatic, sunt indiscutabile. Piatra de încercare a sincerităţii, în poeziile teoretice, e însăşi vecinătatea mai numeroasă a bucăţilor fără pretenţii ideologice, care i-au reuşit mai bine. De altfel dragostea de trecut, care e fundamentul moral

www.dacoromanica.ro

al tradiţionalismului, se manifestă paralel la St. O. Iosif în lirică şi în poezii epice. Fără să manifestăm pretenţia de a impune o judecată ierarhizatoare, vom menţiona valoarea deosebită a baladelor şi basmelor. Ele stau de sigur alături de cele mai bune « Pasteluri » şi « Icoane din Carpaţi » (dintre care cea mai celebră este « Doina »). Innoind temele baladelor populare şi adăogând dimensiunii eroice, o notă de sănătos umor, poetul şi-a revelat familiaritatea de veche durată cu folklorul şi a dovedit încă odată, după V. Alecsandri, cât de frumoase sunt textele populare, în prelucrarea unui artist. Precum unicitatea « Mioriţei » nu se explică decât prin intervenţia bardului dela Mirceşti, tot aşa şi variantele folkloristice ale lui Iosif sunt superioare modelelor populare.

In « Amintiri despre St. O. Iosif », d-l M. Sadoveanu a surprins transfigurarea ce se producea în poet, la auzul cântecelor bătrâneşti: « Timidul, concentratul, blajinul Iosif era îndrăsneţ. Vorbea cu entuziasm despre baladele noastre bătrâneşti ... Găsea cuvinte şi expresii fericite. Avea vocea vibrantă. Arătând pe bătrân (lăutarul care cântase din naiu « Cântecul lui Corbea »), bunul Iosif declară cu patos: — Il vedeţi? Acesta e mai mare poet decât toţi acei cari încearcă bizarerii de sunete şi imagini într'o ţară cu un aşa de puternic curent popular... » Până şi motivele populare străine, în adaptare românească, la St. O. Iosif, se localizează desăvârşit. Totuşi, iniţiativa de a i se încredinţa de comandă, poemul eroic al lui Ştefan cel Mare, cu prilejul pomenirii din 1904, a plecat dela ideea greşită a adaptării mijloacelor poetului, la dimensiunile epopeice. « Din zile mari » e de sigur nereuşita care îl va fi costat cel mai mult pe Iosif.

Mergând în sensul propriilor sale înclinări, adaptându-şi expresia la conţinut printr'un instinct artistic educat, Iosif a simţit de sigur nepotrivirea calităţilor sale, cu poemul epic de mare întindere. Poetul a luptat cu subiectul său grandios, folosindu-se de virtuozităţi

www.dacoromanica.ro

metrice, neîndestulătoare în circumstanţă. Accentul energetic i-a lipsit dela primele încercări, de natură ocazională, ca pomenirea lui Tudor Vladimirescu (8 Sept. 1897, — manuscris în păstrarea Academiei Române) şi a răscoalei Moţilor (« Câmpul libertăţii », în « Credinţe »), în poezia religioasă, ca şi în cea socială sau naţională. Amintim în acelaşi sens oda dedicată Prinţului Carol, *una din ultimele lui poezii, cu finalul impresionant:*

Recucereşte-ne Ardealul...
Acesta este gândul meu —
Auzi-mă tu, Dumnezeu!

Valoarea imnului « La arme » nu e la nivelul succesului său, datorit împrejurării războinice.

Poezia lui St. O. Iosif e totuşi pe nedrept considerată ca expresia minoră a unei deficienţe vitale. La cristalizarea acestei impresii, trecută în domeniul public, au contribuit foarte mult mărturiile cunoscuţilor şi legenda înduioşată a unei existenţe nefericite. Oricât de greu ar fi de luptat cu legendele, mai ales când acestea îşi asumă un rol de justiţie postumă — şi mărginindu-ne la aprecierea exclusivă a operii, vom mărturisi că poezia lui Iosif ne lasă impresia unei robuste sănătăţi morale. Orientarea ei spre trecut poate stârni o impresie contrarie, în deosebi la lumina interpretării sociologice, care confundă paseismul cu pesimismul sau decepţionismul.

De altfel, pesimismul liric, când nu e traducerea în versuri a unei discursivităţi filozofante, este expresia unei experienţe morale negative. Lui Iosif, până în pragul ultimilor ani, i-a lipsit atât pretenţia filozofării, cât şi patetismul trăit. Când a fost să lămurească geneza morală a melancoliei sale, poetul a situat-o pretimpuriu, « într'o Duminecă 'nfloritǎ », cu satul strâns la horă (« Melancoliei », 1902); soră bună cu solitudinea,

www.dacoromanica.ro

melancolia e un sentiment cultivabil printr'un fel de disciplină, care-i atestă dulceaţa:

« Înstrăinat de-atâta veselie,
Am căutat singurătatea 'n cetini...
Atunci te-am cunoscut, melancolie
Şi vezi, de-atunci rămas-am buni prietini »

Dar şi nota melancolică e destul de rară la Iosif, al cărui vers robust şi bine cumpănit, închide nostalgii senine, împăcate cu soarta.

De aceeaşi sănătate morală e productivitatea sa, de traducător şi de autor dramatic, singur sau în colaborare cu D. Anghel. In geneza noului autor, A. Mirea, unii critici refuză să vadă rolul activ al lui Iosif, atribuind colaboratorului său, atât iniţiativa cât şi redactarea, inspiraţia şi execuţia. Abilitatea polimetrică îi aparţine însă lui St. O. Iosif, mai virtuos în arta formală decât D. Anghel, al cărui impresionism simbolist se luptă cu dificultăţi rafinate. Se pare că sensul acestei colaborări, chiar în vremea ei a putut fi răstălmăcit în defavoarea lui Iosif, care şi-a pierdut în această aventură o parte din prestigiul personal şi fericirea căminului. Deşi lovit în resorturile sale de viaţă, prin singura reală nefericire, pe care a cunoscut-o, poetul nu s'a resimţit, în vitalitatea creaţiei. Adversitatea i-a servit dimpotrivă ca un suprem imbold de depăşire. Ca şi cum iraţionalul i-ar fi comandat să dovedească pipăit că n'a fost preferat cel mai bun din doi, că temeiurile cerebrale ale necredinţei erau şubrede, poetul atinge cu noile sale « Cântece » piscul artei sale. « Cântece » nu sunt numai o primenire a inspiraţiei, la apa vie a suferinţii, dar şi o realizare artistică, de un deosebit rafinament. Ca într'un duel de artă cu rivalul său mai norocos, Iosif se joacă cu rimele funambuleşti, cu enjambement-*ul şi mai în genere cu toate artificiile primejdioase, fără să păgubească însă seriozitatea adâncă a inspiraţiei sale. O asemenea acrobaţie a*

www.dacoromanica.ro

tehnicei, cu respectarea gravităţii patetice, e de sigur ultima şi cea mai de seamă biruinţă a poetului (a cărui poezie mai veche îşi denatura prozaismul prin agrementele poliritmice[1].

In momentul publicării lor, « Cântecele » au cules respectul unanim, de ordin etic şi estetic, cuvenit omului şi artistului. Criticii tineri, ca d-l E. Lovinescu, recunoşteau că s'a ivit o armonie elegiacă nouă, după Eminescu. Este drept că simbolismul de muzicalitate interioară, în anii săi de înflorire dela noi, după războiu, a perimat răsunetul emotiv al ultimelor elegii romantice. La recitire însă, desbăraţi de orice prejudecăţi de şcoală, nu putem tăgădui puterea de înlănţuire a unei poeme ca « Mi-e dor de-un vis ».

Te chem şi zi şi noapte, dar
Tu nu-mi auzi în veci chemarea...
Şi nu-i mai fioroasă marea
In sbuciumarea ei, ca marea
Mea jale, chinul meu amar!

In stăpânirea unei adevărate vrăji melodice, poetul, după ce şi-a cântat poemul de mortificare a urii, de slăvire a necredincioasei şi de împăcare cu ideea morţii, mai urcă o treaptă de simţire, îmbrăţişând şi suferinţa altora, care-i rămăsese străină. Mărturisim că nu preţuim prea mult poema « O viaţă », cu numeroase ecouri eminesciene, dar celelalte cântece ale compasiunii pentru categoria scriitoricească, « Elegie » sau « Inmormântare », sunt dintre cele mai desăvârşite realizări ale poetului. Tensiunea efortului şi probabil neîndurarea morbului, contribue însă la slăbiciunea producţiei, posterioare « Cântecelor ». Poetul e sfârşit cu un an înainte de eliberare, în ciuda fecundităţii sale, necalitative: avânturile generoase, de îmbrăţişare a semenilor, de slăvire a muncii, de energie, se frâng neputincioase. Dar el şi-a înfăptuit menirea, după senina contemplare a naturii şi a trecutului, de a-şi rosti patetic simţirea personală, cu rigorile şi uneori fanteziile celei mai rafinate muzici.

www.dacoromanica.ro

TRADUCĂTORUL

Incă dela primele-i începuturi, în Revista Şcoalei *dela Craiova, St. O. Iosif manifestează o activitate îndoită şi paralelă, de traducător şi de producător original. El posedă în acea vreme (1891) la vârsta de 16 ani, o seamă de lecturi literare străine, care, prin mijlocirea traducerilor, îi servesc să-şi desvolte aptitudinile lirice. Se pare că, înainte de a fi deprins în şcoală limba maghiară, necunoscută de acasă, se familiarizase cu limba germană. De altfel, el nu simte atragere decât pentru Petőfi, din câmpul literaturii ungureşti, cât timp lirica germană îi este mult mai simpatică, deşi predilecţia lui statornică va fi mereu* lied-ul *lui Heine. Mai târziu, în colaborare cu D. Anghel, intim cunoscător al simbolismului francez, Iosif se apropie ocazional de Verlaine şi de alţi compatrioţi ai sărmanului Lelian. In sfârşit, făcându-şi din plăcerea de a traduce, o a doua natură, şi îndemnat, prin notorietatea dobândită în această direcţie, de a stărui într'însa, poetul atacă brav texte dramatice întinse, încumetându-se astfel de a tălmăci şi indirect, pe Shakespeare, din text german. Nu ne vom opri asupra unor astfel de întreprinderi, în esenţa lor discutabile, ci ne vom mărgini a considera traducerile lirice şi epice, din limba germană. E locul să ne întrebăm dacă Iosif era călăuzit şi de un interes filologic, care să-i suplinească necunoaşterea limbii engleze, bunăoară. Astfel, cu ajutorul unui dicţionar, prevăzut şi cu indicaţii fonetice, el ar fi putut urmări,*

www.dacoromanica.ro

paralel cu textul secund, german, structura lexicală a poemei lui Southey «Cataracta Lodorei», o adevărată comoară de aliteraţii şi onomatopee. Se pare însă că traducătorul român nu era susţinut de o asemenea pasiune filologică şi că se mulţumea cu textul german, care, ca orice tălmăcire tedescă, garantează «pentru conformitatea» originalului, nemţii clasificându-se cei dintâi prin fidelitatea redărilor, din alte limbi. Iosif nu făcea parte, de altfel, dintre acei traducători, chinuiţi de grija autenticităţii filologice a duplicatului. El nu se socotea dator să păstreze, ci se credea îndreptăţit să adauge. Ca traducător, îşi asuma un rol de adaptator liber, neconstrâns de obligaţia strictă a echivalenţei. O bună parte din tălmăcirile lui îl trădează, chiar din subtitlul poeziilor: «după» cutare autor. Din perspectiva culturală a literaturii noastre, procedarea sa îi părea îndreptăţită prin necunoaşterea limbilor străine, în straturile întinse ale poporului nostru. De altă parte tălmăcitorul subordona amănuntul formal, substanţei emotive sau narative, căutând să fie «în notă» cu sentimentul sau atmosfera textului, dar cât se poate de liber în alegerea mijloacelor. Mai ales, el nu se încurca în păstrarea elementului specific, de coloare locală, care cere o adaptare strânsă la text şi presupune totodată un public cultivat, cunoscător al particularităţilor naţionale străine. Având de a face cu un mediu cultural fără orizonturi cosmopolite, aşa cum era către sfârşitul secolului trecut, ţara noastră, rolul traducătorului, după Iosif, era acela de a se menţine la mănunchiul de noţiuni comune, de care dispune publicul. Metoda lui era aşa dar conformistă, interzicându-şi ieşirea din sfera de cunoştinţe a cititorilor. Să ilustrăm cu un exemplu, tendinţa lui de adaptator, de traducător liber. Astfel, în «Viaţa», revista lui Vlahuţă, el publică, sub pseudonimul Abel, *o «imitaţie», cu titlul «Mugur, mugur, mugurel...» (30 Aprilie 1895). Aceeaşi poezie e retipărită, cu foarte mici modificări, dar de astădată ca o*

www.dacoromanica.ro

traducere din Petőfi. Tema celebrei poeme, cu titlul Szülöföldemen *(« In locul natal ») este revederea, după douăzeci de ani, a locului de baştină, părăsit la vârsta de 5 ani şi simţirea intensă a copilăriei, regăsite. Din capul locului ne izbeşte materialul verbal al traducătorului, care vorbeşte de « doina doicei . . . » lui Petőfi şi se foloseşte de refrenul popular românesc : « Mugur, mugur, mugurel... » De bună seamă că doica poetului maghiar, ea însăşi maghiară, nu-i va fi cântat « doina », ci un cântec de leagăn unguresc, iar refrenul, în limba poetului, suna : « cărăbuş, galben cărăbuş »* (cserebogár, sárga cserebogár). *Şi dacă, într'o « imitaţie », fără nume de autor, ca aceea apărută în « Viaţa », orice libertate e îngăduită, aceleaşi licenţe nu mai sunt permise când traducătorul arată izvorul, aparţinând unui poet de alt climat naţional. Pentru Iosif, o asemenea elementară constrângere rămâne însă prea apăsătoare, tocmai pentrucă el nu se sinchiseşte de original, gândindu-se numai la publicul românesc, căruia i se adresează tălmăcirea. Norma cea justă este cu totul alta şi anume respectarea specificului din original şi sensibilizarea acestui specific, aşa fel, încât publicul cel mai deosebit ca structură naţională, să-l poată intui.*

Până şi în producţiile populare străine, traduse de Iosif, transpare procedarea inversă, de spoire a textului, cu colorile naţionale româneşti. In « dainele » lituane, întâlnim pe « mândruţa » şi pe « bădiţă » dela noi, într'o aclimatizare din cele mai puţin recomandabile. Iar « dorul » nostru, cu care ne fălim, ca de un element sufletesc ireductibil, dintre acelea prea puţine, care nu-şi găsesc un perfect echivalent, nicăeri, dorul *nostru, zicem, îl regăsim în « populare maghiare », la Iosif.*

Dar să nu pierdem cu vederea grupul de « Romanţe şi Cântece », din Heine, cari au statornicit renumele de traducător al lui St. O. Iosif. Frecventarea timpurie a lui Heine şi statornicia tălmăcitorului pentru acelaşi poet,

www.dacoromanica.ro

îndeamnă pe oricine să creadă într'o afinitate sufletească, într'o consubstanţialitate, sau, cum spun ardelenii, o «congenialitate». Ea va fi fost, într'o măsură apreciabilă, dar până la un prag, pe care traducătorul român nu l-a atins niciodată: alianţa sentimentalismului cu umorul, pe întreaga lui scară (Iosif stăpânea numai primul termen sufletesc, celălalt lipsindu-i aproape cu desăvârşire). Ca şi majoritatea traducătorilor, experienţa specială a lui Iosif încadrându-se aşa dar în regula generală, el reuşea mult mai bine în baladă, în povestire, decât în lirismul pur. Aci, el redă conţinutul emoţional, dar mult mai puţin timbrul *lui Heine, sunetul său particular. Rareori i se poate aduce învinovăţirea că schimbă structura versului şi a strofei, ca în «Lyrisches Intermezzo, 26»* (Wir haben viel für einander gefühlt — Noi ne iubirăm) *sau «Verschiedene, 51»* (Es ragt ins Meer der Runenstein — Spumegă marea), *că adaogă sau suprimă versuri ori strofe. In ceea ce priveşte metoda sa de traducere, se poate surprinde o vădită evoluţie cronologică, dela tălmăcirea relativ mai credincioasă, la aceea mereu mai liberă. Dar şi sub acest raport întâlnim excepţii, care răstoarnă pretenţia de a închide într'o formulă, demersul capricios al traducerilor. Avem, de pildă, o variantă din 1895* (Viaţa, *II, 11, 23 Aprilie), «Cântec vechiu», care figurează, modificată radical, în «Romanţe şi Cântece» (1901). Versul 2, în textul german, 3, «Der Frühling ist erschienen», e redat în prima variantă. «Cântaţi (umplutură,* n. r.), — primăvara apare, *iar în forma a doua, definitivă,* — s'a desprimăvărat — *lecţiune poate provincialist exactă, dar nepotrivită, în sensul general al limbii noastre, deoarece înseamnă exact contrariul; deci, prima lecţiune e mai bună. Nu acelaşi lucru se poate spune despre forma originală a primelor versuri din strofa a doua («Der Lerchengesang erweicht mir — Das winterlich starre Gemüt»): «In inima-mi tristă — E iarnă, e urlet de vânt», — traducere primă în*

www.dacoromanica.ro

contrasens cu textul german. Mai aproape de text e forma a doua, din « Romanţe şi Cântece »: « Tresare inima-mi pustie — Din toropeala-i de mormânt ». Mai aproape, dar nu se suprapune lecţiunii germane, care, în traducere exactă, are acest înţeles: « Cântecul ciocârliei îmi înmoaie — Înţepenirea sufletească iernatică ». Să se mai ţină socoteală apoi de nenumăratele umpluturi cerute de rimă, deoarece numai versul alb îngădue traducerea exactă şi scuteşte pe poet de asemenea adăogiri, alături de text. Dăm un singur exemplu de « umplutură », versul lui Heine « Das sing ich im grünen Haine » (« Il cânt — cântecul — în dumbrava verde ») e în prima formă « Şi-l cânt, când mi-e dor *(străin de text), când mi-e frică » (traducerea aci încalecă versul următor pentru ca să urmeze un vers cu totul străin de text « De-a-pururi tovarăş mi-a fost ») — iar în a doua: Il cânt* pe câmpuri vara 'ntreagă, *cu o alterare (câmpuri în loc de dumbravă) şi un adaos (vara 'ntreagă).*

Dacă aşa dar tălmăcirile din Heine sunt pline de atâtea abateri dela forma originală, ce merit mai recoltează mult lăudatul traducător? Izbutit-a să încorporeze limbii române, nuanţele ineţabile ale liedului heinian? melodia insinuantă, melancolia colorată cu umor şi sarcasm, luciditatea sentimentală, sinceritatea îndrăzneaţă? Desigur că nenumăratele valenţe ale cântecelor lui Heine ies foarte împuţinate în tălmăcirea lui Iosif, care e simplificatoare, când nu este nesemnificativ adăogitoare. Totuşi, traducerile lui servesc, prin experienţa efectuată, în vederea unor încheieri categorice: întâi, ele dovedesc că tălmăcitorul l-a redus pe Heine la măsura propriei sale simţiri (mai puţin polivalentă) şi apoi, că l-a adaptat la scara de simţire a unui public, ca acela românesc, din preajma anului 1900. Înfăptuirea lui Iosif nu este aşa dar o biruinţă de sensibilitate filologică — o captare a cuvântului german în echivalenţe lexicale româneşti, aşa cum ar fi reuşit un poet totodată filolog, — dar ea

www.dacoromanica.ro

realizează un nivel apreciabil de îndoit conformism: odată, la portativul moral al autorului şi apoi la gama de simţire românească. Fireşte este de ales, între două pedagogii estetice, dacă se poate spune: una, conformistă, care nu năzueşte să transforme nivelul moral al publicului, ci să-i adapteze structuri sufleteşti străine, prin potrivirea lor la constituţia lui proprie — şi alta, normativă, care ar tinde să îmbogăţească sufletul naţional, în atingere cu zări noi, cu alte continente morale. St. O. Iosif a fost un excelent pedagog al conformismului, în ordinea lirică. Ii rămâne întreg meritul că a simţit eposul legendar al Germaniei păgâne şi medievale, cu parfumul lui local, pe care nu l-a risipit, prin eventuale adaptări la folklorul nostru haiducesc. El a intuit mai bine geniul german colectiv, care se răsfrânge în poveştile lui Heine, decât imponderabilele de ordin individual ale poetului din Düsseldorf.

ŞERBAN CIOCULESCU

www.dacoromanica.ro

I

LIRICE

www.dacoromanica.ro

MOȘ AJUN

Printre crengi pierdute 'n ceață
Luna 'ncet la geam apare,
Aruncând pe flori de ghiață,
Boabe de mărgăritare.

Lângă pat, jos, în căsuță,
Mama plânge despletită,
Pe copila cea drăguță
Intre îngeri adormită...

... Dar ce sgomot e în tindă?
Inima-i stă să se rumpă!
Vin copiii de colindă,
Vin la sora lor cea scumpă. —

Lărmuind cu bucurie,
Bat în geam, fac zarvă multă,
Râd cu hohot, făr' să știe
Că fetița nu-i ascultă...

Iar prin crengi pierdute 'n ceață,
Luna trist la geam apare
Și lucesc pe flori de ghiață,
Boabe de mărgăritare...

www.dacoromanica.ro

VESELIE

La orândă-i o beție
Strașnică în astă sară!
Nimeni nu mai vrea să știe
Ce viforniță e-afară...

Glasuri vesele răsună,
Zic vioare, — urlă vântul...
Joacă toți cu voe bună,
Duduie subt ei pământul!

Dând uitării grija, scârba,
Inima în piept le saltă...
Pân' și popa-i trage sârba
Cu creștinii laolaltă!

Bate 'n cisme, stă să cadă,
Dând potcapul către ceafă...
Trei moșnegi aprinși la sfadă
Se 'ndulcesc din a garafă...

Și petrec! E o urgie
A lui Dumnezeu afară,
Dar e-atâta veselie
La orândă 'n astă-seară!..,

www.dacoromanica.ro

COBZARUL

Salută zdrăngănind din strune,
Bătând cadența din picior
Și cântă legănându-și capul,
Cobzarul, mândru cerșetor...

Iar după datina străbună
Când îi întinzi paharul plin,
El nu bea până ce închină
Și varsă jos un strop de vin...

— Cobzarule, de-ai ști cât farmec
Și voe bună răspândești
Cu svonul cântecelor tale
In inimile românești!

Noi toți suntem așa de tineri
Că am putea să-ți fim nepoți...
Dar când ne zici bătrâna doină
Ești cel mai tânăr dintre toți!

www.dacoromanica.ro

O MAMĂ

I-au gătit spânzurătoare,
Vin pandurii cu poruncă.
Mama lui în prag apare
Şi la pieptul lui s'aruncă.

E bătrână, e beteagă,
Dar cu dânsul vrea să plece:
Ea se roagă, ei îl leagă,
Il pornesc şi ea-l petrece.

O 'mbrâncesc şi o înjură;
Stă obida s'o doboare:
« Domnişorule, te 'ndură!
Vreau să-l văd numai cum moare... »

www.dacoromanica.ro

VARĂ

Asfinţeşte. Printre ramuri
Aurite 'n foc de soare,
Tremură nenumărate
Mici fereşti strălucitoare.

Sub arţar, plecat moşneagul
Şade cu luleaua 'n gură,
Pare că-i cioplită 'n piatră
Luminoasa lui figură...

Joacă în văzduh ţânţarii;
Pe furiş, prin frunza rară,
Ca un sgomot de şopârle
Drăcuşorii se strecoară.

Ici şi colo doar s'arată
Printre crengile mişcate,
Şi, pitiţi, şoptesc în umbră:
Se ghiontesc, râd pe 'nfundate...

Dând semnal întregei cete,
Cel din urmă 'n fund dispare...
— Caută-i de-acu, băete!
Mută stă grădina mare...

www.dacoromanica.ro

Tresărind păşeşte 'n taină,
Doar prin foi adie vântul...
Stă, şi-ascultă... Unde-s oare?
Nu se ştie ca pământul!

Moşule, tu ştii pe semne,
Stai cu degetul la gură,
Şi zâmbind şiret, ce dulce
Amintirile te fură...

Dar de-odat' s'aude-un ţipăt,
Şi din 'nalta bălărie
Sare o fetiţă blondă
Ca un fir de păpădie!

Geaba fuge nebuneşte
Ca să scape de ştrengar...
Din tufişuri, pretutindeni
Alte capete răsar...

E un haz! cu larmă mare
Toţi jucând în drum,
Şi bunicul râde tare
Pipa scuturând de scrum...

www.dacoromanica.ro

NOAPTEA SUB SCHELE

Dănciugu scârţâe din scripcă,
Trosneşte focul, sar schintei...
Lăeţii negri dau târcoale,
Desculţi, cu capetele goale,
Curg petecile după ei.

Cu pipa 'n dinţi, bătrânii roată
Vorbesc şi râd, lângă ceaun.
Un divol mic de ţigănuşe
Işi ciurue pe cap cenuşe,
Purdeii trag un danţ nebun.

Se răsucesc, bat în călcâie,
Par draci din iad sărind pe loc,
Şi dau din mâini şi din picioare...
Cămăşile fâlfâitoare
S'ating de vâlvătăi în joc.

Nu-i paşte grija, nici urîtul!
Dar noaptea 'ncet-încet s'a 'ntins...
Se potolesc dela o vreme,
Nici alăuta nu mai geme,
Şi focul e aproape stins...

www.dacoromanica.ro

S'aude numai slab, departe,
Un cutcurig... Au adormit
Trântiți pe jos și totul tace...
Dormiți în pace
Sub cerul cel nemărginit!

Căci cerul e al tuturora,
Și-al celora desmoșteniți,
Goniți din loc în loc, de soartă...
De grijă Dumnezeu vă poartă,
Dormiți, în liniște, dormiți!

www.dacoromanica.ro

FUIT...

In dumbrava 'ntunecată
E o cârciumă pustie...
Am mai fost p'aici odată:
Era chef şi veselie!

Sus pe zidurile sale
Fâlfâia un steguleţ;
Răsunau în crâng pistoale,
Lăutarii aveau preţ...

Zdravăn om era cârcimarul,
Bunul, veselul moşneag
Care ne umplea paharul
Şi ni-era aşa de drag!

Tot chefliu mi-apare 'n minte
Sub umbrar, la viţa veche,
Tot cu şorţul dinainte
Şi cu fesul pe-o ureche...

Unde e acum moşneagul,
Muzica 'nveselitoare,
Unde e acuma steagul
Zilelor de sărbătoare?...

www.dacoromanica.ro

FURTUNA

A revenit albastrul Mai!
Flori în grădină, flori pe plai
Şi flori la pălărie!
Stau ca pe spini, stau ca pe foc!
E timpul numai bun de joc
Şi bun de ştrengărie...

Grivei, tovarăşul meu drag
Nerăbdător aşteaptă 'n prag
S'asvârl în colţ ghiozdanul...
I-e dor ca să pornim hai-hui:
Mă dau mai bine 'n partea lui,
Că nu e Mai tot anul!

O şterg de-acasă frumuşel:
Grivei cu mine, eu cu el —
Şi satu 'n colb se 'nneacă...
Intrăm în codru şi Grivei
A 'nnebunit de vesel ce-i:
Mă muşcă, sare, joacă...

Dă spaima 'n vrăbii, latră 'n vânt,
Işi face mendrele; eu cânt
Şi codru lin răsună...
Pe sus trec leneş nouri grei —
Noi nici nu ne gândim la ei
Şi doar aduc furtună!

www.dacoromanica.ro

Abia o creangă s'a mișcat
Și 'n freamăt lung, neașteptat
Lumina 'n zări se stânge...
Un roi de frunze joacă 'n drum —
Tot codru e-un vârtej acum
Și eu pornesc a plânge...

Alerg în jos, alerg în sus:
Am rătăcit și urme nu-s
Ori încotro m'aș duce!
Un fulger! — repede mă 'nchin...
Ah, mii de duhuri negre vin
Și vor ca să m'apuce...

Cad în genunchi, prins de fior...
Răsbubuind din nor în nor
Un trăsnet se descarcă!
Zic « Tatăl-nostru » — și Grivei
Se uită țintă 'n ochii mei:
Și el se roagă parcă...

Dar iată! cât ne-am închinat
Un colț de cer s'a luminat
Și codru-i plin de soare...
Ieșim voioși la câmp deschis —
Și-mi pare că a fost un vis
Furtuna trecătoare!...

www.dacoromanica.ro

ARTIȘTI

Trei vagabonzi la poartă-mi vin;
Artiști — o mică trupă:
Copiii după ei se țin
Și câinii dau să-i rupă...

Sunt doi micuți, e mama lor;
Ea, cu flașneta 'n spate.
E-o zi de toamnă, pic de nor —
Dar cât de triste-s toate!

Cu ochii duși, ca în extaz,
Ea cântă și ei joacă.
Ii cade părul pe obraz
Și praful o înneacă.

Ei joacă, sar și se 'nvârtesc
Impiedicați în sdrențe;
Răsuflă greu când se opresc
Și fac la reverențe.

Intinde piciul istovit
O pălărie spartă:
Comèdia s'a isprăvit,
De-acu — la altă poartă...

Pe urma celor ce s'au dus
Vârtej de frunze-aleargă...,
Că mulți mai poartă Cel-de-sus
Pe lumea asta largă!

www.dacoromanica.ro

DOMNU' PROFESOR

Nimic nu 'nvaţă blestemaţii!
Şi eu mi-am zis de-atâtea ori
Că dau la dracu meditaţii...
Dar vezi că cele trei surori
Imi sunt cu mult mai dragi ca fraţii
Cei răi şi neascultători.

Afară-i noapte, vijelie
Şi-i cald în salonaşul lor...
Mă 'ntâmpină cu veselie
Şi toate mă salută 'n cor
Şi fiecare vrea să ştie:
« Ce face domnu' profesor? »

In lecţii, ele-şi spun secrete,
Fac haz pe socoteala mea.
Işi muşcă buzele şirete,
Pufnesc de râs, fără să vrea...
« Ti, bată-vă norocul, fete! »
Şi mama face haz şi ea.

La masă, — glume, gălăgie...
Şi cea dintâi îmi toarnă vin,
Drăguţ a doua mă îmbie,
A treia-mi dă paharul plin...
E, cine-mi poate spune mie,
In sănătatea cui să 'nchin?

www.dacoromanica.ro

Târziu, când plec de ies în stradă
Și-i întuneric peste tot,
Ah! unde-s ele să mă vadă,
Orbit de viscol, cum înnot
Prin valurile de zăpadă...
Și drumu-i lung și nu mai pot...

In odăița 'ntunecată
E frig... Eu, zgribulit, din pat
Ascult viforița turbată
Și-adorm cu gândul fermecat
La basmul vechi: « Au fost odată
Trei mândre fete de 'mpărat... »

www.dacoromanica.ro

CUCOARELE

Satu-i strâns în bătătură,
Cântă, joacă, chefuește...
Sună toba; plin dulapul
Se 'nvârtește.

In văzduh e-atât albastru!
In senin e-atâta soare!
Innegresc departe stoluri
De cucoare...

Vin copiii 'n fuga mare,
Iese lumea 'n drum grămadă, —
Un moșneag ridică mâna
Să le vadă...

Dă din cap, zâmbind, clipește
Și îngână veteranul:
« Le-oi mai apuca eu oare
Și la anul?... »

www.dacoromanica.ro

RUPTURĂ

E o cantină cu un steag
Pe deal, în rariştea de brazi;
De-acolo ies cântând, la braţ,
Două catane-camarazi.

Şi-i sărbătoare... De pe deal
Se vede peste nouă sate!
Ei se opresc, privind cu drag
Spre văile îndepărtate...

O turlă luce tocma 'n fund;
E satul unde se născură:
Acolo-i chef! Acolo-i trai,
Acolo-i horă 'n bătătură!

Şi cum privesc ei amândoi,
Induioşaţi, nevoe mare,
I-apucă dorul de părinţi,
Oftând, se strâng la braţ mai tare...

Dar totodată, amândoi
Şi-au amintit şi de Măria; —
Scurt, ţanţoşi s'au lăsat de braţ:
E ruptă camaraderia...

www.dacoromanica.ro

ADIO

Da, mult mai bine ar fi fost
Să fi rămas în sat la noi,
De-ai fi avut şi tu vreun rost,
De-am fi avut pământ şi boi.

Că suntem nevoeşi de tot,
Şi ai fraţi mici, — şi sunteţi mulţi...
Muncesc din greu, fac tot ce pot —
Şi tot flămânzi, şi tot desculţi!

Tu eşti mai mare, mai deştept —
Când oi muri, pe tine-i las,
Şi multe dela tine-aştept:
Nădejdea 'n tine mi-a rămas.

Noroc măcar dac'ai avea
Să dai de vreun stăpân milos:
Să-mi scrii mereu, cât 'ei putea,
Că doar tu ştii să scrii frumos!

Şi-acuma — ochii să-i sărut:
Mergi sănătos şi fii voinic!
Dar stăi — o vorb'aş mai fi vrut,
O vorbă numai să-ţi mai zic:

Tot ochii ăştia, — amândoi,
Aşa frumoşi, aşa senini
Să mi-i aduci tu înapoi —
Să nu-i uiţi, dragă, prin străini...

www.dacoromanica.ro

CÂMPIEI

Ca ciocârliei, ce 'n văzduhuri,
Spre soare ciripind, se pierde,
Tot astfel sufletul îmi creşte
Când te revăd, câmpie verde!

In sfânta ta singurătate
De câte ori n'am rătăcit,
Şi-am adormit în iarba-ţi 'naltă
Sub cerul tău nemărginit!...

www.dacoromanica.ro

PASTELURI

I

E secetă, — și de căldură
Pe câmp porumbul se usucă,
Mor vitele în bătătură, —
Și norii vin... ca să se ducă...

Prin sat aleargă paparude,
Țăranca apă le asvârle:
Își scutur' pletele lor ude
Și-s goale ca niște șopârle...

Țăranii 'n cârciumă s'adună;
Pe câmp abia se mișc' o turmă,
Tânguitor talanga sună —
Ciobanul a rămas în urmă.

Cu cotul răzemat în bâtă
El cată dus în depărtare,
Dar seceta posomorâtă
Se 'ntinde fără de hotare...

II

Prin sat aleargă paparude
Și se 'nvârtesc în danț vioaie:
Își scutur' pletele lor ude
Cântând descântece de ploaie.

www.dacoromanica.ro

Un uliu sus, d'asupra noastră
Din aripi bate ostenit
Pierdut în liniştea albastră
A cerului nemărginit.

Nori albi din zare se ridică —
Par minunate jucării;
Se 'nşiră, se desprind, se strică
In praf de raze aurii...

III

Tresari din somn... Ce hărmălae?
Ţigani cu şatra — ce mai vrei?
In car, sub rogojina spartă,
Fumează, cântă, râd femei...

O droae de copii în zdrenţe
Fac roată şi se bat şi sar, —
Dulăi bătrâni, cu limba scoasă
Merg serioşi pe lângă car...

Se depărtează caravana...
De praf, abia o mai zăresc...
Câmpia aţipeşte iarăşi —
Doar greerii mai ţârăesc...

IV

Printre mii de şatre albe
Vezi fanare în amurg
Şi prin pulberea de aur
Oamenii pe uliţi curg.

Uruie trăsuri şi care,
Tobe, trâmbiţe răsună;
Un balon scăpat se 'nalţă
Dus de vânt, jucând în lună...

www.dacoromanica.ro

Vine-un călăreț în goană,
Sar lătrând în drum dulăii —
Râd suratele gătite
Mână 'n mână cu flăcăii;

Și mi-e drag să merg cu dânșii,
Să-i privesc și să-i ascult:
Lume veselă ca astăzi
N'am mai pomenit de mult!

La ovreiu, în colț, e cântec:
Joacă un băiat c'o fată
Țupăind, bătând în palme,
Căci a lor e lumea toată!...

V

Coboară seara pe câmpie...
Pe drum pustiu, un car cu boi
Se leagănă încet, departe —
Cresc nori de pulbere 'napoi.

In car, îngână cărăușul
Un cântec vechi și trist nespus,
Ca o poveste 'ntunecată
A veacurilor ce-au apus...

Și, cum se pierde 'n umbra serii,
Mă 'ntreb, pe gânduri adâncit:
« Va răsări cândva și steaua
Acestui neam nenorocit?... »

VI

Trece 'n sus, pe plai în sus,
Un voinic pe-un murg călare,
Inapoi se uită dus
Peste mândrele hotare...

www.dacoromanica.ro

Dus el cată spre Ardeal
Unde-o turlă 'n fund străluce;
Murgul urcă greu la deal,
Pe voinic de-abia-l mai duce...

Neguri de brădet se 'ntind...
Turla 'n văi de mult e ştearsă,
Dar voinicul pribegind
Tot mai ţine faţa 'ntoarsă...

VII

Pe câmpie niciun sgomot.
Din oraş abia străbate
Ca un murmur lin de-albine
Larma vieţii sbuciumate.

Jos, la tabără, s'aude
Glas întârziat de goarnă,
Câţiva călăraşi cu schimbul
Dela sate se întoarnă.

Plini de praf, rupţi de-oboseală,
Legănaţi pe cai agale,
Trec pe drum ca nişte umbre
Şi doinesc încet de jale...

Niciun svon apoi. Pustiul
Peste dealuri se întinde.
Câte-o stea clătinătoare
Candela 'n văzduh şi-aprinde...

www.dacoromanica.ro

INVINS!

De mult înstrăinatul
De-abia ce ţi-a sosit,
Aşterne-i, mamă, patul,
Să doarmă dus băiatul,
Bolnav şi obosit!

Bătu el multă cale
De când te-a părăsit...
Invins de dor şi jale,
Pe prispa casei tale
Se culcă obosit...

Ci nu 'ntreba: pe unde
A fost şi ce-a găsit?
El rana-şi va ascunde,
Şi nu-ţi va şti răspunde
Decât: « Sunt obosit...»

www.dacoromanica.ro

PRIBEAGUL

E noapte; — la micuța casă
Fereastra licăre 'n lumină...
Vezi fețe vesele la masă:
Ei povestesc glumind și 'nchină.

Tu, singur, te strecori prin ceață
Și-arunci privirea cu sfială:
Te-apucă dor de-o altă viață,
De liniște patriarhală...

In vis, te-apropii de fereastră
Și numa 'n vis le tulburi pragul:
« Primiți, primiți la vatra voastră
Să hodinească și pribeagul... »

www.dacoromanica.ro

E MULT DE-ATUNCI...

E mult de-atunci... e mult, nepoate,
Şi ca prin vis le văd pe toate...
Hei! să te miri, să te cutremuri
De câte-au fost 'nainte vremuri —
Şi-i mult, e mult de-atunci, nepoate!

Intrase sabie în ţară...
Zaveră... ciumă... jaf şi pară!
S'au prăpădit ai mei cu toţii
Şi tot ce-aveam prădară hoţii —
Şi Turcul stăpânea în ţară.

Cum am scăpat şi eu cu zile
Nici aş putea să-ţi spun, copile...
Pe semne Pronia cerească,
Voind ca să mă pedepsească,
Mi-a dăruit pedeapsa 'n zile...

Că uite! vremurile-acele
De-au fost amarnice şi grele,
Dar inimi drepte, credincioase,
Vin bun şi cântece frumoase
Erau pe vremurile-acele...

Azi cat nedumerit, nepoate:
Cum toate se schimbară, toate!
Din cântece azi n'ai ce-alege,
Nici vinul nu e vin în lege,
Nici inimi nu mai sunt, nepoate!...

www.dacoromanica.ro

VISUL

Bine ai venit April,
Lună răsfățată!
Sburd și cânt, sglobiu copil,
Ziulica toată!...

Inainte-mi — câmp deschis...
Stau fără de țântă.
Totu-i adâncit în vis,
Prins de vrajă sfântă.

Jos, pe dâmb, mă tolănesc
Fermecat de lene,
Și din ce în ce clipesc
Tot mai des din gene...

Somnul vine mângâios,
Soarele mă 'mbată —
Parc' aud un basm frumos
Cu: «A fost odată...»

In auz îmi sună blând
Zumzetul de-albine...
Mândre zâne vin tinzând
Brațele spre mine.

www.dacoromanica.ro

Tainice spre mine vin
Toate laolaltă —
Râd și 'n jur de mine, lin,
Prinse 'n horă, saltă...

Dar când sar să le cuprind,
Caut cu 'ntristare:
Stol de porumbei sclipind
Flutură în zare...

www.dacoromanica.ro

NOPŢI DE VARĂ

La casa fără lacăt
Doar luna de mai vine
S'o cerceteze 'n treacăt
In nopţile senine.

Perdelele 'nvechite
Atârnă într'o parte,
Ca aripi ostenite
La geamurile sparte.

Doar şoareci ţin soborul
Ungherelor uitate—
Păinjeni ţes covorul
Uitării 'ntunecate.

Şi-aceeaşi armonie
De greeri trist răsună
In casa cea pustie
Sub farmecul de lună...

www.dacoromanica.ro

BALADĂ

Prin crângul străbătut de lună,
De primăvară înflorit,
Pribeagă cântă o nebună
Trecând cu părul despletit
Și 'n păru-i poartă o cunună
De mirt, — și mirtu-i veștejit...

« Copilă dragă, fii cuminte
Și fugi de dragoste în Mai...
O, nu te 'ncrede 'n jurăminte
Și nu iubi în luna Mai!...
Copilă dragă, fii cuminte...

Te-așteaptă ceasul-rău în cale
Pe înfloritele poteci —
Și tot norocul vieții tale
Se va întuneca pe veci...
Te-așteaptă ceasul rău în cale...

Și-atunci vei plânge-așa 'n neștire
Și vei înebuni de dor —
Nici n'o să afli liniștire,
Că nu e leac alinător —
Vei plânge singură 'n neștire...

www.dacoromanica.ro

Doar am iubit şi eu ca tine
In Mai — şi n'am avut noroc!
Priveşte şi ia seama bine
Cum rătăcesc din loc în loc —
Doar am iubit şi eu ca tine...

Dar tu, copilă, fii cuminte
Şi fugi de dragoste în Mai!
O, nu te 'ncrede 'n jurăminte
Şi nu iubi în luna Mai...
Copilă dragă, fii cuminte... »

Prin crângul luminat de lună,
De primăvară înflorit,
Pribeagă, cântă o nebună:
Ea poartă părul despletit, —
In păr i-atârnă o cunună
De mirt — şi mirtu-i veştejit.

www.dacoromanica.ro

REVEDERE

Dela fereastră, din vagon
Văd satul alb sclipind în zare...
Un șuer lung... Tresar mișcat...
Simt inima bătându-mi tare.

Văd poarta țărnii... Turnul vechi...
O casă... două... toate ninse!
Și gara... lume... Uite-ai mei!
M'așteaptă toți cu brațe 'ntinse...

E mult de când nu ne-am văzut,
E-atâta haz și bucurie!
Doar numai frățiorul mic
Se uită lung: nu mai mă știe...

In ochii lui naivi și mari
Citesc un gând, o dulce teamă...
Și parc' ar vrea să 'ntrebe 'ncet:
Cine-i urîtul ăsta, mamă?...

www.dacoromanica.ro

DE ZIUA MEA

Aș vrea să fiu un biet bunic
Adus din spate și pitic,
Să-mi mângâi barba albă;
Să stau la foc, de somn să pic,
Visând la vrema dalbă...

In jurul meu să am nepoți
Și pe genunchi să-i joc pe toți
Și să le 'nșir alene
Povești cu Smei și Barbă-Coți
Și mândre Cosânzene.

Să râd cu ei copilăros,
Când, moțăind, mi-atârnă 'n jos
Al scufei mele ciucur:
Când ei mă trag de păr vârtos
Să-i cert și să mă bucur...

Ori, vara, să mă plimb cu ei
Domol, p 'în vechile alei,
Cu tacticoase pasuri:
Să-i țiu mereu sub ochii mei
In lungile popasuri...

Și 'n poarta casei pe 'nserat,
Când oamenii se 'ntoarnă 'n sat
Și-mi dau pe rând binețe,
Să 'ngân pe nas, îngândurat,
Un psalm din tinereţe.

www.dacoromanica.ro

ACOLO

Tu, singuratică și-albastră,
Rătăcitoare 'n infinit,
La ce mă chemi necontenit
Acolo 'n colțul de fereastră
Să te ador înmărmurit?...

Și spune-mi ce 'nrudită vrajă
Și ce îndepărtat mister
Mă face pururi să te cer
D'asupra capului de strajă
Stea singuratecă pe cer?...

www.dacoromanica.ro

ROMANȚA

Trecea în cârjă sprijinit
Pe ulița pustie,
Și 'n caterincă ostenit
El învârtea necontenit
O veche melodie.

Era un cântec ce-l știam
De-acasă, — dintr'o sară...
Cum l-ascultam pierdut la geam
Mi se părea că mă vedeam
La noi, acasă, iară...

Și-atâtea lucruri s'au ivit
In mintea mea cu dânsul!
Dar când bătrânul gârbovit
Sfârși romanța, m'a lovit
Pe negândite plânsul...

www.dacoromanica.ro

VISEAZĂ CODRUL

Un simbol

Infiorat din vreme 'n vreme de-o aiurire de furtună,
Bătrânul codru 'n miez de noapte
Visează sub argint de lună,
Şi socotindu-şi, parcă, frunza nenumărată 'n vis, răsună
Insufleţit de mii de şoapte.

Sub vraja mândrei nopţi de vară, în ceasul tainei,
[cine ştie
Ce năluciri nu-i trec prin minte!
Ce fermecată feerie,
Eresuri şi minuni păgâne, din sfânta lui copilărie
De care-abia-şi aduce-aminte...

De palidul păstor lunatic din ceaţa nopţilor tăcute
Ii sună 'n vis ca o poveste...
Deodată 'n urma unei ciute
Răsare 'n luminiş Diana, — şi 'n adâncimi necunoscute
Se prăpădeşte fără veste...

Suspină apele sfioase în fund de peşteri depărtate
Şi plâng în şipote sonore...
La pândă, răzemaţi pe coate,
Stau satirii şi zic din naiuri; pe-alocuri unde luna bate
Uşoare nimfe saltă 'n hore...

www.dacoromanica.ro

Convoi de umbre diafane plutind măreţ se risipeşte
Departe 'n liniştea de mituri...
— Dar ce blestem divin voieşte
Să rumpă farmecul visării?... Ce vuet surd se 'nalţă,
[creşte
Ameninţând din răsărituri?...

Deodată-şi zguduie bătrânul din somn puternica-i
[coroană!
De plâns amar, de hohot jalnic
Hueşte antica poiană:
Călări pe cai sirepi, sălbateci, punându-i visele pe goană,
Vin barbarii 'n potop năvalnic!

Şi clocoteşte codrul!... Iată-l, — se sbuciumă, se
'ndoae, [geme
Bătut de neagra vijelie...
Incearcă 'n urmă multă vreme
Bătrânul uriaş s'adoarmă, — şi 'ncearcă 'n van să-şi
[mai recheme
Trecutu-i plin de poezie!

...Tăcută azi în nopţi de vară, pe luminişuri luna bate,
Dar nimfe nu mai saltă 'n hore...
Şi'n fund de peşteri depărtate
Doar apele îngână tainic legende vechi din vremi uitate
Şi plâng în şipote sonore...

www.dacoromanica.ro

LA CULES

E ziua Crucii azi — zi sfântă!
E chef și chiot prin podgorii,
Ici mustu 'n cadă se frământă,
Ici trec glumind culegătorii:
Românii toți cu voie bună
Cinstesc o datină străbună...

Sub nucul secular e hora,
Bătrâni, flăcăi, neveste, fete.
Străluce 'n ochii tuturora
Văpaia veseliei bete —
Și râd și se 'nvârtesc și saltă
Invălmășiți toți laolaltă!

Dar ce-i acolo? Ce minune?
Ce fug femeile și țipă? —
Incepe lumea să s'adune
Din toate părțile 'ntr'o clipă,
Aleargă ca la urs, grămadă,
Se 'ndeasă, se 'mbrâncesc să vadă...

Un satir mic, încins cu viță,
S'a prins în horă fără veste,
Și behăind ca o căpriță
Dă spaima 'n fete și 'n neveste,
Dar pân' să-l ia de scurt poporul,
A șters-o grabnic drăcușorul...

www.dacoromanica.ro

Aevea-a fost ori numai şagă?
Intreabă toţi şi 'ntreabă zarea.
Bătrânii doar îşi râd în barbă:
Nu-i prinde-aşa uşor mirarea!
Ci mai vârtos la chef se 'ndeamnă:
«Copii! belşug şi spor înseamnă!»

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC

Noapte, noapte, — iar mă laşi
Singur pe cărări pustii,
Părăsit aceleiaşi
Palide melancolii...

Stelele se stâng acum,
Roua picură pe flori:
Spune-mi, încotro să 'ndrum
Paşii mei rătăcitori?...

www.dacoromanica.ro

NUCUL

Același loc iubit umbrești
Și-un colț de cer întreg cuprinzi
Nuc falnic, strajă din povești,
D'asupra casei părintești
Aceleași crengi întinzi...

De veacuri fruntea nu ți-o temi,
Ții piept când vin furtuni năval' —
O, de-ai putea să mai rechemi
La poala ta și-acele vremi
De trai patriarhal!

Acel șirag de mândre veri
De cari mi-aduc aminte-abea
Asemeni unor dragi păreri
Ce-au legănat în mângâieri
Copilăria mea...

O, de-ai putea să mai aduci
Alaiul de copii vioi
Ce 'n horă se 'nvârteau nebuni
Și toamna făureau cununi
Din veștedele-ți foi!

www.dacoromanica.ro

Dar unde-s brudnicii copii
Și unde-s râsetele lor?...
Potecile-au rămas pustii
Și-i năpădit de bălării
Pustiul din pridvor...

De mult s'au risipit și-acei
Bătrâni ce 'n umbră ți-au stătut
La sfaturi cu părinții mei —
Și frunza ce-o călcară ei
Țărână s'a făcut!

Străjer măreț, mai ți-amintești?...
Tu singur, încă neînfrânt,
De-amar de ani adăpostești
Ruina casei părintești
Pe care azi o cânt!

www.dacoromanica.ro

BUNICA

Cu părul nins, cu ochii mici
Şi calzi de duioşie,
Aeve parc'o văd aici
Icoana firavei bunici
Din frageda-mi pruncie.

Torcea, torcea, fus după fus,
Din zori şi până'n sară;
Cu furca 'n brâu, cu gândul dus,
Era frumoasă de nespus
In portu-i dela ţară...

Căta la noi aşa de blând,
Senină şi plăcută;
Doar suspina din când în când
La amintirea vre-unui gând
Din viaţa ei trecută.

De câte ori priveam la ea,
Cu dor mi-aduc aminte
Sfiala ce mă cuprindea,
Asemuind-o 'n mintea mea
Duminecii Prea-Sfinte...

www.dacoromanica.ro

FUSUL

E liniște 'n chilia bătrânei, — și 'nserează...
Sub vatră ţârâește un greer nestatornic,
Își leagănă 'n perete tic-tacul vechiul ornic —
Se 'ntunecă chilia și iar se luminează
Și-aleargă fusul spornic...

Topită de veghere bunica toarce, toarce,
Cu minţile p'aiurea, cătând la foc pierdută...
Și ca purtat în umbră de-o mână nevăzută,
Tot fuge 'n cercuri fusul și tot mai iute stoarce
Din caer lâna mută...

Mâhnită stă Prea-Sfânta sub candela de pază,
Se iroseşte 'n aer cucernic busuiocul;
Pe vatră luptă 'n umbră mocnit și vânăt focul,
Instrăinatul greer sub vatră aiurează,
Schimbând într'una locul.

Și ca 'ntr'o vrajă fusul se 'nvârte și suspină...
Amurgu 'ncet îşi cerne cenuşa obosită...
Bunica 'ngândurată zăreşte ca prin sită
Trecând pe dinainte-i o viaţă în ruină
Și-o lume părăsită...

www.dacoromanica.ro

MI-E DOR

Mi-e dor de munţi... de Caraimanul
Pe veci acoperit de nor.
Mi-e dor de freamăt lin de brazi,
De murmur tainic de izvor —
Mi-e dor de tine azi!

Mi-e dor de toaca din vecernii,
Şi de tălăngi, de verde plai,
De falnic fluer de păstor,
De mândru port, de dulce grai —
Mi-e dor de tine, dor...

www.dacoromanica.ro

CRONICARII

Când mă cuprinde dor adânc de ţară
Şi n'am pe nimeni să-mi potoale dorul,
Iau cartea unde curge sfânt izvorul
De 'nţelepciune şi tărie rară...

Citesc, — iar gându-mi îşi întoarce sborul
Spre vremi de bărbăţie legendară,
De greu război şi de robie-amară; —
Şi sufăr şi mă bucur cu poporul.

Imi cântă jalnic rostul nestatornic
Al tuturor măririlor din lume,
Miron Costin, vestitul Mare Vornic;

Boier de ţară, bunul Ion Niculce,
Oftând strecoară printre lacrimi glume
Din zile vechi, — şi 'n grai nespus de dulce!

www.dacoromanica.ro

BOIERII

Azi Curtea-Veche e ruină goală...
In cimitir zac negre cruci crăpate,
Cu slove-adânci, chirilice, săpate, —
Doar vântul nopții 'n ierburi dă răscoală!

Când însă 'n turlă ceasul tainei bate
De prin morminte umbre mari se scoală!
In șoapte, pe furiș, vin toate 'n sală
Și țin Divan sub bolțile surpate.

Boieri bătrâni de-acuma două veacuri,
Ei pun la cale treburile Țării;
Vor să trimită cărți de jalbă Porții...

Din răsărit, prin albele ceardacuri,
In casa unde tăinuesc Boierii,
Crai-nou pătrunde ca un sol al morții...

www.dacoromanica.ro

RĂZMIRIȚA

Frânturi de oaste-aleargă pe-apucate, —
Ard satele... Departe se năzare
Un greu convoi cu strigăt de pierzare
Prin pâlcuri lungi de praf întunecate.

Catâri cu saci de bani, întregi bazare
De-arginturi, scule, repede 'ncărcate,
Chervane vechi, căruțe cu bucate
Se duc spre munți și curg mereu din zare.

Sunt mari averi domnești, strânsoarea, rodul
Atâtor lacrimi și sudori cumplite, —
Se sguduie pe stâlpii șubrezi podul...

Străinătatea lacomă le 'nghite...
Năuc se uită 'n urma lor norodul, —
Plâng la răspântii mame despletite!

www.dacoromanica.ro

LĂUTARUL

Vestit era odată lăutarul!
La zile mari, bătrâna-i alăută
De câte ori cu galbeni fu umplută
Şi 'n loc de vin cu aur plin paharul!

N'a fost o nuntă fără el făcută:
Il preţuia vlădica şi plugarul...
Azi n'a rămas pe fund decât amarul. —
Trist şi-aminteşte gloria trecută...

Uitată doarme-a doinelor comoară
De-un sfert de veac, în vechea lui vioară
Ce-a desfătat o lume 'n tinereţe!...

Să-ţi povestească el ce mari ospeţe,
Ce mândre nunţi, ce luminate feţe
Văzură ochii săi odinioară...

www.dacoromanica.ro

HAIDUCUL

Ușoare neguri cresc din porumbiște
Și arde viu luceafăru 'n tărie...
Izvoarele în liniștea pustie
Își tângue eterna lor restriște.

Dar brazii stau încremeniți ca niște
Oșteni în șir, visând o bătălie...
Un vânt ușor și somnoros adie
Și 'n codru prinde frunza să se miște...

Mierloiul sprinten șueră o clipă;
Un sturz ștrengar îngână-o turturică;
Vestind noroc, departe cântă cucul...

Ce mândră sărbătoare se 'nfiripă!
Doinind din frunză vesel, pe potică,
Se duce 'n sus, prin aluniș, haiducul...

www.dacoromanica.ro

DE CÂNTECE PARISU-I PLIN...

De cântece Parisu-i plin
Ca marea de sirene,
Şi nu mai pleacă cei ce vin
Pe ţărmul mândrei Sene.

La Napoli, grădinele
Nu ştiu ce e zăpada,
Şi 'n golfuri mandolinele
Ingână Serenada.

Suspină ţitera 'n Tirol
Când în tăcerea sfântă,
Vreun orb moşneag în capul gol
Pe prispă stă şi cântă.

Zănatec ţipăt de viori
E 'n veselele ciarde,
Cântarea asta-ţi dă fiori
Şi tremură şi arde...

Dar creadă cine cum o vrea,
Cum crede să-şi aleagă:
Nu-s doine ca în ţara mea
Pe lumea asta 'ntreagă!

www.dacoromanica.ro

CÂNTECE

I

Singurel ca un haiduc,
In surghiun ca norul,
Cată mâine să mă duc
Şi să-mi las odorul.

Mâine plec în zori de zi...
Insă până mâine,
Vino mai aproape, — zi
Doina mea, stăpâne!

Doina cu păstorul, când
Prăpădise turma
Şi se duce tot cântând
Ca să-şi piardă urma...

II

Nu mai sunt pe luncă flori,
Văile-s deşarte, —
Ţipă cârduri de cocori
Pribegind departe!

Şi văzduhul s'a 'norat,
Ninge sus la munte —
Trec pe vale, la iernat,
Turmele mărunte...

www.dacoromanica.ro

Plâng tilinci, tălăngi răspund,
Soarele apune, —
Glas de bucium sună 'n fund
Ca o rugăciune...

III

Boii stau în jug supuşi,
Gata de plecare;
Necăjiţii cărăuşi
Merg pe lângă care...

« Hăis şi cea! » — gem sub poveri
Carele greoaie;
Ieri ca azi şi azi ca ieri;
Frig şi vânt şi ploaie...

Drumul e glodos şi greu,
Negura se lasă:
« Ştie bunul Dumnezeu
De-om ajunge-acasă!... »

IV

Dragă codrule, te las...
Plec pe căi străine...
Chezăşie mi-a rămas
Inima la tine.

Tu m'ai învăţat să cânt
Din copilărie,
Şi de-atunci n'am pe pământ
Altă bucurie!...

www.dacoromanica.ro

REINVIERE

I

Plutesc în aer glasuri fermecate,
Vestindu-mi pretutindeni primăvara!
Văzduhul scânteiază sub povara
Mărgăritarelor din cer picate...

Fugiţi departe, griji întunecate!
Vreau să trăiesc din zori şi până sara
Şi vreau să cânt! Vreau să mă 'mbăt de para
Eternă a iubirii nesecate.

Ca ciocârlia ce 'n văzduh s'avântă,
Şi-acolo 'n cer se leagănă şi cântă,
Pân' ce-ameţeşte iar, căzând pe lanuri;

Aşa 'n pornirea sfintelor elanuri
Se 'nalţă sufletu-mi spre tine, Soare!
Şi cade iar din slăvi ameţitoare...

II

Iubesc, — şi-mi pare că-i întâia oară!
Un tainic dor de viaţă mă îmbie.
Simt inima bătându-mi tot mai vie
Atunci când eu credeam că vrea să moară.

www.dacoromanica.ro

Uimit desgrop din suflet o comoară
Ce-ar fi pierit cu mine 'n veşnicie;
Natura 'ntreagă astăzi reînvie
Mai falnică decât odinioară...

Veghiază 'n noi porniri de viaţă nouă
Şi nici nu ştim cum izbucnesc deodată
Din depărtate-ascunse-adânci izvoare...

De-acum pot chiar să mor... Nu-mi fuse oare
Cea mai înaltă fericire dată?...
Puteri dumnezeieşti, Osana vouă!

www.dacoromanica.ro

ADIO

Aleargă trenul, — zi şi noapte-aleargă!
Prin gări o clipă gâfâind petrece.
N'aşteaptă multă vreme semn să plece
Şi chiotă, — şi-i gata iar să meargă!

Lung şueră când peste poduri trece...
Carpaţii prind în zare să se şteargă...
Ce-i pasă lui?... Mă duce'n lumea largă!
Nici smeul din poveste nu-l întrece.

Măreţul soare joacă printre nouri...
Sub ochii mei fug şiruri de tablouri:
Câmpii şi văi şi munţi şi ape iară...

Ah, zi şi noapte sboară, sboară trenul,
Tot repetând în ropot viu refrenul:
«Adio dar! Adio, dragă ţară!»

www.dacoromanica.ro

IN TREACĂT

Pe ţărm, acolo, mică şi curată,
O casă cu ferești strălucitoare...
In glastre râde floare lângă floare,
Iar printre flori un alb profil s'arată...

Căpşorul blond într'aurit de soare,
Se razemă de mâna dalbă... Iată!
Doi vineţi ochi în suflet mă săgeată:
Să fie numai o părere oare?

Mi s'a părut că-mi povesteau o rugă...
O sărutare le trimit din fugă,
Căci trenul sboară iar — bătu-l'ar focul! —

Stau trist la geam... Departe 'n văi se pierde
Căsuţa albă cu podoaba-i verde...
...Şi poate-acolo m'aştepta norocul!

www.dacoromanica.ro

SECERIŞUL

Câmpiile ţin astăzi sărbătoare!
Prin holde coapte, fetele grăbite
Innoată pân' la brâu, împodobite
Cu roşu mac şi vinete cicoare...

Hueşte secera fulgerătoare...
Bat mii de raze 'n feţe dogorite.
Uşor se 'nclină spicele aurite,
Cad snopii 'n şir... Cântaţi, secerătoare!

Se clatină, lung ţipă subt povară
Căruţele pe drumul alb de ţară;
Pocnind din bice, hăuesc flăcăii.

Apusul joacă 'ntr'un potop de pară:
Se duce craiul zilelor de vară
Spre alte lumi, departe 'n fundul văii...

www.dacoromanica.ro

FAR-NIENTE

Pe luncă sună coasa; jos pe vale
Copii fac larmă, râd, se iau la trântă:
Pe creangă vesel un florinte-mi cântă...
Ce dulce-i glasul ciripirii sale!

Din popuşoi un iepur sare 'n cale:
Seninul zilei oare nu-l încântă?
Un foşnet lin de frunze-l înspăimântă
Şi fuge — parcă cerul se prăvale!...

Albine fierb; lăcuste, greeri saltă;
Ţânţari se bat; fug fluturi albi departe...
Bondarul singur zice ca din carte...

Eu însă zac pierdut în iarba 'naltă,
Privind, cu ochii beţi de poezie,
A cerului albastră 'mpărăţie!

www.dacoromanica.ro

IN PARC

Ieri am găsit pe banca solitară
Din parc, un biet mănunchi de flori trecute...
Sărmane flori! Ce mâini necunoscute
V'au strâns la piept și-apoi vă aruncară?

La ce 'ntâlnire mărturii tăcute
Mi-ați fost? Ce ochi cuminți ori plini de pară,
Privind la voi cu drag, se bucurară
Și v'au uitat apoi așa de iute?...

Săltau atâția fluturi pe câmpie
Când străluceați în roua dimineții...
Ce v'ați făcut mireasma timpurie?...

Ce triste-mi stați acuma și sdrobite!
Nu vreau să plâng... O clipă-i visul vieții...
Flori veștede, flori moarte, flori iubite!...

www.dacoromanica.ro

IN ATELIER

Iți mai aduci aminte tu, iubite,
De-acele vremi?.. Ce repede sburară
In larma din cetatea legendară
A Luvrului cu ziduri înnegrite!

Plecați de mult din depărtata țară,
Străini de goana vieții felurite!
Ah! câte vise-albastre și-aurite
Ne făuream din fumul de țigară...

Giganticul Paris urla departe...
Eu — răsfoiam pe canapea vreo carte;
Tu — zugrăveai povești orientale...

Iar când amurgu-și împânzea misterul,
Umplând cu joc de umbre-atelierul,
Grăiam încet de vremi patriarhale...

www.dacoromanica.ro

DE URÎT

Aici sunt flori. S'or veşteji şi-aceste
Cum alte multe 'n şir se veştejiră...
Aceasta-i scrisa florilor: resfiră
Miresme dulci, şi mor fără-de-veste.

Voi mă 'ntrebaţi — şi vorba nu mă miră —
Mănunchiul mândru pentru cine este?
Iubesc o Viorică din poveste
Şi ei îi cumpăr flori şi-i zic din liră.

Visez, în ceasuri de melancolie,
Că vine 'ncet, s'aşează lângă mine,
Şoptindu-mi basme, cântece, secrete...

Ştiu bine eu că e o nebunie
Şi tot aştept, şi dânsa nu mai vine...
Mi-alung urîtul făurind sonete...

www.dacoromanica.ro

POEZIA

Te văd trecând... Dar nu mai porţi brăţară,
Nici diadem, nici strae orbitoare...
Ci tristă 'n şalul vechi de cerşetoare,
Averea ta întreagă e-o ghitară.

Războinici mari pe vremuri te 'nălţară,
Tu le 'mpleteai cununi nepieritoare;
In veacul nostru cine-ţi smulge-o floare?
Gonită rătăceşti din ţară 'n ţară...

Pe drumuri, în surghiun, te-apucă sara;
Dormi prin ruini, drept căpătâi ghitara,
Iar ziua cânţi în uşi de cafenele...

Aprinzi în muritori simţiri rebele,
Tu care-i desfăta-i cu ambrozie,
Sărmană, urgisită Poezie!...

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TINERII POEȚI

I

Intunecată-i steaua ţării noastre...
Instrăinaţi trăim în zile grele,
Şi viitorul — plin de semne rele —
Vesteşte lacrimi numai — şi dezastre...

Spre voi se 'ndreaptă glasul rugii mele,
Fraţi cântăreţi! Sus inimile voastre,
Poeţi pierduţi prin nori şi 'n zări albastre,
Ce nu visaţi decât la flori şi stele...

Nu osteniţi, ca 'n asfinţit de sară,
Ci — treji la mândrul sunet de fanfară, —
Veniţi cu suflet şi cu voie bună,

Spre soarele ce-i gata să răsară,
Să înălţăm iar flamura străbună
A dragostei de Lege şi de Ţară!

II

Cântaţi umbriţi de-a flamurei aripă
Sub care uriaşi bătrâni luptară!
Au n'auziţi pe 'ntinsele hotară
Ce jalnic paseri mari de pradă ţipă?

www.dacoromanica.ro

Şi nu vedeţi ce nouri se 'nălţară?...
Grea vijelie 'n fiecare clipă
Ne spulberă comorile 'n risipă —
Chiar sfânta noastră doină stă să piară!

Copii răsleţi ai mândrei noastre naţii!
De mai trăieşte 'n voi simţire vie,
Veniţi atunci şi vă cunoaşteţi fraţii!

Sădiţi în inimi vechea bărbăţie,
Avânturi mari, eterne aspiraţii...
Şi numele pe veci sfinţit vă fie!

III

Eu nu-s decât un singur glas din satul
Pierdut în noapte... Numai o fiinţă
Din miile ce-aşteaptă 'n suferinţă —
Dar va veni odată mult-visatul!

Veni-va, — şi cântări de biruinţă
Vor izbucni de-a-lungul şi de-a-latul,
Din munţi şi văi gonind pe Necuratul
Ce vrea să stingă 'n voi orice credinţă!

Eu nu-s decât un sol, — eu sunt drumeţul
Grăbit, — şi noaptea înapoi mă cere...
Sunt flacăra pe care-o poartă vântul,

Dar trebue să vină cântăreţul!
El va slăvi măreaţa Inviere:
Veniţi cu toţii să vestim Cuvântul!...

www.dacoromanica.ro

TOAMNĂ

Te uită, frunza pică irosită
Şi vântul geme, prohodind departe!
Puţină vreme încă ne desparte
De iarna tristă, — prea curând sosită!...

Ca un palat pustiu, cu geamuri sparte,
Pădurea noastră tace părăsită:
Eu singur cânt cu vocea obosită
Şi trec prin încăperile-i deşarte...

S'au dus privighetorile măestre;
Pustiu e cuibul blândei turturele...
Ah, unde-i şuerul mierliţei sure!

Pierdut din stolul mândrei lor orhestre,
Ce trist răsună cânturile mele
In liniştea adâncă de pădure...

www.dacoromanica.ro

STEAUA

Străluce sus așa tăcută
Și parcă, izvorînd scântei,
Vrea să pătrundă printre storuri —
Ah, câte visuri, câte doruri
Incred în taina ei!

Ca un prieten de departe,
Departe 'n veci, și 'n veci străin,
Stau și-o pândesc în fapt de sară
La geam acolo să-mi răsară
Senină din senin...

www.dacoromanica.ro

SALCÂMUL

Priveghiuri lungi de toamnă. In sfeşnic lumânarea
Se luptă 'n întuneric, tot scăpătându-şi zarea,
Precum se luptă somnul cu jalea ce te-apasă
In liniştea ploioasă...

De-odată triste glasuri sporesc mocnita jale,
Bat fâlfâiri greoaie d'asupra casei tale...
Se face iar tăcere... — şi te străbat fiorii:
Ne lasă şi cucorii!

« Fugiţi, fugiţi departe, întârziate stoluri,
Să nu v'apuce 'n câmpuri îngheţul dela poluri!... »
Suspină trist în urmă, foşnindu-şi frunza moartă,
Salcâmul dela poartă...

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC DE LEAGĂN

O grădină îngeri meşteri
Zugrăvit-au la fereastră
Şi e frig în casa noastră,
Ca sub bolta unei peşteri —
Dormi, copile, dormi!

Vântul în ogeag suspină,
Mişcă 'ntr'una cleampa uşii;
Amorţit-au greeruşii
Subt căuşul de făină —
Dormi, copile, dormi!

Ce ridici mânuţa mică?...
Fulgii albi de nea se scutur:
Peste cap îţi sboar' un flutur,
Ciripeşte-o rândunică...
Dormi, copile, dormi!

www.dacoromanica.ro

UN CÂNTEC

O mamă, dulce mamă...
Eminescu

Aud un cântec. Vine de departe,
Adus de vântul serii, şi mă chiamă...
Nu-i plâns de fluer, nu-i suspin de-aramă,
Nici glas de om... E dincolo de moarte...

Sunt alte lumi de care nu-mi dau samă,
Viază 'n noi, trăiesc în altă parte?
Ah, nu-s iluzii, nu-s păreri deşarte!
E doina ta cea dulce, dulce mamă!...

E vocea ta... Mă strigă câte-odată
De sus, de-acolo unde nu-i durere
Şi unde toţi ne-om întâlni odată...

— De ce se sbate pieptu-mi cu putere?...
Vai, ce 'ntuneric s'a făcut de-o dată
In jurul meu, — ce groaznică tăcere!

www.dacoromanica.ro

DE SĂRBĂTORI

Afară-i noapte neagră; vijelie...
Se tângueşte vântul prin cotloane:
Adoarme-acum, ca un copil cu toane,
Acum porneşte iar, plin de mânie.

Eu stau la foc, trudit de insomnie,
Ascult cum bate ploaia în obloane;
Visez... şi 'n vis mă chiamă dragi icoane
Din ţara Doinei, dulcea Românie!

Văd copilaşi pe uliţele ninse
Umblând cu Steaua şi cu Moş-Ajunul
Şi-aud departe-un cor de glasuri stinse...

Aş vrea s'alerg spre ei, să-i strâng în braţă,
Să-i dăruiesc... dar nu mai e niciunul...
Şi-o lacrimă mi-alunecă pe faţă...

www.dacoromanica.ro

DEDICAȚIE

M'apropiu din nou de dumbrava cea sfântă,
Să cad în genunchi la străvechiul altar.
O dragoste veche din nou mă frământă:
Imi freamătă frunza, — iar apele-mi cântă
Și toate ca 'n vis îmi apar.

Ah, iar sunt copilul nebun de-altădată!
O floare, un flutur m'oprește din mers.
Tot gândul mi-e farmec, simțirea mi-e beată,
Căci inima iarăși pornește să-mi bată
Și bate 'n cadență de vers!

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC DE PRIMĂVARĂ

Infloresc grădinele,
Cerui-i ca oglinda;
Prin livezi albinele
Şi-au pornit colinda...

Cântă ciocârliile
Imn de veselie;
Fluturii cu miile
Joacă pe câmpie.

Joacă fete şi băieţi
Hora 'n bătătură, —
Ah, de ce n'am zece vieţi
Să te cânt, Natură!

www.dacoromanica.ro

DOMNIȚA

Se plimbă prin grădina mânăstirii
Domnița, albă 'n rasa cenușie.
Amurgu-și cerne umbra-i viorie,
Lung sună toaca 'n toiul tânguirii.

Șoptesc încet prin flori de iasomie
Și parcă vor s'o mângâe zefirii,
Se scutură pe straturi trandafirii
Și crinii mor — dar ea nu vrea să știe.

Departe 'n zări, e vrajă, cântec, viață...
Ea trece albă 'nvăluită 'n ceață
Asemeni unei palide vedenii...

Uitată de părinți și de rudenii,
De bucurii și de dureri străină,
Se stinge 'n rând cu florile 'n grădină...

www.dacoromanica.ro

SPRE PRIMĂVARĂ

Vor înflori curând
Pe coastă merii,
Și va suna curând
Ceasu 'nvierii.

Schimba-va bruma grea
In stropi de rouă,
Ca să răsfrângă 'n ea
O lume nouă:

Un cer așa senin
Cum nu mai fuse —
Uita-vei orice chin
Din zile-apuse...

— Un flutur dă ocol
Cătând o floare.
Dar bate-așa domol
Din aripi... moare...

De ce te prind fiori?
Ce gând te paște?
— Vezi tu, e trist să mori
Când tot renaște!...

www.dacoromanica.ro

CREDINȚE...

De-apururea m'ați urmărit,
Învăluite 'n ceață,
Cu farmecul nețărmurit
Al dragostei de viață.

Mi-ați dat nădejde ca să lupt
Cu griji și cu necazuri,
Ce-și grămădeau neîntrerupt
Noianul de talazuri,

Și-adesea de cădeam înfrânt
De trudă și durere,
Găseam la voi și crezământ
Și leac de mângâere, —

Inveselind cărarea mea
Cu-alai de sărbătoare.
Copil îndrăgostit de-o stea,
De-un cântec sau de-o floare...

Și-acum vă duceți rând pe rând —
Ieri una — astăzi una...
Mă părăsiți așa curând,
Pieriți pe totdeauna?...

Dar eu atunci al cui rămâi
O, dragi credințe moarte!
Pe drumuri fără căpătâi,
Vai, cine-o să mă poarte?...

www.dacoromanica.ro

RUGĂ

Ulițele 'negurate
Luna în argint le 'mbracă,
Limpede un clopot bate
Straja cea dintâi.

In grădină doarme floarea,
Doarme fluturul pe floare:
Până și privighetoarea
A tăcut acum...

O, natură, împrumută-mi
Din odihna ta o clipă —
Vino, dulce somn, sărută-mi
Ochii obosiți...

www.dacoromanica.ro

MELANCOLIEI

Ce timpuriu m'ai cucerit, iubită
Melancolie, credincioasă soră!
Era într'o Duminecă 'nflorită
Şi satul tot, de vale, strâns la horă...

M'am dus şi eu. La vesela serbare
Priveam aşa pierdut, şi 'ntâia oară
In sufletu-mi simţii cum se strecoară
Fiorul tău de dulce întristare.

Instrăinat de-atâta veselie,
Am căutat singurătatea 'n cetini...
Atunci te-am cunoscut, melancolie,
Şi vezi, de-atunci rămas-am buni prietini...

www.dacoromanica.ro

ICOANE DIN CARPAȚI

I

Un șuer lung — gem osii ferecate —
Un strigăt viu — nebun de libertate!
Pe roți uruitoare
Vagoanele urnite
Alunecă ușoare
Mai iute, mai grăbite, —
Dar inima-mi nebună
Mai iute-ar vrea să meargă
Și bate 'n piept, să-l spargă
Să sboare 'n lumea largă
De-atâta voe bună!

Griji amărîte, sbuciumări deșarte
Vă las de-acum!
Vă las cu bine! La o parte!
Voi n'aveți ce-mi căta la drum!
Pieriți, întunecate duhuri!
Sunt liber ca ciocârlia 'n văzduhuri!
Imi flutură părul în vânt,
Și cânt, —
Mă chiamă 'n zare munții, munții mei!
Ce dor, ce dor adânc mi-era de ei!

www.dacoromanica.ro

Ce dor i-a fost poetului
De freamătul brădetului,
De murmurul izvorului,
De fluerul păstorului,
De glasul păsărelelor
Şi — de vecinul stelelor —
De vârful Caraimanului
Ce dor, ce dor i-a fost sărmanului!...

II

Stă Caraimanul 'negurat
Moşneag în veci cu fruntea sus;
Slăvitul zilei împărat
Incet se lasă spre apus.

Şi cum se uită la moşneag,
Se mai opreşte-o clipă 'n loc:
I-asvârle cu un zâmbet drag
Pe frunte-un diadem de foc.

Iar după culmi doi nouraşi
Urcând tiptil, în zare, sus,
Râd răsfăţaţi şi drăgălaşi
Privind idila din apus.

III

Fânu-i strâns şi de pe luncă
Oamenii spre casă vin.
Lacrimă de-argint, scântee
Steaua serii în senin.

Văile-alburesc în zare,
Satul se 'nveleşte 'n fum.
Cel din urmă car răscoală
Colbul adormit pe drum.

www.dacoromanica.ro

Dulce şi încet se 'ntinde
Tihna pe pământ şi 'n cer...
Sus pe deal, răsare luna,
Melancolicul străjer.

IV

Din culmea Vârfului-cu-dor
Mă uit în zări senine
Şi iar m'apucă aprig dor,
Odorul meu, de tine.

Departe, peste munţi şi văi
E casa ta cea mică—
Sunt duşi în sat părinţii tăi
Şi 'n prag stai singurică...

Că nu-s un vultur... să mă salt
Din plaiurile-aceste,
Şi ca un fulger din înalt
Să cad fără de veste.

Şi să te iau cu mine, sus,
Şi să te duc la mine,
Departe, unde lacrimi nu-s,
In zări în veci senine.

V

Este ceasul când trudítul
Muncitor voios aruncă
La o parte grija zilei
Şi uneltele de muncă;
S'au întors dela păşune
Liniştitele cirezi,
Umbre cresc pe nesimţite
Prin grădini şi prin livezi.

www.dacoromanica.ro

Dar un svon de mii de glasuri
Umple zarea fără veste:
Craiul zilei, stând s'apună,
A încremenit pe creste.
Văile răsună toate,
Dealurile viu răspund
Și vijelios se 'nalță
Pulberea departe 'n fund.

Sună dealul, valea sună,
Stă văzduhul să se spargă
De tălăngi nenumărate
Ce izbesc în bolta largă,
Căci coboară dela munte
Oile, și curg puhoi —
Cu un greu potop de ceață
Inainte și 'napoi...

Un berbec cu coarne 'ntoarse,
Tacticos și prea cuminte,
După gât c' un clopot mare,
Merge singur înainte.
Pe la margine dulăii;
Urechiatul la mijloc,
Cu desagii grei în spate
Anevoe-și face loc.

Iar prin pulberea de aur
Tocma 'n capul celălalt
Crește umbra 'ntunecată
A ciobanului înalt:
Cu căciula într'o parte,
El pășește plin de fală,
Sara purpurie-i schimbă
Zeghea 'n mantă triumfală...

www.dacoromanica.ro

VI

DOINA

Se tânguesc
Tălăngi pe căi,
Şi neguri cresc
Din negre văi,
Plutind pe munţi...
La făgădău,
La Vadul-Rău,
Sus, la răscruci,
Vin trei haiduci
Pe cai mărunţi...

Grăesc încet...
Un scurt popas —
Şi spre brădet
Pornesc la pas
Cei trei călări...
Sus, peste plai
Tăcutul crai
Al nopţii reci,
Umbrind poteci,
Se 'nalţă 'n zări...

Şi neguri cresc,
S'anină 'n crăngi; —
Se tânguesc
Şi plâng tălăngi
Pe căi pustii...
Se duc uitaţi
Cei trei fârtaţi,
Săltând în şa,
Plutind aşa,
Ca trei stafii...

www.dacoromanica.ro

Dar când ajung
La cotituri,
Un chiot lung
Din mii de guri
Dărâmă stânci...
Haiducii mei
Doinesc toți trei;
Și clocotesc
Și hohotesc
Păduri adânci...

VII

CIOBĂNAȘUL

La curte vine-un ciobănaș
Când îi abate lui să joace,
Și mult e hoț și e posnaș —
Că e copil din munți, și pace!

Sunt rupte bietele-i opinci,
Căciula lui în fund e spartă, —
Dar el c'un pumn doboară cinci
De-i cată unul și-altul ceartă.

Și cum e scurt și îndesat,
Râd, dar se tem de el feciorii —
Și parcă-i el mai mare 'n sat,
Că joacă tot în fruntea horii.

El dă porunci la lăutari,
A lui e cea mai mândră fată —
La el se uită mici și mari —
Și-apoi acela-i joc odată!

Acum o prinde frumușel,
Acum o lasă și-o îngână, —
Și moare fata după el,
Când o 'nvârtește pe sub mână...

www.dacoromanica.ro

Iar când ceilalţi se 'ncurcă 'n joc
Şi-abia se 'ndeamnă slab din gură,
Tot el aruncă, la noroc,
Cea mai frumoasă strigătură...

VIII

CU FRUNTEA 'N MÂNA ALBĂ...

Cu fruntea 'n mâna albă răzemată,
Cânta frumoasa fată la fereastră,
Cânta de dor —
Şi glasu-i dulce şi tremurător
Se înălţa în liniştea albastră
A luminoasei nopţi de vară...

Căci era noaptea-adâncă, albă, clară
Şi tristă cânta copila fermecată
De linişte şi de singurătate, —
Şi singură se asculta cântând,
Şi nu sfârşea un cântec jumătate
Că altul îi venea mereu în gând
Şi nu ştia nici ea de unde vin
Aceste triste cântece uitate...

Cânta de dor şi chin,
De lacrimi tăinuite în tăcere,
De zile de sbucium şi nopţi de veghere
Şi de chemări, de patimi neînvinse
In desnădejdea braţelor întinse,
De ani pustii de lungă aşteptare,
De zilnice-amăgiri,
Şi hohote de plâns la deşteptare...

Incremenise brazii ascultând
In linişte... pe uliţi niciun pas...
Doar Prahova cea fără de popas
Curgea în vale,
Amestecând în al copilei glas
Tot murmuru 'necat al apelor sale...

www.dacoromanica.ro

IX

Jos, între care,
Vitele rumegă;
In depărtare
Văile fumegă.

Dorm muncitorii
Pe lângă focuri:
Apele morii
Murmură 'n scocuri.

Scapără stelele...
Ceasul în care
Dănţue ielele
Lângă izvoare...

Sprintene, vesele
Peste coline
Joacă miresele
Apelor line.

X

LA GURA PEŞTERII

La gura peşterii adânci
Stam lângă foc în fapt de sară,
Şi flăcările, aruncând pe stânci
Roşateca lor pară,
Inchipuiau o horă de fantasme,
In apele şerpuitoare
Cu scoborîri şi creşteri
De sute de izvoare
Işi îngânau eternele lor basme
In fundul neştiut al negrei peşteri...

www.dacoromanica.ro

Trosneau din foc, scântei din când în când,
Şi sus pe cer, s'aprinse 'ntâia stea.
Ci eu stăteam la foc, visând
Şi ascultam la pustnicul bătrân,
Ce-mi povestea
Minuni adânci din cuibul lui de brazi...

... De mult, de mult, trăia un neam păgân
De oameni, mai puternici şi mai mari
Ca oamenii de azi,
P'aceste plaiuri binecuvântate...
Ei nu ştiau de sapă şi de plug,
C'aveau de toate cele din belşug,
Aşa precum le-a fost lăsat Prea-Sfântul...

Şi au venit din locuri depărtate
Puhoi de seminţii
Şi au umplut pământul
Cu sgomotul neostoitei lupte
Şi strigăte pustii...
Un veac întreg luptară în zadar
In frământări neîntrerupte
Cu-aceşti vrăjmaşi,
Dar, biruiţi, n'au mai putut să ţie
Şi au fugit şi s'au ascuns
Departe 'n fundul fără de hotar
Al peşterii, de nimeni nepătruns...

Şi-acolo au şi-acum împărăţie
Bătrânii uriaşi,
Şi-adese 'n nopţile senine,
Când liniştea domneşte 'n bolţi, pustie,
Pân' la urechia noastră vine
Un vuet surd de paşi...

www.dacoromanica.ro

Astfel îmi povesti sihastrul, —
Apoi tăcu...
O liniște de vraje se făcu,
Și fumul se 'nălța albastru,
Iar flacările aruncând pe stânci
Potopul lor de pară,
Inchipuiau o horă de fantasme
Și apele fierbând clocotitoare,
Cu scoborîri și creșteri
De sute de izvoare,
Își îngânau eternele lor basme
In noaptea fără fund a negrei peșteri...

XI

Fantastic norii se 'nveșmântă,
Străpunși de suliți lungi de aur
Și ca 'ntr'un lac de sânge crește
Intreaga zare 'n spre coclaur.

Semn de război!... Un glas de bucium
Din văi, mă face să mă speriu...
Visam, Austrie, că 'n flăcări
Se darmă vechiul tău imperiu...

XII

Dar soarele coboară 'n asfințit.
Din văi cresc neguri cenușii,
Năvală dau pe culmi în sus
Și clopotele-au amuțit.

Pe gânduri dus,
Călugărul desculț a 'nchis
Străvechiul paraclis,
Și intră în chilia-i de sihastru.

www.dacoromanica.ro

Dar negurile cresc, mereu întind
Zăbranicul lor lung, întunecat...
Pe rând s'aprind
Făcliile văzduhului albastru,
Luceafărul scânteietor răsare
Şi luminiţe licăresc prin sat...

Departe orga surdă a pădurii
Cu mii de şoapte, taine de izvoare,
Răsună 'ncet, răsună lin —
Pe urmă tace...

O ceas divin!

Acum începe mândrul parastas
In templul veşnic al naturii...
Sus, peste lumea adormită, mută,
Potir de-argint, în mâna nevăzută
A îngerului purtător de pace,
Se 'nalţă luna dintre brazi...

Gigantic preot în odăjdii sfinte,
Străluce Caraimanul solitar...

Şi tu, pierdut, o suflet, în extaz,
Cazi în genunchi...

www.dacoromanica.ro

CÂND SEARA 'N CEASURI DE SINGURĂTATE...

Când seara 'n ceasuri de singurătate
Imi sprijin fruntea visător pe mână,
Poveşti străbune, cântece uitate,
Cu glasuri de tilinci îndepărtate
Imi amăgesc iar gândul şi mă 'ngână —
Şi-atunci te văd plutind surâzătoare
Din negura de vremi băsmuitoare...

Eşti tu, izvor de nouă poezie,
Prilej de gânduri vechi, urzite iară, —
O drăgălaşă muză populară!
In ochii tăi e cer senin de vară
Şi fermecata mea copilărie
Mi-o readuci, de tine-ademenită...
Fii dar la vatra mea binevenită!

Ca 'n alte vremi şi-acum fă să coboare
Asupra-mi iarăşi liniştea dorită,
Să uit de tot, uitat de-orice ispită,
Să-mi pară lumea pajişte 'nflorită,
Şi orice zi să-mi fie sărbătoare,
Să pot trăi, străin de glasul urii,
Ca un copil cuminte al naturii...

www.dacoromanica.ro

TERTINE

Aș vrea să cânt — să 'mbrac în mândre rime
Norocul rar ce 'n cântec nu încape,
Căci nu e vers pe lume să-l exprime.

Ci ca 'ntr'un murmur nesfârșit de ape
Ce se revarsă 'n valuri de-armonie,
Din mii de glasuri ce-l vrăjesc de-aproape,

Sărmanul suflet cearcă, și nu știe
Ce ton să prindă, ce cuvânt s'aleagă,
Căci toate-l chiamă, 'l strigă și-l îmbie...

Iar eu stau mut, — și-aș sta vecia 'ntreagă
S'ascult uimit la glasurile-acele,
Privind în ochii tăi albaștri, dragă, —

Vis întrupat al visurilor mele!

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC

Vezi, dragii oaspeți le-au venit
Și pomii toți s'au premenit
De sărbătoare —
Grădina-i templu plin de svon,
Albina-i psalt, — și orice floare
Un sfânt amvon.

Sub streșini cuiburile vechi
Ascund iar vesele perechi
De rândunele, —
Și cuiburi nouă se clădesc —
Iar eu, furat de-un vis, privesc
Zâmbind la ele.

O spune-mi, dragă rândunea
Ce sbori mereu în preajma mea,
Tu știi mai bine:
O să-mi ajute Dumnezeu
Să-mi pot alcătui ca tine,
Un cuib al meu?

www.dacoromanica.ro

NÜRNBERG

Pe lângă ziduri vechi de vechi palaturi
Trec adâncit în gânduri, pe 'nserate...
Pe-aici cântau de mult fântâni curate,
Râdeau grădini cu înflorite straturi.

Azi sunt ruini, şi gându-abia străbate
In negura acelor negre leaturi...
Dar de mă 'ntorc şi cat, pierdut, în laturi,
Le văd şi-acum acolo 'n vis pe toate.

Acel ce astăzi numele mi-l poartă,
A mai trecut pe sub aceeaşi poartă?
A mai trăit, acuma ani o mie,

O altă viaţă, neştiută mie?
Adesea iarna când natura-i moartă,
Ne 'mbat 'un miros vag de iasomie...

www.dacoromanica.ro

GRĂDINA MORȚII

Ți-aduci aminte de grădina morții?
Era 'n amurg, când ziua se îngână
Cu noaptea, și, ținându-ne de mână,
Lăsasem pașii noștri 'n voia sorții.

Mergeam domol, vorbind în taină, până
Ne-am pomenit de-odată 'n fața porții
Și 'ntrarăm în lăcașul unde morții
Dorm înfrățiți de veșnica stăpână.

Amețitor plutea 'n răcoarea serii
Mireasma florilor de pe morminte,
Și pătrundea ființa noastră 'ntreagă.

Înfiorați de farmecul tăcerii,
Tăceam și noi... Mai ții tu încă minte
Întâia noastră sărutare, dragă?

www.dacoromanica.ro

CÂRLOVA

Văzut-aţi voi, când primăvara vine,
Acele flori plăpânde, delicate,
Care 'nflorite-abia, mor împăcate
Vestind albastrul zilelor senine?

Aşa poetul unor vremi uitate
Solit a fost de armonii divine
Ce-au fermecat o clipă din ruine
Târgovişstea cu vechile-i palate.

Cu el venea o 'ntreagă primăvară
De cântece, — dar fu ursit să piară...
Trist sol sfios al zărilor albastre,

Simţind că moartea timpurie-l darmă,
Aruncă 'n zorii deşteptării noastre
Intâiul glas de trâmbiţă de-alarmă!

www.dacoromanica.ro

GORUNUL LUI HORIA

Străjer străvechi şi plin de bărbăţie
Gorunul uriaş spre ceruri cată...
La umbra lui, pe-o noapte 'ntunecată,
Trei căpitani şi-au fost jurat frăţie.

Ei s'au legat cu inima curată
Să-şi mântuiască neamul de robie.
Luptară dârji, — dar prinşi prin viclenie,
S'au săvârşit — martiri-eroi — pe roată.

Trecură ani... Cumplit ofta iobagul
In lanţuri şi mai crunte ca 'nainte,
Ingenunchiat de cei atotputernici, —

Când iată, tânăr Crai ridică steagul...
Şi sub gorun aceleaşi jurăminte
Răsună: « Moartea domnilor nemernici! »

*

Dar n'au vrut cei de sus să-l înţeleagă
Şi după mari izbânzi şi zile-amare,
Intr'o colibă, făr'o lumânare,
S'a stins pustie, viaţa lui pribeagă.

www.dacoromanica.ro

Il îngropară sub gorunul mare,
La umbra-i, ce-i fusese-aşa de dragă,
Pe când ai lui umplură lumea 'ntreagă
Cu-al doinei vaier fără de-alinare!

Bătut de ploi, de nopţi vijelioase,
Cercând zadarnic pe urmaşi să-i cheme
La luptă nouă, — stăruie şi azi

Gorunul falnic, neînfrânt de vreme,
Ci trist îşi pleacă crengile-i stufoase,
Umbrind mormântul marelui viteaz.

*

Ce 'nseamnă însă-a cerului mânie?
Ce 'nseamnă norii vajnici de s'adună?
Gorunul azi mai greu din ramuri sună,
Parc'ar voi eroul să-şi învie!

In hohote de plâns ar vrea să-i spună
C'ai lui uitară drept şi datorie;
El cere-un semn din ceruri, să-i îmbie
La lupta sfântă, ca în vremea bună...

Şi iacă! Trăznet zguduie gorunul
Şi val de crengi acopere mormântul,
In care mândrul Crai îşi doarme somnul...

Ci stau toţi muţi, şi n'a 'nţeles niciunul:
Zadarnic Domnul şi-a rostit cuvântul,
Căci au pierdut credinţa lor în Domnul!

www.dacoromanica.ro

RĂSLEȚE

I

De ce sunt trist, mă 'ntrebi? O iartă, iartă!
Nu pot să-ți spun... La ce ți-aș spune ție?
De ce să 'ntunec dulcea veselie
Din ochii tăi cu jalea mea deșartă?

Tu ești un crin ce crește pe câmpie
Și poți să stai de strajă 'n rai, la poartă.
Pe mină însă un blestem mă poartă
Ca pe o frunză dusă 'n vijelie...

De-aceea lasă 'n clipele aceste
Să uit ce-a fost și ce va fi odată,
Și să visăm privind cum înserează

Până s'o stinge cea din urmă rază,
Până ce umbra nopții 'ntunecată
Ne-a coperi, cu 'ncetul, fără veste...

II

De m'ai urî, tu înger între fete,
N'am să mă plâng și nimeni n'o să știe:
Voi îngropa în neagra mea chilie
Durerea unei inimi sfâșiete.

www.dacoromanica.ro

Ci 'ntr'un amurg, în liniște târzie
Când frunze sboară 'n vânt împrăștiete,
Trist voi întoarce fața la perete
Și voi închide ochii pe vecie.

Or trece ani... Și-odinioară, poate,
Vei răscoli prin vechi hârtii, copilă,
In taina odăiței parfumate, —

Vei stoarce-atunci o lacrimă de milă
Citind un nume pe un colț de filă,
Intr'un caet de cântece uitate...

III

M'a sărutat pe frunte blând iubirea...
De-atunci de-un cântec sufletul mi-e plin.
M'a sărutat așa de lung, — și lin
In ochii mei și-a înnecat privirea.

Privirea ei albastră, de senin,
N'o pot uita, și-mi răscolește firea...
Și eu credeam că e închipuirea
Din visuri ce se duc și nu mai vin.

Iar cântecul, ca pe un scump tezaur,
In suflet l-am păstrat amar de vreme,
Dar azi îmi face inima să-mi salte:

O, dați-mi lira strunelor de aur!
Ea singură doar poate să recheme
Simțiri așa de sfinte și înalte...

www.dacoromanica.ro

NEPĂSARE

Oricâte vorbe rele să ne iasă
Şi-oricât venin în ele s'ar ascunde,
Ca Venera când se ivea din unde
Eşti tu de mândră, dulcea mea crăiasă.

In fericirea noastră n'or pătrunde,
Şi vom gândi, când clevetirea pasă
Pe lângă noi, şoptind, — şi nu ne pasă,
Că lumea tot aceeaşi e oriunde.

Doar tu altar îmi eşti, şi-mi eşti icoană
Şi dragostea mi-e sfântă şi curată
Ca floarea neatinsă-a primăverii,

Ca şi iubirea fără de prihană,
Scăldată într'a raiului lumină,
Ce-o preamăreau în zile vechi truverii.

www.dacoromanica.ro

ȘINCAI

Din vechi hrisoave, din scripturi bătrâne,
Strângând de-avalma note pentru Hronic,
Așa-l văd eu pe tânărul canonic,
Istoricul semeț și dârz de mâne.

Când cei puternici l-agrăiau ironic,
El nu știu mânia să-și înfrâne.
Mișei, l-au prigonit, l-au scos din pâne,
Dar — n'au înfrânt curajul lui demonic.

Ca Dante, ne 'nțeles, pribeag prin sate
Il văd apoi, purtând, trudit de cale,
Gigantica sa operă în spate,

Intreg trecutul națiunii sale:
Un alt *Infern*, mai crunt, mai plin de jale, —
Căci toate 'n el erau adevărate!

www.dacoromanica.ro

SONET MODERN

Se 'ntinde fără de hotar câmpia
In visul liniştei de-amiaz furată...
Doar, ca o liră 'n aer spânzurată,
Sus, cântă, nevăzută, ciocârlia.

Dar ce nor alb departe 'n drum s'arată?
Tot vine, creşte, — parcă vijelia
I-ar da avânt şi i-ar spori tăria.
Cum trece vâjâind ca o săgeată!

Săltând în fuga roţilor pripite
Ca şi un monstru cu-aripi înmiite,
Căruţa Modei piere la răspânte...

A izbutit doar câteva clipite
Măreaţa pace-a firii să 'nspăimânte...
Sus, ciocârlia n'a 'ncetat să cânte.

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC DE LEAGĂN

Corinei

Hai, odor, hai, păsărică,
Dormi, o, dormi fără de frică,
Să te-alinte
Moş cuminte
Şi să-ţi cânte 'ncetinel:
« Mugur, mugur, mugurel... »

Ingeri vin tiptil şi-alene
Să te mângâe pe gene
Şi mi-ţi leagă 'n
Dulce leagăn
Fraged trupuşor de crin,
Ca s'adormi frumos şi lin...

Ce tresari?... Nu-i nime, nime...
Linişte şi 'ntunecime,
Doar zefirul
Musafirul
Cel şăgalnic şi pribeag
A trecut pe lângă prag...

Şi-a trimis o gâză mică
Să-ţi aduc 'o scrisorică
Şi să-ţi spună
Noapte bună, —
Că şi el, sătul de drum,
Merge să se culce-acum...

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC SFÂNT

Corinei

Cântecul ce-ades ți-l cânt
Când te-adorm în fapt de sară,
Puiule, e-un cântec sfânt,
Vechi și simplu dela țară.

Mama mi-l cânta și ea
Și la viersul lui cel dulce
Puiul ei se potolea
Și-o lăsa frumos să-l culce.

Azi te-adorm cu dânsul eu,
Ieri — el m'adormea pe mine
Și-adormi pe tatăl meu
Când era copil ca tine...

Mâine, când voi fi pământ,
Nu-l uita nici tu, — și zi-le
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile!

www.dacoromanica.ro

TĂLĂNGI

S'aud de pretutindeni tălăngile sunând,
Plâng unele cu larmă şi altele 'n surdină,
Răspund şi dau de ştire că turmele 'n curând
Vor coborî la şesuri...

In galbena lumină
De-abia le-auzi cum sună, mai jos, tot mai departe...
Le-adună vântul parcă în negre văgăuni
Şi-apoi le-alungă iară pe văi şi iar le 'mparte
Ca glasuri de alarmă ce prevestesc furtuni...

Trezite din prăpăstii de plânsetele lor,
Cresc negurile sure, alunecând tăcute,
Ies după stânci în pripă şi pier ca un decor
Retras de mâna unei fiinţe nevăzute...

Apar din altă parte, sporind acum treptat
Şi'n falduri, ca o mantă, se lasă peste munte,
Iar piscul singuratec, sub cerul întristat,
Posomorît îşi trage căciula peste frunte...

www.dacoromanica.ro

LINIȘTE

Fantastic joacă rândunici sglobii
In cerul plin de umbră și lumină
Și-i liniște adâncă în grădină,
Sub piersicii cu flori trandafirii...

Cu brațele sub cap, ce bine mi-i
Cum stau așa, în liniștea divină:
Pământu-i cald și chiamă la hodină,
Intocmai ca o mamă pe copii...

Pământ, bătrână gazdă primitoare
A tuturor trudiților din lume,
Ce bun ești tu în zilele cu soare!

Tu-i hodinești, i-aduni, îi legeni lin
La sânul tău, și nu-i întrebi de nume,
Nici unde merg, și nici de unde vin...

www.dacoromanica.ro

NOAPTEA DE MAI

Plăsmuiri de basme
M'au împresurat?
Aripi de fantasme
Poate-au scuturat

Aur peste ele?
Cine dete oare
Strai de sărbătoare
Gândurilor mele?

Stau încremenit —
Parcă niciodată
N'am mai pomenit
Noapte-aşa 'nstelată,

Floare de cireş
Mai strălucitoare,
Tril mai fără greş
De privighetoare!

Luna iese-acum
Şi 'n albastra noapte
Ninge-argint pe drum,
Umple tot de şoapte;

www.dacoromanica.ro

Adâncite 'n vis
Florile grădinii,
Gingaşul narcis,
Iasomia, crinii,

Trandafirii 'nvolţi
Sub catapeteasma
Uriaşei bolţi
Işi unesc mireasma;

Taine din poveşti
Murmură 'n fântână...
Unde zăboveşti,
Dulcea mea stăpână?

Tremură de dor
Gândurile mele:
Nu te 'nduri de ele
Tu, stăpâna lor,

Care 'n orice floare
Pui un curcubeu, —
Tu surâzătoare,
Rază 'n plânsul meu!

www.dacoromanica.ro

IN OCHII TĂI...

In ochii tăi adânci, de-mi pare
Că ei cuprind pământ şi cer —
Eu nu ştiu cum se face, dar e
Atât tulburător mister,

Că stau, când îmi răsar în cale,
Prins de-un fior necunoscut
Şi urma pasurilor tale
Sfios mă plec să ţi-o sărut...

Şi nu ştiu cine eşti anume
Când mă priveşti întrebător:
Din îngeri rătăcită 'n lume,
Vreo soră vitregă de-a lor?

www.dacoromanica.ro

TE DUCI

Te duci, şi cum zâmbeşti nepăsătoare
M'abat din cale şi mă simt murind...
Pierdut spre tine braţele-mi întind
Ca 'n urma unei viziuni fugare, —
Dar nu mai pot în ele să te prind.

Te duci, — şi ca o umbră rătăcită
Te voi dori în zilele pustii,
Te voi striga în nopţile târzii, —
Şi 'n veci voi plânge vârsta fericită
Când nu ştiam ce 'nseamnă a iubi!

O, dulce fericire risipită!
De ce-ai venit şi pentru ce-a fost scris
Să-mi schimbi tu viaţa 'n iad şi 'n paradis?
Te duci şi simt pe fiece clipită
Că pierd în tine cel din urmă vis...

www.dacoromanica.ro

CU OCHII TĂI...

Cu ochii tăi albaştri, dar
De-o strălucire-aşa ciudată,
Tu m'ai făcut să plâng amar
Când m'ai privit întâia dată.

Din clipa cea dintâie deci
Am presimţit că eşti femeia
Pe care voi iubi-o 'n veci,
Şi-a fost de-ajuns în clipa-aceea

Doar o privire să-mi arunci
Şi inima porni să-mi bată,
Aşa de parcă pân' atunci
Nu mai bătuse niciodată...

Robită de privirea ta
De-atuncea inima mea bate
Şi 'n veci eu nu te voi uita
Decât dac' am să uit de toate!

www.dacoromanica.ro

DE PROFUNDIS

O, Doamne, câte ţi-am cerut
Şi ce mi-ai dat în schimb tu mie!
Potop de chin dela 'nceput
Şi-abia un strop de bucurie...

Dar dacă-mi îmbiai plăceri,
Curând nu mă scârbeam de ele?
Mai jalnici astăzi decât ieri
N'ar trece anii vieţii mele?

Şi-aş resimţi atât de des
Fiorul sfânt de poezie
Şi-adâncul farmec ne 'nţeles
Ce numai cine-a plâns îl ştie?

O, nu e nimănui iertat
Să ceară mila ta divină,
Decât când şi-a răscumpărat
Intreaga vieţii sale vină ..

De-aceea azi când nimicit
Văd visu-mi cel mai scump, simt bine:
Nu-i nimeni mai nefericit,
Nici vai, mai fericit ca mine!

www.dacoromanica.ro

AD MORTEM

Secerătoare ce însufli teamă,
Eu nu te văd purtând pe umăr coasă,
Cu-orbite reci cum treci din casă 'n casă,
Când nimeni nu te vrea, toți te blesteamă.

Precum cei vechi te 'ntrezăreau frumoasă,
Rănitu-mi suflet, palido! te chiamă:
O, vino 'ncet și dulce ca o mamă
Și umbra ta pe ochi încet mi-o lasă.

Că tu ești taina, liniștea, tăcerea,
Limanul cel din urmă, mângâerea
Din urmă-a celor obosiți și triști;

Tu singură ești vrednică să vindeci
Un suflet bântuit de mari restriști...
O, înger negru-al morții, vino, vin' deci!....

www.dacoromanica.ro

ELEGIE

De ce aşa de trist rămâi
Şi trist înăbuşi un suspin,
Când rândunici în ţară vin
Din ţări cu rodii şi lămâi
Şi vezi cocorii cei dintâi
Rotindu-se sub cer senin?

De ce aşa de trist revii
Şi trist rămâi, suspini stingher,
Când negurile iernii pier
Şi roua scântee 'n câmpii
Şi mii de ciocârlii sglobii
S'avântă ciripind la cer?

De ce aşa de trist suspini
Şi trist rămâi şi-atuncea când
Vezi florile 'nflorind pe rând
(Şi chiar măceşii plini de spini)
Şi vezi pe-alee, prin grădini
Părechi de 'ndrăgostiţi trecând?

— Cum n'ai fi trist, cum n'ai ofta
Când numai dragoste respiri
In tot cuprinsul mândrei firi,
Când toate râd în preajma ta
Şi plânge 'n tine inima
Insângerată de-amintiri...

www.dacoromanica.ro

TREC NOPȚILE

Trec nopțile, trec nopțile senine
Și zilele senine trec și ele
Și după-o zi senină vine
O noapte mai senină decât cele
Care-au trecut, — cu spuza ei de stele
Și vraja veșnic nouă-a lunei pline...

Trec nopțile, trec nopțile senine
Și tu-mi surâzi așa senin, copilă
Pornită parcă tot pe sbeng și glume...

De ce sunt totuși trist?...
Vezi tu, mi-e milă
De-atâta farmec, milă și de tine,
Ca și de tot ce e frumos pe lume
Și efemer ca nopțile senine.

www.dacoromanica.ro

NOPŢI DE VEGHE

Nopţi de veghe, nopţi cu cerul
Limpede cum e cleştarul...
Umblă ziua alb ca varul
Cine v'a 'nţeles misterul!

Albe nopţi de insomnie,
Nopţi de vis şi doruri pline,
Mi-aţi vrăjit, o nopţi senine,
Trista mea copilărie!

Şi de-atuncea, nopţi albastre,
Baldachinuri prinse 'n stele,
Toate gândurile mele
Sunt la voi, sunt ale voastre...

Cu pleoapele deschise
Stau şi astăzi lângă storuri,
Chinuit de-aceleaşi doruri,
Fermecat de-aceleaşi vise,

Până roşii prin perdele
Intră zorile şi-anină
Fluturi palizi de lumină
De păreţii casei mele...

www.dacoromanica.ro

O, SBOARĂ IAR...

O, sboară iar pe drum de seară
Trist cântec, pân' la casa Liei,
La casa 'n veci iubitei sboară
Şi tainic la ferești adie-i.

Adie-i la ferești şi spune-i
Stăpânei dulci şi 'n veci iubite
Povestea 'ntunecată-a unei
Sărmane inime sdrobite.

Să-i spui că nici să o blesteme
Nici ură n'ar putea să-i poarte,
Ci plânge, sângeră şi geme
Şi o s'o cheme pân' la moarte;

Şi ce sălbatec a iubit-o
In patima-i mistuitoare, —
Şi cum ea însăşi a sdrobit-o,
Cum a călcat-o ea 'n picioare!

www.dacoromanica.ro

CÂND MĂ GÂNDESC...

Când mă gândesc la viaţa-mi din trecut,
Imi pare-un parc sălbatec şi tăcut
Ce, plin de cântec de privighetori,
Lucea, pe vremuri, parfumat de flori...

Şi floarea cea mai mândră tu erai!
Dar ceasul rău veni 'ntr'o zi de Mai,
Veni năpraznic şi te smulse-un smeu,
Şi mort de-atunci rămase parcul meu...

Zadarnic, azi, pe aleele-i pustii,
Asemeni unei palide stafii,
Alunec trist şi rătăcesc stingher,
Visând că te-ai ascuns în vreun ungher...

Ci 'n nopţi cu lună când pierdut rămâi
Pe banca unde ne-am iubit întâi,
Visez că vii sub ramura de măr
Ce-odinioară-ţi ninse flori în păr...

Şi 'n amintirea 'ntâiului sărut
Re 'nvie paradisul meu pierdut,
Imbracă iar fantastic strai de flori,
Şi plânge 'n triluri de privighetori...

www.dacoromanica.ro

O, VREMEA...

O, vremea câte zile negre-a tors,
De când te-ai dus şi nu te-ai mai întors;
De când te-ai dus şi singur m'ai lăsat,
O, câte nopţi n'am plâns şi n'am visat!

De câte ori şi azi tresar din vis,
De parcă uşa lin s'ar fi deschis,
Şi albă parcă-mi înfloreşti în prag,
Şi dulce sună râsul tău cel drag.

De câte ori recad desamăgit
De parc 'ai fost aevea şi-ai fugit:
Aud aproape paşii tăi uşori,
Apoi departe... O, de câte ori,

De câte ori ascult uimit şi-aştept
Să te re 'ntorci, să mi te-arunci la piept,
In braţe să te prind, să nu mai pleci, —
Deşi ştiu, vai, că te-am pierdut pe veci!

www.dacoromanica.ro

MI-E DOR DE-UN VIS...

Mi-e dor de-un vis așa curat
Și alb ca albul de hermină,
Să râd ca florile 'n lumină,
Să uit că ros e de vermină
Copacul vieții scuturat...

Mi-e dor de tine, cea de ieri,
Și iar visez că sunt cu tine...
Și-atât de bine și senin e
Când visul vine să m'aline
Cu dulci și line mângâieri...

Visez că zâmbetu-ți divin
In cale iarăși luminează-mi,
Că iar la pieptu-mi vii să-ți razămi
Căpșorul scump, și-adormi în pază-mi
Ca 'n vremile ce nu mai vin...

Visez... dar visurile pier
Curând, ca flori de brumă-atinse,
Iar visul meu din urmă stins e...
Cu brațe 'ntinse 'n gol și 'nvinse,
Drag vis de ieri, în van te cer!

www.dacoromanica.ro

Și fără tine viața mi-i
Deșartă ca un țărm de mare,
Pe care eu te chem din zare
Și caut dus de se năzare
Vreun semn pe apele pustii...

Te chem și zi și noapte, dar
Tu nu-mi auzi în veci chemarea...
Și nu-i mai fioroasă marea
In sbuciumarea ei, ca marea
Mea jale, chinul meu amar!

www.dacoromanica.ro

ŞI DACĂ VII

Şi dacă vii şi tu spre-a pune
La căpătâiul meu o floare
Ori ca să 'ngâni o rugăciune, —
Voi tresări atunci eu oare?

Cu mâinile-mi împreunate
La piept, dormi-voi dus, iubită,
Şi inima-mi nu va mai bate,
Şi harfa-mi va tăcea sdrobită...

Dar te-am iubit aşa de tare
Şi 'n veci aşa-mi vei fi de dragă,
Incât nici moartea nu-i în stare
Să frângă lanţul ce ne leagă:

Căci dacă viaţa mea e stânsă
Şi tu mă dai uitării mâne,
In cântecele mele însă
Iubirea-mi trainică rămâne;

Şi-oricât te-ai apăra 'mpotriva
Iubirii ce-o 'ngropai în ele,
Fantoma-i tristă răsări-va
Mereu din cântecele mele!

www.dacoromanica.ro

CÂNTECELOR

Era pe semne hotărît
De legi ascunse şi fatale
Să sufăr şi să plâng atât,
O, cântece de dor şi jale
Ce-adânci în mine-aţi izvorât
Cum apa 'n stânci îşi sparge cale?

De ce, când mă lăsam furat
De tot ce-i sunet şi culoare
Şi sufletul mi-era curat
Ca trandafirul când înfloare,
De ce nu m'aţi împresurat
Atunci, de ce tăcurăţi oare?

De ce atunci voi n'aţi venit
Osana să cântaţi iubirii?...
Ori poate v'au adeṁenit
Mai mult osânda despărţirii
Şi spinii care-am fost menit
Să-i port pe frunte ca martirii?

De ce-aţi tăcut atunci când eu
V'aş fi 'nţeles aşa de bine,
Şi năvăliţi în jurul meu
Acum, ca roiul viu de-albine
Pe care-l tot alungi mereu
Dar, murmurând, mereu revine?

www.dacoromanica.ro

Prea tristă-i struna ce-o sunaţi
Acuma 'n inima-mi nebună,
Prea multe 'ntr'una v'adunaţi
Precum privighetori s'adună
In Mai, prin tei încununaţi
De flori, în mândre nopţi cu lună...

Vai, cântece, tăceţi puţin!
Tăceţi, că nu mai am putere
Să plâng, — şi e paharul plin...
Repaos sufletul meu cere
Şi pace dup' atâta chin...
Tăceţi, — mi-e sete de tăcere...

www.dacoromanica.ro

SE 'NTORC IAR ZILELE NOROASE...

Se 'ntorc iar zilele noroase
Cu negurile somnoroase
Şi-amurgurile timpurii —
Vin dimineţile urîte
Şi nopţile posomorîte
Şi lungi şi negre şi pustii...

Copacii, despuiaţi şi jilavi
Şi trişti ca cerşetorii schilavi,
Gem biciuiţi de vânt şi ploi, —
Podoaba lor de-odinioară
O sdreanţă putredă-i ce sboară
Şi-i tăvălită în noroi...

Veni-vor zilele senine,
Vor râde florile 'n grădine
Sub arcul cerului senin...
Veni-vor toate iar, ştiu bine...
Ci eu, cu toamna care vine,
M'aş duce, ca să nu mai viu...

www.dacoromanica.ro

CU MINE...

« De unde vii așa târziu,
Așa pierit și alb la față,
De pari întors dintr'un sicriu,
Din lumea celor duși din viață? »

— « Sunt umbra celui ce ți-a fost
De mult un bun tovarăș ție,
Și cer vremelnic adăpost
La ora-acestei nopți târzie... »

« O, spune pentru ce te-ai dus,
De ce-ai rămas pribeag prin lume? »
— « Ardea în mine-un dor nespus
Să văd și eu pe-acolo cum e »

« Și ce-ai găsit, și ce-ai văzut
Pe unde-ai fost, o frate bune? »
— « Nimic din câte-am fost crezut
Și-am plâns mai mult decât pot spune... »

www.dacoromanica.ro

PRIMĂVERII

O tu cea mai frumoasă dintre zine
Cu tot alaiul tău de bucurii,
Toți te-așteptăm cu-atâta dor să vii:
Dar nimeni, nimeni mai cu dor ca mine!

Și ce-mi aduci tu care pe câmpii
Pui flori, și cerului dai zări senine
Și cântec luncilor, și unde line
Izvorului, — ce daruri tu-mi îmbii?

Ce vis cerca-va de isnov s'alinte
Un suflet amăgit de-atâtea ori?
O, dac' aș ști că visul iară minte!...

Atuncea poate-aș rămânea cuminte
Și m'aș uita cu ochi nepăsători
La iarba care crește pe morminte...

www.dacoromanica.ro

ÎNSERARE

S'a înserat. Ușor se 'nalță fumul
De prin ogeaguri către bolta vastă,
Domol coboară turma de pe coastă,
Umplând cu larma de talange drumul.

Blând florile în liniștea lor castă
Își dăruesc văzduhului parfumul
Și noapte-și cerne peste toate scrumul...
Ici-colo numai licăre-o fereastă...

Un clopot plânge-o clipă, și-apoi tace...
Luceafărul în alba-i strălucire
Răsare sus... Și-atâta sfântă pace

Domnește-acuma peste 'ntreaga fire,
Că sufletul aripele-și desface
Ca să se piardă în nemărginire...

www.dacoromanica.ro

STELELE

Trăind vremelnic pe pământ
Eşti prea departe azi de stele —
Dar, suflete, nu-i un cuvânt
Să nu mai năzueşti spre ele...

Ştii tu ce spun necontenit
Cu licărirea lor senină
Când cauţi trist şi ostenit
Din noaptea globului de tină?

« O, lasă lumea de noroi
Şi orice patimi te frământă,
Te-avântă, suflete, spre noi,
Increde-te în noi, — şi cântă! »

www.dacoromanica.ro

POMUL FERMECAT

Sunt nopți când mă asemui cu fiul de 'mpărat,
Ce străjuia sub pomul cu merele de aur;
Ca el veghez (când noaptea, ce 'n juru-mi s'a lăsat
Tăcută și târzie-i), sub pomul fermecat
Ce poartă-al fantaziei nepreţuit tezaur.

Sunt visurile mele ce noaptea îmi răsar
Mai vii decât atuncea când în odae-i soare;
Și eu mă lupt cu somnul, gonindu-l în zadar,
Intind spre ele mâna, cu râvnă-adâncă, dar
Mă 'mpinge 'n veci stăpâna putere adormitoare...

A doua zi când caut la cântecul meu scris,
Nu-l recunosc, și-atât e de ștearsă și pierdută
Intreagă strălucirea comorilor din vis,
De pare că 'ntr'o clipă, când ochii i-am închis,
Ar fi furat-o 'n pripă o mână nevăzută...

De-s trist de-aceea ziua, ca fiul de 'mpărat
Ce străjuie sub pomul cu merele de aur,
Mă 'ntorc voios (când noaptea, ce 'n juru-mi s'a lăsat
Tăcută și târzie-i), sub pomul fermecat
Ce poartă-al fantaziei nepreţuit tezaur...

www.dacoromanica.ro

TOAMNĂ

Se 'ntoarce toamna iar, cu aiureli
De vânt pe la ferești,
Tu suflet plin de griji și de 'ndoeli
Te 'nfiorezi de tristele-i povești...

El povestește despre moarte foi
Pe care le gonește ca pe-un roi,
Ca pe-un convoi
De fluturi morți și ți le-aruncă 'n geamuri,
El stânge crini și roze și zambile,
El frânge ramuri,
Și plânge și se tânguește zile
Intregi, și nopți întregi, necontenit.

Acuma stins și parcă ostenit
Abia suspină
Ca plânsul violinei în surdină,
Apoi își schimbă fără veste tonul
Și-uimit l-auzi cum sue
Din nou diapazonul
Și șueră și flueră și vue
Și vâjâe și hohotă și geme
Intr'un amestec înfiorător
De bocet și de vaet și blesteme!

www.dacoromanica.ro

Ah, ce frumos, ce potolită vreme,
Ce vac senin fusese până ieri!
Ai fi crezut că firea amăgită
De visul cald al somnoroasei veri,
Aşa bogată 'n fermecate vise,
Dormea, dar s'a trezit...

Văzând fugită
Vicleana vară care-o amăgise,
Acum, când înţelege adevărul,
Se sbate ca o mamă părăsită
Şi 'n desnădejdea ei îşi smulge părul!...

www.dacoromanica.ro

ÎNMORMÂNTARE

Era un cer mocnit
Ca 'nvăluit în fum,
Când cioclii l-au pornit
Pe cel din urmă drum.

Şi nimeni nu-l bocea
Pe cel plecat pe veci,
Doar ploaia strălucea
Pe streşinele reci.

Doar frunzele jucau
In veştedul lor port,
De parcă petreceau
Cu-alaiul lor, pe mort.

Departe doar un stol
De corbi, ca negre dungi,
Umplea văzduhul gol
De tânguiri prelungi...

...Deşi nu-l cunoşteam,
L-am dus pân' la mormânt,
Şi peste dânsul am
Svârlit şi eu pământ.

www.dacoromanica.ro

Dar când lăsai, târziu,
Lăcaşul cel de veci,
Şi 'n cuibul meu pustiu
Cu zidurile reci,

Când trist m'am regăsit
In tristu-mi adăpost,
Aşa de părăsit
Pe-o lume fără rost,

Cu fruntea 'n mâni am stat,
Cât?... Nu mai ştiu nici eu!
Şi-un slab glas întristat
Parcă-mi şoptea mereu:

« Au mort sunt numai eu?
Eşti mort şi tu... nu vii?
Eşti mort, o dragul meu, —
Ce cauţi printre vii?... »

www.dacoromanica.ro

CÂNTECE

Adie vânturi lin
In faptul serii
Şi-un cer senin
Cu farmecul tăcerii
De stele plin,
Mi-aduce-aminte iară
De-un vis divin
Al unei nopţi de vară,
Şi toate-mi vin
In gând şi mă 'mpresoară
Şi plâng de chin
Şi dor ca 'ntâia oară...

* * *

Alunecă
  Zorita undă rece,
Şi-mi spune că
Zorită, unda vieţii trece...

Se 'ntunecă
  Văzduhul peste mine
Şi-mi spune că
  E giulgiul morţii care vine...

* * *

www.dacoromanica.ro

Nu vă cerui, nu vă chemai...
De ce veniți voi, totuși, oare?
De ce veniți, dulci nopți de Mai
Cu tei îmbălsămați de floare?

Privighetoare, taci! Nu mai
Cânta, — o taci, privighetoare!...
Că tu mă faci să plâng numai
Tu mi-amintești tot ce mă doare...

* * *

Cernit acuma 'n nor
S'ascunde soarele.
Se duc cucoarele
Și florile mor.

Ci eu rămân
Pe țărm pustiu...
Ah, unde, încotro să mân
Vântreaua mea?... Nu știu.

www.dacoromanica.ro

O VIAȚĂ

In amintirea lui Ștefan Petică
și a altora

Târziu se face ziuă, curând se face sară
In odăiţa scundă din strada solitară.
Hârţoage prin unghere şi patul la părete,
Iar lângă pat, pe masă, hârtii împrăştiete,
Şi 'n negura eternă o lampă mititică
Abia îngân' o rază de-ai crede că-i e frică...
Ci totuşi nopţi de-a rândul ea arde cu credinţă
Şi zarea ei hrăneşte o dulce suferinţă
In ceasurile triste de grea singurătate
Când numai vântul plânge pe uliţi depărtate...
Atunci ea luminează pe-un tânăr stând la masă
Cum scrie şi citeşte sau câteodată-şi lasă
Incet pe mână capul... Şi cine ştie unde
In care lumi şi vremuri, gândirea lui pătrunde,
Când cată 'n zarea lămpii ce-alăturea veghează
Şi-i încununâ fruntea cu firava ei rază...

Dar câteodată lampa, sătulă de veghere,
Işi pâlpâie 'n feştilă lumina care piere
Şi umbre cresc şi joacă pe ziduri şi podele...
Tresare visătorul atunci privind la ele,
Oftând închide cartea sau lasă manuscrisul,
Ca 'n aşternut să-şi toarcă pe întuneric visul...

www.dacoromanica.ro

A doua zi se scoală, se 'mbracă și se duce,
Dar parcă nu prea știe cam încotro s'apuce
Și 'nfrigurat se 'ntoarce în fiecare sară
In odăița scundă din strada solitară...
... Voi mă 'ntrebați acuma, firește: cine-i oare
Acest copil sălbatic, cu fruntea visătoare,
Adus de mine 'n versuri cu artă-așa subtilă
Că, zugrăvindu-l, însu-mi i-am suspinat de milă?...

O, l-am ghicit! Va spune drăguța domnișoară,
Oftând și ea la rându-i, căci nu-i întâia oară
Când îi răsare 'n minte duioasa cunoștință
Cu părăsita casă și viața 'n suferință,
Această arătare din vechile poeme
Ce nu cunoaște țară și nu cunoaște vreme,
Acest erou romantic visat și zi și noapte
De brudnicele fete cu mințile necoapte...

Il știu și eu! — va zice băcanul cel simpatic,
E vreun «împușcă 'n lună», un tânăr ușuratic
Ce scrie cărți cu versuri, — ei și?... ce-mi pasă mie,
Că eu doar nu sunt membru dela Academie,
Să stărui ca să-i dee vreun premiu la 'mpăcare,
Și-apoi câți fac oferte și care mai de care!

Nu, scumpă domnișoară, nu Kir Sotir, — băietul
De care este vorba nu face pe poetul
Și chiar de umple-adesea caete 'ntregi cu rime,
Vă jur că până astăzi nu le-a citit la nime.

E drept că trece strada cu pașii cam nesiguri
Și ochii câteodată îi ard aprinși de friguri
Și e cam tras la față și pare cam anemic,
Și nici nu cred să aibă vreun titlu academic

www.dacoromanica.ro

(Căci titlurile astăzi la toţi le-astupă gura)
E drept că se ocupă chiar cu literatura,
Dar... n'are mândre plete şi nu-i croit la modă,
Şi dacă 'n haină poartă vreun cântec sau vreo odă,
Nu-s închinate totuşi puternicilor zilii,
Cum a făcut deunăzi poetul Mercantili,
Nici nu discută artă în colţ de cafenele
Şi are-o sfântă frică de proşti şi versuri rele.
El este, cum s'ar zice, un tânăr oarecare,
Copil prea cum se cade, cu multă aplecare
La 'nvăţătură: poate ar fi ajuns departe —
Dar până-acum sărmanul, n'avu pe semne parte...

Crescut la umbra unei biserici vechi, la ţară,
Aţi înţeles că nu e măcar nepot de vară
Al vreunui stâlp al ţării, şi prin urmare, nu e
Impins din spete scara măririlor s'o sue...
Părinţii lui muriră departe, în bordeiul
D'asupra cărui, singur, mai stă de strajă teiul
Ce i-a umbrit strămunii în zile mai senine...
La umbra-i primitoare era aşa de bine!
Dar, din copilărie rămas orfan, băiatul
A fost silit din vreme să-şi părăsească satul
Şi la oraş el însuşi pe sine să se crească
Cum cresc mai toţi orfanii în ţara românească.
Azi dă 'n familii lecţii şi scrie la gazetă,
Ducându-şi viaţa 'n studiu şi linişte discretă.
Mai greu e însă iarna: doar la 'nceput de lună
O muzică de flăcări în vorba-i dacă sună,
Şi-aruncă prin odaie un zâmbet cald ce 'mbracă
Intr'o lumină dulce fiinţa lui săracă,
Incât chiar şi surtucu-i, ieşit de ploi şi soare,
Işi ia atunci un aer voios de sărbătoare...
Incolo — totdeauna atotstăpân e gerul.
Zadarnic soba veche mai străjue ungherul

www.dacoromanica.ro

Și-adesea-i înghețată cerneala 'n călimară...
Dar viața asta totuși nu i-ar părea amară
De n'ar cunoaște lumea, cum este prea de-aproape,
Și 'n ea n'ar fi nici oameni mișei, nici versuri șchioape...

Deci, cum venea spre casă, într'un amurg de toamnă...
Il ia cu frig din spate... El, neștiind ce 'nseamnă
Nu vrea să bage 'n seamă că nu-s chiar semne bune...
Dar nopțile și lipsa încep să se răzbune:
O boală nemiloasă încet, p'ascuns, îl sapă,
Și iată-l stins și palid, pășind tăcut spre groapă.
E obicei acuma să faci s'apară-o zână
Ce vine 'nduioșată... iar diafana-i mână
Să-i netezească fruntea cu dragoste de soră,
La viață rechemându-l în cea din urmă oră...

Ci zâna nu s'arată în chilioara tristă...
De unde să s'arate, mă rog, când nu există?
Așa, o vreme, dânsul bolește din picioare
Și nimenea pe lume nu l-a 'ntrebat ce-l doare,
Pân' ce 'ntr'o dimineață vecinii mi-l aflară
Mort în chilia scundă din strada solitară...

O, Doamne, câte visuri și-avânturi mari înfrânte
Pe veci sunt osândite cu el să se 'nmormânte!
Se spulberă 'n risipa țărânii o comoară,
Și nu-i întâiași dată, nici cea din urmă oară.
Câți tineri ca și dânsul nu cad așa, victime,
Că nime nu-i cunoaște, și nu-i iubește nime,
Ca florile plăpânde ce n'au decât o vină:
S'anunțe primăvara că trebue să vină...

Dar eu n'acuz pe nimeni de-această nedreptate!
Nu osândesc pe nimeni. Știu că 'n societate,

www.dacoromanica.ro

Ca și 'n întreaga fire, este-o economie
De forțe ce se leagă, — că unul dintr'o mie,
Când nu-și găsește locul, — de aur fie-i versul, —
De dragul lui o lume tot n'o să-și schimbe mersul.

Nu osândesc pe nimeni, pe nimeni — o repet,
Ce-am vrut să spun atuncea în versurile-aceste?
V'am spus adevărata și jalnica poveste,
Cum se încheie-adesea o viață de poet!

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE LUI GOGA

De-acum te las pe tine şi pe-ai tăi
Şi-Ardealul plin de cântece şi jocuri,
De mândre fete şi voinici flăcăi...
Ştiu eu de mai revin pe-aceste locuri?

Ce dor mi-era de ele, — căci pe-aici
Am petrecut, ca prunc, odinioară!
Te sperii când de pe trecut ridici
Păinjenişul care-l înfăşoară...

De-aş fi rămas ca tine, în Ardeal,
Statornic stâlp al datinei străbune,
Intr'o căsuţă albă, sub un deal,
Ferită de primejdii şi furtune;

Să fi rămas acolo, să muncesc
Inconjurat de oameni cum se cade,
In albele cămăşi ce strălucesc
Ca spuma de şuvoaie în cascade;

Să fi rămas în casa de sub deal
De unde 'n neguri vezi sclipind Carpaţii...
Dar eu m'am dus şi te-am lăsat, Ardeal,
Ca un fugar mi-am părăsit eu fraţii.

www.dacoromanica.ro

Şi ce frumos era să fi rămas
Alăturea cu alţii şi cu tine,
Să 'nalţ şi eu pentru dreptate-un glas
Şi să v'ajut în lupta pentru bine.

Să stau şi eu de tine-alături azi,
Şi eu ca tine să-mi încheg cântarea
Din vuetul eroicilor brazi
Ce strigă peste culmi redeşteptarea!

Şi de scriam un vers mai avântat,
Aprins de-obida silei seculare,
Şi eu de bună samă-aş fi gustat
Ce dulce-i pâinea temniţei maghiare...
. . . . . .

M'am dus, — şi spune-mi tu ce-am folosit
Pe unde-am fost, cât am umblat prin lume?...
Azi m'aş întoarce, însă obosit,
Infrânt şi trist... Dar vremea ta acum e!

Rămâi tu dar acolo unde eşti,
Să 'mbărbătezi şi să mângâi poporul...
Tu ai să lupţi, tu ai să biruieşti
Şi 'n cântecele tale-i viitorul!

www.dacoromanica.ro

UNUI TÂNĂR

Departe pân' la mine, blând
Intâiul vers al tău pătrunde;
Uimit plec fruntea, şi-ascultând
Tristeţea nu mi-o pot ascunde.

Te văd la masa ta de scris
Şi simt credinţa ta ce leagă
De orice gând un mândru vis,
De orice vis o lume 'ntreagă!

Aşa ca tine-am fost noi, toţi,
La vârsta când, robit deşartei
Iluzii, socoteşti că poţi
S'atingi vreodată culmea artei.

Dar prea e dulce, prea-i duios
Şi-atâta 'ncredere respiră
In plânsetu-i melodios
Intâiul tău acord de liră...

O, nu mă 'ndur să te desmânt,
Şi trist, cu fruntea înclinată,
Ascult străvechiul cântec sfânt
Ce l-am cântat şi eu odată...

www.dacoromanica.ro

ELEGIE

In amintirea poetului
I. Păun-Pincio

O, scump prieten, mă gândesc la tine
Şi-s ani de când ai fost uitării dat:
Nu ştiu de ce mereu în minte-mi vine
Surâsu-ţi bun şi-atâta de ciudat.

Şi răsfoind azi răvăşita-ţi carte
Mă năpădesc — făcându-mă să plâng —
Miresme dulci de flori şi frunze moarte,
Parc'aş străbate într'un veşted crâng.

Parc'aş vedea iar toamna ce 'ntârzie
Pe lunca fermecatului Siret,
Şi-aud cea de pe urmă poezie
Ce mi-o spuneai aşa duios şi 'ncet.

Prieten mort, ţi-aduci aminte oare
De zilele seninei primăveri,
Când îndrăgeam un fluture, o floare,
Ca doi şăgalnici şi naivi truveri?

Ori rătăcind pe lună, prin alee,
Visam la vreo domniţă 'ntr'un castel,
Balconu 'mpodobit cu azalee
Şi scara de mătase către el?...

www.dacoromanica.ro

Ţi-aduci aminte-acele sfinte zile
Când dibuiam întâiul ritm de vers?...
Tu te-ai oprit la colţul unei file...
Dar eu de-atunci, vai, câtă cale-am mers!

Ci de trăiai şi tu, era mai bine?
Nu eşti mai fericit acolo, mort?
N'ai fi urcat Calvarul ca şi mine,
Purtând pe umeri crucea care-o port?

N'ai fi văzut că cinstea-i vorbă goală,
Că totu-i fals şi sterp, n'ai fi văzut
Cum cel mai bun prieten te înşală
Cu cât mai mult în el te-ai încrezut?

Şi n'ai fi plâns, ca sub lumina stelii,
La Getsemani, marele Isus,
N'ai fi strigat în spasmele 'ndoelii:
« O Eli, Eli!... » către Cel-de-sus?

O, mi-amintesc de ziua 'ngropăciunii,
De drumul spre mormânt de la spital,
De steagul roşu ce-l purtau nebunii
Ce tot aveau pe-atunci un ideal!

Căci inima ta nobilă şi mare
Şi sufletu-ţi profetic de artist,
Crezuse 'n noua lumii îndrumare
Şi 'n înfrăţirea ce-a visat-o Crist!...

Dar când cu toţii 'n cimitir intrară,
Nici chiar mormântul nu-ţi era săpat
Şi s'au trudit groparii până 'n sară
Ca să-ţi aştearnă cel din urmă pat...

www.dacoromanica.ro

Văd o ţărancă, e bătrâna-ţi mamă —
Cu fruntea rezemată de sicriu,
Ne mai putând decât abia să geamă
De mult ce-a plâns pe singurul ei fiu...

Iar când plecarăm, coborî o ceaţă,
Ca un zăbranic mohorît şi greu,
In tocmai ca posomorîta viaţă
Pe care-ai dus-o tu, şi-o duc azi eu...

Te-am plâns atunci... nu te mai plâng acuma.
Din tot ce-am fost visat, m'aş mulţumi
Să mă 'nvelească şi pe mine luna,
Să pot uita, să pot măcar dormi...

www.dacoromanica.ro

II.

EPICE

www.dacoromanica.ro

DOI VOINICI

Turci, Tătari, război şi ciumă
Bântue în ţara toată,
E o vreme blestemată.
Trece un voinic călare
Inoptat pe drumul mare...

Morţi de spaimă, arşi de sete,
Sboară cal şi luptător.
Puţurile-s otrăvite,
Peste ţarini pustiite
Pasări mari de pradă, cete,
Trec şi ţipă speriete
Şi s'abat departe 'n sbor...
Munţii se scufundă 'n zare,
Drumul nu se mai zăreşte...
Calul, pas cu pas, slăbeşte,
Pas cu pas se poticneşte
Şi tresare.

Iar singurătatea creşte,
Tot mai înspăimântătoare.
Ah, şi 'n liniştea de moarte
Se aude-un glas, pierdut,
Parcă vine de departe...
Cine ar putea să fie
La o vreme-aşa târzie?
Poate i s'o fi părut...

www.dacoromanica.ro

Stă, ascultă, vrea să vază...
Calul sforăe... o groază
Fără margini încleștează
Pe voinic...

Nu mai vrea acum să știe
Nici de drum, nici de nimic...
Aiurit, întoarce calul,
Scapără scântei și sar
Sub copite...
Peste râpe și ponoare,
Cal și călăreț dispar...
Neagra zare
Ii înghite...
Glasul însă crește, rar,
Se aude tot mai bine...
Vine...

«Aolică, ce păcate!
Turci au dat, Tătari au dat,
S'au închis crâșmele 'n sat;
S'au închis crâșmele toate
Și eu tot m'am îmbătat!
Nici de Turc, nici de Tătar
N'am avut și n'am habar!»

E un biet creștin cuminte,
A băut
A petrecut
Și tot cântă înainte:

«Aolică, ce păcat!
Turci au dat —»

Și se pierde 'n depărțări
Incurcând două cărări...

www.dacoromanica.ro

EROUL DELA KÖNIGGRÄTZ

Umblam şi eu ca tot ciobanul
Cu fluerul pe lângă oi,
Când ne ochiră cu arcanul
Pe mine ş' încă pe vreo doi —
Şi cătăniţi — nu trece anul —
Se face între Nemţi războiu.

Departe, peste munţi şi ape,
Cu oaste mare ne-au pornit,
Şi 'n ţara Praisului, aproape
De Câne-Creţ m'am pomenit.
Chitea p' acolo să mă 'ngroape
Al naibii Neamţ... Dar ţi-ai găsit!

Umblam fugar de-o săptămână
Prin codrii Praisului, flămând!
Şi uite-aşa... Stam într'o rână
Sub un stejar, şi îngânând
O doină, mă gândeam la stână,
La munţii mei... ce-or fi făcând!

Iera 'n nămiez... Da să m'adoarmă
Foşnitul leneş din frunziş...
Tresar... aud de-odat' o larmă
P'aproape, colea 'n stejeriş:
Pun mâna repede pe armă
Şi iau pădurea 'n curmeziş...

www.dacoromanica.ro

Măi! Ce stau ochii să-mi privească!
Un vălmăşag de Nemţi luptau
Pe-o pajură împărătească...
Erau câţi-va de-o apărau
Şi mulţi voiau să le-o răpească!
Ajută-mi, Doamne, să le-o iau!

Ca o dihanie turbată
M'arunc de-avalma peste ei!
Izbesc la mir trei inşi de-odată...
Dau iar, — şi mai turtesc vreo trei —
Hei, când să prind de veste, iată!...
Ia-i de-unde nu-s pe Nemţii mei.

Eu, haida-hai, cu steagu 'n spate,
Pornesc la drum, cu paşii rari...
Ajung în lagăr pe 'nserate...
Ce să-ţi mai spun?... Şi mici şi mari
Mă duseră cu-alai, fârtate,
In cortul plin de ghinărari...

www.dacoromanica.ro

HAIDUCUL

Lumina aurie se cerne peste cetini. —
Trecând, ca o nălucă, în zarea din apus,
Haiducul rătăcește, cu flinta 'n spate, dus:
In toată lumea largă el n'are alți prietini
Decât copacii 'n codru și nourii de sus.

Infiorat de taina singurătății grele,
Străvechiul codru sună, foșnindu-și frunza rar...
Voinicul prinde-un sgomot venit dinspre hotar:
Își saltă dârz podoaba de-alămuri și de-oțele
Și ochii lui sălbateci străfulgerând tresar.

Cum se ridică leul stăpân într'o pustie
Și-așteaptă prada mândru, cu nările în vânt,
Ca dintr'o săritură s'o culce la pământ —
Haiducul clocotește de ură și mânie
Și pieptul i se umflă stând să sbucnească 'n cânt...

Dar din tufiș trei focuri vrăjmașe se descarcă, —
Un răcnet moare 'n pieptul rănitului erou!
El vrea să se ridice și cade 'n brânci din nou:
Din somn tresare codrul, rănit și dânsul parcă
Și urlă de durere cu repetat ecou...

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC VECHI

Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Mişcă-ţi tu poenele
Şi-ţi ridică genele,
De priveşte până 'n zare:
Nu s'arată şir de care,
Şir de care ferecate,
Scârţâind împiedecate,
De-angarale 'mpovărate,
De neferi înconjurate?...

Codrule, stăpânule,
Codrule, bătrânule!
Scutură-ţi tu pletele,
Să s'adune cetele:
Cetele haiducilor,
Spaimele răscrucilor,
Să răstoarne carăle,
Vânzolind covoarăle,
Să desfunde lăzile,
Să-şi împartă prăzile...

www.dacoromanica.ro

NOVĂCEȘTII

La orânda 'mpărătească
Dela marginea pieții,
Vezi lumină printre loduri
Până 'n faptul dimineții;
Venetici din lumea toată
Fac popas acolo sara...
Dairaua se mărită
Cu cimpoiul și ghitara...

Trei voinici feciori de lele
Tăbărît-au pe 'nserate;
Dairaua cu cimpoiul
Și ghitara tac speriate...
Țarigradul mi s'ascunde
Ingrozit, — iar Impăratul
Dă poruncă să 'ntărească
Straja peste tot palatul...

Forfotesc iscoade multe
Ca să afle, să scornească:
Cine-s prea ciudații oaspeți
Dela crâșma 'mpărătească?
Pasă-mi-te să-i întrebe
Nu cutează niciun crainic...
Gâfâind se 'ntoarce 'n goană
La palat trimisul tainic:

www.dacoromanica.ro

« Inălțate Impărate !
La Agnița Crâșmăreasa,
Trei străini descălicară
Și de-abia-i încape casa.
Ca 'ntr'un fund dogit de clopot
Tună 'n gura lor cuvântul,
Și pe unde calcă dânșii
Se cutremură pământul!

« După mese s'așezară
Câteși-trei și largi în spete,
Intre umeri fiecare
A cuprins câte-un părete.
Nouă buți de vin goliră
Și 'ncă tot mai cer să bee,
Iar Agnița Crâșmărița
N'are vin să le mai dee! »

« Duce-vă-ți pe loc de-i spuneți
Să le-aducă băutură
Și-i plătesc eu cât o face
Cu asupra de măsură.
Doar aceia-s chiar Novacii,
Căpitani vestiți în țară:
Oastea mea fără de număr
N'ar putea să-i scoat' afară!... »

www.dacoromanica.ro

PINTEA

I

Spun poveşti minuni destule
Despre Pintea-Năzdrăvanul,
Spaima 'ntunecatei cetini
Ce 'mpresoară Caraimanul.
Mari isprăvi de vitejie
Cunoscute poate vouă —
Ascultaţi acu la mine
Să vă spun şi eu vreo două...

Pintea, fraged copilandru,
La ciobani intrase slugă
Şi-l muncea într'una gândul
Cum ar face el să fugă:
Bacii lacomi nu odată
Mi-l lipseau de prânz ori cină,
Şi-l certau apoi în pilde
Ca să-i caute pricină...

Intr'o zi umblând cu turma
Intâlneşte 'n cale-o zână:
« Bună vremea, măi voinice! »
— « Bună inima, stăpână! »
« Spune-mi mie ce te doare
Şi de ce eşti trist la faţă?
Poate eu voi fi în stare
Să-ţi ajut cu vreo povaţă... »

www.dacoromanica.ro

Pintea stă prostit și râde...
Ce să-i zică?... Ce să-i ceară?
Mai nu crede, mai se 'ndeamnă
Și răspunde-așa 'ntr'o doară:
« Dă-mi putere, sfântă zână,
Ca să-i bat pe toți ciobanii!
I-aș snopi numai odată
De m'ar pomeni cu anii!... »

— « Dacă vrei să prinzi putere
Du-te, Pinteo, de te scaldă
Colo 'n iezer unde apa
E ca laptele de caldă... »
Crișu lui! Nici mai așteaptă
Altă vorbă dela zână,
Face cum i-a fost porunca
Și se 'ntoarce glonț la stână...

Insă când ajunge-acolo
Stă la gânduri și se miră:
Ori crescuse el pe cale,
Ori ciobanii se chirciră!
Cu pitici așa nevolnici
Tocmai el să-și pue mintea?
Milă-i fu ca să-i mai bată, —
Și-a plecat în lume Pintea!...

II

Rătăcea acu prin codri
Uluit de bucurie,
Și, copil fără de grijă,
Dă să-și facă jucărie.
Patru doage își alege,
Le 'ntocmește, le 'ncleiază:
Fluer cu răsunet mândru
Astfel își întruchipează.

www.dacoromanica.ro

Cu picioarele-atârnate
In văzduh, cum s'aşezase
Tocmai sus de tot pe culmea
Unei stânci prăpăstioase,
Doamne, când la gură duce
Tulnicul întâia oară!...
Munţii clatină din vârfuri,
Codrii negri se 'nfioară...

Ca purtaţi de vijelie,
Val-vârtej aleargă norii,
Şi din bolţile tăriei
Cad străfulgeraţi prigorii;
Apele se 'ndeasă 'n ropot
Tulburate peste prunduri, —
Neguri tresărind se 'nalţă,
Din prăpăstii fără funduri!

Insă Pintea cântă, cântă!...
Tot mai mult cântarea-i place, —
Până ce din ceaţă zarea
Prinde 'ncet a se desface,
Iar când soarele de-odată
Lumină tăria 'ntreagă,
Colo 'n plaiuri depărtate
Ce să vezi, măi frate dragă!

Nouă sate risipite
Peste 'ntinderile zării
Se 'nvârteau voios în horă
După sunetul cântării.
Ţupăiau bătrâni şi tineri...
Poate c'ar juca ş'acuma,
Dacă Pintea Năzdrăvanul
S'ar fi întrecut cu gluma!

www.dacoromanica.ro

CÂNTEC

Bate vânt din răsărit
Veste neagră mi-a venit
Că la temniță 'n Bălgrad
Sunt trei frați de spânzurat...
(Cântec vechi)

Stau la Bălgrad trei fârtați,
Stau în închisoare:
Mâine 'n zori sunt așteptați
De spânzurătoare...

« Domnule, Măria Ta » —
Cel dintâi oftează,
« Bun ai fi de-ai aștepta
Până mâini de-amiază...

Până maica mi-o veni,
Nu mă du la moarte:
Că de-acas' abia porni
Și-i bătrână foarte! »

« Domnule, Măria-Ta » —
Zice altul iară,
« Bun ai fi de-ai aștepta
Până mâini pe sară...

Am nevastă, copilaș;
Lung e drumul foarte:
Până intră în oraș
Nu mă du la moarte!... »

www.dacoromanica.ro

Cel din urmă-i asculta,
Impăcat cu toate:
— « Domnule, Măria-Ta,
Iartă-i de se poate!

Ci de mine nu 'ntreba:
Mie mi-e tot una
Mai vedea-voi mâini ori ba
Soarele și luna!...

N'o să-mi plângă la mormânt
Maica ori nevasta,
Că străin am fost și sânt
Eu pe lumea asta!

Numai cu o fată 'n sat
M'am iubit o vară, —
Dar și-aceea m'a lăsat
Și mi-o măritară... »

www.dacoromanica.ro

FÂNTÂNA VRĂJITĂ

Jos, la fântâna dintre plopi,
Descânt' o vrăjitoare.
Se umflă apa, — joacă stropi
In scăpătat de soare.
Se umflă apa, scade iar
Şi parcă vrea să fiarbă, —
Se 'ndoae plopii şi tresar
Vrăjiţi de hâda oarbă.

Şi tot şoptind şi tot vrăjind
Aruncă bobii 'n sită,
Se 'ndoaie plopii vâjâind
Şi noaptea e sosită.
Şi tot vrăjind şi tot şoptind
Ea face-un semn cu mâna, —
Din plopi foi moarte se desprind
Şi clocote fântâna.

Legate-s apele de-acum,
Ea 'n umbră stă şi-aşteaptă.
Un călăreţ trudit de drum
Spre cei doi plopi se 'ndreaptă.
Spre gura însetată el
Găleata o apleacă,
Bea apa descântată el,
S'aruncă 'n şea şi pleacă.

www.dacoromanica.ro

Dar nici doi paşi nu face 'n drum,
Stă roibul, sforăeşte,
Şi două braţe-l prind acum
Pe călăreţ în cleşte.
Se apără cu suflet stâns,
Şi luptă şi se sbate,
Dar vrăjitoarea-l ţine strâns
Şi-i călăreşte 'n spate.

Cu pintenii el bate 'n cal,
Stă zările să soarbă, —
Pădure, holde, vale, deal
Se pierd în noaptea oarbă. —
Şi 'n zori de zi au fost găsiţi
Acolo, la fântână,
Şi cal şi călăreţ sdrobiţi
De goana cea păgână. —

Voi, fetelor şi voi, feciori,
La apă când v'eţi duce,
Suflaţi asupră-i de trei ori
Şi faceţi sfânta cruce,
Căci la fântâna dintre plopi
Stă baba blestemată, —
Şi nu desleagă zece popi
Ce leagă ea odată!

www.dacoromanica.ro

GRUIA

— BALADĂ DIN POPOR —

Jos, sub nucul uriaș,
Gruia adormise —
Doarme ca un copilaș
Legănat de vise.

Paloșu-i atârnă 'n cui
Aninat de-o creacă —
Murgul paște 'n voia lui,
De urît să-i treacă.

« Scoală, Gruio, drag copil,
Scoală, Gruio dragă!
Au nu vezi cum vin tiptil
Turcii și te leagă?

« Turcii vin ș'aduc cu ei
Funii de mătase,
Funii răsucite 'n trei
Și 'mpletite 'n șase ».

Bate vântul cătinel,
Pletele-i mângâie —
Turcii se 'ngrozesc de el,
Strâng de căpătâie.

www.dacoromanica.ro

Bate vântul mai avan,
Pletele-i sburleşte;
Turcii plâng: Aman! Aman! —
Gruia se trezeşte.

« Măi, dar greu ce-am fost dormit »,
Zice şi se miră
« Ori paiangeni au venit
Şi mă înveliră?

« Ia să mişc puţin din mâini,
Poate m'oi desface —
Alelei, pui de păgâni,
Nu veniţi încoace?... »

Sar frânghiile în trei
Şi plesnesc în şase —
Turcii fug ca vai de ei,
Fug cu moartea 'n oase.

Saltă Gruia şi — hai-hui!
Sus pe cal s'aruncă,
Clocotă pe urma lui
Şapte văi şi-o luncă.

Tropotă copitele,
Pulberea o scurmă, —
Turcii-şi pierd săritelé
Alungaţi din urmă.

Surpă Gruia schelele
Coborînd la vale —
Turcii-şi pierd giubelele
Şi papucii 'n cale.

Dunării fac Turcii vad,
Trăsnet este Gruia —
Şapte popi la Ţarigrad
Cântă: Aleluia!

www.dacoromanica.ro

LA FEREASTRA SPRE LIVADĂ...

La fereastra spre livadă
Din copită murgul bate,
Frâu de-argint să-i scot din ladă,
Scumpă şea să-i pun în spate,
Să pornim iar împreună
Peste văi şi peste plai,
Că s'a 'ntors iar vremea bună —
Stai, murgule, stai!

Murguleţ, coamă rotată,
Stai pân' iese luna nouă,
La mândruţa sprincenată
Să trimit o slovă-două,
Ori pe soare, ori pe lună,
Ori pe nor, ori pe senin...
Ori să mergem împreună?
Lin, murgule, lin!

Murguleţ, fii bun şi-adastă
Să 'mplinesc frumoasă slova,
C'a veni şi vremea noastră
Să ne ducem la Moldova,
La Moldova cea bătrână
Unde ne-a 'ngriji ca 'n rai
Mândra mea şi-a ta stăpână...
Hai, murgule, hai!

www.dacoromanica.ro

SMEOAICA

— Zoreşte-ţi fugarul, o drag Făt-Frumos!
Zoreşte-ţi fugarul şi-aţine-te bine!
Căci iată Smeoaica cu chipul hidos
Pe urmele noastre pornit-a, şi vine
Purtată în goană, ca norul de vânt,
C'o falcă în cer şi cu alta 'n pământ.

— N'ai teamă, copilă de crai, căci cu noi
E Galben-din-soare, copilă, n'ai teamă!
Aruncă năframa cea scumpă 'napoi,
Să crească un codru năstruşnic de-aramă:
Pân' dinţii Smeoaicei, rozând, s'ar toci,
Noi fi-vom departe, departe de-aci!

— Zoreşte-ţi fugarul, o drag Făt-Frumos!
Nu simţi tu dogoarea arzându-te 'n spate?
E crunta Smeoaică cu chipul hidos:
Rozând la copaci, prin pădure străbate,
Ea vine cumplită, cu părul vâlvoi —
Şi dacă ne-ajunge, Aman e de noi!

— N'ai teamă, tu mândră copilă de crai,
N'ai teamă, al inimei mele tezaur!
Aruncă-ţi tu pieptenul de-aur ce-l ai,
Pe loc să se facă un munte de aur.
Ah, iată-l cum creşte cu vârful în cer —
Să-l roadă Smeoaica cu dinţii de fier!

www.dacoromanica.ro

— Zoreşte-ţi fugarul, o drag Făt-Frumos!
Căci muntele iată-l, se clatină, crapă:
Smeoaica cumplită, cu chipul hidos,
Prin borta deschisă se vâră şi scapă.
Ea varsă catran şi pucioasă pe nări —
N'auzi tu vâltoarea cum clocotă 'n zări?

— N'ai teamă, tu scumpă copilă de crai!
N'ai teamă, căci leac îi găsim noi îndată;
Aruncă-i oglinda vrăjită ce-o ai,
Să crească o baltă adâncă şi lată:
Căci apa cea lată va pune hotar,
Pe care-o să 'ncerce să-l treacă 'n zadar!

— Zoreşte-ţi fugarul, o drag Făt-Frumos!
Se 'ntunecă cerul, pământul vueşte.
Te uită! Smeoaica cu chipul hidos
Se sbate 'n mocirlă şi se svârcoleşte.
Ea urlă turbată şi-asvârle spre noi
Cu ghiarele-i hâde bucăţi de noroi!

— N'ai teamă, tu dulce copilă de crai!
Acolo rămâne de-acum înainte!
Noi însă trecut-am pe celălalt plai,
In lumea de visuri curate şi sfinte!
Inlănţue-mi gâtul cu braţul tău drag! —
O, las' să ne ducă fugarul pribag!

www.dacoromanica.ro

SOMNUL LUI CORBEA

Din bătrâne basme ştiu de-o închisoare,
Peşteră adâncă, văduvă de soare,

Aerul, de-o poştă, l-otrăvesc bureţii,
Mucigai de veacuri spânzură pereţii

Şi 'năuntru doarme Corbea somn de vrajă,
Duhuri necurate lângă el ţin strajă.

Doarme uriaşul, răsturnat pe spate,
Ferecat în lanţuri pline de lăcate,

Barba-l învăleşte ca un strat de iarbă
Viperi şi şopârle i-au clocit în barbă...

Şi închisoarea-i largă de-ar cuprinde-o ţară,
Totuşi lui i-atârnă picioarele-afară,

Ba mai pe 'ndelete dacă s'ar întinde,
Două ţări alături ar putea cuprinde...

Insă Corbea doarme... Pân' să se deştepte
Mult amar de vreme trebue s'aştepte!

www.dacoromanica.ro

Doar abia pe geană de-l atinge-o rază,
Doamne, lume nouă, cum îngheţi de groază!

Doar prin somn de-şi mişcă trupul într'o parte,—
Lanţurile-i grele zurue departe, —

Şi-o sbughesc prin găuri viperi şi şopârle...
— Hai, săracă lume, cum o să te-asvârle!

www.dacoromanica.ro

INȘIRĂ-TE, MĂRGĂRITARE...

— Au fost odată trei secerătoare
Ce se iveau din lanuri pân' la brâu —
Trei flori ce-acum se deschideau la soare,
Acum piereau în aurul din grâu...
Au fost odată trei secerătoare...
Înșiră-te frumos, mărgăritare!

— Și iată că, adus de întâmplare,
Trecea un fiu de împărat în sus,
Și-a zis atuncea fata cea mai mare:
«De m'ar lua pe mine-aș fi în stare
Ca să-i îmbrac palatul cu un fus...»
Înșiră-te frumos, mărgăritare!

— Și-a zis atunci copila mijlocie,
Străfulgerând cu secera, pripită:
«De m'ar lua pe mine de soție,
Eu i-aș hrăni palatul cu o pită...»
Dar el privi la ea cu nepăsare.
Înșiră-te frumos, mărgăritare!

— Și dintre spice-a zis a treia floare:
«De m'ar lua pe mine, eu i-aș face
Doi feți cu plete de-aur lucitoare...»
Stă dus feciorul de 'mpărat și tace,
Și-a treia zi la curte-i nuntă mare...
Înșirăte-frumos, mărgăritare!

www.dacoromanica.ro

— Dar când a fost să nască 'mpărăteasa,
Plecă 'mpăratul plin de grea 'ntristare
Şi o ţigancă singură rămas-a
Ca s'o 'ngrijească 'n ceasul de 'ncercare...
Că s'au sculat vrăjmaşi cu oaste mare...
Inşiră-te frumos, mărgăritare!

— Iar când se 'ntoarse-acasă împăratul,
Dorit să vadă cum îi sunt feciorii,
Găsi doi pui de lup, — râdea palatul,
Şi clătinau din cap deregătorii...
Şi 'mpărăteasa-ajunse cerşetoare...
Inşiră-te frumos, mărgăritare!

— Şi s'a făcut ţiganca 'mpărătească,
Iar cei doi fraţi, ucişi de ea cu ură,
In locu-acela unde-i îngropase,
Doi dafini auriţi se prefăcură...
Când i-a văzut, a prins-o spaimă mare...
Inşiră-te frumos, mărgăritare!

— Şi-a dat poruncă scorpia, să-i taie,
Şi ea cu mâna ei pe foc i-a pus,
Dar fără veste-atunci din vâlvătaie
Sburară două scânteioare 'n sus
Şi-au căzut pe-un ţărm de apă mare...
Inşiră-te frumos, mărgăritare!

— Şi Dumnezeu cel bun şi mare dete
Din cele două mândre scânteioare
Să fim iar feţi cu daurite plete,
Şi să venim aici, la şezătoare,
Să spunem trista noastră întâmplare...
Inşiră-te frumos, mărgăritare!

www.dacoromanica.ro

— Plângea cu hohot biata 'mpărăteasă
Intr'un ungher, cum asculta acestea,
Iar împăratul crunt se 'ntunecase
Inţelegând ce rost avea povestea,
Pe când ţiganca se făcea ca varul...
Şi singur se 'nşira mărgăritarul!

www.dacoromanica.ro

VOEVODUL

S'a cufundat palatul în toropeala morţii,
Tăcut străjerul numai se mişcă 'n umbra porţii.

De mult s'a stins serbarea cu sângeroasa-i larmă,
Doar Voevodul singur nu află chip s'adoarmă.

Zadarnic vrea s'alunge din tulburata-i minte,
Mustrările de cuget ce-i stau mereu 'nainte...

Cu mâinile la spate, tăcut, cu paşi nesiguri,
Măsoară 'n lung iatacul şi ochii-i ard în friguri.

El vede nebunia rânjindu-i din unghere
Şi simte că-l cuprinde demonica-i putere...

Atunci, ca 'n vis, i-apare, în mistica lumină,
Ce-o candelă aruncă, veghind în colţ senină,

Icoana Preacuratei, simbolul de iubire...
El face-un pas spre dânsa, un pas spre mântuire,

Mustrările de cuget nu vor să se mai ducă
Şi tot mai învrăjbite de inimă l-apucă.

Şi urlă Voevodul de spaima ce-l cuprinse,
Căci candela de-odată, clipind pripit, se stinse...

www.dacoromanica.ro

DIN ZILE MARI

ZILE DE PACE

I

Dup'atâtea mari războaie
Cu izbândă şi cu slavă,
Infloreşte iar în ţară
Pacea plină de belşug.

Pe ogoare unde-atâta
Sânge-a curs, răsună iarăşi
Strigătul cinstit şi vesel
Al plugarului la plug.

Râurile se desghiaţă
De zăpor şi ploi umflate,
Florile-şi desfac mireasma,
Ape dulci murmură 'n lunci —

Cântă 'n crâng privighetoarea;
Ciocârlii nenumărate
Ciripesc din înălţime
Biruinţa sfintei munci...

Căci era pe la 'nceputul
Lunei Mai, când firea 'ntreagă
Innoită, uită parcă
Tot ce-a fost cumplit şi rău.

www.dacoromanica.ro

Intr'o zi aşa senină
Ştefan-Vodă ţine praznic, —
Nu mai încăpeau de lume
Curţile vechi, la Hârlău...

II

Vieriţa cea frumoasă
Toarnă vin în cupa de-aur:
Mândrul soare al Moldovei
Şade 'n fruntea mesei mari —

Nins de vreme-i Voevodul,
Insă ageri ochi de vultur
Sub sprâncenele-i stufoase
Strălucesc adânci şi clari.

Răzemat stă în spetează
Sub umbrarul de verdeaţă,
Lângă el, Bogdan sfiosul,
Fiul său cel mai iubit —

Luca Arbore, bătrânul
Inţelept, şi mândrul Şendrea
Stau alături cu Tăutul,
Logofătul cel vestit.

III

Ca un stup în neastâmpăr
Sgomotă grădina mare,
Plină de boieri şi oaste
Şi nenumărat norod.

Nouraş, copil de casă,
Scutură bălae plete,
Şi 'nstrunând lăuta veche
Cată dus la Voevod...

www.dacoromanica.ro

« Cântă » — zice Ştefan-Vodă
Cu blândeţe, iar rapsodul
Tresărind uşor se 'nclină
Şi începe 'ncetinel.

Cu evlavie ascultă
Toţi boierii în tăcere, —
Şi, furat de amintire,
Ştefan ascultă şi el:

CÂNTECUL DESPRE PREA-STRĂLUCITA ISBÂNDĂ DELA PODUL INALT

Ştefan-Voevod,
Slăvit de norod,
S'a sculat în zori,
Pe la cântători,
Şi s'a mânecat
Măre, şi-a plecat

C'un pâlc de curteni
Falnici Moldoveni,
Şi s'a dus, s'a dus
Prin Ţara-de-sus,
Şi-a ajuns voios
In Ţara-de-jos.

Iar dac'a ajuns
I-a venit răspuns
Că duşmanii Ţării,
Cât nisipul mării,
Năvălesc grămadă,
Pustiesc şi pradă...

www.dacoromanica.ro

Ştefan Voevod,
Slăvit de norod,
Nu s'a 'nspăimântat
De câte-a aflat,
Ci din bucium sună,
Şi gloate-şi adună,

Iar în Cel-de-sus
Nădejdea şi-a pus,
Unde e nădejde
La ceas de primejde.

Domnul s'a 'ndurat
Şi l-a bucurat,
Şi-a trimis o ceaţă
Către dimineaţă...

Ştefan când văzu
Ceaţa ce căzu,
Repede-a 'nţeles,
Repede-a ales
Pe câţiva viteji,
S'aştepte prilej
In crâng nepătruns,
De ceaţă ascuns,
Dincolo de vad
Mai sus de Bârlad;
Când o da el semn
Să-şi facă îndemn,
Să strige, să urle
Din tâmpini şi surle,
Tobele să bată
In goană turbată,
Ca să zăpăcească
Tabăra turcească,
Să creadă că 'n coaste
Vine mare oaste. —

www.dacoromanica.ro

Iar Domnul viteaz
Cel de-apururi treaz,
Pân' o prinde ştire
Turceasca oştire,
Grabnic s'o lovească
Şi s'o dovedească...

Şi aşa a fost
Gândul lui cu rost:
Tâmpinele-au prins
Să ţipe 'nadins,
Tobele să bată
In goană turbată,

Buciume şi surle
Să strige, să urle,
Turcii călăreţi
Alergând orbeţi,
Cum au auzit
S'au şi repezit,
Dar de după pod
Ştefan Voevod
Pe neaşteptate
Le-a sărit în spate!

Turcii dau de crâng,
Şirele se frâng,
Repede se 'ntoarnă,
Caii se răstoarnă,

Şi mereu se 'ndeasă,
Prin negura deasă,
Prin smârcuri şi sloată
Se ucid în gloată,
Pe pod să răpăd
Loviţi de prăpăd,
Se izbesc în dos
Pe malul râpos:

www.dacoromanica.ro

Podu-i frânt în două,
Săgeţile-i plouă,
Coase şi topoare
Cad fulgerătoare!
Şi lovit de-o rază,
Ce i-e dat să vază
Paşa Soliman?
Vede pe Ştefan
Cum venea, curat
Ca un leu turbat,

Cu coama în vânt,
Dus de Duhul Sfânt,
Cu oştenii săi —
Ceata lui de lei!

Spulberă şi taie
Paloşu-i văpaie,
Unde trece el —
Groază-i şi măcel!

Nebuniţi de spaimă,
« Alah! » Turcii 'ngaimă,
Şi se strâng şi pier
Cu ochii la cer;
Alţii fug să scape,
Fug peste hârtoape,
Fug, se duc orbeţi
Vânaţi de săgeţi!

Ştefan cu ai săi
Sboară după ei,
Şi mi-i căsăpeşte
Şi mi-i risipeşte

www.dacoromanica.ro

Şi din goană mână
Liota păgână,
Şi spulberă toată
Păgânească gloată!

Ştefan Voevod
Slăvit de norod,
După ce-a sfârşit,
Trei zile-a postit
Cu pâne şi apă,
Lumea să-l priceapă,
Mulţumind supus
Tatălui de sus.

Şi cu toată slava
S'a 'ntors la Suceava,
Ca un mândru crai
Cu mare alai,
Şi cu multe steaguri,
Rupte din şireaguri,
Şi cu prăzi bogate
Dela Turci luate.
Iară Doamnei-Sale
Ce-i ieşise 'n cale,
I-a adus o salbă
Din Cetatea-Albă,
Insă la cocon
I-a adus plocon
Sabia turcească
Să mi-o mânuiască,
Şi-un arc, să-l deprindă
De mic să-l întindă...
Iar la 'mpărăţii
A trimis solii,
Tuturor să spună,
Multă voie bună,

www.dacoromanica.ro

Pre-cum-c'a purces,
De Domnul ales,
Şi s'a bizuit
De a biruit
Din sus de Bârlad
Şi-a trimis în iad,
Pe celalt tărâm:
O sută de mii
De Turci-Osmanlii...

Iar Papa din Râm
Pe loc ce-a aflat,
Poruncă a dat:
Călugări şi clerici
Să cânte 'n biserici
Rugăciuni spre slava
Celui ce 'n Suceava
E scutul dreptăţii
Şi-al Creştinătăţii,
Cărui azi mă 'nchin
Ca un bun creştin
Cu un ol de vin:

Domnul să-l trăiască
Şi să-l miluiască,
S'apere moşia
De toată urgia,
Mândru să 'nflorească
Viţa Bogdănească!... »

www.dacoromanica.ro

NĂFRAMA

«Bate murgul din picior la scară,
Sforăe şi bate din picior, —
Mângâie-l, că-i cea din urmă oară:
Pentru Domn şi Ţară
Merg să lupt şi 'n luptă, poate, mor.

«De-i zări trei picături de sânge
Pe năframa ce ţi-o las în dar,
Nu te sbate, mâinile nu-ţi frânge,
Dragă, nici nu plânge,
Dar să nu m'aştepţi, că e 'n zadar!»

Astfel zise 'n ceasul de plecare,
Plin de jale mândrul luptător.
Glas de trâmbiţi răsună în zare...
Inc' o sărutare, —
Şi pieri sub geana unui nor.

Insă umbra gingaşei fecioare
Multă vreme stărueşte 'n prag.
Stă şi cată dusă cum dispare
Pulberea în zare,
Insoţind pe cel plecat sub steag.

www.dacoromanica.ro

La fereastră stă, privind cu teamă,
Aşteptând pe cel plecat sub stea —
Dar din ceasul când băgă de seamă
Semnul pe năframă,
N'a mai vrut la geam şi 'n prag să stea.

Nu ţipă, nici mâinile nu-şi frânse,
Nici nu spuse-o vorbă nimărui,
Nime n'o văzu cu gene plânse...
Ceas cu ceas se stânse
Ca un crin... s'a stâns de dorul lui.

www.dacoromanica.ro

IELELE

In farmecul serii
Supuse-s tăcerii
Câmpiile 'n floare,
Doar luna bălae
Se scaldă 'n pârae
Incet curgătoare.

Pe molcome vânturi
Vin tainice cânturi
Şi glasuri ciudate...
Căci duhul pierzării
La marginea zării
Din aripe bate!

Indeamnă-ţi fugarul,
Să taie hotarul
Ca gândul de iute!
N'auzi tu pe cale,
Cimpoaie, ţimbale
Şi glas de-alăute?

Sunt iele măiastre
Pe urmele voastre, —
Pe voi vă vânează
— Prea-sfântă Mărie
Din 'nalta tărie
Ne aibă în pază!

www.dacoromanica.ro

Voinicul dă pinten,
Fugarnicul sprinten
Porneşte, săgeată,
Şi sboară şoimeşte...
Târziu! Căci sosește
Năprasnica ceată...

La mijloc îi prinde
Şi 'n juru-le 'ntinde
O horă păgână.
Lung clocote dealul:
Voinicul şi calul
Se sbat în ţărână!

Iar ielele, fetele,
Nouă surori
Işi spulberă pletele
Până la nori,
Şi şueră,
Flueră,
Chiotă 'n lună;
Şi 'n lanţuri
De danţuri
Se 'ntind şi s'adună...
Sălbatece cântă
Şi iarăşi s'avântă
In goană nebună!

www.dacoromanica.ro

CLOPOTELE DIN NÜRNBERG

La Nürnberg, în vechiul castel,
Steteam răzemat de-o fereastră,
Privind cum se 'mbracă sub el
Oraşul în negură-albastră.

Şi purpur plutea în fâşii
Prin negura vânătă-a serii,
Pe uliţi străvechi şi pustii,
Robite de vraja tăcerii.

Şi cum rămăsesem visând,
Un clopot începe să sune
Aşa de duios şi de blând
De parcă o rugă ar spune...

El sună şi alte-i răspund,
Cântând ca argintul de clare,
Şi-odată s'aude din fund,
Şi clopotul domului mare!

Şi valuri de-adânci armonii
Plutesc în fantastice sboruri,
Părând că sunt sute şi mii
De îngeri ce murmură 'n coruri...

www.dacoromanica.ro

Dar eu, ca furat de un val,
Pierdut în concertul haotic,
Mă văd într'o sală de bal,
O sală 'n măreţul stil gotic.

Şi albă ca albul din crin,
Ca umbra din umbră uşoară,
De mine s'apropie lin
O falnică, blondă fecioară.

Eu stau şi de-abia mai respir,
Cuprins de-o sfială stângace,
Dar ochii ei mari de safir
Imi spun că doreşte să joace.

Şi-ajunge doar braţul să 'ntind,
Ea braţu-i pe umăr mi-aşează,
Şi stăm să pornim dănţuind...
Când muzica brusc încetează;

Cu pasul greoi un străjer
Imi tulbură singurătatea,
Iar glasul lui aspru: « *Mein Herr* »
Imi strigă — « se 'nchide cetatea! »

www.dacoromanica.ro

III.

TĂLMĂCIRI

www.dacoromanica.ro

CRUCE ŞI COROANĂ

CARMEN SYLVA

De ce înfiptă pe coroană
O cruciuliţă stă de pază?
De ce? Fiindcă fruntea 'naltă
Spini împletiţi o 'ncununează.

Căci răstignit întotdeauna
E robul falnicei coroane,
Şi mâinile îi sunt bătute
Ca şi picioarele 'n piroane.

El trebue să-şi poarte crucea
Pân ' bate ceasul cel din urmă,
Chiar dacă paşii-i sângerează
Şi umerii răniţi îi curmă.

P'alături are 'ntotdeauna
Tâlhari porniţi spre ponegrire
Şi stau femei cu ochii 'n lacrimi
Cerşind o vorbă de iubire.

Oţet şi fiere i se 'mbie
Să bea: invidie şi ură,
Şi suliţa străpunsă 'n coapsă
Cu chinul morţii o îndură.

www.dacoromanica.ro

Dar nu se iartă nimănuia
Ca să sărute-această cruce,
Ci pururea ea sus plutește,
Din depărtare doar străluce,

Ca 'n vălmășagul din războaie
Un mândru steag al biruinții,
Ca steaua călăuzitoare
In noaptea neagr' a suferinții...

Fă din coroana ta măreață
Altar neprihănit, la care
Copiii lumii să alerge
Evlavioși spre închinare,

Un templu unde-obijduiții
Și cei făr' adăpost s'ar strânge,
Spre-a fi spălați de orice vină
Cu purpurul cel jalnic: sânge!

Fă din hotarele coroanei
Nemărginită îndurare,
In rătăcirea fără margini
A lumii, farul de scăpare;

Și purtător, sfârșit de trudă,
Jertfește-ți sângele, sărmane,
Căci Dumnezeu ți-a smulge ghimpii,
Ți-a scoate cuiele din rane.

www.dacoromanica.ro

UITARE

CARMEN SYLVA

Era 'n bătrâni la modă foarte
Să porţi recunoştinţă:
Ei îşi jurau până la moarte
Şi chiar pe veci, credinţă.

De grabă însă-această modă
Căzu, şi pe dreptate:
Căci prea e haina incomodă
Şi prea te strânge 'n spate.

Toţi se grăbiră să se 'mbrace,
Din nou, mai a cătării, —
Şi 'n graba lor, pe dobitoace
Le deteră uitării.

Progresul fără de păreche
Lor le-a rămas o taină —
Deci poartă, după moda veche,
Tot a credinţei haină.

www.dacoromanica.ro

MAMA PATRIEI

CARMEN SYLVA

Şi dacă-atâtea milioane te socotesc şi-ţi strigă mamă
Şi 'n vremi de cumpănă şi jale la tine-aleargă după scut
Amarul vieţii şi suspinul tu cată să le iei în samă,
Şi fără mângâiere 'n viaţă tu n'ai o clipă de pierdut.

Ca stânca 'n clocotul furtunii tu trebue să stărui tare,
Nu trebue să cauţi sprijin, şi să nu şovăi nici în gând,
Duioase vorbele să-ţi fie şi faţa ta surâzătoare
Ca soarele pe cari nimeni nu l-a văzut în veci
[plângând.

O lacrimă să nu-ţi îngădui şi să nu tremuri niciodată,
Păşind pe margini de prăpăstii, adâncurile să le'n-
[frunţi,
Plutind în mersul tău uşoară, să treci cu fruntea
[ridicată
Şi mâna-ţi grijile vieţii să le alunge de pe frunţi.

Tu nu ai drept să spui vreodată că eşti a ta, măcar
[o leacă:
Eşti pe vecie dăruită poporului, o nu uita!
Ori şi ce patimi te frământă, înăbuşe-le ca să tacă,—
Căci cu hlamida de crăiasă tragi milioane 'n urma ta.

www.dacoromanica.ro

In buni şi răi, de toată sama, oricât de învârstat
[pământu-i
Născutu 'n scutec de mătase, ca şi crescutu 'n
[disperări,
Ai tăi sunt toţi, pe toţi tu iartă-i şi 'ncearcă, dacă
[poţi să-i mântui
Şi spală rănile, rugina, şi pulberea de pe cărări,

Las' bunătatea ta divină, asemeni unor dulci isvoare,
Din tainele inimii tale să se reverse 'mbelşugat,
Şi nesecată 'n mii de valuri bogate şi răcoritoare
Cu vorba ta, ca şi cu fapta, să-ţi stâmperi neamul
[însetat.

www.dacoromanica.ro

ADESEA MĂ UIT LA UȘE

CARMEN SYLVA

Adesea mă uit la ușă și-mi zic,
Acum se deschide îndată,
Micuța mea scumpă, zglobie sărind,
In prag fără veste s'arată.

Și chiar de-ar fi numai vedenia ta
Ce vrea să mă 'ngâne, și minte,
Nu tremură mama, odorul meu drag,
Când tu îi răsai înainte.

Ci brațele-atunci le-aș întinde cu dor,
Stând mută cu ochii plini de rugă,
Ca visul meu drag, abia împânzit,
De-o șoaptă gonit, să nu fugă.

Și dat de mi-ar fi un semn doar să-mi faci
Apoi să se stingă departe,
Ah! cât te-aș sorbi într'o clipă măcar
Să-mi fie de-ajuns pân' la moarte!

www.dacoromanica.ro

IN PRAG

CARMEN SYLVA

In faptul zilei abia lămurit
Treceam ca o umbră prin casa noastră,
Şi 'n fiece iatac m'am oprit,
Privind pe fiece fereastră.

Era un chin şi-un noroc amar;
Mireasmă de ani plutea prin unghere,
Şi inima mea ca un negru talar
Venea s'o 'nfăşoare iar vechea durere.

Spre camera tatei făcui un pas,
Odaia-i din vremuri era neatinsă —
Dar mâna, cu frică, 'napoi mi-am retras!
El poate veghiază cu lampa aprinsă!

Şi dacă intru şi-acolo 'ntâlnesc
Privirea lui viorie, adâncă...
Incât nici cleampa nu pot s'o clintesc —
Căci tatăl meu nu doarme încă!

www.dacoromanica.ro

VECHEA ŞI NOUA PATRIE

CARMEN SYLVA

La Monrepos, în codrul străbun
Şi 'n inimă-mi groapă-şi aflară
Fiinţe, iubite cât nu pot să spun
Şi plânse cu jale amară.

La Monrepos, în codrul străbun
A lui am fost pe vecie,
Că cerul l-aduse pe Domnul cel bun
Ce-a fost să mă ia de soţie.

Bătrânul meu codru acestea văzu
Căci toate cu mine le 'mparte,
Dar una, ah! una el n'o cunoscu,
Căci eu îl lăsasem departe.

Intâiul său ţipăt al mamei odor
Mi-l dete în noua mea ţară:
In el s'a cuprins şi iubire şi dor
Norocul, şi jalea amară!

www.dacoromanica.ro

FEȚI-FRUMOȘI

CARMEN SYLVA

Apune soarele-aprinzând
Fereastra la castel,
Regina unde stă visând
Cu ochii duși la el.

« Străin și mort castelul ce-i!
N'am parte de copii!
Dus la războiu e soțul meu —
Și-i trist stingher să fii! »

Dar parc' aude-un glas ceresc
Și ca un freamăt viu —
Treptat se umple de văpăi
Iatacul ei pustiu.

Apollo însuși, mândrul zeu,
Din raze crește 'n prag.
« De ce, crăiasă, plângi mereu? »
Grăiește el cu drag.

« Nu plâng, ci tremur doar de-atât
Noroc, și mă 'nfior ».
— « Un dor adânc m'a întrupat
La tine să cobor ».

www.dacoromanica.ro

Ea-i cade în genunchi, dar el
O 'nalță iar în sus —
Și-o clip' a stat pământu 'n loc
Inspăimântat nespus.

Crăiasa 'n zori era acum
Frumoasă de nescris.
Luceferi, ochii ei luceau:
Plutea ca într'un vis.

Al harfei sale cânt zbură
Spre bolțile cerești
Trezind din vremuri mari, străvechi,
Uitatele povești.

Veneau poveștile 'n castel
Și îl umpleau acum
Cu triluri de privighetori
Și raze și parfum.

Ea le chema, șoptind ușor,
In mândre dimineți:
Din zare oamenii priveau
La idolul măreț.

Să calce 'n preajmă-i nu 'ndrăzneau,—
Dar ochiul ei senin
Cetea în inimi până 'n fund
Și pătrundea deplin.

Smeriți în față-i stând, păreau
A ști în gândul lor
C'acest chip sfânt l-a sărutat
Un zeu nemuritor.

www.dacoromanica.ro

Şi razele o urmăreau
Chiar şi 'n iatacul ei,
Şi-o sărutau şi-o 'nvăluiau
In straie de schintei.

Iar, dacă tot n'a strânge 'n veci
Crăiasa fiu la sân —
Ea poartă 'n suflet foc ceresc
Pe buze, — viers divin.

www.dacoromanica.ro

IN GRĂDINA PUBLICĂ

CARMEN SYLVA

Privighetori veniră, iată,
Şi viersul lor n'a prins rugină:
Ne dau concerte fără plată
In nopţile cu lună plină.

Prietenă privighetoare!
Vii iar din zări îndepărtate
Să verşi eterna ta cântare
In nopţi senine, aromate...

O glas din cer, privighetoare,
O de-aş putea, ca tine, spune
In viers de vrajă 'nălţătoare
Iubitele poveşti străbune!

www.dacoromanica.ro

LENORE

BALADĂ DE BÜRGER

Din somn Lenore 'n zori de zi
Tresare tulburată:
« O Wilhelm, m'ai uitat? Eşti mort?
Veni-vei tu odată? »
Iubitul ei lupta sub steag
In văile boeme
Şi nu-i scrisese niciun şir
De-atât amar de vreme.

Ţarina şi viteazul craiu
Sătui de jaf şi pară,
Au pus războiului sfârşit
Şi pace încheiară.
Şi cling! şi clang! oşti după oşti,
Cu flori împodobite,
In svon de tobe se 'ntorceau
La vetrele iubite.

Era un glas şi-un forfot viu
Din plaiuri până 'n vale:
Bătrâni şi tineri, cu alai
Le alergau în cale,
Şi bucuria strălucea
In ochii tuturora; —
Pe Wilhelm însă în zadar
Il căuta Lenora...

www.dacoromanica.ro

Ea alerga în sus şi 'n jos
Prin gloata de oştire:
Nici unul, vai! din câţi veneau
N'aveau de Wilhelm ştire.
Iar când pe rând, trecură toţi,
Durerea o înfrânse:
Ţipând se tăvăli pe jos,
Şi plânse, plânse, plânse...

Bătrâna o găseşte 'n drum,
O scutură, o chiamă:
«Ah! mamă, Wilhelm este mort!
E mort de bună samă!
Să piară lumea! piară tot!
Ar fi cu mult mai bine.
Nedrept şi crud e Dumnezeu —
Amar, amar de mine!»

«Copilă, vino-ţi în simţiri!
Fă-ţi cruce şi te roagă;
Ce face bunul Dumnezeu
E drept şi bine, dragă!»
«Ah, mamă, Dumnezeu e 'n cer
Şi cerul e departe...
Ce bine, vai, mi-a dat în schimb
Pe rugile-mi deşarte?»

«Copila mea, odorul meu!
Ascultă, fii cuminte!
Nu supăra pe Dumnezeu
Cu astfel de cuvinte!» —
«Ah, mamă, mamă, e 'n zadar,
Şi toate sunt pierdute!
Nici Dumnezeu, nici iadul chiar
Nu poate să-mi ajute!»

www.dacoromanica.ro

— « Dar, fată, dacă te-a uitat
Necredinciosul mire,
Şi poate el cu alta azi
Trăieşte 'n fericire?
La dânsul nu te mai gândi
Şi-l vei uita cu anii,
Când el răsplata 'şi va găsi
In ghiarele Satanii! »

« Ah, mamă, ceea ce-am pierdut
Pierdut rămâne, mamă!
La ce, la ce m'am mai născut?
O moarte, vino, ia-mă!
Măini! în zadar vă frământaţi;
Ochi! în zadar mai plângeţi.
Ah, viaţa mea! Lumina mea!
Apuneţi şi vă stângeţi! »

« O, Doamne, nu te îndura
De vorbele-i nebune!
In desnădejdea-i fără frâu
Nu ştie vai, ce spune!
Ascultă, fată, sfatul meu!
Te du la mânăstire:
Mireasa fără de noroc
In cer găseşte mire! »

« Ah mamă, ce mi-e cer şi raiu!
Ah mamă, ce mi-e raiul?
Cu el, cu el e raiu 'ntreg
Şi fără Wilhelm, iadul!
Nici nu mai vreau să cred nimic
Nimic din câte-mi spuneţi:
Ah viaţa mea! Lumina mea!
Stângeţi-vă şi-apuneţi! » —

www.dacoromanica.ro

Aşa se sbuciumă mereu
Şi ţipă şi blesteamă,
Răbdarea Domnului cercând
Cu vorbe fără teamă.
Şi până 'n ceas târziu de-amurg
Plâng negrii ochi într'una,
Când stelele pe cer lucesc
Şi 'ncet s'arată luna...

Auzi... de-odată, trap — trap — trap
Copite bat afară,
Un călăreţ s'opreşte 'n drum
Şi urcă 'ncet pe scară...
Lin sună micul clopoţel —
Cling-cling-cling, fără veste...
Şi dela uşă, lin de tot,
Vin şoaptele aceste:

« Veghiază încă, draga mea?
Lumina nu e stânsă?
Ce face porumbiţa mea?
E veselă sau plânsă? » —
« Ah, Wilhelm, tu!... Aşa târziu?...
Vai, ce dureri cumplite!
De plâns mi-e sufletul pustiu...
De unde vii, iubite? » —

« Noi noaptea doar plecăm la drum,
Când zările-s senine.
Şi tocmai din Boemia viu
Ca să te iau cu mine! » —
« Ah, Wilhelm, intră 'n casă 'ntâi,
Vreau să-ţi aud cuvântul.
Vreau să te strâng la sânul meu...
Cum geme-afară vântul! »

www.dacoromanica.ro

« Hei, geamă vântul, cât o vrea,
Iubita mea, nu-mi pasă!
Fugarul sforăie grăbit,
Nu-i chip de stat în casă!
Incinge-te de drum curând:
Te-oi duce 'n goană cruntă
Şi jur că noaptea asta chiar
Dormim în pat de nuntă! » —

« Ah, dar porni-vom chiar de-acum?
Afară-i noapte rece.
Ascultă!... clopotul din turn
Vesteşte unsprezece! » —
« E luna sus... Noi şi cei morţi
Ne ducem iute foarte!
Ca vântul ori ca gândul, vreai
Fugarul să ne poarte?... » —

« Dar unde-i locul cel faimos
Şi patul nunţii cum e? » —
« Departe... strâmt, întunecos
Şi neştiut de lume!... »
« Vom încăpea noi? » — « Negreşit!
Fii gata dar în grabă;
Deschis e balul; după noi
Nuntaşii toţi întreabă ». —

Copila se găti; pe roib
S'avântă cu grăbire,
Cu braţu-i gingaş încingând
Pe mult doritul mire.
Şi hop, hop, hop, fugind cu ei
Fugarul saltă sprinten,
Copitele ţâşnesc schintei,
Şi ies văpăi din pinten.

www.dacoromanica.ro

La dreapta şi la stânga lor,
Pe drumul nins de lună,
Cum sboară dealuri, văi, câmpii!
Greu podurile sună!
«Urra!... E luna sus... Urra!
Ce repede merg morţii!
Te temi, iubita mea, de morţi?» —
«Ah, nu... dar lasă morţii!»

Hei, unde merge-acel norod
Şi corbii, ce s'adună?
Ce 'nseamnă ciocli, popi, prohod
Şi clopotul ce sună?
Cântări şi bocete 'n convoiu
S'asamăn laolaltă
Cu jalnicul orăcăit
Al boului de baltă.

«Pe mort lăsaţi-mi-l în drum
Neîngropat să stee,
Veniţi la cununia mea
Cu tânăra femee!
Aici, ţârcovnic şi gropar
Cu cioclii dimpreună!
Tu, dascăl, mormăe un psalm,
Tu, popă, ne cunună!»

Dispare carul mortuar...
Cântările-amuţiră:
Pe urma roibului fugar
Convoiul lung se 'nşiră.
Şi hop, hop, hop, zburând cu ei
Fugarul saltă sprinten,
Copitele ţâşnesc schintei
Şi ies văpăi din pinten.

www.dacoromanica.ro

La dreapta şi la stânga lor
Câmpii, oraşe, sate
Şi ţări şi munţi dispar în sbor,
De goană fulgerate.
Urra!... E luna sus!... Urra!
Ce repede merg morţii!
Iubita mea, te temi de morţi? » —
« Ah, lasă 'n pace morţii » !...

« Te uită! sus pe eşafod
Stafii şi draci s'adună
Şi cântă şi se învârtesc
In razele de lună!
Aici, strigoi! Aici scripcari!
Veniţi să 'ntindem hora:
Eu noaptea asta mă cunun
Cu mândra mea Lenora! »

Şi toţi strigoii — fâş fâş fâş —
Aleargă pe-apucate,
Sburând pe sus ca 'ntr'un vârtej
Un roiu de foi uscate.
Şi hop, hop, hop, fugind cu ei
Fugarul saltă sprinten,
Copitele ţâşnesc schintei
Şi ies văpăi din pinten.

Cum sboară toate 'n depărtări!
Apar, dispar într'una!
Oraşe, sate, ţări şi mări
Şi stelele şi luna!
Urra!... E luna sus... Urra!...
Ce repede merg morţii!
Te temi, iubita mea, de morţi? » —
« Vai... las' să doarmă morţii!... »

www.dacoromanica.ro

« Roib! roib! cucoşii cântă 'n sat...
Miroase-a dimineaţă...
Roib! roib! zăresc la răsărit
O geană de roşeaţă...
Mireasa mea, cred c'am ajuns!
Suntem în dreptul porţii
Şi patul nunţii ni-e gătit...
Ce repede merg morţii! »

Hu!... cavalerul s'a oprit!
Minune blestemată!
Mantaua-i se destramă 'n vânt,
Bucată cu bucată;
O hârcă goală 'n loc de cap
Rânjeşte fioroasă
Şi trupul în schelet schimbat
Pe umăr poartă coasă...

Tresaltă roibul viforos,
Nechiază cu putere,
Pe nări şi gură varsă foc,
Şi sforăe şi... piere!
Pământ şi ceruri gem amar
In ceas de grea mânie...
Lenore se frământă greu
Cuprinsă de-agonie.

Acum se strâng în cimitir
Stafiile la lună
Şi-o horă deşuchiată 'ntind
Şi cântă împreună:
« Răbdare! Chinul pământesc
Se mântue cu somnul;
De bietul suflet rătăcit
Indure-mi-se Domnul! »

www.dacoromanica.ro

UCENICUL VRĂJITOR

GOETHE

Iar s'a dus în târg bătrânul
Maistru vraciu — şi-s eu stăpânul!
Hai, că pun eu azi la cale
Toate duhurile sale!
Ştiu pe din afară
Farmecele lui,
Şi minuni, ca dânsul,
Fac, fără să-i spui.

Iute! iute
Adă apă,
Să înceapă
Rotitoare
Valuri-valuri pe 'ntrecute
Să se verse 'n scăldătoare!

Vino dar, mătură roasă!
Ia-ţi mantaua sdrenţuroasă!
Slugă-ai fost, fii iară slugă!
Fă-mi pe voe dintr'o fugă!
Capătă-ţi picioare,
Sus răsară-ţi cap.
Du-te, poartă-mi, adă-mi
Doniţele 'n trap!

www.dacoromanica.ro

Iute! Iute
Adă apă
Să înceapă
Rotitoare
Valuri-valuri pe 'ntrecute
Să se verse 'n scăldătoare!

Iată-mi-l fugind pe cale!
Umple doniţele 'n vale,
Ca un fulger mi se 'ntoarnă,
Un potop de valuri toarnă.
Pleacă, vine iară!
Colcăe 'n bazin,
Saltă, creşte apa —
A, dar este plin!
Ho! străine!
Scalda-i plină:
La hodină
Ca 'nainte!
Ah, pricep... amar de mine!
Vorba mi-a pierit din minte!

Vorba, vai! ce cată spusă
Ca să-l facă iar ce fusă!
Fuge, vai, şi vine 'n grabă!
Mătură, de-ai fi de treabă!
Tot mai mult aduce,
Toarnă tot mereu,
Vai, şi mii de râuri
Cad pe capul meu!

Şaga-i şagă,
Nu-mi mai place!
Stai tu, drace!
Incă râde?
Inima 'n răcori mi-o bagă!
Ce ochi crunţi! Ce schime hâde!

www.dacoromanica.ro

O, dar ai ieşit din iaduri
Ca să faci prin casă vaduri?

Unde caut, pretutindeni,
Parcă-i un puhoi cu grindeni!
Mătură netoată
Stai pe loc, îţi spun!
Băţ, ce-ai fost odată,
Nu mai fii nebun!

Nu ascultă?!
Hai tu numa!
Căci acuma
Cu toporul
Fără de zăbavă multă
Am să-ţi potolesc eu zorul!

Iată-mi-l! Târâş s'arată
De m'arunc la tine-odată,
Nici nu mântui tot cuvântul,
Una fi-vei cu pământul!
L'am crăpat în două!
L'am lovit la mir!
Pot s'aştept acuma,
Şi să mai respir!

Iată! Iată!
Că învie
Şi-mi îmbie
Doniţi pline
Doi acuma dintr'odată —
Ajutor, puteri divine!

Şi aleargă! Curg pârae,
Pretutindeni prin odae!
Ce privelişte avană!
Vraciul! — Maistre, fă-ţi pomană!

www.dacoromanica.ro

Duhurile tale
Doamne 'şi fac de cap:
Le-am chemat, şi-acuma
Nu mai pot să scap!

« Măturice!
Stai cuminte
Ca 'nainte...
Căci la vreme
Doar bătrânul vraciu aice,
Duhuri, poate să vă cheme! »

www.dacoromanica.ro

RANA 'N SUFLET

LENAU

Eu port în suflet o adâncă rană,
Dar niciun geamăt buzele nu-mi scapă;
Simt cum mereu tot mai adânc mă sapă
Şi cum se farmă viaţa mea sărmană.

Doar una poate jalea să-mi priceapă:
La sânu-i dulce, fără de prihană,
Aş plânge 'n hohot... dar dorinţa-i vană:
Aceea una putrezeşte 'n groapă!...

O, mamă, vin' — copilul tău te chiamă!
De mai tresare inima ta moartă
Şi ca pe vremuri, grija de mi-o poartă,

Atunci eu vreau de viaţ' a mă desface...
Ajut' ajută Suferinţii, mamă,
Copilul tău trudit să ţi-l desbrace!...

www.dacoromanica.ro

BLESTEMUL BARDULUI

UHLAND

A fost de mult un mândru castel, cu vâlvă mare,
Strălucitor departe pân' la albastra mare,
Şi 'n jurul lui prin parcuri, cu înflorite-alee,
Săltau fântâni vioae în joc de curcubee.

Domnea un craiu acolo, în ţări şi prăzi avut.
In tron de fier sta palid şi de supuşi temut;
Căci cugetu-i e spaimă, privirea lui urgie,
Şi biciu e tot ce spune, şi sânge-i tot ce scrie.

Spre-acest castel veniră doi călăreţi de frunte,
Cu plete blonde unul, iar celălalt cărunte.
Bătrânul bard cu harfa-i, pe-un roib împodobit —
Păşea alături sprinten tovarăşul iubit.

« Copilul meu, fii gata » grăi bătrânul lin
« Adânc din pieptu-ţi smulge şi cântă viers deplin.
« Revarsă dor şi patimi, tot sufletul în el,
« Să 'nduioşem pe craiul cu inimă de-oţel ».

Sub bolţi străvechi, în sala măreaţă, ei intrau
Şi craiul şi crăiasa pe tron acolo stau:
El — fioros ca zarea din norduri sângerată,
Ea — gingaşă ca luna, la dreapta lui s'arată.

www.dacoromanica.ro

Şi unde prinde-a zice din strune bardul falnic,
Adânc vrăjeşte harfa ce clocote năvalnic;
Dar glasul tânăr urcă divin răsunător, —
Bătrânul parcă chiamă al duhurilor cor...

Ei cântă veacul de-aur, mărirea cea străbună,
Şi dulcea primăvară şi dragostea nebună;
Ei cântă tot ce 'ncântă viaţa pe pământ,
Ei cântă tot ce-i mândru şi 'nălţător şi sfânt.

Curtenii cei mai trufaşi stau cu plecate frunţi,
Induioşaţi ascultă oştenii cei mai crunţi;
Crăiasa, aiurită de dor şi chin nespus,
Aruncă dela sânu-i un trandafir, de sus.

«Mi-aţi scos din minţi poporul, acum femeia vreţi?...»
Răcneşte groaznic craiul ţintind pe cântăreţi.
De sus asvârle spada-i ce fulgere răsfrânge,
Şi 'n loc de viers de aur, zbucneşte-un val de sânge.

Ca risipiţi de vifor toţi se trezesc din vis.
Bătrânu-şi ia pe braţe tovarăşul ucis,
Il urcă 'n şa, aşază mantaua peste el,
Il leagă drept şi iese cu dânsul din castel...

Ci 'n faţa porţii 'nalte a stat bătrânul bard:
De-un stâlp de marmur harfa cea fără preţ şi-a spart— .
Apoi în glas puternic se 'ntoarce cu blestem,
Incât şi bolţi şi parcuri înfiorate gem:

«Vai vouă, ziduri mândre! In veci să nu mai sune
In încăperea voastră nici viers, nici glas de strune!
Nu, ci fricoase pasuri de sclav, suspin şi plângeri,
Pân' veţi cădea trăsnite de-al răzbunării înger!

www.dacoromanica.ro

« Vai vouă, mândre parcuri strălucitoare 'n rouă!
Cadavru-acestui tânăr vi-l pun în faţă vouă,
Să veştejiţi ca dânsul, secând orice izvoare:
Să fiţi un loc de spaimă în zile viitoare!

« Vai ţie, craiu sălbatic! A barzilor urgie!
Deşartă lupta-ţi cruntă spre glorie să fie!
Şi piară negru-ţi nume în negura uitării,
Cum cel din urmă geamăt se stinge 'n hăul zării! »

Strigă bătrânul; cerul îi auzi cuvântul.
Zidirile-s ruină, prin săli vueşte vântul.
Din fosta slavă numai un stâlp mai stă dovadă,
Şi-acela, rupt în două, la noapte va să cadă...

Zac parcurile moarte şi 's prăzile pustiei.
Iar craiul n'are nume în cartea vitejiei!
Niciun hrisov nu-l scrie, şi nici în cântec nu-i:
Pierdut, uitat! Acesta-i blestemul bardului.

www.dacoromanica.ro

MĂNUŞA
SCHILLER

In faţa grădinei sale cu lei
Când gata-i să 'nceapă lupta de fiare,
Stă Regele Francisc pe tron.
In preajmă-i stâlpii coroanei
Şi de jur împrejur, pe înaltul balcon,
Cunună de mândre femei.

Şi la un semn s'a deschis colivia
Şi grav, în arenă, un leu
Işi poartă mândria
Şi caută mut, de jur împrejur,
Căscând fioros.
Işi scutură coama 'ncurcată
Şi se încovoaie odată,
Apoi se culcă jos.

Şi Regele dă un semn iară
Şi prin poarta cealaltă
Un tigru sălbatec saltă.

Cum vede pe leu, răcneşte
Şi în cerc, fricos, îl înconjoară
Cu limba 'ncordată 'n afară,

www.dacoromanica.ro

Cu coada vâlvoi
Şi sforăe turbat, furios
Şi mârâe dârz, — apoi
Se culcă alăturea, jos.

Şi craiul mai dă un semnal,
Şi pe două guri colivia
Stupeşte doi leoparzi deodată.
Ei cad furtunateci, cu lăcomia
De luptă 'ndrăzneaţă
Pe tigru năval,
Acesta turbat îi înhaţă
Cu laba 'ncruntată —
Dar leul în sus
Se 'nalţă urlând, şi toţi s'au supus. —

Şi tac îmbufnate,
In cerc întinse,
De setea sângelui aprinse
Felinele înfricoşate.

Atunci, din balcon
Cade-o mănuşe din mâni delicate
Intre tigru şi leu, la mijloc.

Iar Cunigunda 'n bătaie de joc
Se 'ntoarce spre cavalerul Delorges:
« De-ţi este amorul aşa de aprins
Şi vrei să mi-o dovedeşti dinadins,
Ei, adă-mi atunci mănuşa de jos! »

Şi cavalerul porneşte în pripă,
Coboară 'n arena îngrozitoare
Cu pas apăsat, îndrăzneţ,
Şi dintre fiare
Smânceşte mănuşa c'un gest de dispreţ.

www.dacoromanica.ro

Și cu uimire, cu groază
Cavaleri și nobile dame
Se grămădesc să-l vază.
Și el, liniștit, aduce mănușa 'napoi.
Curtenii prind să-l aclame.
Iar Cunigunda jubilează,
Norocu-i râde în ochii vioi:
Ce gingaș zâmbește, primind pe viteaz!...
El, mândru, i-aruncă mănușa 'n obraz:
« Răsplata, doamnă, n'o mai vroi! »
Și pleacă, fără să cate 'napoi.

www.dacoromanica.ro

DIN WILHELM TELL
(SCHILLER)

I. BĂIATUL DE PESCAR

Un zâmbet e apa, la scaldă momește.
Băiatul pe verdele țărm aromește.
Aude o dulce
Cântare în vis
Ca glasuri de îngeri
Din Paradis.
Și cum se deșteaptă din somn tresărind
Viclenele valuri l-atrag și-l cuprind
Și răsună 'n adâncuri:
O vin', prunc iubit!
Eu chem totdeauna
Și fur pe-adormit!

II. VÂNĂTORUL ALPILOR

Răzbubue culmile, muntele geme,
Arcușul pe 'ngust povârniș nu se teme.
Pe câmpurile de ghiață
El urcă 'ndrăzneț —
Nici flori nu 'ntâlnește,
Nici urmă de vieți.

www.dacoromanica.ro

Jos, mare de neguri din negură naşte,
Nici sate, nici târguri el nu mai cunoaşte,
Prin ochiuri de nouri
Zăreşte la soare
In sclipet de ape
Câmpii roditoare.

III. PĂSTORUL

Adio, păşuni
Şi poeni, în apus!
Păstorul vă lasă
Şi vara s'a dus!
Plecăm la iernat, ne 'ntoarcem noi iară
Când cucul voios va striga iar în ţară,
Când câmpuri şi dealuri cu flori s'or smălţa
Când şipote limpezi în Maiu vor cânta!
Adio, păşuni
Şi poeni în apus!
Păstorul se duce
Şi vara s'a dus!

www.dacoromanica.ro

CÂNTECUL LUI SAIDJAH
MULTATULI

Eu nu ştiu unde am să mor.
Văzui marea cea mare la ţărmul mării,
Când tatăl meu m'a dus acolo
Să facem sare. —
De voiu muri pe mare
Şi de m'or asvârli în apa-adâncă,
Veni-vor chiţii lacomi,
Vor înnota în preajmă-mi şi vor întreba:
Care din ei să 'nghită leşul
Ce cade către fund? —
Eu nu voiu auzi.

Eu nu ştiu unde am să mor.
Văzui arzând căsuţa lui Pa'ansu, —
El însuşi puse foc.
Şi-a fost ieşit din minţi —
De voiu muri în flacări,
Cădea-vor bârne-aprinse
Pe leşul meu —
Şi-afară vor fi ţipete grozave
De oameni, cari aruncă apă,
Ca să omoare focul —
Eu nu voiu auzi.

www.dacoromanica.ro

Eu nu ştiu unde am să mor.
Văzui căzând pe micul Si-unah din pom, —
El culegea un rod al pomului
Să-l ducă maicei sale —
De voiu cădea din mărul cel înalt,
Zăcea-voiu mort lângă tulpina lui
Ca Si-unah, —
Dar mama nu va plânge, ea e moartă,
Ci alţii vor striga cu glasul aspru:
Uitaţi-vă, Saïdjah e mort! —
Eu nu voiu auzi.

Eu nu ştiu unde am să mor.
Văzu-i mort pe Pa-lísus,
El s'a fost stins de bătrâneţe,
Albite-i erau pletele —
De voi muri bătrân, cu plete albe,
Veni-vor bocitoarele
In jurul meu —
Mă vor boci ca bocitoarele
Pe Pa-lísus, şi toţi nepoţii,
Şi ei, vor plânge cu amar —
Eu nu voi auzi.

Eu nu ştiu unde am să mor,
Văzui atâţia morţi în satul meu:
I-a 'nveşmântat în haine albe
Şi-apoi i-au coborît în groapă —
De voi muri acasă şi m'or îngropa
La capul satului, spre răsărit, pe deal,
Acolo unde iarba creşte 'naltă —
Adinda va veni, şi haina-i de mătase
Incet, încet de tot o să atingă
In treacăt iarba 'naltă...
Şi eu voi auzi.

www.dacoromanica.ro

MUGUR, MUGUR, MUGUREL...

PETÖFI

In oraşul ăsta am deschis eu ochii;
Salutare locuri mândre, scumpe mie!
Doina doicei mele din copilărie
Sună 'n tot oraşul: doica-mi cântă mie?
Glasul ei e-acesta? ori poate mă 'nşel:
Mugur, mugur, mugurel!»

A plecat odată, un copil voios,
Azi bătrân — se 'ntoarce tot pe aceiaşi-cale...
Hei, de-atunci ce mult e... griji, năcazuri, boale
Bucurii puţine şi atâta jale!
«Cum mai trece vremea...» trist îngână el:
«Mugur, mugur, mugurel...»

Oare unde sunteţi tovarăşi de joc?
D'aş vedea pe unul barem dintre voi!
Să mai stăm de vorbă, veseli amândoi,
Să ne reîntoarcem anii înnapoi,
Anii cei de basme — să cânt iar cu el:
«Mugur, mugur, mugurel!...»

Fără de hodină, pasăre pribeagă
Care-şi cată cuibul cald de-odinioară
Când se 'ntoarce iară mândra primăvară, —
Gândul meu colindă, pretutindeni zboară,
Şi mă mir eu singur câte-mi spune el:
«Mugur, mugur, mugurel!...»

www.dacoromanica.ro

Sunt copil acuma, iarăşi sunt copil!
Pe-o nuia încalec... lumea e a mea!
Sare şi nechează murgul meu — nuia,
Merg la jghiab, de vale, şi îi dau să bea...
Hii, murguţ, în lume, zboară rândunel...
« Mugur, mugur, mugurel!... »

Clătinat răsună clopotul din turn,
Calul, călăreţul cad de oboseală...
E 'n amurg..., acasă doica mă ia 'n poală...
Aţipesc şi visuri mândre mă înşală;
Doica mă alintă, cântă 'ncetinel:
« Mugur, mugur, mugurel!... »

www.dacoromanica.ro

DEPARTE

PETŐFI

Stă departe 'n plaiul Dunării cel mare
O căsuţă albă, neîncăpătoare.
Ochii mei înnoată 'n lacrimi de căinţă
Când îmi vine 'n minte mica locuinţă.

Dac'aş fi rămas acolo pân' la moarte!
Dar pe om îl poartă tot dorinţi deşarte...
Aripe de vultur când întinde dorul,
Nimenea nu poate să-i oprească zborul.

Sta pierdută mama 'n desnădăjduire
Când cerşeam sărutul ei la despărţire.
Ah, nici până astăzi lacrimile-i încă
N'au putut să stingă jalea ei adâncă!

Tremurând întins-a braţele şi plâns-a
Să rămân acolo liniştit, cu dânsa.
De vedeam atuncea toate-aşa de clar,
N'ar fi plâns, sărmana, poate, în zadar!

A speranţei noastre stea strălucitoare
Ne arată basme fermecate 'n zare;
Numai când zărim pustiul dinainte
Ne trezim plângând din basmul ce ne minte.

www.dacoromanica.ro

Că pe mine tot un vis frumos, nebun
M'a purtat în lume, trebue să spun?
Şi că lumea singur de când o străbat
Mii de ghimpi în cale m'au însângerat?...

... Pământeni se 'ntorc în ţara mea frumoasă:
Ce să-i spun mamei de-or ajunge-acasă?
— Spuneţi-i, prieteni — drumul de vă este
Pe la pragul nostru — spuneţi bună veste...

Spuneţi că zadarnic îşi boceşte-odorul,
Că-i petrece 'n lume norocos feciorul.
Ah, de-ar şti ea numai viaţa-mi zbuciumată
Inima ei poate-ar înceta să bată...

www.dacoromanica.ro

CATARACTA LODOREI

SOUTHEY

Cum vine oare apa la Lodora?
Odrasla într'o bună zi îmi cere
Să-i povestesc. Eu vrând să-i fac plăcere,
Numaidecât s'alătură şi sora
Şi-o altă surioară mai veni.
Şi mare fu dorinţa tuturora
Şi toţi voiau cu orice preţ a şti
Cum se coboară apa la Lodora,
In furia şi măreţia ei,
Aşa precum o mai văzuse ei.
Deci nu mă las nici eu prea mult rugat
Căci, îndrăgit al rimelor sonore,
Sunt şi al lor, în anumite ore,
Şi-al Regelui poet laureat.

Din obârşia plină de isvoară
Care ţâşnesc într'un adânc basin
Al muntelui stâncos, apele vin
Şi se preling încet şi se strecoară,
Alunecă 'n zigzaguri, dau ocol
Prin feregă şi muşchiu făcându-şi cale,
Se duc aproape nesimţit la vale
Apoi adorm ici colo 'n câte-un ghiol;
De-acolo apa ce părea că-i moartă
Deodată-şi sparge singură o poartă

www.dacoromanica.ro

Şi-acum curgând prin stuf o întrevezi,
Printre mesteceni, pajişti şi livezi,
Prin rarişti trece vesel strălucind
Sau umbrele pădurii o cuprind,
Sărind ca o războinică viteză
Zăgazele ce drumul i-l brăzdează
Pân' la 'nălţimea malului râpos.
Cum curge apa la Lodora 'n jos?
Aicea, iat-o viu fierbând în clocot,
Dincoace, iat-o iarăşi aţipită,
Ici spumegând, vuind, fugind cu ropot,
Infuriată şi nepotolită
Urmânduşi calea 'n goană ne 'ntreruptă,
Săltând în sus şi 'n jos, chemând la luptă
Şi-ameninţând să surpe, să prăvale
Stânci, peşteri — tot ce i se pune în cale.

Sărind şagalnică,
Crescând năvalnică,
Slăbind, târâindu-se,
Ţâşnind, lăfăindu-se,
Fugind, asvârlindu-se,
Aiurind zvârcolindu-se,
Ocolind plecându-se,
Săltând, re 'ntorcându-se,
De peste tot şi-adună
In goana-i ce detună
Şuviţele ei săltăreţe,
Din care sar alte răzleţe,
Pe care-apoi iarăşi le 'ndrugă
Pân' la o nouă fugă.

Scurmând şi opintindu-se,
Luptând şi despletindu-se,
Ea îşi urzeşte ţesătura ei
Că stai uimit şi pleoapele
Le 'nchizi fără să vrei.

www.dacoromanica.ro

Rămâi aşa nedumerit
Şi asurzit şi aiurit
De larma ce-o fac apele
In cursul lor nemaioprit.

Săgeată pornind,
Şopotind, forfotind,
Clocotind şi cotind,
Smorcăind, horcăind,
Ici picând strop cu strop,
Ici jucând în potop,
Năruind, stăruind,
Tremurând, murmurând,
Ţârâind, pârâind,
Ropotind, bobotind,
Duduind, zguduind,
Vâjâind, gâfâind,
Aromind şi momind
Şi murind, tresărind şi sărind
Şi fierbând şi turbând.

Galopând şi săpând şi rupând şi surpând,
Strălucind, clipocind, nălucind, rătăcind,
Lunecând, zdrumicând, şi jucând şi trecând,
Unduind, şerpuind şi suind şi vuind,
Spumegând, fumegând, răpăgând şi strigând,
Dănţuind, chefuind, duduind şi huind,
Bolborosind, regăsind, poposind şi sosind,
Şopăind, ropăind, ţopăind, hopăind,
Frământând şi cântând, desfătând şi săltând,

Mereu, mereu coboară, domoală ori sglobie
Bătrâna cataractă, vulcan de apă vie,
Impreunând tot soiul de sgomote ciudate,
Cu-a valurilor sale schimbări neîncetate,
Şi-şi trâmbiţă sonora
Şi vesela solie...
Aşa coboară apa 'n cădere la Lodora...

www.dacoromanica.ro

DAINE DIN LITVANIA

I. DOR DE ŢARĂ

Aş vrea s'adorm, să dorm mereu
Şi n'aflu loc în nicio parte.
Şi dor mi-e, dor de satul meu,
Şi satul meu e-aşa departe!

Ş'aş vrea să merg, să merg mereu
Şi dor mi-e, dor mi-e de-o grădină,
Grădină mândră 'n satul meu —
Acolo aş găsi hodină,

Acolo vântul pe 'nserat
Adie dulce şi suspină, —
Ş'aş tot dormi netulburat
Sub flori de cimbru şi sulfină.

II. DOR DE MAMĂ

Şi când mă scol de dimineaţă
De-mi spăl cu rouă ochii mei,
Mândruţa-i galbenă la faţă
Şi plânşi sunt ochişorii ei.

« Mândruţo, pentru ce plângi, dragă?
Ţi s'a urât de casa mea?
De ce suspini tu noaptea 'ntreagă?
Eşti supărată de ceva? »

www.dacoromanica.ro

« Şi chiar de nu sunt supărată,
De dor, bădiţă, mă usuc;
Dă-mi drumul numai înc'odată
Acas' la mama să mă duc. »

« Dar pân' la casa mamei tale,
Mândruţo, cum o să te duci?
Răsuri şi maci crescură 'n cale
Şi nu ştii încotro s'apuci ».

« Ruga-mă-voi de flori cu jale
Ca să-mi arate drumul lung,
Şi ele mi-or deschide cale
Şi la măicuţa tot ajung! »

III. PRIVIGHETOAREA

De ce tânjeşti nemângâiată,
Drăguţa mea privighetoare?
De ce cântarea-ţi fermecată
Nu mai răsună 'n luncă oare?

« Cum mi-aş cânta de-acuma dorul
Şi n'aş fi tristă, când păstorii
Imi dărâmară cuibuşorul
Şi-mi omorâră puişorii?

In fiecare dimineaţă
Plugarul necăjit îmi zice
Că peste noapte, ca o hoaţă,
I-aşi fi luat, din holdă, spice.

Când eu stăteam cuminte 'n luncă
Privind la toate liniştită,
Şi mi-am durat, cu multă muncă,
Un cuib la umbră de răchită.

Şi mă rugam întotdeauna,
La Cel-a-toate-ţiitorul,
Să poarte grijă, ca furtuna
Să nu-mi sfărâme cuibuşorul! »

www.dacoromanica.ro

POPULARE MAGHIARE

I. DE-AŞ FI REGE

Ah, rege dac'aş fi, iubită,
Stăpân pe-o împărăţie 'ntreagă,
Te-aş îmbrăca în straie de-aur,
Atât de mult, de mult mi-eşti dragă!

Dar sunt sărac de tot, iubită,
Şi aur n'am, tu ştii prea bine —
Am numai braţele-amândouă:
Le 'nalţ cu dor, cu dor spre tine...

Străluce aurul... De ghiaţă
E strălucirea lui, iubită! —
Dar când te voi cuprinde 'n braţe
Vei fi cu mult mai fericită...

II. IUBIRE

Tu mi-ai destăinuit iubirea,
Şi ca prin farmec, am zărit,
Intunecatul cer al nopţii
Zâmbind voios la răsărit...

Chiar gerul şi-a uitat urgia:
Blând aţipind fără de veste,
Visează flori d'atunci, şi uite!
Le zugrăveşte pe fereste...

www.dacoromanica.ro

III. AŞTEPTARE

Plouă şi te-aştept acasă...
Cum aud un pas, tresar —
Ah! mă tem să nu-mi rămână
Aşteptarea în zadar!

Zăboveşte 'n altă parte
Dragul meu, de nu mai vine?
Ori s'a rătăcit prin noapte?
Roibul ştie drumul bine...

Las' să plouă!... Tu, iubite,
Numai tu să-mi vii acasă...
Ţi-oi svânta obrajii umezi
Cu năframă de mătasă...

www.dacoromanica.ro

HEINE

www.dacoromanica.ro

LORELEY

Eu nu ştiu ce poate să fie
Că-mi sună mereu în urechi
Cu veşnica-i melancolie
Un basmu din zilele vechi.

Se 'ntunecă fără de veste,
Lin apele Rinului curg,
Şi cresc ale munţilor creste
Măreţ strălucind în amurg.

Pe stâncă un chip de femeie
S'arată din negură blând,
Brăţara-i de aur schinteie,
Ea 'şi pieptenă părul, cântând.

Ea 'şi pieptenă părul şi cântă
Un cântec de vrajă al ei:
Te farmecă şi te 'nspăimântă
Cântarea frumoasei femei!

Pescarul, nebun, se repede
Cu luntrea lui mică şi, dus,
Nici valuri, nici stâncă nu vede —
El caută numai în sus.

Vâltoarea-l izbeşte de coasta
Stâncoasă, — şi moare 'nnecat:
Loreley a făcut-o aceasta
Cu viersul ei fermecat.

www.dacoromanica.ro

GRENADIRII

Din Rusia doi grenadiri se pornesc
Voioşi să-şi revadă iar Franţa.
Dar când au intrat în hotarul nemţesc,
Atunci îşi pierdură speranţa.

Atunci au aflat dureroasele ştiri
Că gloria Franţei s'a stins:
Infrânte, sdrobite sunt marile-oştiri
Şi Cezarul, Cezarul e prins!

Atunci îşi plecară trişti frunţile lor
Şi plânseră cei doi tovarăşi.
Iar unul a zis: «Cumplit mă mai dor,
Cumplit mă ard rănile iarăşi!»

A zis celălalt: «Un vis fuse tot,
Şi moartea mi-ar fi mult mai bine!
Am însă nevastă, copii, şi nu pot
Să mor, că's pierduţi fără mine!»

«N'am zor de nevastă, n'am zor de copii,
Un dor mai frumos m'a cuprins;
Cerşească pe drumuri ori facă ce-or şti:
Cezarul, Cezarul meu, prins!

www.dacoromanica.ro

« Curând o, prietene, mort voi zăcea:
Ascultă-mi un singur cuvânt!
Cadavrul cu tine în Franţa mi-l ia,
Mă 'ngroapă 'n al Franţei pământ!

« Dar crucea onoarei mi-o prinde la piept
Aproape de inima-mi stinsă;
Aşază-mi şi flinta la umărul drept
Şi spada de mijloc încinsă.

« Aşa voi veghia în mormânt, ascultând,
O strajă ce pare că doarme...
Ci 'n vis auzi-voi iar tunul urlând
Şi tropot şi zăngăt de arme!

« Cezarul meu trece 'n al luptei avânt
Pe groapă-mi, — şi 'n spade ce scapăr'
Atunci, înarmat mă înalţ din mormânt,
Cezarul, Cezarul să-mi apăr! »

www.dacoromanica.ro

CA VISURILE...

Ca visurile 'ntunecate
Clădirile se 'nșiruesc,
Și singur, învelit în manta-mi,
Tăcut pe trotoar pășesc.

Acuma 'n turnul catedralei
Se bate tainic miez de noapte...
M'așteapt' acasă adorata
Cu sărutări, vrăjite șoapte.

Prietenoasă trece luna
Călăuzindu-mi pas cu pas;
Dar eu m'opresc în umbra porții,
Strigându-i vesel « bun rămas ».

Iți mulțumesc, amică veche,
Că-mi luminași frumos pe drum;
Treci mai departe, luminează
Și celorlalți pribegi, de-acum.

Iar de găsești pe vreun ibovnic
Ce plânge, tu să nu mi-l lași;
O, mângâe-l, precum pe mine
De-atâtea ori mă mângâiași... »

www.dacoromanica.ro

UN TÂNĂR IUBEȘTE...

Un tânăr iubește-o copilă; —
Copila pe altul l-ar vrea,
Acesta iubește pe alta
Și chiar se cunună cu ea.

Copila atunci se mărită
Din ciudă cu 'ntâiul venit
Ce grabnic o 'ntâmpină 'n cale;
Iar tânărul umblă mâhnit.

Povestea e veche, și totuși
Rămâne de-apururea nouă;
Și-aceluia cui i se 'ntâmplă
Îi sfâșie inima 'n două.

www.dacoromanica.ro

CE TRISTĂ MI-E INIMA...

Ce tristă mi-e inima, tristă! —
E 'n Maiu şi e cald şi-i lumină.
In deal, lângă teiul de strajă,
Stau dus pe reduta 'n ruină.

Alunecă gârla 'ntre sălcii;
In luntre-un copil de pescar
Tot plescăe undiţa 'n apă
Şi fluieră micul ştrengar.

In mii de culori mi s'arată
Podoabele mândrei naturi:
Grădine şi chioşcuri, şi oameni,
Şi vite şi lunci, şi păduri.

Jos, fete albesc şi bat rufe;
Lin zbârnâie din depărtare
Subt scocul înalt, roata morii
Şi prăfue mărgăritare...

Pe lângă gheretă se plimbă,
In turnul castelului sur,
Străjeru 'n tunica lui roşe:
El face la stânga 'mprejur.

Cu flinta la soare se joacă
Şi-i fulgeră 'n mâini acea flintă;
Salută, o pune la umăr —
Aş vrea să mă iee la ţintă!

www.dacoromanica.ro

IBOVNICĂ DULCE...

Ibovnică dulce, când tu în sicriu
Dormi-vei şi-o fi să te 'ngroape,
Atunci aş dori după tine să viu
In negura negrei groape...

Să plâng sărutându-te dornic şi lung,
Mireasă dorită 'n vecie!
Să gem, să mă zbucium, să tremur, s'ajung
Cadavru asemenea ţie!

Scula-se-vor morţii noaptea târziu,
Fantastic jucând pe morminte —
Ci noi amândoi dormim în sicriu,
In braţe cuprinşi ca 'nainte.

Scula-se-vor morţii în ziua de-apoi
Când surla 'nvierii răsună —
Nimic nu ne tulbură însă pe noi
Şi dormim fericiţi împreună!

www.dacoromanica.ro

STETEAM LA COLIBĂ...

Steteam la colibă, pe prunduri,
Privind peste mare 'n apus,
Năvalnice neguri de seară
Veniră, urcându-se 'n sus.

Luminile fără-de-veste
Aprinse fuseseră 'n far,
Şi-abia mai zărirăm o pânză,
Departe p'al mării hotar...

Vorbeam de furtuni, naufragii,
Şi cum trăeşte-un năer,
Săltând între spaimă şi farmec,
Plutind între mare şi cer.

La Ganges sunt arbori gigantici,
Mireasmă de flori şi lumină;
Copiii pământului paşnici
La floarea de Lotus se 'nchină...

Ce oameni murdari Laponejii!...
Cu capul turtit, stârpituri;
Frig peşte, stârciţi lângă focuri,
Şi chiotă 'n fund de păduri...

Steteau, ascultând serioase,
Copilele... Toţi au tăcut —
Şi noaptea căzu fără veste,
Şi pânza a fost dispărut.

www.dacoromanica.ro

COPII ERAM...

Surorei Sale

Copii eram p'atunci, copilă,
Copii drăguți, copii vioi;
Ne cocoțam printre cotețe,
Dormeam în pae amândoi.

Iar oamenii veneau afară
Când noi cucurigam drăcoși —
Și ei credeau de bună seamă
Că este cântec de cocoși...

Cu lăzile din curtea noastră,
Grămadă una peste alta,
Intruchipasem noi o casă:
Gospodăria laolaltă...

De prin vecini bătrâna mâță
Ne cerceta 'n răstimpuri dese,
O 'ntâmpinam cu plecăciune,
Rostind cuvinte ne 'nțelese.

Ba o 'ntrebam de sănătate,
Politicoși, care de care; —
De-atunci, la câte mâți bătrâne
N'am pus aceeași întrebare!

www.dacoromanica.ro

Ba stam adesea la taifasuri,
Ca doi bătrâni din vremi uitate,
Ne tânguiam că 'n vremea noastră
Erau aşa frumoase toate;

Că dragostea, credinţa, cinstea,
Pe zi ce merge tot dispar,
Şi cât ne scumpă e cafeaua
Şi banul cât e azi de rar!...

S'a dus copilăria noastră,
Şi toate-s de vârtej furate —
Şi bani şi vremuri şi credinţă,
Şi cinste şi iubire, — toate!...

www.dacoromanica.ro

STAI ŞI-ASCULŢI SUB RAMURI...

Stai şi-asculţi sub ramuri albe
Cum departe geme vântul
Şi priveşti la cer prin ceaţa
Care 'nvălue pământul.

Vezi şi crânguri, vezi şi câmpuri
Triste şi pustii, departe:
Iarnă 'n suflet, iarnă 'n fire,
Iarnă afli 'n orice parte...

Insă crengile se scutur'
Fără veste. — Abătut,
Crezi că valuri de zăpadă
Peste tine-au fost căzut.

Ah, nu-s valuri de zăpadă!
Tresărind din vis, te sperii:
Plouă flori mirositoare,
Joacă razele puzderii.

Farmec fioros de dulce!
Iarna se preschimbă 'n vară,
Fulgii se preschimbă 'n floare, —
Inima iubeşte iară...

www.dacoromanica.ro

PĂDURI ŞI CÂMPURI SE 'NVEŞMÂNTĂ...

Păduri şi câmpuri se 'nveşmântă
Cu flori, — s'a desprimăvărat...
Voioasă ciocârlia cântă
Sus, în văzduhul fermecat.

Tresare inima-mi pustie
Din toropeala-i de mormânt,
Şi tu mă faci, o! ciocârlie,
Să plâng încet şi trist să cânt...

Ea-mi strigă gingaş din tărie:
« Ce tot îngâni acolo 'ncet? »
Un cântec, dragă ciocârlie,
Şi-s ani de când îl tot repet!

Il cânt pe câmpuri vara 'ntreagă —
De mult durerea mi-l urzi,
Şi chiar, o! ciocârlie dragă,
Bunica ta mi-l auzi!...

www.dacoromanica.ro

PE DEȘERTUL ȚĂRM...

Pe deșertul țărm al mării
Noaptea s'a lăsat, și 'n noapte
Dintre nori se rupe luna,
Și din valuri sună șoapte:

« E nebun, pe semne-acela,
Dacă nu-i înamorat?
Vecinic trist și vecinic vesel,
Parcă-i lucru necurat ».

Printre nori se furișează
Luna cu zâmbiri șirete:
« E nebun, înamorat e,
Pe de-asupra și poet e ».

www.dacoromanica.ro

IN SALOANE DE PICTURĂ...

In saloane de pictură
Vezi pe omul care-a vrut
Ca să lupte cu bravură,
Inarmat cu lance, scut...

Amoraşi însă-l răsfaţă,
Pân' ce-i fură scut şi armă, —
Şi cu lanţ de flori pe braţe.
El stă dârz — ci tot nu-l sfarmă.

Astfel lâncezesc şi eu,
Cu tot focul tinereţii,
Iară alţii luptă greu
In războiul mare-al vieţii.

www.dacoromanica.ro

CAVALERUL OLAF

I

Doi bărbaţi de-un ceas aşteaptă
La biserică, în poartă;
Rege-i unul, gâde-i altul —
Haine roşii ambii poartă.

« După cum aud eu, slujba
Cununiei e sfârşită » —
Regele s'a 'ntors spre gâde:
« Stai cu barda pregătită! »

Orgă, clopote... Norodul
Dă năval din catedrală:
Lung alaiu; în mijloc mirii
Strălucind ies la iveală.

Firavă, nespus de tristă
Fiica regelui priveşte;
Vesel şi semeţ e Olaf:
Gura-i rumenă zâmbeşte,

Când spre 'ntunecatul rege
Gura-i rumenă-şi îndreaptă:
« Ziua bună, tată-socru!
Moartea astăzi, ştiu, m'aşteaptă.

www.dacoromanica.ro

« Rege, pân' la miez-de-noapte
Mai amână-mi ceasul morţii;
Vreau să-mi văd banchetul nunţii,
Danţul la lumina torţii.

Lasă-mi viaţa pân' ce cupa
Cea din urmă voiu goli-o.
Lasă-mi viaţa, lasă-mi viaţa
Pân' la danţul de adio! »

Regele s'a 'ntors spre gâde:
« Vieaţa-i fie 'ngăduită
Până azi, la miezul nopţii —
Stai cu barda pregătită! »

II

Stă Olaf la praznicul său nupţial, —
E ultima cupă, e ceasul fatal,
Femeia lui stă lângă dânsul
Şi-o 'neacă plânsul...
Călăul stă la uşe.

Porneşte viu danţul,— şi, dornic-păgân,
Şi-apropie Olaf soţia la sân:
Ei joacă la lumina torţii —
E danţul morţii...
Călăul stă la uşe.

Cum sună viorile viu şi voios!
Cum şueră flautul trist şi sfios!
Privind pe-amândoi jucătorii,
Te prind fiorii...
Călăul stă la uşe.

www.dacoromanica.ro

Şi Olaf, în vuet, îngână nebun;
« Mi-eşti dragă, mi-eşti dragă cât nu pot
[să-ţi spun,
Nici inimă nu-i să priceapă —
E frig în groapă... »
Călăul stă la uşe.

III

Olaf, bate miezul nopţii
Şi la moarte-acum te chiamă!
Tu pe fiica unui rege
Ai iubit-o fără teamă.

Rugi călugării îngână; —
Omu 'n haina roşe ţine
Barda 'n mână şi te-aşteaptă
Lângă negrul stâlp, pe tine.

Olaf vede zid de săbii,
Vede torţele cum pică —
Gura-i rumenă zâmbeşte,
Vesel ochii 'n sus ridică:

« Binecuvântate fie
Ceruri, soare, lună, stele!
Blând popor de păsărele
Vesele ciripitoare!

« Binecuvântate marea
Şi câmpia 'mpodobită!
Ochii tăi frumoşi, iubită,
Viorelele frumoase...

« Ochi frumoşi, ochi viorele,
Numai voi mi-aţi stins norocul,
Binecuvântat şi socul
Unde mi te-ai dat tu mie! »

www.dacoromanica.ro

NIMFELE

Bat valuri plescăind în ţărmul
Pustiu, — şi luna-i sus, pe mare...
Pe dună zace cavalerul
Cuprins de leneşă visare.

Ies albe nimfe din adâncuri,
Un văl uşor e a lor haină;
Crezând că doarme dus voinicul
S'apropie de el în taină.

Intâia stă, — i-admiră coiful
Cu penele strălucitoare,
A doua şi-află joc cu lanţul
Şi ciucurii la cingătoare...

Şi, fulgerând din ochi, a treia
Ii trage spada sclipicioasă:
Proptită 'n spadă mi-l priveşte
Şi-i râde 'n faţă, drăgăstoasă.

A patra, drăgălaş s'alintă
Pe lângă el, şoptindu-i glume:
« O, de-aş putea să-ţi fiu iubită,
Drag făt-frumos din altă lume! »

www.dacoromanica.ro

A cincea mâinile-i desmiardă!
A şasea parcă nu se 'ndură,
Sfios s'apleacă şi-l sărută
Intâi pe ochi, apoi pe gură...

Şiret, el nu deschide ochii,
Se simte-aşa nespus de bine:
Sub farmecul tăcut de lună
Se lasă răsfăţat de zâne.

www.dacoromanica.ro

VISAI CĂ MĂ PLIMBAM...

Visai că mă plimbam cu tine
Prin cer, — cu tine, draga mea,
Căci fără să te am alături
Un iad și cerul mi-ar părea.

Văzui aleșii, cuvioșii
Și drepții toți ce preste fire
Și-au chinuit pe lume trupul,
Spre-a sufletului mântuire.

Părinți și eremiți, apostoli,
Prin fața noastră au trecut,
Toți gârbovi, — ba vreo câțiva tineri
Mai jalnici încă de văzut.

Lungi fețe sfinte, frunți pleșuve, —
(Și jidovi între ei vreo doi) —
Severi ei își vedeau de cale
Și nici nu se uitau la noi.

Nu ți-aruncau nicio privire,
Deși la brațul meu, zglobie,
Mi te-alintai zâmbind în treacăt,
Iubito, cu cochetărie...

www.dacoromanica.ro

Doar unul te-a privit. El singur
Era frumos în sfânta ceată,
Minune de frumos: în raze
Lucea figura-i adorată.

In ochi, senin ceresc; pe buze
Un zâmbet voitor de bine:
Cum a privit spre Magdalena
Pe vremuri, astfel şi la tine...

Ah! ştiu... e fără de prihană,
E sfânt, — şi totuşi nu ştiu parcă
Simţeam că 'n inimă o umbră
De bănuială tot mă 'ncearcă...

Nu-mi fuse 'n ceruri la 'ndemână
Şi de pământ mă prinse dorul:
Mă stingherea — o Doamne, iartă!
Isus Christos, Mântuitorul...

www.dacoromanica.ro

CAVALERUL

Lui D. Anghel

A fost odinioară un cavaler tăcut
Cu ochii melancolici, obrajii de zăpadă.
Tărăgănat și șubred, pustiu și abătut,
El hoinărea pe uliți dat visurilor pradă.
Era așa de țeapăn, stângaciu, dus în extaz!
La geamuri flori și fete râdeau de el cu haz,
Când, șovăind în umblet, se poticnea, sărmanul!

Ades, pierdut în umbră, stetea 'ntr'un colțișor,
Fugind de ochii lumii, în casa-i solitară.
Și brațele-amândouă el le 'ntindea cu dor,
Ci nu scotea o șoaptă în liniștea de seară.
La miezul nopții însă creștea un freamăt lin
Și-un cântec sau descântec bizar, ca din senin —
Și cineva la ușă ușor de tot îi bate...

Iubita-i intră, — iat-o alunecând ușor
Intr'un veșmânt de spumă de valuri sgomotoase,
Aprinsă și 'nflorită ca un aprins bujor;
Strălucitor e vălu-i ușor ca de mătase.
Blond chipul ei răsare din buclele-aurii,
Surâd albaștri ochii scânteetor de vii —
In brațe unul-altuia se lasă ei să cadă...

www.dacoromanica.ro

In braţe unul pe-altul ei dornic se cuprind;
Stângaciul de-adineauri nici nu se mai cunoaşte;
Re'nvie visătorul; obrajii reci s'aprind;
Din ce în ce mai teafăr el simte că renaşte.
Ea însă, ea-l răsfaţă zâmbind alintător,
Cu vicleşug se 'ntoarce încet şi 'ncetişor
L-acopere cu vălul cel alb, de diamante...

Intr'un palat feeric, cu ziduri de cleştar,
Se vede cavalerul, orbit de-aşa splendoare:
Uimit se uită dânsul şi se mai uită iar,
Tot aruncând în preajmă-i priviri ne 'ncrezătoare.
Dar nimfa-l ţine totuşi îmbrăţişat cu drag,
El mire, ea mireasă — şi 'n jurul lor, şirag
Din ţiteră ţin hangul şi cântă mândre zâne...

Din ţiteră ţin hangul şi cântă răpitor,
Şi, stând să 'nceapă danţul, ridică 'n tact piciorul...
Tresare cavalerul, înebunit de-amor.
Mai pătimaş îşi strânge la piept acum odorul —
Atunci fără de veste, luminile dispar,
Şi iarăşi cavalerul tăcut şi solitar
Se pomeneşte 'n trist'a poetului chilie...

www.dacoromanica.ro

SAFIRE-S OCHII TĂI...

Safire-s ochii tăi, iubito,
Atât de dulci şi drăgălaşi, —
De trei ori fericit bărbatul
Pe care să-i sărute-l laşi!

Şi inimioara ta, iubito,
E nestemată piatră rară —
De trei ori fericit bărbatul
Cel pentru care arde 'n pară!

Guriţa ta-i rubin, iubito,
Cum alta nu mai e pe lume —
De trei ori fericit bărbatul
Pe care-l strigă blând pe nume!

Ah! nu-l ştiu eu pe fericitul!
Ah! singurel să-mi iasă 'n cale,
Acolo 'n codru... iute-aş pune
Un capăt fericirii sale!

www.dacoromanica.ro

ICOANE VECHI...

Icoane vechi din vremi uitate
Se 'nalţă tainic din morminte —
Şi 'ncearcă astăzi să-mi arate
Cum te iubeam mai înainte...

Cum visător, trist, ziua toată
Umblam cu ochii în pământ,
Şi lumea se oprea mirată
Văzându-mă ce palid sânt.

Cum noaptea mă simţeam mai bine,
Căci târgul tot era pustiu,
Doar eu, şi umbra mea cu mine,
Treceam pe străzi aşa târziu...

Doar paşii mei trezeau ecouri
Pe chei, în tainica tăcere,
Doar luna se rupea din nouri
Şi-mi arunca priviri severe...

Şi mă opream, fără de veste,
In faţa porţii casei tale,
Priveam pierdut sus, la fereste, —
Mi-era atât de dor şi jale!

Tu m'ai zărit, o, ştiu eu bine,
Venind atâtea seri la rând,
Târziu în nopţile senine
Ca şi un stâlp în lună stând...

www.dacoromanica.ro

RECAPĂT CURAJUL PĂGÂN...

Recapăt curajul păgân din străbuni,
Sbor par'că pe-un roib furtunatic;
M'așteaptă iubita și dornic m'avânt
Spre vechiul castel singuratic.

Recapăt curajul păgân din străbuni,
Sbor parcă pe-un roib furtunatic,
M'așteaptă rivalul și-alerg, îndârjit
De dorul de luptă sălbatic.

In juru-mi câmpii și păduri se aștern
De-avalma în goana turbată!
Și-i scris ca să moară și cruntul rival,
Și gingașa mea adorată...

www.dacoromanica.ro

TRAGEDIE

I

« O vino, şi-mi vei fi soţie;
La pieptul meu găsi-vei scut:
Uita-vei în străini şi ţara
Şi casa unde te-ai născut.

De unde nu, eu mor — şi tristă
Vei rămânea p'aceste lunci:
Şi chiar la vatra părintească
Vei fi ca şi 'n străini atunci... »

II

Cântec popular auzit pe ţărmurile Rinului

A dat o brumă fără veste,
A dat o brumă pe 'nserat,
Şi florile de primăvară
S'au ofilit, s'au scuturat.

Un tânăr a 'ndrăgit o fată
Şi dragostea i-a scos din minţi —
Ei au fugit pe-ascuns în lume
Nevrând să ştie de părinţi.

Copii sărmani, n'avură parte
Şi steaua nu le-a strălucit:
Au rătăcit pe căi străine,
S'au prăpădit şi au murit...

www.dacoromanica.ro

III

Un tei întinde ramuri, umbrindu-le mormântul,
Şi paserile cântă, suspină 'n treacăt vântul:
Sub tei, pe dâmbul verde, flăcăul dela moară
Cu mândra lui glumeşte, într'un amurg de vară.

Fantastic teiul creşte şi 'n umbră-i înveşmântă,
Trist freamătă zefirul, trist paserile cântă:
Deodată 'ndrăgostiţii au încetat din glume,
Şi plâng fără să ştie nici ei de ce anume...

www.dacoromanica.ro

AMURG

Pe prundul spălăcit al mării
Stam solitar și dus pe gânduri.
Măreţul soare scăpăta asvârlind
Pe apă vâlvătăi de pară,
Și albele talazuri
De flux îmbrâncite,
Năvăleau mai aproape și tot mai aproape,
Spumegând în ropot mereu...
Un ropot bizar: un șopot și-un plânset,
Un hohot și-un murmur, un freamăt și-un geamăt,
Pe-alocuri o muzică dulce de leagăn
Tresărind pe furiș dintre valuri —
Părea c'ascult epopei dispărute,
Străbune povești năzdrăvane, pe care,
Copil, pe de rost le știam pe vremuri
Din rostul altor copii din vecini,
Pe când ne strângeam, în amurguri de vară,
Pe scara de piatră,
Și toţi ascultam tiptil și cuminte,
Cu ochii mari și cu inima mică:
Iar gingașele fete
Pe după 'nfloritele glastre
Steteau peste drum, la ferestre,
Rosalbe figuri zâmbitoare
Bătute de lună...

www.dacoromanica.ro

FURTUNA

Turbează furtuna,
Dă bice gloatei de valuri,
Şi ele, spumegând de mânie 'n răscoală,
Se 'ncalecă 'n goană, urnind şi 'mbrâncind
Munţii albi şi mişcători de apă:
Micuţa navă-i suie
Cu trudnică pripă —
Ci fără de veste alunecă
In negre p ăpăstii căscate...

O, mare!... Mama Frumuseţii,
Din spumă de val răsărite!
Străbuna Amorului! Aibi îndurare!
Ah, iată! alba ta rândunea
Din aripi fâlfâe fantastic,
Setoasă de pradă,
Şi-adulmecă inima mea ce răsună
De slava zeiţei din tine născută;
Adulmecă inima mea, jucăria,
Nepotului tău sburdalnic!

De-a surda implor!
Dispare strigarea-mi în larma furtunii
Şi 'n tumultul de vânturi!
Uraganul se sparge 'n gigantic delir
De sunete oarbe!

www.dacoromanica.ro

Eu însă prind lămurit în auz
O dulce-aiurire de harfă;
Un cântec mă chiamă, răzbind sălbatec,
Nespus de duios, dureros de nespus,
Şi glasul acesta-l cunosc...

Departe, pe ţărmul stâncoasei Scoţii
Se 'nalţă turnul castelului sur
D'asupra năpraznicei mări;
Acolo sub arcul înaltei ferești
Veghiază o mândră femeie bolnavă —
Ca umbra ușoară, ca marmura albă, —
Ea cântă din harfă şi cântă din gură
Şi vântul îi flutură pletele-i lungi
Şi-i spulberă cântecul trist
In largul furtunei, pe mare...

www.dacoromanica.ro

NOAPTEA 'N CABINĂ

Legănat ca 'n vis de valuri
Şi cu ochii către cer,
Stau culcat într'un ungher
Din cabina 'ntunecată.

Caut dus prin ferestrue
Sus, la spuza cea de stele,
Ochii dragostelor mele, —
Legănat ca 'n vis de valuri.

Ochii dragostelor mele
Stau deasupra mea de pază, —
Tot clipesc, tot scânteiază
Drăgăstos din bolt' albastră...

Astfel către bolt' albastră
Multă vreme caut dus,
Până ochii dragi de sus
Albe neguri mi-i acopăr...

* * *

In coasta năvii, unde zac
Şi-mi razem capul v sător,
Izbind se ământă sălbatece valuri
Şi murmură într'una:
« Copil fără minte!

www.dacoromanica.ro

Ai braţul scurt şi ceru-i departe,
Şi stelele stau ţintuite de cer
Cu ţinte de aur...
Deşarte dorinţe! Oftări deşarte!
Mai bine-ai face s'adormi în pace... »

* * *

Visai departe 'n zare, un câmp pustiu şi nins,
Linţoliu de omături nemărginit de 'ntins.
Şi sub omătul rece, în fundul gropii reci,
Dormeam uitat de veacuri în negura de veci.

Dar sus, din cerul negru, de-asupra groapei mele,
Vegheau fără-de-număr frumoşii ochi din stele,
Frumoşii ochi! — şi dânşii luceau biruitor
In liniştea senină, şi totuşi plini de-amor!

www.dacoromanica.ro

VOCEA MUNTELUI

Pe văi un călăreţ pribeag
Coboară abătut.
« Logodnica m'aşteaptă 'n prag
Ori m'a uitat de mult? » —
Un glas din văi s'a smult:
« Uitat de mult! »

Şi călăreţul, coborînd,
Oftează cu amar:
« Vai, iată-mă 's aşa curând
Uitat, şters dintre vii? »
Plâng văile pustii:
« Şters dintre vii! »

Şi-l prind fiorii morţii reci
Pe tristul călăreţ.
« Mai bine-atunci să dorm pe veci
Intr'un mormânt tăcut! » —
Trist văile-au gemut:
« Mormânt tăcut ».

www.dacoromanica.ro

SĂRBĂTOARE DE PRIMĂVARĂ

A primăverii tristă petrecere-a 'nceput:
Sălbăticita ceată de gingaşe fecioare
Aleargă 'n aiurire, bocind rătăcitoare
Cu sânul gol, cu părul în aer desfăcut:
« Adonis! Adonis! »

Pustie noapte cade. Pe umede cărări
S'afundă 'n întuneric, trecând cu torţe-aprinse
Şi sperie tăcerea pădurilor întinse
De-atât suspin şi plânset şi hohot şi strigări:
« Adonis! Adonis! »

Pe iarbă zace palid şi mort, un făt-frumos,
Il caută prin codrii fecioare 'ndurerate;
Plâng florile 'mprejuru-i, şi-s toate 'nsângerate,
Văzduhul tot se umple de vaer dureros:
« Adonis! Adonis! »

www.dacoromanica.ro

PE NOURI LUNA STRĂLUCEŞTE...

Pe nouri luna străluceşte,
O uriaşă portocală,
Aruncă peste marea sură
Dungi sclipitoare de beteală.

Pe maluri rătăcesc şi-s singur,
Se sparg la maluri albe valuri,
Şi parcă şoapte dulci mă chiamă
Din valuri ce se sparg la maluri.

Ah, noaptea e atât de lungă
Şi inima-mi de dor se 'mbată —
Veniţi, jucaţi, frumoase nimfe,
Cântaţi în horă fermecată!...

Aş vrea s'adorm la sânul vostru
Al vostru sunt cu trup şi suflet...
Cântaţi să mor, sorbindu-mi dulce
Din suflet ultimul răsuflet!

www.dacoromanica.ro

ATÂT DE DRĂGĂLAȘĂ...

Atât de drăgălașă, albă,
Frumoasă — parcă ești o floare!
Și-ades rămân pierdut pe gânduri
Când mi te-arăți surâzătoare;

Cu mâinile-amândouă parcă
Te-aș binecuvânta, copilă;
Plecând genunchiul către Domnul,
Aș vrea să 'mplor cerească-i milă,

Ca veșnic să te aibă 'n pază
Și să rămâi surâzătoare,
Atât de albă și frumoasă
Și drăgălașă ca o floare!

www.dacoromanica.ro

GLAS DE PRIMĂVARĂ...

Glas de primăvară, blând,
Tainic mă 'nfioară...
Sboară 'n depărtări, curând
Dulce cântec, sboară!

La căsuţa unde 'n şir
Râd flori răsfăţate,
De-i zări un trandafir,
Spune-i sănătate!

www.dacoromanica.ro

ARBORII 'NFLORIȚI RĂSUNĂ...

Arborii 'nfloriți răsună,
Cântă cuiburile 'n slavă...
Cine-i oare capel-maistrul
In orchestra din dumbravă?

Pițigoiul care 'ntr'una
Dă din çap cu-atâta fală?
Ori pedantul cuc ce-și strigă
Numele fără greșală?

Este oare cocostârcul,
Care, tacticos la pasuri,
Calcă 'nfipt pe lungi picioare,
In acest concert de glasuri?

Nu! In inimă-mi trăește
Cela ce conduce corul...
Tainic simt cum bate tactul
Și socot că e amorul.

www.dacoromanica.ro

SPUMEGĂ MAREA...

Spumegă marea sub stânca runică,
Pe stâncă stau pierdut pe gânduri...
Șuieră vântul, zarea se 'ntunecă,
Păsări de pradă țipând alunecă,
Trec valurile rânduri-rânduri...

Mândrele fete, bunii prieteni,
Și-atâtea scumpe idealuri,
Unde-s acuma?...
Șuieră vântul, dănțue spuma,
Aleargă miile de valuri...

www.dacoromanica.ro

NOTE ŞI VARIANTE [1])

Pag. 3: *Moş Ajun;* în *Vieaţa*, I, 5, 26 Decemvrie 1893, apoi în *Pagini literare*, II, 11, 26 Decemvrie 1899; în volumele *Patriarhale* şi *Poezii* (II), cu textul definitiv.

Variantele din reviste (în două părţi, I—II, de câte trei strofe):

v. 2–4: Luna *trist* la geam apare
Presărînd pe flori de ghiaţă
Pulbere scânteiătoare

v. 5–8: *Şi'n căsuţă — despletită,*
Lângă pat, mama boceşte.
Pe copila *adormită*
Intre îngeri... *cum zâmbeşte.*

Strofa III-a, suprimată în textul din volum:

Ce frumoasă-i, parcă-i vie!
De-ar fi vie, n'ar boci-o...
O boceşte, doar ea ştie
Că pe veci i-a zis adio!...

(In *Vieaţa*, greşală de tipar: *ea* zis...).

v. 10, în *Vieaţa*, altă probabilă greşală de tipar: *rupă.*

---

[1]) Cu excepţia poeziilor despre a căror publicare în periodice nu avem cunoştinţă, dăm mai jos indicaţia succesivă a tipăririi lor în una sau mai multe reviste şi apoi a retipăririi lor în volum ori în mai multe volume. Cronologia volumelor este următoarea: *Versuri* (1897), *Patriarhale* (1901), *Poezii, 1901—1902* (1902), *Credinţe* (1905), *Din zile mari* (1905), *Poezii, 1893—1908* (1908) şi *Cântece* (1912).

Am adoptat pentru primul volum de *Poezii 1901—1902*, însemnarea: *Poezii* (I), iar pentru al doilea, *1893—1908*, *Poezii* (II).

www.dacoromanica.ro

v. 13: «*Moş ajun* cu bucurie!»
v. 14: Bat în geam, fac *larmă* multă.
v. 17: *Printre* crengi, pierdute 'n ceaţă
v. 19: Şi *sclipesc* pe flori de ghiaţă.

Pag. 4: *Veselie;* în *Vieaţa*, I, 6, 2 Ianuarie 1894, cu titlul: *Spre Sîn' Vasile*, apoi în *Convorbiri literare*, XXXV, 5, 1 Mai 1901; în volumele *Versuri*, *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Vieaţa:*

v. 3-4: *Nime* nu mai vrea să ştie
Ce viforniţă-*i* afară!
v. 6: *Gem* vioare; — urlă vântul...
v. 11-12: Pân' şi popa *joacă* sârba
Cu *ţăranii* la olaltă.
v. 13: *Sare 'n loc şi* stă să cadă
v. 16: *Să* 'ndulcesc *dintr'o* garafă...
v. 17: *Cum* petrec! E o *mânie*
v. 19: *Şi-i* atâta veselie.

In volumul *Versuri*, aceeaşi poezie, cu titlul din *Vieaţa*, are numai trei strofe (I—II—V) cu variantele:

v. 6: *Ţip'* vioare; — urlă vântul...
v. 4 şi 19 ca în *Vieaţa.*

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 10: Pân' şi *popa* trage sârba
v. 16: Se 'ndulcesc din *o* garafă.

Pag. 5: *Cobzarul;* în *Vieaţa*, I, 9, 23 Ianuarie 1894, apoi în *Convorbiri literare*, 1 Mai 1901; în volumele *Versuri*, *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Vieaţa:*

Strofa I, versurile urmează în ordinea 1, 4, 3, 2, cu virgulă după versul 4, iar versul 3, cu forma inversată:

Şi legănându-şi capul, cântă.

Strofa II, după cum urmează, a fost suprimată în câteşitrei volumele:

Ii dai să bea, şi el închină;
Işi şterge fruntea de sudori,
Şi astfel pleacă sprinten, vesel
Ducându-şi cobza subsuori.

v. 12: *Ce-ţi pasă că îmbătrâneşti?*

www.dacoromanica.ro

Strofa IV, în textul de mai jos, suprimat în cele trei volume:

Doar faţa ta se luminează,
Şi ochii tăi slăbiţi s'aprind.
Intinereşti, cântând din cobză,
Când vezi pe oameni chefuind.

Textul din volumul *Versuri* e de trei strofe, strofele I (cu versurile în ordinea textului din *Vieaţa* şi cu v. 3 ca în *Vieaţa*) III—IV, cu variantele, în ultima strofă:

v. 13: Noi toţi suntem *atât* de tineri
v. 15—16: Dar când ne *cânţi* bătrâna doină
Pari cel mai tânăr *de cât* toţi.

Textul din *Convorbiri literare* e identic cu cel din *Patriarhale* şi *Poezii* (II), cu o deosebire, în v. 1: *strună* în loc de *strune*.

Pag. 6: *O mamă*, în *Vieaţa*, II, 30, 19 Noemvrie 1895 cu titlul: *Doar atâta...*; în volumul *Versuri*.

Variantele din *Vieaţa*:

v. 7: *Şi* se roagă; ei îl leagă,
v. 8: Il pornesc şi ea-*i* petrece.
v. 12: — «Vreau să-l văd *şi eu* cum moare!

Prima formă, mai desvoltată, a acestei poezii (cu amintiri de familie, — vezi articolul lui N. Iosif, la bibliographie: *De consultat)*, cu titlul *O mamă* şi subtitlul: *(Din 1848)*, în *Vieaţa*, I, 23, 1 Mai 1894:

Popii din Ardeal sunt una
Cu norodul răsculat;
Umblă Ungurii să-i prindă,
Şi pe munţi i-au spânzurat.

Popa Stan nu vrea să fugă;
E 'nsurat, are copii; —
Mama lui bătrână... Toate
Fără el rămân pustii...

Iată că îl prind pandurii
Şi îl duc la judecată;
Plâng copiii; şi nevasta
Il boceşte disperată.

Numai mama lui bătrână
N'are lacrimi, dar oftează;
Tresărind, ca fulgerată,
Faţa ei se luminează.

www.dacoromanica.ro

Şi s'asvârle aiurită
Să-i oprească pe soldaţi.
«Ce vreai tu, babă nebună?... ».

— «Nu puteţi să-l judecaţi
Fără mine! Merg cu dânsul» —
Stă obida s'o doboare:
Fiul ei e dus la moarte...
— «Vreau să-l văd şi eu cum moare!».

Pag. 7 *Vară;* în *Vieaţa*, I, 26, 22 Mai 1894, cu titlul: *De-a v'aţi ascunsele;* în volumul *Versuri*, cu subtitlul: *(Din Copilărie)* şi cu o altă dispoziţie grafică; în *Patriarhale* şi în *Poezii* (II).

Variantele din *Vieaţa:*

v. 3: *Licăresc* nenumărate
v. 9–10: In văzduh joacă ţânţarii,
Pe furiş, — *în* frunza rară
v. 13: Ici şi colo *se* arată
v. 17-18: Cel din urmă *bate 'n palme*
Şi tiptil în fund dispare...
v. 19: Caută-i de-*acum*, băete!

Pag. 8, v. 1–2: *Doar un foşnet lin s'aude...*
Cei ascunşi sînt? ori e vântul? —
v. 7: Şi *zâmbeşti* şiret. Ce dulce
v. 9: ...«*Ait, te-am prins!*». S'aude-un ţipet...
v. 11-12: *Se iveşte o fetică*
Blondă ca o păpădie!
v. 13-15: *In zadar cearcă să scape*
E voinic micul strengar...
Din *frunziş* — *de* pretutindeni
v. 18-20: Toţi, *sărind* se strâng în drum
Şi bunicul râde *vesel*
Scuturând pipa de scrum.

Variantele din *Versuri*:

Pag. 7, v. 1: Asfinţeşte; *prin stufişuri*
v. 9 şi 13, ca în *Vieaţa.*
v. 14: Printre *frunzele* mişcate

Pag. 8, v. 9: Dar *odat'* s'aude-un ţipăt
v. 11-12: Sare o *fetică* blondă
Ca *floarea* de păpădie...

www.dacoromanica.ro

v. 13: Geaba fuge *ca să scape*
v. 14, ca în *Viaţa.*
v. 15: Din tufişuri, *mai aproape*
v. 18, ca în *Viaţa.*
v. 19: Şi *moşneagul* râde tare
v. 20, ca în *Viaţa.*

Pag. 9: *Noaptea sub schele;* în *Viaţa,* I, 28, 5 Iunie 1894 în *Versuri.*

Variantele din *Viaţa:*

v. 1: *Dănciucul* scârţâe din scripcă;
v. 2: Trosneşte focul, sar *scântei...*
v. 8–9: Un diavol mic de *ţigăncuşă*
Işi ciurue pe cap *cenuşă;*
v. 10: Purdeii *sar în* danţ nebun.
v. 12: Par *nişte draci* sărind pe loc
v. 17: Dar *iată noaptea* s'a *întins...*

Pag. 10 v. 4–5: *Poeţi nomazi,* dormiţi în pace
Sub *cortul sfânt,* nemărginit!
v. 6–10 lipsesc.

Pag. 11: *Fuit;* în *Viaţa,* I, 39, 6 Noemvrie 1894, opt terţine, fără vers stingher, la urmă; în *Versuri.*

Variantele din *Viaţa:*

v. 2: *Crâşma arsă e* pustie.
v. 4: lipseşte; în locul lui, terţina:

Şi era o sărbătoare!
Auzeai din depărtare
Muzică şi gălăgie...

v. 5–6: *Iar pe zidurile-aceste*
Fâlfâia *p'atunci un steag*
v. 7–8: *Soarele bătea'n fereste...*
v. 9: *Ce om zdravăn moş-crâşmarul*
v. 10 şi 14: lipsesc.

Versurile 15—16, în ordine inversă:

Tot cu fesul pe-o ureche
Şi cu şorţul dinainte.

www.dacoromanica.ro

Urmează terţinele, suprimate în volum:

Se ţinea numai de glume!
Nu mai încăpeai de lume
Sub umbrar, la crâşma veche...

Azi trecând a doua oară
Amintiri întristătoare
Pretutindeni mă 'mpresoară;

v. 17—20: — Unde e *acu* moşneagul?
Crâşma veselă cu steagul
Zilelor de sărbătoare?...

Pag. 12: *Furtuna:* în *Vieaţa*, II, 28, 5 Noemvrie 1895; în *Familia*, XXXVI, 15, 9/22 Aprilie 1900; în *Versuri, Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Vieaţa:*

v. 2—3: Flori în *grădini, şi* flori pe plaiu
Şi flori la *pălării!*

Urmează: «Acasă-mi stai, atâta-ţi spun!»

Dar ţi-ai găsit! Cel mai nebun,
Mai rău dintre copii!

Strofa doua, în prima redactare:

Mă râcâie şi stau pe loc
Că-i timpul numai bun de joc;
Să-şi pue mama poşta'n cui!
Griveiu, tovarăşul meu drag,
Nerăbdător aşteaptă 'n prag
Ca s'o pornim hai-hui!

v. 15: *Departe* satu 'n colb *dispare*...
v. 18: Mă muşcă, *urlă*, sare...
v. 21: *De freamăt codrul* lin răsună...

Pag. 13, v. 1—6: *Se mişcă crăngile, se sbat,*
Se frâng cu sgomot, şi treptat
Se 'ntunecă lumina 'n crâng...
Şi vântul spulberă gunoi,
Cad frunze negre peste noi, —
Şi eu *încep să plâng.*

www.dacoromanica.ro

3—16: *Un tunet creşte 'ngrozitor,*
Şi durduie din nor în nor —
Cad în genuchi, stins, tremurând;
Zic « Tatăl-nostru » — *iar* Griveiu

v. 18—19: Şi el se roagă *'n gând!*
Dar iată! — cât *timp* ne-am *rugat*
v. 21—22: Şi *codrul s'a pătruns* de soare...
Voios eşim în câmp deschis

Variantele din *Versuri*, faţă de textul din *Vieaţa:*

Pag. 12, v. 4: « Acasă-mi stat, *atât îţi* spun! »
v. 7: *Stau ca pe spini*, stau *ca* pe foc

Pag. 13, v. 1—2: Se mişcă *ramuri şi* se sbat,
Se frâng *şi gem; neaşteptat*
v. 4—5: Şi *frunzele foşnind în roi*
Cad *spulberate* peste noi
v. 13: Un *trăsnet cade* 'ngrozitor
v. 14 şi 16: ca în *Patriarhale* şi *Poezii; idem*, v. 40.
v. 20: Un colţ de cer s'a *'nseninat.*

Variantele din *Familia*, faţă de textul din *Versuri:*

v. 5, 18, pag. 13, v. 12 şi 20 ca în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Din strofa doua, în prima redactare:

v. 3 : Să-şi *pună* pofta 'n cui!
v. 21 : Şi *codrul* lin răsună...
v. 22 : Pe sus trec leneş *nori* (greşală de tipar! [grei
v. 23 : Noi nu ne *sinchisim de* ei

Pag. 13, v. 2–3 : Se frâng şi gem; *se strâng treptat*
Luminile din crâng...
v. 15–16: Cad în genunchi; — *plângând*
Din « Tatăl-nostru şi Grivei
v. 19 : *Dar* iată! *cât* ne-am *fost* rugat
v. 21 : Şi codrul *râde-n* soare...

Pag. 14: *Artişti;* în *Vieaţa*, II, 37, 28 Ianuarie 1896; în *Versuri*, *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variante în *Vieaţa:*

v. 5: Sunt doi micuţi *şi* mama lor,
v. 6: Cu *o flaşnetă* 'n spate.

www.dacoromanica.ro

v. 14—16: *Se 'mpiedecă* în zdrenţe;
Şi gâfâe, când se opresc
Făcând la reverenţe.
v. 17: Intinde piciul *obosit*

Variante în *Versuri:*

v. 5: Sunt doi *copii*, e mama lor;
v. 6 şi 15 ca în *Patriarhale* şi *Poezii.*

Pag. 15: *Domnu' profesor;* în *Convorbiri literare*, Nr. 4, 1869; în *Versuri, Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din revistă:

v. 2 : Şi eu mi-am zis de-*atâte* ori
v. 10 : Şi toate mă salută *în* cor
v. 15 : *Se stăpânesc, zâmbind* şirete
v. 18 : Şi mama *lor, râde* şi ea.
v. 23 : *Tu mândru Paris!* spune-*mi* mie

Pag. 16, v. 3 : *Hei*, unde-s ele să mă vadă
v. 7 : In odăiţa *întunecată*
v. 12 : Trei mândre fete de *împărat...*»

Pag. 17: *Cucoarele;* cu titlul *Indoială*, în *Epoca literară*, I, 2, 22 Aprilie 1896, semnată M. Pătru şi în *Convorbiri literare*, 1 Mai 1901, cu noul titlu; în *Versuri (Indoială), Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Epoca literară:*

v. 1: *La cârciumă-i strâns tot satul;*
v. 3: *Vue* toba; plin dulapul
v. 5: In *senin* e-atât albastru!
v. 6: In *văzduh* atâta soare!
v. 11: Un moşneag *abia mai poate*

In *Versuri:*

v. 5, 6 şi 11 ca în *Convorbiri literare*, ca în *Patriarhale* şi *Poezii.*

Pag. 18: *Ruptură;* în *Epoca literară*, I, 9, 10 Iunie 1896, semnată M. Pătru; în *Versuri, Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Epoca literară:*

v. 3: *D'aicea* ies cântând, la braţ
v. 17: Dar, tot *atuncea*, amândoi

www.dacoromanica.ro

Variantă în *Versuri:*

v. 3: *Dintr'însa* ies cântând, la braţ
v. 17: ca în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Pag. 19: *Adio;* în *Epoca,* 4 Iunie 1897, cu semnătura M. Petru (sic) şi în *Familia,* XXXV, 28, 11/23 Iunie 1899; în *Versuri, Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Epoca:*

v. 2: Să fi rămas în sat *cu* noi
v. 6: Şi ai fraţi mici, — şi *suntem* mulţi.
v. 13: *Măcar noroc* dac'ai avea
v. 20: O vorbă *încă* să-ţi mai zic
v. 24: Să nu-i uiţi, *maică,* prin străini!

In *Versuri,* ca în *Epoca,* dar lipseşte strofa IV-a.

Variantele din *Familia:*

v. 3: *De-i* fi avut şi tu vreun rost.

Ca şi în *Versuri,* lipseşte strofa IV-a.

Pag. 20: *Câmpiei;* în *Versuri.*

Pag. 21: *Pasteluri;* în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

I. Întocmit după *Paparudele, Vieaţa,* I, 37, 23 Octomvrie 1894 (*Versuri,* 1897) şi *Secetă* (*Versuri,* 1897), cu elemente din amândouă poeziile. Dăm mai întâiu variantele din *Vieaţa:*

v. 1: Nu-i pic de vânt; *de-aşa* căldură
v. 3: Pe *câmpuri iarba* se usucă
v. 10—12: Ţiganca mică şi *vioaie*
Care cânta drăguţ a ploaie!
Stâlcită-au scos-o din osândă.
v. 13—14: Pe groapa ei, *la* cimitir
A *răsărit* un trandafir.

Versuri din *Paparudele,* trecute în *Pasteluri* (I):

v. 1: *Nu-i pic de vânt* şi *ce* căldură
v. 3 trece ca v. 2, în *Pastelul I.*
v. 2 devine versul 3, în *Pastelul I.*
v. 6-7, inversate, după:

« *Sunt* goale ca nişte şopârle
Şi-şi scutură pletele ude...

urmează versurile nefolosite în *Pastelul I:*

Dar a primit numai osândă
Ţiganca mică şi plăpândă,
Ce se 'nvârtea în danţ vioaie,
Cântând descântece de ploaie.

www.dacoromanica.ro

Pe groapa ei, în cimitir
A înflorit un trandafir.
. . . . . .
Prin sat aleargă paparude
Şi-şi scutură pletele ude.

Redăm şi *Seceta*, din care versurile 6, 8, 9—12, sunt versurile 11, 12, 13—16, iar v. 7 se transformă în v. 10, în *Pasteluri* (I).

La crâşmă gloată stau ţăranii,
Ce tristă doină zic ţiganii!
Clondirele stau toate goale,
Bătrânii dau din cap cu jale...

Nu-i chef de joc, nu-i voe bună!
Tânguitor talanga sună,
S'apropie de sat o turmă,
Ciobanul a rămas în urmă...

Cu cotul răzimat în bâtă
El cată dus în depărtare...
Dar seceta posomorîtă
Se 'ntinde fără de hotare!

II. Foloseşte din *Paparudele*, pentru motivul din prima strofă, câteva elemente, care cer să fie urmărite pe două coloane:

Pasteluri (II)	*Paparudele*
Prin sat aleargă paparude	v. 5: Prin sat aleargă paparude
Şi se 'nvârtesc în danţ [vioae	v. 10: Ce se 'nvârtea în danţ [vioaie
Işi scutur pletele lor ude	v. 8: Şi-şi scutură pletele ude...
Cântând descântece de [ploaie.	v. 12: Cântând descântece de [ploaie.

Pag. 22, *III*. In *Epoca*, din 4 Iunie 1897, cu titlul *Convoiu de vară (Pastel)*, semnat M. Petru (sic); în *Versuri*, fără subtitlu.

Variantele din *Epoca*:

v. 1: *Tresar* din somn... Ce *vuet mare?*

www.dacoromanica.ro

v. 5: O *groapă* (greşală de tipar?) de copii în [zdrenţe
v. 6: Fac *roata* şi se bat şi sar.
v. 11: *Natura* aţipeşte iarăşi.

In *Versuri:*

v. 1: *Tresar* din somn... Ce harmalae?!
v. 5 şi 11 ca în textul definitiv.
v. 6 ca în *Epoca.*

Pag. 22, *IV.* In *Vieaţa,* II, 1, 12 Februarie 1895, cu titlul *Zi de cheţ,* I–II, de trei şi patru strofe; în *Versuri,* text aproape identic cu *Pasteluri* (IV).

Variantele din *Vieaţa:*

v. 1–3: Printre *corturile* albe
Vezi *lampaşe* în amurg;
Şi prin *nori de praf* de aur
v. 5: Uruie *de care, chiot,*

Pag. 23, v. 1–2: *Trece*-un călăreţ în goană,
Sar *în drum lătrând* dulăii;
v. 5–8: La ovreiu, în colţ, e *zgomot*
De-alăute şi cimpoi.
Un rumân ş'un neamţ acolo
Beau, se ceartă amândoi.

Urmează alte versuri, suprimate în *Pasteluri* (IV):

Neamţul sbiară cu trufie
Că ţiganii cântă fals,
Şi cu sticla într'o mână
Trage val-vârtej un vals;

Se 'nvârteşte, se 'nfierbântă, —
Românaşul după el,
Scuipă 'n palme, bate 'n cizme
Şi mi-o joacă mărunţel.

Iar copii, jidănaşii,
Când şi când în prag s'arată,
v. 11–12: Ţupăind, bătând *din* palme,
Căci a lor e lumea toată.

www.dacoromanica.ro

In *Versuri:*

v. 2, 3, şi pag. 23 ca în *Pasteluri* (IV). v. 2, 5-8 şi 9
v. 4 : Oamenii pe *stradă* curg.
v. 5 : Urue trăsuri *pe stradă*

Pag. 23, v. 1 : Trece-un călăreţ *pe stradă*
v. 10 : Joacă un băiet *şi*-o fată.

V. In *Floare-Albastră*, I, 16, 24 Ianuarie 1899, cu titlul: *Va răsări cândva?...*

Variantele din *Floare-Albastră:*

v. 3 : *Işi vede, legănat, de cale...*
v. 9 : Şi cum se *stinge* 'n umbra serii

Pag. 25: *Invins;* în *Floare-Albastră*, I, 11, 20 Decemvrie 1898, după care se reproduce în *Familia*, 11/23 Iunie 1899; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Floare-Albastră:*

v. 10 : *Azi cade* obosit...
v. 11 : *Dar* nu 'ntreba: pe unde

Pag. 26: *Pribeagul;* în *Floare-Albastră*, I, 17, 31 Ianuarie 1899; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Floare-Albastră:*

v. 1-2 : E noapte. *La căsuţa joasă*
Zăreşti fereşti licăritoare,
v. 4 : *Ei cântă, râd, ciocnesc pahare...*
v. 6-7 : *Ţi*-arunci privirea cu sfială;
Te prinde-un dor *de altă* viaţă,
v. 9-12: *Şi-ţi vine parcă* de fereastră
Să te apropii 'ncetişor:
« Primiţi, primiţi la *masa* voastră
Pe-un biet străin rătăcitor.

Urmează o strofă, suprimată în volum:

Primiţi-l. E trudit de cale,
Căci drumu-i lung şi e târziu,
Şi 'n noaptea încăperii sale
E frig de-apururi şi pustiu...

www.dacoromanica.ro

Pag. 27: *E mult de-atunci;* în *Floare-Albastră*, I, 26, 4 Aprilie 1899, cu titlul *Povestea bunicului;* în *Patriarhale* şi în *Poezii* (II).

Variantele din *Floare-Albastră:*

v. 1 : *Abia mai mi-amintesc,* nepoate
v. 4–5 : *Când te gândeşti ce-a fost pe* vremuri —
Şi-i mult *de-atunci, e mult,* nepoate!
v. 8–10: S'au prăpădit *şi*-ai mei cu toţii
Şi tot ce-aveam *luară* hoţii —
Că Turcul stăpânea în ţară.
v. 11–12, inversate:
Şi n'aş putea să-ţi spun, copile,
Cum *de*-am scăpat şi eu cu zile.
v. 14–15: *Voit-a* să mă pedepsească,
Şi-mi dărui pedeapsa 'n zile...
v. 16–17: *Căci* uite! *cât erau de grele*
Şi triste vremurile-acele
v. 21–22: Azi *stau* nedumerit, nepoate,
Când văd cum se schimbară, toate,
v. 25 : *Şi oamenii-s păgâni,* nepoate!...

Pag. 28: *Visul;* în *Floare-Albastră*, I, 30, 2 Mai 1899; în *Familia*, 19 Martie — 1 Aprilie 1900; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Floare-Albastră:*

v. 1–4 : *Vesel s'a re'ntors April,*
Luna răsfăţată —
Hoinăresc, zglobiu copil,
Cât e ziua toată!...
v. 8 : Prins *de-o* vrajă sfântă.
v. 9 : Jos, *pe-un* dâmb, mă tolănesc

Strofa IV-a lipseşte.

v. 18 : *Zumzet de* albine
v_1 19–20: *Şi prin vis eu văd trecând*
Cete mici de zine...

Pag. 29, v. 1 : *Albe se ivesc din flori*
v. 3 : Şi cu paşi *mărunţi-uşori*
v. 5 : *Când tresar din somn, târziu*
v. 7 : Stol de porumbei *pustiu*

www.dacoromanica.ro

Variantele din *Familia:*

v. 1–2 : *Vesel mi s'a 'ntors* April
v. 2, 4, 18, ca în *Floare-Albastră.*
v. 17 : *Şi'n* auz îmi sună blând

Pag. 30: *Nopţi de vară;* în *Floare-Albastră,* I, 33, 23 Mai 1899; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Floare-Albastră:*

v. 1 : *In camera pustie*
v. 3 : *Vărsând melancoli*
Strofa II-a lipseşte.
v. 11–12: *Păiajeni* ţes covorul
Uitării *peste toate...*
v. 15 : In *camera* pustie

Pag. 31: *Baladă;* în *Familia,* XXXV, 21, 23 Mai / 4 Iunie 1899, dedicată *Prietenului Coriolis* (Ing. C. Stănulescu), o strofă de şase versuri, urmată de 14 terţine; în *Patriarhale.*

Variantele din *Familia:*

După v. 8 : Copilă dragă, fii cuminte!
v. 10 : O, fugi de dragoste în maiu...
După v. 11 : Nu zăbovi în miez-de-noapte
Cu 'nşelătorul tău iubit,
Prin crâng nu sta în miez-de-noapte...

Căci crângu 'nsufleţit de şoapte
De raza lunei e vrăjit:
Nu zăbovi în miez-de-noapte...

Că noaptea 'n maiu e descântată
De flori şi de privighetori...
Că noaptea 'n maiu e descântată!

v. 12 : *De-ţi iese* ceasul rău în cale
După v. 13 : acelaşi vers de mai sus, ca refren.
v. 14–16: Vei plânge-amar de dor şi jale
Norocul tău pierdut pe veci —
De-ţi iese ceasul rău în cale...
v. 17 : Vei plânge singură 'n neştire
După v. 18 : se repetă versul precedent.
v. 19 : *Şi* n'o să afli liniştire

www.dacoromanica.ro

Pag. 32, v. 1 : *Căci* am iubit şi eu ca tine
După v. 2 : *Da,* am iubit şi eu ca tine...
v. 5 : ca v. 1, de mai sus.
După v. 7 : *Copilă dragă, fii cuminte...*
v. 9 : Şi *fugi de dragoste în* maiu
v. 12 : *Cântând în umbră s'a pierdut...*
v. 13 : — *Dar cine-ascultă de-*o nebună?
v. 14–16: *Abia o clipă a trecut:*
Dintr'un tufiş, voios răsună
Ecoul unui lung sărut...

Pag. 33: *Revedere;* în *Familia,* XXXV, 41, 10/22 Octomvrie 1899; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

v. 11–12: Doar numai *fratele mai* mic
Se uită lung: nu *mă mai* ştie...
v. 13 : In ochii lui *frumoşi* şi mari

Pag. 34: *De ziua mea;* în *Pagini literare,* II, 5, 14 Noemvrie 1899; în *Convorbiri literare,* 1 Mai 1901, sub titlul colectiv *Patriarchale* (împreună cu *Veselie, Cucoarele* şi *Cobzarul*) şi cu nota: Din volumul cu acelaşi titlu, care este sub presă şi va apare în curând în editura Steinberg; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Pagini literare:*

v. 8 : *Spunându-le* alene
v. 12 : Când moţăind atârnă 'n jos
v. 14 : *Şi când mă smulg* de păr vârtos
v. 21–23: Şi 'n *faţa porţii,* pe 'nserat
Când oamenii *se 'ntorc în* sat
Şi-mi dau *cu drag* bineţe
v. 25 : Un psalm *din* tinereţe...

Am adoptat această lecţiune, mai bună decât aceea din *Patriarhale* şi *Poezii* (II):
Un psalm *de* tinereţe.

Pag. 35: *Acolo;* în *Pagini literare,* II, 6, 21 Noemvrie 1899; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Pagini literare:*

v. 5 : Să te *privesc încremenit!*
v. 6 : Şi spune ce 'nrudită vrajă
v. 8 : Mă *'mbie* pururi să te cer

www.dacoromanica.ro

D. Sextil Pușcariu a dat în *Luceafărul*, N-rele 15–16, 1913, «un pendant» (după propria expresie a poetului) la «Acolo», trimis d-sale de St. O. Iosif dela Neuburg, 9 August 1901, cu rugămintea de a nu-l publica. Iată textul urmării:

II

1. Lucea pe cer așa tăcută
Și parcă, aruncând schintei,
Vrea să pătrundă peste storuri...
Ah, câte visuri, câte doruri
Incredințasem ei!

6. Ca un prieten de departe,
Departe 'n veci și 'n veci străin,
O așteptam în fapt de sară,
In colț, acolo să-mi răsară
Senină din senin!

11. Dar într'o noapte blestemată
S'a dus... Și scăpărând mai viu,
S'a prăbușit în vecinicie...
De-atuncea lumea e pustie,
Tot cerul e pustiu...

16. De-atunci o sting în orice sară
Și-o caut nopțile 'n zadar..,
O, spuneți, stelelor vecine,
In care sfere mai senine
Vrea să-mi răsară iar?

Intr'o scrisoare următoare, poetul revine, cu o variantă de trei strofe, numind versurile precedente «neisprăvite» și rugând pe destinatar să le distrugă.

Variantele:

v. 1–3 : *Lucește sus*, așa tăcută
Și, parcă, *izvorând* schintei,
Vrea să pătrundă *printre* storuri...

v. 5 : *Incred în taina* ei!

v. 8–9 : *Stau și-o pândesc* în fapt de sară
La geam acolo să-mi răsară

www.dacoromanica.ro

In locul versurilor 11–20, o strofă nouă:

Lucind singurătăţii mele
Ea-mi este singurul odor...
Şi nimenea, pe lumea 'ntreagă,
Nici steaua 'n univers pribeagă
Nu ştie c'o ador!...

Pag. 36: *Romanţă;* în *Pagini literare*, II, 8, 5 Decemvrie 1899; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II), textul neschimbat.

Variantă, într'o scrisoare către d-l C. Stănulescu:

v. 5 : *Tot* învârtea necontenit

Pag. 37: *Visează codrul* — Un simbol —; *Visază* (sic) *codrul* — Un simbol —; în *Literatură şi artă română*, IV, 1899, pag. 769—770, în *Poezii* (1901—1902) şi *Poezii* (II); în *Poezii* (II), cu o altă dispoziţie grafică, în strofe de câte şapte versuri, probabil cerute de punerea în pagină; am redat textului nostru, fizionomia primordială, din revistă şi *Poezii* (I).

Variantele din *Literatură şi artă română:*

v. 1 : *Cutrierat* din vreme'n vreme de-o aiurire
[de furtună
v. 9 : Eresuri şi minuni păgâne din *vechea*
[lui copilărie
v. 11 : De palidul păstor lunatic din ceaţa
[*vremilor trecute*
v. 3–4: Dar ce blestem divin *porneşte*
Să *rupă* farmecul visării?... Ce vuet surd
[se 'nalţă, creşte
v. 10 : Vin *Barbarii* potop năvalnic!
v. 11 : *Tot codrul clocoteşte, urlă,* iată-l, — se
[*sbuciumă cumplit şi* geme
v. 16 : Tăcută *'n nopţile* de vară pe luminişuri
[luna bate
v. 18–20: *In* fund de peşteri depărtate
Doar apele *suspină* tainic legende vechi
[din vremi uitate,
Plângând în şipote sonore...

Geneza acestei poeme trebue căutată în « Visului codrului », *Vieaţa*, I, 3, 12 Decemvrie 1893:

Străvechiul codru doarme 'n noapte,
Cuprins de-un farmec nedescris —
Şi parcă 'nsufleţit de şoapte
Işi numără frunzele 'n vis.

www.dacoromanica.ro

Dar ce visează? Cine ştie
Ce amintiri de vijelii?
Antice nopţi de poesie,
De basme, de minunăţii?

Vede pe craiul din poveste
Călare pe un roib superb,
Ieşind din umbră făr' de veste
In urmărirea unui cerb?

Ori vede cete de sălbateci
Din spre huceagu 'ntunecat? —
Pe cai sirepi şi furtunateci
Ei trec în ropot la vânat.

Pag. 39: *La cules;* în *Convorbiri literare,* 15 Februarie 1900; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 2 : E *cânt* şi chiot prin podgorii
v. 5–6 : *Cimpoaie, cobze, naiu, lăute*
Se 'ngână toate pe 'ntrecute...
v. 7 : *La umbra nucului* e hora
v. 11 : *Cum* râd şi se 'nvârtesc şi saltă
v. 14 : Ce fug *muerile* şi ţipă
v. 18 : Se îmbrâncesc, se sbat să vadă
v. 19–23: Un *drac micuţ,* încins cu viţă
S'a prins în *joc* fără-*de*-veste,
Şi *behăie* ca o căpriţă
Dând spaima 'n fete şi 'n neveste,
Dar *când* să-l ia *'n răspăr* poporul

Strofa finală dela pag. 40, lipseşte.

Pag. 41: *Cântec; ibid.,* cu titlul: *Cântece,* II, *Drumeţul;* în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare* (două strofe de câte cinci versuri):

v. 1 : Noapte, *iar mă apucaşi*
între v. 2 şi 3: *Şi'n tăcerea ta mă laşi*

www.dacoromanica.ro

Strofa II-a:

Subt întunecatu-ţi cort
Vise 'mparţi la muritori...
Tot pământul pare mort:
Spune, încotro să-mi port,
Noapte, paşii călători?...

Pag. 42: *Nucul;* în *Pagini literare,* II, 19, 20 Februarie 1900; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Pagini literare:*

v. 2–5 : In fundul grădiniţei mici,
Străjer al casei părinteşti,
Nuc falnic, singur stăpâneşti
De-atâţia ani aici.

v. 6 : De *vacuri* fruntea nu ţi-o temi
v. 9 : *Subt* poala ta şi-acele vremi
v. 11–12: Acel şirag de *mândră* veri
Pe cari mi *le-amintesc* abea
v. 14 : *Şi, totuşi, parcă fuse ieri*
Strofa IV-a lipseşte.

Pag. 43, v. 1–3 : *Ieri, parcă, zgomotoşi* copii
Zburdau p'aici în voia lor
Dar azi potecile-s pustii
v. 7–8 : *Vecini* ce 'n umbră ţi-au *şezut*
La *taină* cu părinţii mei
v. 11 : *Nuc falnic, îţi mai* aminteşti?...
v. 13 : *Rămas-ai ca să strejueşti*

Pag. 44: *Bunica;* în *Convorbiri literare,* 15 August 1900; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 1 : Cu părul *alb,* cu ochii mici
v. 4 : Icoana *palidei* bunici
v. 7 : Din zori şi până 'n *sară* — (lecţiune mai bună pentru rimă şi pe care am preferat-o aceleia din *Poezii* (II):... *seară).*

v. 16 : *P'atunci eram de-o şchioap'abia:*
v. 19–20: *Când lin m'apropiam de ea*
Ca 'n preajma unei sfinte...

www.dacoromanica.ro

Pag. 45: *Fusul;* cu titlul *Bunica II*, în *Convorbiri literare*, 1 Martie 1901; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 8–9: Şi ca purtat *pe-alocuri* de-o mână nevăzută
Tot fuge'n cercuri fusul şi tot mai *harnic* stoarce
v. 17 : *Amurgul trist* îşi cerne cenuşa obosită...
v. 19 : Trecând pe *dinainte-i* o viaţă în ruine (am păstrat această grafie; în volume: ...pe *din'nainte-i*).

Din acelaşi articol al d-lui Sextil Puşcariu (*Luceafărul*, 15—16, 1913), redăm «redacţia primitivă» a poeziei:

Făcliile din urmă se sting la mânăstire,
O clipă plânge toaca... se face-apoi tăcere...
Prin alba ferestruie în neagra încăpere
La vatră vezi o babă topită de veghere
Torcând în aiurare.

Sub degetele-i fusul tot fuge şi se 'ntoarce,
Se deapănă şi smulge din caer lâna mută,
Purtat în cercuri parcă de-o mână nevăzută...
Cu gândurile duse, cătând în gol pierdută,
Bătrâna maică toarce...

De-asupra Preacuratei stă candela de pază,
Cucernic stărueşte în aer busuiocul,
Pe vatră luptă'n umbră mocnit şi vânăt focul;
Instreinat un greer, schimbând într'una locul
Sub vatră aiurează.

Ca prins de vrajă fusul tot fuge şi se 'ntoarce
Repovestind într'una păcatele iubirii...
Părinţii morţi de jale... blăstămul pribegirii,
Şi viscoloasa noapte la poarta mânăstirii...
Bătrâna toarce, toarce.

Pag. 46: *Mi-e dor;* în ciclul de *Cânteçe* (V), *Convorbiri literare*, 1 Septemvrie 1901; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Pag. 47: *Cronicarii;* în *Convorbiri literare*, 1 Septemvrie 1901 şi în *Semănătorul*, I, 25, 19 Mai 1902 (cu nota: «Din noul volum de *Poezii* apărut în editura librăriei Socec»); în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

www.dacoromanica.ro

Variantele din *Convorbiri literare :*

v. 1 : Când mă cuprinde *tainic dor* de ţară
v. 8 : *Se bucură şi plânge* cu poporul.
v. 11 : Miron Costin, *ilustrul* mare Vornic;
v. 12 : *Român întreg, bătrânul* Ion Niculce

Pag. 48: *Boierii;* în *Convorbiri literare, ibid.,;* în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare :*

v. 6 : De prin morminte umbre *'ncet* se scoală!
v. 8 : Şi *stau la sfat* subt bolţile surpate.
v. 9 : *Sunt mari boieri* de-acuma două veacuri
v. 13 : In casa unde *ţîn divan* boierii

Pag. 49: *Răzmiriţa;* în *Curierul literar,* I, 1, 7 Octomvrie 1901; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Curierul literar :*

v. 6 : *Arginturi,* scule, repede 'ncărcate
v. 9 : Sunt *tot* averi domneşti, *strânsura,* rodul

Pag. 50: *Lăutarul; ibid.,* cu titlul comun *Umbre* şi în ordinea: I. *Lăutarul,* II. *Răzmiriţa;* în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Curierul literar :*

v. 1–7 : Oştean din zile vechi, albit în lupte,
Era vestit odată dintr'o sută!
Vioara-i azi atârnă 'n cui tăcută:
Arcuşu-i frânt şi strunele-i sunt rupte.
Aşa e viaţa : pe schimbări făcută!
Cu valul vremii cine-ar sta să lupte?
Orb, gârbovit în griji neîntrerupte,
v. 11 : Ce-a *fermecat* o lume în tinereţe!...

Pag. 51: *Haiducul;* în *Curierul literar,* I, 5, 4 Noemvrie 1901, cu titlul *Dimineaţa;* în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Curierul literar :*

v. 5 : *Stau* brazii *muţi şi'ntunecaţi* ca nişte
v. 7–8 : *Prin frunze vântul* somnoros adie
Şi 'n codru prinde *crengile* să mişte.
v. 10–11: Un sturz *mişel* îngân'o turturică;
Vestind noroc, departe *strigă* cucul...

www.dacoromanica.ro

Pag. 52: *De cântece Parisu-i plin...*; în *Convorbiri literare*, 1 Septemvrie 1901; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Pag. 53: *Cântece* I–II–III–IV; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II)

I, în *Convorbiri literare*, 1 Septemvrie 1901.
Variantele din *Convorbiri literare:*

Strofa II-a, în această formă:

Vino mai aproape, — zi
Mai cu foc, fârtate!
Mâine plec în *fapt* de zi
Pe (sic) străinătate!...

v. 9 : *Zi-mi despre* păstorul când

II, cu titlul *Cântec*, în *Semănătorul*, I, 15, 10 Martie 1902.
Variante ortografice, neînsemnate.

Pag. 55: *Reînviere* I–II; în *Curierul literar*, I, 2, 14 Octomvrie 1901; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Curierul literar:*

I. v. 3 : Văzduhul *schinteiază* sub povara
v. 6 : Vreau să trăesc din zori şi până *sara* (lecţiune cerută de rimă şi adoptată de noi în text; *Poezii* II... *seara)*
v. 10 : *Şi-acolo* 'n cer se leagănă şi cântă.

Forma din versul 10, e ritmic corectă, faţă de textul greşit din *Poezii: Şi acolo...* Ne-am însuşit-o şi în textul nostru, cu atât mai mult cu cât figurează şi în *Poezii* (1901—1902), — unde se găsesc de altfel păstrate şi lecţiunile primordiale din v. 3 şi 6.

II. v. 2 : Un tainic dor de viaţă *azi mă 'mbie*

Pag. 56: v. 2–3 : *Ce se părea pierdută pe vecie:*
Căci, iată! firea 'ntreagă reînvie
v. 5 : *Veghiază 'n* noi porniri de viaţă nouă

Ca şi la v. 10 (I), textul ritmic corect, însuşit de noi în text (în *Poezii* II: *Veghează în noi...*), — şi conform cu *Poezii* (1901— 1902).

v. 7–10: De-acum pot chiar *muri*... Nu-mi fuse oare
Cea mai înaltă *bucurie* dată?...
Puteri *dumnezeieşti*, Osana vouă!

Ortografie conformă cu *Poezii* (1901—1902) şi reintrodusă de noi în text (în *Poezii* II: Puteri *Dumnezeieşti*...)

www.dacoromanica.ro

Pag. 57: *Adio;* în *Curierul literar,* I, 3, 21 Octomvrie 1901, împreună cu *In treacăt,* sub titlul comun *Sonete de călătorie; Adio* e dedicat: *Lui C. St[ănulescu];* în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Curierul literar:*

v. 3 : *Nerăbdător aşteaptă* semn să plece
v. 5 : Lung şueră când *peste* poduri trece.

Am păstrat această lectură, în locul provincialismului: *preste,* din amândouă volumele.

v. 6 : Carpaţii prind în *neguri* să se şteargă...
v. 7 : Ce-i pasă lui?... *Te* duce'n lumea largă!
v. 13 : Tot repetând în ropot *lung* refrenul
v. 14 : « Adio *dar'!* Adio, dragă ţară! »

Variantele date de C. Stănulescu, în foiletonul din *Epoca: St. O. Iosif, Amintiri şi Corespondenţă, IV,* după o scrisoare trimisă de poet dela Neuberg, 19 August 1910:

v. 3 : N'aşteaptă *mult semnalul ca* să plece
v. 5 : ca în *Curierul literar.*
v. 6 : Carpaţii *'ncep din neguri* să se şteargă..
v. 7 : Ce-i pasă lui? *Se* duce 'n lumea largă!...
v. 8 : Nici smeul din poveste [? mai probabil: *poveşti*] nu *mi-l* întrece
v. 13 : In ropot viu tot repetând refrenul

Pag. 58: *In treacăt;* cu dedicaţia: *Lui S-s* [Stans]; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Curierul literar*:

v. 2 : *Stă casa* cu *ferestre sclipitoare*
v. 4 : *Dar* printre flori un *fin* profil s'arată
v. 6 : Se razemă *pe* mâna dalbă... Iată! (Ca şi [în *Poezii,* 1901—1902).

Pag. 59: *Secerişul;* în *Convorbiri literare,* 1 Noemvrie 1901, după *Far-niente,* dar cu titlul: *Sonete* I–II; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 9 : Se clatină, *greu* ţipă subt povară
v. 12 : Apusul joacă *'ntr'un* potop de pară

www.dacoromanica.ro

Am adoptat această lecțiune, pentru perfecțiunea ei ritmică (în amândouă volumele: Apusul joacă *într'un...*); de asemenea, am primit ca lecțiune ritmic corectă, pe aceea din *Poezii* (1901—1902), pentru v. 7: Ușor *se'nclină* spicele aurite (în revistă și în *Poezii:* Ușor se *înclină...*).

Pag. 60: *Far-niente;* în *Poezii* (I) și *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 1 : Pe luncă sună coasa; jos *în* vale
v. 3 : Pe creangă vesel un *florint îmi* cântă

Pag. 61: *In parc;* în *Semănătorul,* I, 2, 9 Decemvrie 1901, cu semnătura I. Darie; în *Poezii* (I) și *Poezii* (II).

Variante din *Semănătorul:*

v. 7 : *Cătând* la voi cu drag, se bucurară
v. 11 : Ce *s'a* făcut mireasma *voastră vie?*

Pag. 62: *In atelier;* în *Semănătorul,* I, 5, 30 Decemvrie 1901; în *Poezii* (I) și *Poezii* (II).

Variantă în *Semănătorul:*

v. 3 : In larma din cetatea *seculară*

Pag. 63: *De urât; ibid., ibid.*

Variantele în *Semănătorul:*

v. 1 : Aici *sînt* flori. S'or veșteji *ș'aceste*

Cea dintâi, de ordin ortografic, se repetă, la *Semănătorul,* ca și în alte periodice; e un fonetism, de care se desbară poetul către sfârșit; nu-l socotim așa de însemnat, ca să menționăm — ca variantă — ori de câte ori îl întâlnim.

Pag. 64: *Poezia;* în *Semănătorul,* I, 4, 23 Decemvrie 1901 și în *Convorbiri literare,* 1 Ianuarie 1902; în *Poezii* (I) și *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul:*

v. 7 : In veacul nostru cine *vrea o* floare?
v. 11 : Iar ziua cânți *la* ușă de cafenele.

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 1 : Te văd trecând... Dar nu *purtând* brățară
v. 7, ca în *Semănătorul.*
v. 10 : Dormi prin *spelunci,* drept căpătâi ghitara

www.dacoromanica.ro

Pag. 65: *Către tinerii poeţi* I–II–III; fără subtitlul (1901), în *Semănătorul*, I, 1, 2 Decemvrie 1901; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II). In *Poezii* (II): *Către tinerii poeţi*.

Variantele din *Semănătorul*:

I. v. 7 : Poeţi pierduţi *în* nori şi 'n *lumi* albastre
v. 9 : Nu osteniţi, ca 'n *amurgit* de seară
v. 10 : Ci — treji la mândrul *strigăt* de fanfară

La v. 4, am adoptat în text lecţiunea *lacrimi* (*Semănătorul* şi *Poezii*, 1901—1902), în loc de *lacrămi* (*Poezii*, II); iar la v. 6, lecţiunea *inimile* (*Semănătorul*), în loc de *inimele* (din amândouă volumele).

II. Am păstrat în text lecţiunea din *Semănătorul*, la v. 3: Au n'auziţi pe 'ntinsele *hotară*, pentru respectarea rimei (în cele două volume: *hotare*).

v. 4 : Ce jalnic *pasări* mari de pradă ţipă?

Pag. 66, v. 11 : Şi numele pe veci *slăvit* vă fie!
III. : v. 12 : Dar *va să vie*, — *vine Cântăreţul!*
v. 14 : Veniţi cu toţii să vestim *Cuvântul!*...

Am păstrat lecţiunea cu majusculă, din revistă, spre a rămâne în vedere sensul biblic, de *logos*; în cele două volume: *cuvântul!*

La v. 7, în *Poezii* (II), probabil greşală de tipar: *Necuratu* (în *Semănătorul*, *Poezii*, 1901—1902 şi în textul nostru: *Necuratul*).

Pag. 67: *Toamnă*; în *Semănătorul*, I, 3, 16 Decemvrie 1901; cu titlul *Sonet*; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II), acelaşi text fără variante.

Pag. 68: *Steaua*, în *Semănătorul*, I, 5, 30 Decemvrie 1901; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantă în *Semănătorul*:

v. 3 : Vrea să *pătrunză* printre storuri...

Am adoptat lecţiunea *prieten*, la v. 6 (*Semănătorul* şi *Poezii* (I), în loc de *prietin* (*Poezii*) formă păstrată doar când o cere rima.

Pag. 69: *Salcâmul*; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Pag. 70: *Cântec de leagăn*; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Pag. 71: *Un cântec*; în *Semănătorul*, I, 6, 6 Ianuarie 1902; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

www.dacoromanica.ro

Variantele din *Semănătorul:*

v. 6 : Trăiesc în noi? Viază în altă parte?
v. 7 : *O*, nu-s iluzii, nu-s păreri deşarte!
v. 13 : *Ah*, ce 'ntuneric s'a făcut deodată

Pag. 72: *De sărbători;* în *Semănătorul*, I, 7, 13 Ianuarie 1902, cu însemnarea, în josul textului: *Paris, 1901;* în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul:*

v. 2 : *Colindă jalnic* vântul prin cotloane
v. 4 : Acum *începe* iar, plin de mânie
v. 12 : Aş vrea s'alerg *la* ei, să-i strâng în braţă

Pag. 73: *Dedicaţie;* în *Semănătorul*, I, 9, 27 Ianuarie 1902; în *Poezii* (I), ca poemă preliminară şi în *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul:*

v. 1 : M'apropiu *voios* de dumbrava cea sfântă
v. 6 : *Sînt iarăşi* copilul nebun de-altă dată!

Am renunţat în text, la lecţiunea *genuchi* (v. 2, în revistă şi în cele două volume).

Pag. 74: *Cântec de primăvară;* cu titlul *Cântec*, în *Semănătorul*, I, 13, 24 Februarie 1902; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II), textul identic cu cel din revistă.

Pag. 75: *Domniţa;* în *Semănătorul*, II, 1, 5 Ianuarie 1903, sub semnătura *I. Darie;* în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul din revistă, fără variante.

Pag. 76: *Spre primăvară;* în *Semănătorul*, II, 10, 9 Martie 1903; textul neschimbat, în *Credinţe* şi *Poezii* (II).

Pag. 77: *Credinţe;* în *Semănătorul*, II, 20, 18 Mai 1903; în *Credinţe* (care-şi ia titlul dela această poezie) şi în *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul:*

v. 6 : Cu griji şi cu *năcazuri*
v. 20 : *Şi pentru* totdeauna?...

Pag. 78: *Rugă;* în *Semănătorul*, II, 23, 8 Iunie 1903, semnată *I. Darie*; textul fără variante, în *Credinţe* şi *Poezii* (II).

Pag. 79: *Melancoliei;* în *Semănătorul*, II, 33, 10 Noemvrie 1903 şi, fără schimbări, în *Credinţe* şi *Poezii* (II).

www.dacoromanica.ro

Pag. 80: *Icoane din Carpaţi*, I—XII; în *Credinţe* (I—XI, cu subtitlurile, la tabla de materii: I. Prolog; II. Stă Caraimanu 'nnegurat; III. Fânu-i strâns; IV. Din culmea Vârfului-cu-Dor; V. Este ceasul; VI. Ciobănaşul; VII. Cu fruntea 'n mâna albă; VIII. Jos, între care.... IX; La gura peşterii; X. Fantastic norii se 'nveşmântă; XI. Dar soarele coboară 'n asfinţit) şi *Poezii* (II).

I. Lecţiunea corectă, la v. 10, în *Credinţe: Să sboare 'n* (în *Poezii:* Să *sboare în* lumea largă).

Pag. 81. II. *Idem*, la v. 2: Moşneag *în* (în *Poezii:* Moşneag *'n* veci cu fruntea sus).

Pag. 82. IV. In *Anuarul S. T. R.* (al Societăţii Turiştilor din România) 1904, II, Bucureşti, 1905, cu titlul: *Din culmea Vârfului-cu-dor.*

Variantele din *Anuar:*

v. 9 : *Ah,* nu-s un vultur... să mă salt
v. 14 : Şi să te duc *cu* mine

Pag. 84. VI. *Doina*, cu titlul *Noapte*, în *Convorbiri literare*, 15 Februarie 1900 (şase strofe de câte cinci versuri).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 4–8, în ordinea:
Plutind pe văi,
Plutind pe munţi...
La Vadul-Rău,
Sus, la răscruci,
La făgădău

v. 15 : *Umbrind cărări.*
v. 17–20: *In faţa lor*
Tăcutul crai
Al *nopţilor*
Se 'naltă 'n *zori*...

v. 21–30: Se duc uitaţi
Săltând în şa,
Cei trei fârtaţi, —
Plutind aşa
Ca trei stafii.

www.dacoromanica.ro

Şi neguri cresc,
S'anină 'n crăngi...
Se tânguesc
Şi plâng tălăngi
In văi pustii...

Pag. 85, v. 1–10, lipsesc.

Pag. 86.VIII. *Cu fruntea 'n mâna albă...*, în *Anuarul S. T. R.*, vol. II, 1904, Bucureşti, 1905.

Variantele din *Anuar*:

v. 17–18: De zile de zbucium, *de* nopţi de veghere
Şi de chemări *duioase*, de patimi neînvinse
v. 20 lipseşte.
Intre v. 21–22: *In dulce* aşteptare
v. 22 : Şi hohote de plâns *în desperare*.

Pag. 89. XII. Cu titlul *Apus*, în *Anuarul S. T. R.*, anul I, 1903, Bucureşti, 1904.

Variantă în Anuar:

v. 1 : *Coboară soarele în* asfinţit

Pag. 91: *Când seara 'n ceasuri de singurătate...*; în *Credinţe* şi *Poezii* (II), *Când seara în* (sic) *ceasuri de singurătate*. Cu titlul *Sonet*, în *Luceafărul*, 15 Februarie 1904, redactarea originară.

Textul din *Luceafărul*:

Când obosit îmi sprijin fruntea 'n mână
In ceasuri mândre de singurătate, —
Ca glasuri de tălăngi îndepărtate
Şi murmurări de fluere la stână, —

Legende vechi şi cântece uitate
Imi farmecă iar gândul şi mă 'ngână, —
Şi-atunci te simt aproape, dulce zână,
Prilej etern de gânduri fermecate.

O vin-o (sic) iar, şi fruntea-mi înseninâ
Ca 'n alte dăţi, tu cea de haruri plină,
Să uit o clipă tot ce mă 'nspăimântă,

Imi varsă 'n suflet liniştea cea sfântă,
Să pot cânta, străin de glasul urii,
Ca un copil cuminte al Naturii...

www.dacoromanica.ro

Pag. 92 : *Terţine ;* în *Semănătorul*, III, 8, 22 Februarie 1904; în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul din revistă neschimbat.

Pag. 93 : *Cântec ;* în *Semănătorul*, III, 15, 11 Aprilie 1904; acelaşi text, fără variante, în *Credinţe* şi *Poezii* (II).

Pag. 94 : *Nürnberg ;* în *Semănătorul*, III, 17, 25 Aprilie 1904, cu menţiunea datei compunerii, 1901; în *Credinţe* şi *Poezii* (II).

Pag. 95 : *Grădina morţii ;* în *Semănătorul*, IV, 7, 13 Februarie 1905; nemodificată, în *Poezii* (II).

Pag. 96 : *Cârlova ; Icoane vechi, Cârlova*, în *Semănătorul*, IV, 31, 31 Iulie 1905; în *Poezii* (II).

Variantă în *Semănătorul :*

v. 2 : Acele flori *smerite*, delicate

Pag. 97 : *Gorunul lui Horia*, trei sonete; cu titlul *Legendă*, în *Semănătorul*, IV, 32, 7 August 1905 şi în *Credinţe ;* în *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul :*

I. v. 3, lecţiune corectă: La umbra lui, pe-o noapte *'ntunecată* (în *Poezii*: ...noapte *întunecată*).

v. 6 : Să-şi mântuiască neamul *din* robie

v. 7 : Luptară dârji, — dar prinşi *de* viclenie

Pag. 98 II. v. 8, în *Poezii*, greşală de tipar, *nefrânt*, în loc de *neînfrânt*.

Pag. 99 : *Răzleţe*, I–II–III; primele două, cu titlul *Sonete răzleţe*, şi cu data compunerii, 1904, în *Semănătorul*, IV, 49, 4 Decemvrie 1905, al treilea, din *Sonete*, I–II (*ibid.*, 18 Decemvrie 1905), întâiul; în *Poezii* (II).

Variantă în *Semănătorul :*

I. v. 14 : Ne-o *cuceri*, cu 'ncetul fără veste ...

Pag. 101: *Nepăsare ;* în *Semănătorul*, IV, 7, 13 Februarie 1905, cu titlul: *Sonet ;* în *Poezii* (II), textul neschimbat.

Pag. 102: *Şincai ;* în *Sămănătorul*, V, 47, 19 Noemvrie 1906; textul identic în *Poezii* (II).

Pag. 103: *Sonet modern ; Sămănătorul*, VI, 24 Ianuarie 1907; acelaş text, în *Poezii* (II).

www.dacoromanica.ro

Pag. 104: *Cântec de leagăn;* în *Sămănătorul*, V, 52, 24 Decemvrie 1906; fără dedicaţie, acelaşi text, în *Calendarul « Minerva »*, X, 1908; în *Cântece*.

Variantele din *Sămănătorul* şi *Calendarul « Minerva »*.

v. 2 : Dormi *frumos*, dormi *fără frică*
v. 7 : Ingeri vin tiptil, *alene*
v. 9 : Şi *îţi* leagă 'n
v. 12 : Ca *să dormi* frumos şi lin...

Pag. 105: *Cântec Sfânt;* în *Cântece*.
Versul 2, lecţiunea cea bună e de sigur: Când te-*adorm* în fapt de sară (în loc de: Când te-*adormi* în fapt de sară, *Cântece*).

Pag. 106: *Tălăngi;* în *Viaţa Românească*, Februarie 1908, cu titlul *Pesimistul;* în *Cântece*.

Variantele din *Viaţa Românească:*

v. 2 : Plâng unele cu *sgomot* şi altele 'n surdină
v. 7 : Şi-apoi le-alungă iară pe văi şi iar le [*împarte*
v. 9 : Treziţi din prăpăstii de *sunetele* lor

Pag. 107: *Linişte;* cu titlul *Truditul*, în *Viaţa Românească*, Februarie 1909; în *Cântece*.

Variantele din *Viaţa Românească:*

v. 1–4 : *E* linişte adâncă în grădină
Sub piersicii cu flori trandafirii.
Nori albi, grăbiţi ca nişte Walkirii
Fantastic *trec pe cerul de lumină.*
v. 6 : Cum stau *culcat*, în liniştea divină...
v. 8 : *Umbriţi-mă, o perseci timpurii!*
v. 12 : Tu-i *odihneşti*, i-adormi, îi legeni lin

Pag. 108: *Noaptea de mai;* cu titlul *Nataliei (Cântece)* I, în *Viaţa Românească*, Maiu 1911; poezia întreagă, cu titlul *Noapte înstelată*, în *Almanahul « Societăţii Scriitorilor Români »*, anul I, 1912; în *Cântece*.

Variantele din *Viaţa Românească* (strofele de câte opt versuri):

v. 7–8 : în ordine inversă.
v. 13 : Floare de *April*
v. 15 : *Nici mai dulce tril*

www.dacoromanica.ro

In locul v. 17 şi urm., dela pag. 109, urmează două strofe:

Vis? Aevea-i oare?
Nu mai ştiu nici eu!
Dar din toate-mi pare
Că-mi surâzi mereu,
Parcă 'n orice floare
Pui un curcubeu,
Li, rază de soare
A plânsului meu!

Gândurile-mi toate
Te cer şi te vor...
Fi-vor ascultate
De stăpâna lor?
Gândurile mele
Te vor şi te cer...
Nu te 'nduri de ele,
Ingere stingher?...

Variantă în *Almanahul S. S. R.*:

Pag. 109, v. 7 : *Instelatei* bolţi

Pag. 100: *In ochii tăi*; *Viaţa românească*, *ibid.*, *Nataliei (Cântece)* II; în *Cântece*.

Variantele din *Viaţa românească*:

v. 1–2 : In ochii tăi adânci, *în care*
Se 'nchide tot albastru-mi cer
v. 5 : Că stau *uimit*, când *treci pe* cale
v. 8 : *Umil* mă plec să ţi-o sărut
v. 12 : O soră vitregă-*i a* lor?...

Pag. 111: *Te duci*; *Ibid.*, *Nataliei (Cântece)* III; în *Cântece*.

Variantele din *Viaţa românească*:

v. 3 : *Duios* spre tine braţele-mi întind
v. 11 : O, dulce fericire-*a mea pierdută!*
v. 13 : Să-mi schimbi viaţa 'n iad şi paradis?
v. 14 : Te duci, şi simt pe fiece *minută*

Pag. 112: *Cu ochii tăi...*; *Viaţa românească*, August 1911; în *Cântece*.

www.dacoromanica.ro

Variantele din revistă:

v. 1–2 : Cu ochii tăi *ca cerul clar,*
Ca cerul clar de primăvară
v. 10–12: Şi inima-*mi înfiorată*
Porni să-mi bată, parc'atunci
Ar fi pornit întâi să bată.
v. 15–16: Şi 'n veci *n'am să te pot* uita
Decât *când voi uita* de toate!

Pag. 113: *De profundis; ibidem.*

Variantele din revistă:

v. 3–4 : *Atâta* chin dela 'nceput
Şi *rar* un strop de bucurie!
v. 7 : Mai *trişti, lipsiţi de orice dureri*
v. 9 : Şi-aş resimţi atât *de-ades*
v. 11 : Şi-adâncul *dor neînţeles*
v. 20 : *Dar nici* mai fericit ca mine!

Pag. 114: *Ad mortem; ibidem.*

Variantele din revistă:

v. 5 : Precum cei vechi te *'nchipuiau* frumoasă
v. 8 : Şi *mâna-ţi dulce 'ncet pe ochi* mi-o lasă
v. 10 : Limanul *mult dorit şi* mângâerea
v. 14 : O, *umbră sfânt'a* morţii, vino, vin'deci!...

Pag. 115: *Elegie; ibidem.*

Variantele din revistă:

v. 3 : Când rândunici *din ţări revin*
v. 8 : Şi trist *suspini, umblând* stingher
v. 11–12: *Şi-auzi voioase ciocârlii*
Cum urcă ciripind *spre* cer?

Versul 16 fără paranteze, cu semnul — după v. 15 şi 16.
Versul 17: Şi vezi pe alee (fără trăsură de unire), prin grădini.

Pag. 116: *Trec nopţile; Luceafărul*, Nr. 18, 1911, în *Cântece.*

Variantele din revistă:

v. 8 : Şi tu-mi *zimbeşti* aşa senin, copilă
v. 12 : De-atâta farmec *sfânt, ca* şi de tine.

Pag. 117: *Nopţi de veghe; ibidem.*

www.dacoromanica.ro

Variantele din revistă:

v. 12 : Sunt la voi *şi* ale voastre...
v. 17 : Până *când printre* perdele
v. 20 : *Pe* pereţii casei mele...

Pag. 118: *O, sboară iar...; Cântece (Aceleaşi)* [*sic*, în loc de *Aceleiaşi*], II, în *Viaţa Românească*, Noemvrie 1911; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 7 : Povestea *'ntunecat'a* unei
v. 14 : *Sărmana inimă ce moare*

Pag. 119: *Când mâ gândesc...; ibid., III;* în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 4 : Lucea *fantastic* parfumat de flori...
v. 6 cu greşeală de ritm:
Dar ceasul rău veni *într'o* zi de Mai
v. 17–19: Şi *de văpaia* 'ntâiului sărut
Renaşte paradisul meu pierdut,
Şi'mbracă iar fantastic strai de flori

Pag. 120: *O vremea...; ibid.*, I; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

Sub titlu, versurile (care, într'o variantă şi cu semnătura Heine, vor figura ca *motto* volumului de *Cântece*):

Tăcut şi trist am stat zilele-aceste
Şi-acum pornesc să cânt ca din senin
Căci cântecul ne vine fără veste,
Cum fără veste lacrimile vin...

v. 4 : O, câte nopţi am plâns şi am visat...
v. 6 : De parcă uşa *'ncet* s'ar fi deschis

Pag. 121: *Mi-e dor de-un vis...; ibid.*, IV; în *Cântece*.

Variantă în revistă:

v. 20 : *O*, vis de ieri, în van te cer!

Pag. 123: *Şi dacă vii...;* în *Flacăra*, I, 8, 10 Decemvrie 1911; în *Cântece*.

www.dacoromanica.ro

Variantele din revistă:

v. 7 : Şi inima-mi *ce nu* mai bate
v. 8 : Şi *ea dormi-va liniştită*....
v. 16 : Iubirea-mi *tainică* rămâne

Pag. 124: *Cântecelor;* în *Luceafărul*, Nr. 1, 1912; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 1 : *A fost* pe semne hotărît
v. 10 : Ca *trandafirii albi, în floare*
v. 24 : Dar, *murmuind*, mereu revine?

Pag. 125, v. 5–6 : *Prin dafinii* încununaţi
De flori, în *nopţile* cu lună...

Pag. 126: *Se 'ntorc iar zilele noroase...; ibidem.*

Variantă în revistă:

v. 10 : Podoaba-le de-odinioară

Pag. 127: *Cu mine...;* în *Cântece*.

Pag. 128: *Primăverii;* în *Cântece*.

Pag. 129: *Inserare;* în *Calendarul «Minerva»*, XIV, 1912, cu titlul *Pax;* în *Cântece*.

Variantele din *Calendarul «Minerva»:*

v. 4 : Umplând cu *larmă* de talange drumul.
v. 8 : Ici-*colea* numai licăre-o *fereastă*...

Am adoptat lecţiunea *fereastă*, în folosul rimei (v. 5: ...*castă*)

Pag. 130: *Stelele;* în *Cântece*.

Pag. 131: *Pomul fermecat;* în *Cântece*.

Pag. 132: *Toamnă;* în *Flacăra*, I, 22, Octomvrie 1911; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 9–10: El strânge *flori*, el frânge ramuri

Pag. 134: *Inmormântare;* în *Flacăra*, I, 4, 12 Noemvrie 1911; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 1 : Era un cer *cernit*
v. 5 : Şi nimeni nu bocea
v. 8 : Doar ploaia *ce lucea*

www.dacoromanica.ro

Pag. 135, v. 5 : Când *iar* m'am regăsit
v, 11 : Şi-un glas *îndepărtat*

Pag. 136: *Cântece* I-IV; *Viaţa Românească*, Mai—Iunie 1912.

Pag. 138: *O viaţă, In amintirea lui Ştefan Petică şi a altora;* în *Semănătorul*, VI, 32, 5 August 1907, fără dedicaţie; în *Freamătul*, Bârlad, II, 1—3, Ianuarie — Martie 1912, număr închinat amintirii lui Petică, cu dedicaţia: *Memoriei poetului Ştefan Petică;* în *Cântece.*

Variante din *Semănătorul:*

Pag. 139, v. 7 : Adus de mine 'n versuri cu *arî'* aşa subtilă
v. 9 : O, l-am ghicit! va spune *naiva* domnişoară
v. 16 : De *tinerele* fete cu minţile necoapte...
v. 19-20: Ce scrie cărţi cu versuri, *şi-ar vrea să-mi*
[*ceară mie,*
Am muşteriu pe membru dela Academie
v. 22 : *Dar câţi nu* fac oferte şi care mai de care!
v. 23-24: Nu, scumpă domnişoară, nu *domnule,*
[*băiatul*
De care este vorba nu face pe *turbatul*

Pag. 140, v. 3 : Dar... n'are mândre plete şi nu-i croit
[*de* modă
v. 7 : Nici nu discută artă în *colb* de cafenele
v. 10 : *Om foarte* cum se cade, cu multă aplecare

Pag. 141, v. 94 : Dar nopţile *de veghe* încep să se răzbune
v. 10 : Şi iată-l, *slab* şi palid, păşind tăcut
[spre groapă
v. 31-14 : Să-i netezească fruntea, *şi'n cea din*
[*urmă oară*
La viaţă *să-l recheme pe cel ursit să moară*
După v. 16, *Nici chiar supt forma brută de «casă editoare?...»*
v. 17 : Aşa, *el* vreme *multă* boleşte din picioare
v. 18 lipseşte.
v. 19 : Pân' ce 'ntr'o dimineaţă vecinii *îl* aflară
v. 21-28 lipsesc.
v. 29 : *O, nu* acuz pe nimeni de-această
[nedreptate!

Pag. 142, v. 1 : Ca şi 'n întreaga fire, *e o* economie

Variantele din *Freamătul:*

www.dacoromanica.ro

v. 14 : In *care* lumi și vremuri gândirea lui
[pătrunde

Lecțiune pe care o preferăm aceleia din volum: « In *cari*... »

v. 15 : Când cată'n *para* lămpii ce-alăturea
[veghează

Pag. 139, v. 9–10: O l-am *găsit !* va spune *naiva* domnișoară
Aflând și ea la rându-i, *că* nu-i întâia oară

v. 18–20: E vreun « împușcă 'n lună » vreun *june*
[ușuratec (sic)
Ce scrie cărți în versuri *și-ar vrea să-mi*
[*ceară* mie,
(*Am muștériu pe-un* membru dela
[Academie)

v. 22, ca în *Semănătorul.*

v. 23 : Nu, scumpă domnișoară, nu *domnule,*
[băietul

Pag. 140 v. 7 : Nici nu discută artă în *colb* de cafenele

v. 9 : El este—cum aș zice—un tânăr oarecare,

v. 10, ca în *Semănătorul.*

v. 11–12: La 'nvățătură... poate *că ajungea*
[departe —
Dar până'acum, sărmanul, n'*are*, pe
[semne, parte

v. 16 : Impins *de* spete scara măririlor s'o sue

v. 22–23: A fost silit *să-și lase și casa lui și* satul
Și la oraș el *singur* pe sine să se crească

v. 25 : Azi *dă'n* familii lecții și scrie la gazetă

(Lecțiune ritmic mai corectă decât în volum: ...*dă în*...).

v. 29 : Și aruncă *în* odaie un zâmbet cald
[ce 'mbracă

Pag. 141, v. 6 : Il ia *un* frig din spate... El, neștiind
[ce *'nsamnă*

v. 8, ca în *Semănătorul.*

v. 10, *idem.*

v. 13–14, *idem.*

v. 15 : Ci zâna nu s'arată în *odăița* tristă...

După v. 16: *Nici chiar sub forma brută de « casă editoare »?* ca în *Semănătorul.*

www.dacoromanica.ro

v. 17–19: Aşa *el multă vreme* boleşte din picioare
Şi nimenea pe lume nu l-a *întrebat* (sic)
[ce doar lipseşte
Pân'ce *într'o* dimineaţă vecinii mi-l aflară
v. 21–22: ca în *Semănătorul*, lipsesc.
v. 23 şi 25, *idem*.

Pag. 143: *Scrisoare lui Goga; Viata Românească*, Octomvrie 1911; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 4 : Ştiu eu *dacă mai vin* pe-aceste locuri ?
v. 6 : Am petrecut, *copil*, odinioară —
v. 13 : *De-aş* fi rămas acolo, să muncesc
v. 17 : *De-aş* fi rămas în casa de subt deal

Pag. 144, v. 9 : *Iar* de scriam un vers mai avântat
v. 11 cu greşală de ritm (ca şi v. 33):
Şi eu de bună samă *aşi* fi gustat
v. 13 : *Şi* m'am dus,— şi spune tu ce-am folosit
v. 17 : *Tu să rămâi* acolo unde eşti

Pag. 145: *Unui tânăr; Ramuri*, 1 Ianuarie 1912; în *Cântece*.

Variantele din revistă:

v. 3–4 : Uimit plec fruntea, *ascultând*
Şi jalea nu mi-o pot ascunde.
v. 13 : Dar prea e *sincer*, prea-i duios

Pag. 146: *Elegie, In amintirea poetului I. Păun-Pincio;* în *Cântece*.

Pag. 151: *Doi voinici;* cu titlul *Un voinic şi un cuminte*, în *Epoca literară*, I, 6, 20 Mai 1896, semnată M. Pĕtru şi în *Versuri;* în *Semănătorul*, III, 4, 25 Ianuarie 1904; în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul identic cu acela din *Semănătorul*.

Variantele din *Versuri:*

v. 6 : Arşi de sete, morţi de spaimă
v. 9–10: *Sate*, ţarini pustiite
Pier în urma lor
v. 11–12 lipsesc.

www.dacoromanica.ro

v. 21–25: Se aude-un glas *departe*
Vine cineva pe drum!...
U vrăjmaș?... I s'a părut?
Stă, ascultă... De acum
E pierdut!

Pag. 152, v. 1–6 lipsesc.
v. 8–9 : Sar schintei de sub copite...
v. 10–11: Peste râpe și *pripoare*
Cal *cu călăreț dispare*
v. 12 : *O prăpastie adâncă*
v. 14–15: *Dar s'aude glasul încă...*
Se aude-*acuma* bine:
v. 23 : *In viață* n'am habar!... »

Variantele din *Epoca literară*, față de *Versuri:*

v. 20 : *Stâns, în* liniștea de moarte
v. 24 : Stă *ș*'ascultă... De acum

Pag. 152 v. 35 : Peste râpe și *ponoare*
v. 39–41: Dar în urma lor, pe cale
: Glasul tot răsună încă,
Se apropie 'ncet, vine...
Se aude-acuma bine:

Pag. 153 : *Eroul dela Königgrätz;* cu subtitlul: *Poveste Ciobănească*, în *Pagini literare*, II, 10, 19 Decemvrie 1899 și *Semănătorul*, I, 19, 5 Aprilie 1902; în *Poezii* (I) și *Poezii* (II).

Variantele din *Pagini literare:*

v. 1 : *Apăi... trăiam*, ca tot ciobanul
v. 4 : Pe mine *și 'ncă* pe *v'o* doi
v. 9 : *Și'n* țara Praisului, aproape (lecțiune corectă, în loc de: *Și în* țara Praisului, aproape *Poezii*); la *țara Praisului*, trimitere și nota autorului: *Prusia.*

v. 11–12: Chitea p'*acolea* să mă 'ngroape
Al naibii neamț... *Păi*, ți-ai găsit!
v. 15–16: Și-*acu, să vezi...* Stam într'o rână
Subt un *tufan*, și îngânând
v. 18 : La *turma mea...* ce-*o* fi făcând!
v. 19 : *Era'n amiaz...* Da să m'adoarmă

www.dacoromanica.ro

v. 21–23: *Şi-odată ce* aud o larmă
P'aproape, colea 'n *luminiş*...
Pui mâna repede pe armă

Pag. 154 v. 5 : Şi *alţi* voiau să le-o răpească!
v. 9 : Izbesc la mir trei inşi *odată*...
v. 11 : *Şi pân'* să prind de veste, iată!...
v. 14–15: Pornesc *în jos*, cu paşii rari...
Ajung *în* lagăr pe 'nserate... (lecţiune bună, faţă de: Ajung *'n*, din *Poezii* II.
v. 17 : *M'aduseră* cu-alaiu, fârtate

Pag. 155: *Haiducul;* în *Convorbiri literare*, XXXIV, 12, 15 Decemvrie 1900; în *Patriarhale* şi *Poezii* (II).

Variantele din revistă:

v. 1 : *Puzderie de raze* se cerne printre cetini
v. 5 : In toată lumea largă el n'are alţi *prietini* (lecţiune pe care am păstrat-o, pentru desăvârşirea rimei; în *Patriarhale* şi *Poezii* II, prieteni).

După versul 10 urmează textul din *Cântec vechi*, care apare în *Poezii* II, deosebit, cu acest titlu.

v. 11–15 lipsesc.
v. 18 : El vrea să se ridice şi cade *frânt* din nou...

Strofa finală:

Haiducul cel din urmă scăldat în purpur [zace.
Din adâncimi se'nalţă un bocet înecat:
Lin freamătă copacii, cu creştetul plecat.
Haiducul cel din urmă s'a stins!—Şi'ncet [se face
Muţenie măreaţă în codru 'ntunecat.

Pag. 156: *Cântec vechi;* vezi nota dela *Haiducul*, unde e inserat, după strofa a doua; în *Poezii* (II).

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 3 : Mişcă-ţi tu *poenele* (lecţiune păstrată de noi, rimând cu *genele;* în *Poezii: poenile).*
v. 17–19: Să răstoarne *carele,*
Vânzolind *covoarele,*
Să *golească* lăzile

www.dacoromanica.ro

Pag. 157: *Novăceştii;* cu titlul *Novacii*, în *Literatură şi artă română*, vol. V, 1900—1901, pag. 437; în *Poezii* (I), ca şi în revistă, în şase catrene, în *Poezii* (II), din necesităţi tipografice în şase strofe de câte opt silabe. Am păstrat forma din *Poezii* (II).

Variantele din revistă: (numărând fiecare vers îndoit):

v. 1–4 : La *Agniţa-Crâşmăreasa* dela marginea
[pieţii
Vezi lumină printre *obloane* până 'n faptul
[dimineţii
v. 9–10: Trei *fârtaţi pe cai năpraznici* tăbărât-au
[pe 'nserate
v. 15–16: Dă poruncă să 'ntărească straja *preste* tot
[palatul...
v. 19–24: Cine-*or fi* ciudaţii oaspeţi dela crâşma
['mpărătească
Pasă-mi-te *nu cutează să-i întrebe* nici-un
[crainic!
La palat se 'ntoarce 'n goană *gâfâind*
[trimisul tainic

Pag. 158, v. 3–4 : Trei *voinici* descălicară şi de-abia-i
[încape casa
v. 21–22: Doar aceia-s chiar Novacii, *prădători*
[vestiţi *de* ţară

Pag. 159: *Pintea;* în *Semănătorul*, I, 2, 9 Decemvrie 1901, fără împărţirea I–II, cu titlul *Tulnicul lui Pintea* şi în catrene de versuri de câte şasesprezece silabe; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul:*

I. v. 8 : Să vă spun *eu una* două...
v. 9 : Pintea, fraged *băieţandru*
v. 11 : *Ci-l* muncea într'una gândul
v. 21 : Spune-mi *dorul de te seacă*
v. 24 : Să *te*-ajut cu vre-o povaţă...

Pag. 160 v. 2 : Ce *să* zică?... Ce *să* ceară?
v. 6 : *Să-mi* răsbun pe toţi ciobanii!
v. 10 : Du-te, Pinteo, *şi* te scaldă
v. 15 : Face cum *îi poruncise*
v. 22 : Tocmai el să-şi *pună* mintea?

www.dacoromanica.ro

II. v. 3 : Şi, copil *puţin la minte*
Pag. 161, v. 1–8 : Doamne, când a dus voinicul tulnicul
[întâi la gură!
Munţii se cutremurară, fiarele'n păduri
[tăcură.
Brazii s'au bătut în vârfuri, apele-au săltat
[pe prunduri,
Negurile tresărîră în prăpăstii fără funduri!
v. 9–12 : Ca *goniţi* de vijelie, *alergau de-avalma* norii
Şi din bolţile tăriei, *ameţiţi picau* prigorii;
v. 13–20 lipsesc.
v. 21 : Iar când *craiul dimineţii*...
v. 27 : Se 'nvârtea în horă *vesel*
v. 29–32 : Hei, a fost o sărbătoare! Intrebaţi voi
[Caraimanul:
Că şi azi şi-aduce aminte despre Pintea
[Năsdrăvanul!

Pag. 162: *Cântec;* cu titlul *Cântec vechi* şi fără strofa-motto, în *Semănătorul*, I, 14, 3 Martie 1902; în *Poezii* (I), la *Cântece şi Balade* (IV); în *Poezii* (II), la *Cântece*, numerotat din greşală V, după precedenta, III, sărindu-se de sigur la tipar IV.

Variantele din *Semănătorul:*

v. 19 : Până intră *la* oraş
Pag. 163 v. 13 : *Doar c'o* fată *dintr'un* sat

Pag. 164: *Fântâna vrăjită;* în *Semănătorul*, I, 35, 24 Noemvrie 1902; în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul din revistă, nemodificat.

Pag. 166: *Gruia;* în *Semănătorul*, II, 14, 6 Aprilie 1903; în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul nemodificat.
In *Credinţe* şi *Poezii* (II), v. 45, greşală de tipar: *stelele*, în loc de *schelele*.

Pag. 168: *La fereastra spre livadă...*; în *Semănătorul*, II, 44, 3 Noemvrie 1903 cu titlul: *Motive din popor;* în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul din revistă, fără variante.

Pag. 169: *Smeoaica;* cu dedicaţia: *D-nei A.*, în *Semănătorul*, IV, 8, 20 Februarie 1905; în *Credinţe* şi *Poezii* (II), textul identic, din revistă.

www.dacoromanica.ro

Pag. 171: *Somnul lui Corbea;* cu subtitlul — *Baladă* — în *Semănătorul*, VI, 17–18, 20 Aprilie 1907; în *Poezii* (II), textul din revistă, fără variante.

Pag. 173: *Înşiră-te mărgăritare...*; în *Semănătorul*, VII, 9, 24 Februarie 1908; în *Cântece.*

Variantele din *Semănătorul:*

v. 3 : Trei flori ce-*acuma străluceau* la soare
v. 13 : Şi *a rostit atunci cea* mijlocie

Pag. 174 v. 2 : Plecă 'mpăratul, plin de *întristare*
v. 5 : *Căci* s'au sculat vrăjmaşi cu oaste mare
v. 7–12: Iar când *sosi acasă* împăratul
Dorit să vadă *mândrii logofeţi,*
Găsi doi pui de lup, — *şi tot* palatul
Râdea de 'mpărătească cu dispreţ...
Şi ea să spună nu era în stare —
v. 14 : Iar cei doi *mândri feţi, nenorociţi*
v. 16 : *S'au prefăcut* doi dafini auriţi.
v. 19 : — Şi-a dat poruncă *aspră ca* să-i taie
v. 22 : Două *schintei s'au ridicat în* sus
v. 25–28: — « Şi-*apoi din dafinii acei tăeţi*
Din cele două mândre *schinteioare*
Ne-am prefăcut iar mândrii logofeţi,
Ca să venim aici, la şezătoare

Pag. 176: *Voevodul;* în *Flacăra*, II, 27, 20 Aprilie 1913.
O variantă, cu titlul: *La pândă* — Fragment — în *Convorbiri literare*, XXXIV, 9, 15 Septemvrie 1900 şi în *Semănătorul*, I, 15, 10 Martie 1902.

Dăm textul din *Convorbiri literare:*

In toropeala morţii e cufundat palatul.
Arareori, departe, s'aud strigând străjerii
Dar Voevodul palid e încă rob vegherii:
In camera-i tăcută nedesfăcut stă patul.
O candelă, d'asupra icoanei vechi,
[răspânde
Lumina-i sângerată în clipe tremurânde.

E mult de când nu poate să doarmă
[Voevodul.
Domnia lui temută a fost un lanţ de crime
Petrece singuratec şi nu se'ncrede'n nime:

www.dacoromanica.ro

El ştie că-l blestemă boierii şi norodul.—
Cu mâinile la spate, tăcut, cu paşi nesiguri
Se plimbă dus pe gânduri şi ochi-i ard
[în friguri...

Din când în când tresare... aude parcă
[şoapte...
S'opreşte crunt şi-ascultă, în taină,
[dacă vine...

Hei, ce n'ar da să ştie şi el odată: cine
Ii sperie odihna în fiecare noapte!
De când mi-l tot pândeşte! Cu ură şi
[mânie
Işi pipăe hangerul, râzând sălbatec:
[Vie!...

Dar hohotu-i se stinge... tot sângele-i
[înghiaţă...

Tiranul vrea să fugă, să strige slujitorii:
Puterea-l părăseşte şi-l zgudue fiorii...
Se 'mpleticeşte, cade, pierdut şi alb
[la faţă,
Pe jilţ, în nesimţire... In groaznică tăcere
Sarcastic nebunia râneşte prin unghere...

— Treptat-treptat s'arată senina
[dimineaţă.
Un uruit de tobă, un freamăt de fanfară
Acopăr larma vagă ce vine din afară...
Bat clopotele vesel vestind o nouă viaţă:
Se redeşteaptă târgul în svon de
[sărbătoare

Şi zorile pe geamuri s'aprind strălucitoare

Variantele faţă de precedenta, din *Semănătorul* (poezia e redusă la patru strofe):

v. 1 : In toropeala morţii e *scufundat* palatul.
v. 2 : *Din ceas în ceas*, departe, s'aud strigând
[străjerii
v. 4 : In camera-i tăcută *stă neatins crivatul.*
v. 5–6 : O candelă d'asupra icoanei *spânzurată*
Aruncă împrejuru-i lumina-i sângerată.

www.dacoromanica.ro

v. 9 : *Trăește* singuratec și nu se 'ncrede'n nime:
v. 10 : El știe că-l *blestemă* boerii și norodul.
v. 11 : Cu mâinile la spate, cu *pașii mari,*
[nesiguri
v. 13 : *La orice pas* tresare... Aude parcă șoapte,
v. 14 : S'oprește *'n loc* și-ascultă *cu spaimă,*
[dacă vine...
v. 16 : Ii *tulbură* odihna în fiecare noapte?...
v. 17 : De când *îl* tot *așteaptă!... Și-și pipăe*
[*hangherul*
v. 18 : *Stând gata ca să lupte cu iadul și cu cerul!*
v. 19 : *Dar sângele de-odată de spaimă îi* înghiață
v. 20 : Tiranul vrea *s'alerge,* să strige slujitorii...
v. 22 : Pe *jeț încet se lasă îngălbenit* la față
v. 23–24: *Dușmanu-i pretutindeni...* In groaznica
[tăcere
Rânjește nebunia prin umbră de unghere.
v. 25–30 lipsesc.

Pag. 177: *Zile de pace,* I–II–III și *Cântecul despre preastrălucita izbândă dela Podul-Inalt;* acest din urmă « cântec », cu titlul: *Podul Innalt* și cu subtitlul — *Fragment* — în *Semănătorul,* III, 45, 7 Noemvrie 1904; în *Din zile mari* și *Poezii* (II).

Pentru *Cântecul,* etc., variantele din *Semănătorul:*

v. 7–8 : C'un pâlc de *oșteni,*
Plăieși moldoveni

Pag. 180, v. 5–6 : lipsesc.
v. 7 : *Ci* în Cel-de-Sus
v. 9–10: Unde e *nădejdea*
La *toată primejdea.*
v. 18 : Repede-a *trimes*
v. 27 : Din *trâmbiți* și surle

Pag. 181, v. 2–6 : Pân' *prind Turcii* veste
Cu mica oștire,
Grabnic *să-i* lovească
Și *să-i* dovedească...
v. 9–10: *Trâmbițele*-au prins
Să țipe *'ntr'*adins

Pag. 182, v. 6 : *Ce-i e* dat să vază
v. 16 : *Spada-i de* văpaie

www.dacoromanica.ro

Pag. 183, v. 3 -4 : Şi-*o înneacă* toată
In Dunărea lată.
v. 12 : *Domnului* de sus.
v. 27-28: *Sabie* turcească
Ca s'o mânuiască

Pag. 184, v. 1 : *Pe* cum c'a purces
v. 9 : De *lifte*-osmanlii...
v. 19-27: lipsesc.

Pag. 185: *Năframa;* în *Semănătorul,* I, 30, 20 Octomvrie 1902; în *Credinţe* şi în *Poezii* (II), textul fără schimbări.

Pag. 187: *Ielele;* cu semnătura *I. Darie,* în *Semănătorul,* I, 14, 3 Martie 1902; în *Poezii* (I) şi *Poezii* (II).

Variantele din *Semănătorul:*

v. 18 : Şi *viers* de-alăute?...

Pag. 188, v. 3 : *Se duce,* săgeată
v. 6 : *Sălbateca* ceată!
v. 10 : Lung *hohotă* dealul
v. 17-18: Şi *fluieră*
Şueră
v. 20 : *In* lanţuri

Pag. 189: *Clopotele din Nuernberg;* în *Ramuri,* VI, 18, 19, 20, Mai, Iunie, Iulie 1911; în *Cântece.*

Variantele din *Ramuri:*

v. 6 : Prin negura-*albastră* a serii
v. 12 : *Şi tainic ca o rugăciune*
v. 20 : De îngeri ce *cântă în* coruri

Pag. 190 v. 6 : Ca umbra din umbră *de*-uşoară
v. 8 : O falnică, *blândă* fecioară.
v. 17 : *S'a* stins... *şi un pas de* străjer.

Tălmăciri. Toate poeziile care urmează (exceptând « Loreley » de Heine şi « Cataracta Lodorei » de Southey) sunt reproduse din « Tălmăciri » (1909). Nu înşirăm aci decât poemele despre a căror publicare în revistă putem referi exact.

Pag. 201: *Feţi-frumoşi;* de Carmen Sylva; în *Semănătorul,* V, 41, 8 Octomvrie 1906.

www.dacoromanica.ro

Variantă în revistă:

v. 3 : Unde regina stă visând

Pag. 204: *In grădina publică;* « după » Carmen Sylva, în *Semănătorul,* V, 16, 16 Aprilie 1906.
In revistă şi în « Tălmăciri », la v. 3:
Ni dau concerte fără plată

Pag. 205: *Lenore,* baladă de Bürger; în *Semănătorul,* I, 24, 12 Mai 1902.

Variantele din revistă:

Pag. 206, v. 25 : Copila mea, *sufletul* meu!
Pag. 207, v. 17 : *Părinte,* nu te îndura
Pag. 210, v. 16 : Al *broaştelor* de baltă
Pag. 211, v. 17 : Şi toţi strigoii — *huş, huş, huş*
v. 20 : Un roiu de *frunze*-uscate
Pag. 212, v. 9 : *Hah!...* cavalerul s'a oprit!

La pag. 211, v. 23, *scântei* (în revistă şi în « Tălmăciri »), din greşală de tipar, faţă de lecţiunile precedente din baladă: *schintei.*

Pag. 213: *Ucenicul vrăjitor;* « după » Goethe, în Vieaţa, I, 51, 29 Ianuarie 1895, cu semnătura *S.* şi în *Semănătorul,* 1903, pag. 606.

Variantele din *Vieaţa:*

v. 1–2: Iar s'a dus în târg *stăpânul*
Maistru *vrăjitor — bătrânul!*
v. 5–8: Ştiu eu *şartul lor*
Şi vrăjile lui.
Fac şi eu minuni,
Fără *ca* să-i spui.
v. 9–14: *Haide! haide,*
Curgă iute
Pe 'ntrecute
Apă 'n unde
Valuri valuri *rotitoare*
Să *inunde 'n* scăldătoare!
v. 15–18: Vino *acu:* mătură roasă!
Ia-ţi mantaua *sdrenţăroasă;*
Slugă *fuşi odinioară;*
v. 21 : Du-te-*acu şi poartă-mi*

www.dacoromanica.ro

Pag. 214: v. 1–6 ca 9–14 dela pag. 213.
v. 7– 9: Iată-mi-l fugind *în clipă*
La pârâu; le umple *'n pripă,*
Ca un fulger *se întoarnă*
v. 11 : *Vine-a doua oară!*
v. 13 : *Apa fierbe, creşte*
v. 15–20: *Stai! — înceată*
Cu prinosul,
Căci prisosul
E pericol! —
Vai... dar nu-mi aduc aminte
Blăstămatele cuvinte!

v. 21–27: *Ah, cuvintele alese...*
Să devie ce fusese.
Ah, aleargă, nu el sboară!
Mătură, *prefă-te iară!*
Ce năprasnic vine
Şi pleacă mereu,
Un potop de valuri

v. 29–34: *Nu, dar este*
Groasă gluma;
Stai tu, *numa;*
E 'ndărătnic! —
Ah, îngheţ de spaimă 'n baie.
Ce-o *să-mi zică! Ce bătaie!*

Pag. 215, v. 3 : Unde *cat, de* pretutindeni
v. 6 : Stai pe loc, îţi *zic:*
v. 7– 8: *Cum ai fost* odată!
v. 9–12: Nu *te-astâmperi*
Nici acuma?
Stai tu numa,
De te-oi prinde
După ceafă-ţi pun piciorul
Şi-ţi răpăd în cap toporul!

v. 16–18: *Cum m'oi repezi odată*
Nici nu *isprăvesc* cuvântul,
Te fac una cu pământul!

v. 20–22: *Straşnic l-am isbit,*
Acu 'nu-mi mai pasă,
Pot fi liniştit!

www.dacoromanica.ro

v. 26–28: *Doi d'odată*
Doniţile dinainte!
Ajutor, *ah, Doamne sfinte!*
v. 29–32: Şi *ei fug! Ce de* pârae
Curg pe scări şi prin odaie!
Ce *grozavă apăraie!*
Iară maistrul nici nu ştie!
După v. 32 : *Ah, dar vine maistru!*

Pag. 216, v. 1– 2: Doamne-şi fac de cap
Duhurile tale
v. 3 lipseşte.
v. 4 : Nu *ştiu cum* să scap!
v. 5– 6: — *După uşe*
Staţi cu minte
v. 8–10: *Mături! Mături!*
Căci doar *maistrul când vă chiamă,*
Duhuri, *să-l luaţi în samă!*

Pag. 217: *Rana 'n suflet*, de Lenau; în *Semănătorul*, VI, 2, 7 Ianuarie 1907. Trecem peste câteva licenţe ale traducerii, dar menţionăm că St.O. Iosif a lăsat de o parte versul penultim:
Ich sehne mich nach einer stillen Nacht.

Pag. 218: *Blestemul bardului*; «după» Uhland, în *Convorbiri literare*, XXXV, 8, 1 August 1901; «din» Uhland, în *Tălmăciri*.

Variantele din revistă:

v. 2 : *Ce strălucea* departe pân' la albastra mare

Pag. 219, v. 1– 2: *Atunce* prinde-a zice din strune bardul falnic,
Adânc vrăjeşte*'n* harfa ce clocote năvalnic;
v. 11 : Crăiasa, *străbătută* de *chin* şi *dor* nespus
v. 14–15: Răcneşte-*atunce* craiul *turbat* pe cântăreţi.
De sus *aruncă* spada-i ce fulgere răsfrânge
v. 18 : *Bătrânul* ia pe braţe tovarăşul ucis
v. 24 : Incât *castel* şi parcuri înfiorate gem

Pag. 220, v. 8 : Cum cel din urmă *gemet* se stinge 'n *golul* zării!

www.dacoromanica.ro

Primul vers al poemei, în revistă şi în volum: *vâlfă* (pentru *vâlvă)*.

Pag. 221: *Mănuşa;* «după» Schiller, în *Vieaţa,* II, 4, 5 Martie 1895; în *Patria,* ziar cernăuţean, II, 177, 13/25 Septemvrie 1898, o variantă mai îndepărtată de textul din *Tălmăciri,* care reia prima redactare.

Variantele din *Vieaţa:*

v. 2–3: *In ajunul luptei* de fiare
Sta Regele Francisc pe tron.
v. 8–9, într'unul.
v. 20 : Cu limba 'ncordată afară

Pag. 222, v. 7 : *Aruncă* doi leoparzi deodată.
v. 12 : — Cu laba *ridicată*
v. 15 : Şi *zac* îmbuínate
v. 22–25: *Şi* Cunigunda *în* bătaie de joc
Se *întoarce* spre cavalerul Delorges:
De-ţi este amorul aşa de aprins
Cum mi-o juri, cavalere, în orice clipă,
(vers suprimat în volum)
Şi *vreai* să mi-o dovedeşti dinadins
v. 30 : Smânceşte mănuşa *cu* un gest *semeţ.*

Pag. 223, v. 6 : *Norocul* râde în ochii vioi

Variantele din *Patria:*

v. 1–5: In faţa grădinei sale *de* lei
In linişte-aşteptând
Să 'nceapă lupta *în curând*
Stă Regele Francisc pe tron
Şi lângă magnaţii Coroanei: —
Şi de jur împrejur, pe *'naltul* balcon
v. 7–11: — Şi *cum face un semn din deget*
Şi *deschide cuşca fără preget,*
Şi cu paşi măsuraţi
Un leu 'naintează; —
De jur împrejur, demn
Arena scrutează;
v. 12–14: Işi scutură coama, *se 'ntinde mahmur;*
Apoi *s'aşează jos.*

www.dacoromanica.ro

v. 15–20: Şi regele *mai face* un semn.
Atunci se deschide a doua poartă
Izbită din toartă,
Şi s'aruncă în salt furtunatic
Un tigru sălbatic!
Cum *dă peste leu*
Răcneşte puternic,
Rotindu-şi coada în arc,
Şi se 'nvârteşte nemernic

Pag. 222, v. 1– 4: *Pe lângă măreţul monarc,*
Sforăind arţăgos;
Şi *mârâind mereu,*
S'aşează alături, jos.
v. 5–18: Şi *regele atunci* mai dă un semnal,
— *Şi, cuşca deschisă din două părţi*
Asvârle doi leoparzi de-odată.
Ei cad *cu sete de luptă turbată*
Pe tigru năval;
Acesta-*i înşfacă*
Cu *labele lui încordate;*
Dar leul *s'asvârle urlând* în sus, —
Şi toţi s'au supus.
Şi *acuma zac* în cerc, întinse,
De *pofta* sângelui aprinse,
Felinele înfricoşate.
v. 19–21: Atunci, din mâni delicate,
O mică mănuşă scapă jos,
Intre tigru şi leu,
Chiar la mijloc.
v. 22 : *Şi* Cuniguda 'n bătae de joc

După v. 24 : *Precum mi-o juri, cavalere, mereu*
v. 25–26: *Atunci te rog înadins*
Ridică-mi mănuşa *pe loc!*
v. 27–31: Şi cavalerul *coboară îndată*
Jos, în arena *înfricoşată,*
Cu pas apăsat *şi semeţ.*
Şi dintre fiare *ridică* mănuşa
Cu un gest de dispreţ.

Pag. 223, v. 1– 2: Şi cu uimire *şi* cu groază
Toţi cavalerii şi mândrele doamne

www.dacoromanica.ro

v. 4–10: Şi el aduce mănuşa *distrat.*
De toţi e preţuit, lăudat.
Dar cu o duioşiă 'n privire
Promiţătoare de fericire,
L-aşteaptă Cunigunda pe viteaz!
El *îi* aruncă mănuşa 'n obraz:
« Răsplata, doamnă, n'o mai *voiu!* »

Pag. 226: *Cântecul lui Saidjah;* « după » Multatuli, în *Semănătorul,* III, 16, 18 Aprilie 1904.

La pag. 227, la v. 30, cuvântul *Adinda* şi versul final, 33, în cursive, ca în *Semănătorul.*

Pag. 228: *Mugur, mugur, mugurel;* cu subtitlul *Imitaţie,* fără arătarea autorului şi semnată *Abel,* în *Viaţa,* II, 12, 30 Aprilie 1895.

Variantele din revistă:

v. 7– 9: A plecat *d'aicia,* un copil voios,
Azi bătrân se 'ntoarce tot *p'*aceiaşi cale...
Hei, *d'*atunci ce mult e... griji, *necazuri,*
boale
v. 11: « Cum mai trece vremea... » trist *şopteşte* el
v. 19–21: Fără de *odihnă,* pasere pribeagă
Care-şi cată cuibul cald *de astă-vară,*
Când se 'ntoarce *iarăşi* mândra primăvară

Pag. 229 v. 2–3 : *P'*o nuia încalec... lumea e a mea!
Saltă şi nechiază murgul meu-nuia.

Iată traducerea strictă a poemei, redactată de d-l prof. I. Lupu, spre folosirea noastră — şi pentru care îi mulţumim călduros.

La locul naşterii

Aci m'am născut eu, / pe întinsul [şi] frumosul şes al Pustei, / oraşul acesta e locul naşterei mele, / pare c'ar fi plin de cântecul doicii mele, / îl aud şi-acum acest cântec, deşi a încetat: / « Cărăbuş, galben cărăbuş! »

Am plecat de aci ca mic copil / şi m'am întors ca om deplin. / Ei, de-atunci au trecut douăzeci de ani / încărcaţi cu tristeţe şi bucurie... / Douăzeci de ani... Cum trece timpul! / « Cărăbuş, galben cărăbuş ».

www.dacoromanica.ro

Unde sunteţi voi, tovarăşi vechi de joc! / De-aş vedea măcar pe unul dintre voi! / Luaţi loc aci lângă mine, / să uit c'am devenit bărbat, / că « pe umeri îmi stau douăzeci şi cinci de ani. / « Cărăbuş, galben cărăbuş ».

Ca pasărea neodihnită printre ramuri, / gândul meu sboară din loc în loc, / culege multele [şi] frumoasele amintiri / ca albina mierea de prin flori; / colindă toate locurile dragi de demult... / « Cărăbuş, galben cărăbuş ».

Sunt copil, am ajuns iar copil, / călăresc suflând în fluerul de salcie. / Călăresc pe un cal de trestie neastâmpărat / merg la jghiab, calu-mi vrea să bea, / l-am adăpat, hi calul meu, hi Betyár... / « Cărăbuş, galben cărăbuş ».

Răsună clopotul de seară, / calul şi călăreţul au obosit. / Mă duc acasă, doica mă ia în braţe, / cântecul de leagăn îi sună pe buze, / îl ascult şi sunt pe jumătate [cufundat] în somn... / « Cărăbuş, galben cărăbuş ».

Pag. 232: *Cataracta Lodorei;* « după » Southey, în *Cumpăna*, I, 14, 26 Februarie 1910.

Pag. 235: *Daine din Litvania;* în *Semănătorul*, 1903. (Exemplarul dela Biblioteca Academiei Române, fiind la reparat, nu l-am putut consulta, spre a vedea dacă textul din revistă variază faţă de cel din volum).

Pag. 238: *Populare maghiare;* cu titlul *Cântece* — Din literatura populară maghiară — în *Floare-Albastră*, I, 6, 15 Noemvrie 1898.

Variantele din revistă:

I. *De-aş fi rege.*

v. 3 : Te-aş îmbrăca în straie *d'*aur
v. 5 : Dar *sânt* sărac *lipit*, iubită
v. 11–12: *Vei fi*, când te-oi cuprinde *'n* braţe
Cu mult, cu mult mai fericită...

Pag. 241: *Loreley;* cu titlul: *Lore-ley* (după Heine), în *Vieaţa*, I, 43, 4 Decemvrie 1894 şi în *Familia*, XXXV, 21, 23 Mai / 4 Iunie 1899 dimpreună cu traducerile aceleiaşi poeme, datorite lui O. Carp şi G. D. Pencioiu; în *Tălmăciri* (1909).

www.dacoromanica.ro

Variantele din *Viaţa :*

v. 1– 3: *Sunt trist şi nu-mi pot da sama*
La ce-mi tot răsună 'n urechi
Un basm' auzit de la mama
v. 5: Se 'ntunecă, *vântul adie*
v. 7– 8: *Pe stâncă o rază târzie*
Abia licăreşte 'n amurg.
v. 9–12: *Şi cea mai frumoasă* femee
Acolo apare... e-o zină.
Brăţara-i de aur *scântee,*
Din părul ei curge lumină.
v. 13–16: Ea-şi pieptănă *mândrele plete*
Cu pepten de aur, cântând,
Şi cântecul zînei şirete
Pe mare se 'mpräştie blând.
v. 17–18: Pescarul, *smintit,* se repede
Cu *barca* lui mică şi, dus —
v. 20: *Ci numai năluca de* sus.
v. 21–24: *Vâsleşte, e tot mai aproape...*
Dar unde e?... a dispărut!
Căci zîna domneşte pe ape
Şi cântecul ei l-a pierdut.

Variantele din *Familia :*

v. 1, 3, 5, 7, 8, 21, 22 şi 24, ca în *Viaţa.*
v. 2: *De ce-mi tot sună 'n* urechi
v. 4: *Un basm auzit de la mama*
v. 6: *Blând* apele Rinului curg
v. 9–10: *O umbră, un vis de fecioară,*
Se naşte din negură blând,
Scânteie aurita-i brăţară
v. 13–15: *Işi* pieptenă *auru 'n slavă*
Şi cântă un cântec al ei,
Şi e minunată, grozavă
v. 17–20: *Luntraşul turbat* se repede
In luntrea lui mică, şi dus
Nici *stâncă,* nici *valuri* nu vede,
Ci caută numai în sus.
v 23: *Căci zina-i stăpână pe ape*

Traducerea este destul de fidelă, cu excepţia versurilor 17—18 şi 21—22, care au un cu totul alt înţeles în textul german:

www.dacoromanica.ro

v. 17–18: Der Schiffer im kleinen Schiffe
(Luntraşul în luntrea cea mică)
Ergreift es mit wildem Weh;
(E cuprins de o suferinţă sălbatică)
v. 21–22: Ich glaube, die Wellen verschlingen
(Eu cred că valurile înghit)
Am Ende Schiffer und Kahn;
(Până la urmă pe luntraş şi barca).

Pag. 242: *Grenadirii;* în *Vieaţa*, I, 45, 18 Decemvrie 1894 şi în *Familia*, XXXVI, 3, 16/28 Ianuarie 1900; în *Romanţe şi cântece* de Heine (1901) şi *Tălmăciri;* toate poeziile care urmează au apărut în amândouă volumele, cu text identic, — ca atare nu vom mai face menţiune de culegerea în volum înţelegându-se că variantele din periodice se raportă la textul din *Romanţe şi Cântece* şi din *Tălmăciri*. Titlurile le-am adoptat după *Tălmăciri*, deoarece în precedenta culegere, majoritatea n'au primit titlu.

Variantele din *Vieaţa:*

v. 2 : Voioşi *c'au să vadă* iar Franţa.
v. 3 : Dar când au *sosit în cuartirul* nemţesc
v. 7–8 : Zdrobite-*s vitejele sale* oştiri
Cezarul, Cezarul e prins!
v. 9 : Atunci *înclinară* trişti frunţile lor
v. 11–12: Iar unul a zis: «*Eu simt c'am să mor,*
Mă ustură rănile iarăşi!»
v. 13–14: *Şi*-a zis celălalt: «Un vis *a fost* tot,
Nici eu nu nu am zile, ştiu bine!

Pag. 243, v. 1– 4: *Cu limbă de moarte te rog, nu uita*
O frate, când voi fi murit,
Tu ia-mă cu tine în patria ta,
Mă 'ngroapă 'n *pământul iubit!*
v. 5 : *Şi ordinul crucei mi-l* prinde la piept
v. 7–8 : Aşază-mi şi *puşca* la umărul drept
Şi *nu uita sabia 'ncinsă.*
v. 9–12: *Voi fi nemişcat* în mormânt, *aşteptând*
Ca o santinelă, ce doarme...
In vis auzi-voi iar tunul urlând
Şi tropot şi *sgomot* de arme!
v. 13–15: *Atunci călăreşte Cesaru 'n* avânt,
In jurul lui spadele scapăr'
Atunci *voi sări înarmat* din mormânt

www.dacoromanica.ro

Variantele din *Familia*:

v. 2, 13, 27, 32, ca în *Viaţa*.
v. 7: Infrânte, sdrobite-*s* măreţele oştiri
v. 11: Iar unul a zis: « Cumplit *mă dor*
v. 19: Cerşască pe drumuri *şi* facă ce-or şti

Pag. 243, v. 5: *Şi* crucea onoarei mi-o prinde la piept
v. 8: Şi spada *de* mijloc încinsă (lecţiune comună cu *Romanţe şi cântece* şi mai corectă decât aceea din *Tălmăciri*: Şi spada *la* mijloc încinsă).
v. 11: *Până când* auzi-voi iar *tunuri* urlând
v. 13–14: *Sbura-va Cesaru 'n* al luptei avânt
D'asupră-mi şi spadele scapăr'

Pag. 244: *Ca visurile...*; în *Viaţa*, I, 49, 15 Ianuarie 1895, cu titlul: *Noapte* (după Heine: Heimkehr, 73) şi semnat *S.*

Variantele din revistă:

v. 1: Ca visurile *'ntunecoase*
v. 6–7: *Un clopot bate* miez de noapte...
Acasă mă aşteaptă mândra
v. 9: Prietenoasă *luna trece*
v. 11–12: *Eu mă opresc naintea* porţei
Şi, vesel, îi strig, bun rămas.
v. 14–16: Că-mi luminaşi *cu drag* pe drum;
Treci mai departe, *străluceşte*
Şi celorlalţi pribegi, *d'acum.*
v. 17–19: Iar de găseşti *vre un* ibovnic
Ce plânge, *singur să nu-l* laşi;
Ci mângâe-l, precum pe mine

Pag. 245: *Un tânăr iubeşte...*; cu titlul *Din Heine* şi semnătura *S.*, în *Viaţa*, I, 52, 6 Februarie 1895; din *Lyrisches Intermezzo* (39).

Variantele din revistă:

v. 1: Un tânăr iubeşte *o fată*
v. 3–4: *Acela* iubeşte *o* alta
Şi *deci* se *însoară* cu ea.
v. 5–8: *Iar fata* atunci se mărită
Din ciudă *şi numai de cât*
Cu primul ce-i iese în cale
Şi tânărul *e amărît.*

www.dacoromanica.ro

Pag. 246: *Ce tristă mi-e inima...*; cu titlul *Ce tristă...* (Din Heine), în *Viața*, II, 2, 19 Februarie 1895; din *Die Heimkehr* (3).

Variantele din revistă:

v. 2: *Și-i* Maiu și e cald și-i lumină
v. 4: Stau *eu* pe reduta 'n ruină.
v. 5–8: *De-acolo o apă albastră*
Se vede, curgând liniștit;
In luntre-un copil pleacă vesel
Cu undița la pescuit;
v. 9: In mii de culori *se ridică*
v. 13–14: Jos, *fetele-albesc* și bat rufe;
Lin zbârnâe *în* depărtare
v. 17: Pe *lâng'o* gheretă se *primblă*
v. 21–22: Cu flinta *în* soare se joacă
Și-i *scânteie* 'n mâini acea flintă

Pag. 247: *Ibovnică dulce...*; cu titlul *Din Heine* și semnătura *S*, în *Viața*, II, 4, 5 Martie 1895; din *Lyrisches Intermezzo* (32).

Variantele din revistă:

v. 1–4: *Iubita mea*, când *ai să dormi* în sicriu
Sub glii, despărțită de mine,
Atunci *mă scobor în mormântu-ți, și* viu
Cu drag să mă culc lângă tine.
v. 5–8: *In brațe te strâng, te sărut și te chem,*
Tu, palido, stai nemișcată!
Și tremur, și plâng, și mă zbucium *și gem,*
Apoi amorțesc deodată.
v. 9–12: *Când morții se scoală, în noapte,* târziu
Ei sboară, jucând pe morminte —
Ci noi *rămânem nemișcați* în sicriu
Și 'mbrățișați ca 'nainte.
v. 13–16: *Toți morții se scoală, că-i* ziua *d'*apoi
Și surla 'nvierii răsună —
Nimic nu ne tulbură însă pe noi
De-apururi dormim împreună!

«Ibovnică dulce» e în original «Mein süsses Lieb»; acolo nu se precizează, ca în v. 2, din traducere, momentul îngropării; v. 4 și 5, de o sensualitate care n'a fost redată în traducere:

www.dacoromanica.ro

Und will mich an dich schmiegen.
Ich küsse, umschlinge und presse dich [wild

v. 6, la Heine:

Du Stille, du Kalte, du Bleiche!
v. 16 : Und bleiben *ruhig* liegen.

Pag. 248: *Steteam la colibă...;* cu titlul *Amurg* (Heine, Heimkehr, 7) şi semnătura *S.*, în *Viaţa*, II, 6, 19 Martie 1895.

Variantele din revistă:

v. 1: *Noi stam* la colibă, pe *ţărmuri*
v. 3–4: *Şi* neguri de seară *veniră*,
Apoi se urcară în sus.
v. 5–8: *S'aprinseră 'ncetul cu 'ncetul*
Luminile toate în far,
Şi-abia mai zărirăm *departe* —
Departe -*o corabie doar.*
v. 9–12: Vorbeam de furtuni, *naufragiu*
Şi cum *vieţueşte*-un năer,
Aci 'nspăimântat, aci vesel
Plutind între *apă* şi cer.
v. 13–16: La Ganges *cresc* arbori gigantici,
E miros de flori şi lumină;
La floarea de *Lothos acolo*
Frumoşi oameni se 'nchină.
v. 19–20: Stârciţi lângă *foc, îşi* frig peşte
Şi *ţipă şi strigă 'n* păduri...
v. 23–24: *Se 'ntunecase cu totul,*
Corabia a dispărut.

Pag. 249: *Copii eram...;* cu titlul *Eram copii...* (Heine, Heimkehr, 41), fără dedicaţie şi cu semnătura *S.*, în *Viaţa*, II, 8, 2 Aprilie 1895.

Variantele din revistă:

v. 1–4: Copii eram p'atunci, *iubito,*
Doi copilaşi mici şi vioi;
Stam cocoţaţi printre cotețe,
Pitiţi în pae amândoi.
v. 5–7: *Şi* oamenii *ieşeau p'*afară
Când noi *codcodăceam* drăcoşi —
« *Cutcurigu!* » şi ei credeau

www.dacoromanica.ro

v. 9–12: *Şi* lăzile din curtea noastră,
Le aşezam una *pe alta.*
In casa asta elegantă
Noi locuiam tot la o laltă...
v. 14–16: Ne *visita 'n această casă,*
Noi dam din cap, trăgeam mătănii,
Şi complimente caraghioase.
v. 17: *O întrebam* de sănătate
v. 19–20: La câte *mâţe 'mbătrânite*
Am pus *d'atunci astă 'ntrebare!*

Pag. 250, v. 1: Ba stam *sfătoşi, şi* la taifasuri
v. 3: Ne tânguiam că 'n *tinereţi*
v. 8: Şi banul cât *este* de rar!...
v. 10–12: Şi toate *fug şi toate mor.*
Credinţă, dragoste şi cinste,
Şi *bani* şi *timp în urma lor!*

Pag. 251: *Stai şi-asculţi sub ramuri...; Primăvară nouă* (După Heine), în *Vieaţa*, II, 10, 16 Aprilie 1895, partea II-a (prima, a fost republicată sub titlul: *Arborii 'nfloriţi răsună...*); *Unterm weissen Baume sitzend.*

Variantele din revistă:

v. 1–4: Stai *ş'asculţi* sub ramuri albe
Cum departe *vue* vântul,
Şi *vezi norii cum* prin *ceaţă*
Se coboară şi se sue.
v. 5–6: *Stai şi* vezi *păduri* şi câmpuri
Cum se 'ntind pustii *şi moarte*
v. 8: Iarnă *caţi în* orice parte...
v. 10: *Făr' de* veste, — abătut
v. 12: Peste tine *au* căzut.
v. 13–14: *Nu sunt* valuri de zăpadă
Şi, trezit din vis, te sperii
v. 16: *Şi curg* razele puzderii.
v. 17–19: *Ah, ce* farmec *tainic,* dulce!
Iarna se *preface* 'n vară,
Fulgii *albi* se *schimbă* 'n floare

Pag. 252: *Păduri şi câmpuri se 'nveşmântă...;* cu titlul *Cântec vechi* (Din Heine), în *Vieaţa*, II, 11, 23 Aprilie 1895; *Buch der Lieder, Lieder* (19).

www.dacoromanica.ro

Variantele din revistă:

v. 1– 4: Păduri şi *câmpii sunt în floare,*
S'aud ciocârlii sus, în nori,
Cântaţi, — primăvara apare
Cu raze, miresme, colori.
v. 5– 8: *In* inima-mi *tristă,*
E iarnă, e urlet de vânt,
Dar cântecul de ciocârlie,
Mă face să plâng şi să cânt.
v. 9–12: Ea-mi strigă *cu-aşa gingăşie*
« Ce *cânţi aşa trist şi încet?* »
Un cântec *străvechi,* ciocârlie,
Şi *sunt* ani de când îl repet!
v. 13–16: *Şi-l* cânt, *când mi-e dor, când mi-e frică,*
De-*apururi tovarăş mi-a fost.*
Bunică-ta, o, mititică,
Deja mi-l ştia pe de rost!

Pag. 253: *Pe deşertul ţărm...;* cu titlul *Din Heine,* în *Viaţa,* II, 24, 8 Octomvrie 1895; *Verschiedene* (2) « An dem stillen Meeresstrande ».

Variantele din *Viaţa:*

v. 1– 2: Pe *pustiul* ţărm al mării
Noaptea s'a *întins,* şi 'n noapte
v. 4: *Iar* din valuri sună şoapte:
v. 5– 8: « E nebun, *omul* acela
Ori e chiar amorezat,
De-i aşa de trist şi vesel,
Vesel şi nemângâiat? »
v. 9–12: *Ci de sus surâde luna,*
Ea grăeşte clar, încet:
E *amorezat, nebun* e,
Ba mai este şi poet.

Pag. 254: *In saloane de pictură...;* cu titlul *Heine* şi semnătura *S.,* în *Viaţa,* II, 26, 22 Octomvrie 1895; *In Gemälde-Galerien.*

Variantele din revistă:

v. 2– 3: Vezi *bărbatul* care-a vrut
Să *se* lupte cu bravură
v. 6: *Şi îi* fură scut şi armă
v. 8: El stă dârz — *dar* tot nu-l sfarmă.
v. 11: *Pe când* alţii luptă greu

www.dacoromanica.ro

Pag. 255: *Cavalerul Olaf*, I-II-III; cu subtitlul *Baladă nordică de Heinrich Heine*, în *Patria*, Cernăuți, II, 105, 11/23 Martie 1898; *Ritter Olaf*.

Variantele din ziar:

I

v. 8 (și pag. 258, v. 12): *Ține-ți* barda pregătită!
v. 10: *Busna dă* din catedrală
v. 12: *Străluciți* ies la iveală.
v. 13: *Palidă*, nespus de tristă
v. 15: Vesel, *fără frică-i* Olaf
v. 17: Spre *întunecatul* rege
v. 19: *Salutare*, tată-socru!
v. 20: Moartea astăzi, *mă* așteaptă.

Pag. 256, v. 4 și 8: *Dansul* (în loc de *danțul*)
v. 31: Până azi, la *miez-de-noapte*

II

v. 1: *Bea* Olaf *voios la banchet* nupțial
v. 3: Femeea lui *cată la* dânsul
v. 5, 10, 15, (și pag. 259, v. 5): Călăul *e* la *ușă*...
v. 6 și 9: *dansul* (în loc de *danțul*)
v. 7: Și-apropie Olaf *femeea* la sân

III

v. 12: Vesel ochii *el* ridică
v. 13–16: *Binecuvânt soare, lună,*
Stele — raza voastră sântă!
Păsărelele ce 'n aer
Vesele *plutesc și cântă!*
v. 17–20: *Binecuvântez și* marea
Și câmpia *înflorită!*
Viorelele frumoase,
Ochii tăi frumoși, iubito.
v. 21–23: *Voi*, frumoși ochi viorele,
M'ați răpus pentru vecie!
Binecuvântez și socul

Pag. 258: *Nimfele;* cu subtitlul *(După Heine)*, în *Floare-Albastră*, I, 14, 10 Octomvrie 1899; *Die Nixen*.

Variantele din revistă:

v. 15: Proptită 'n spadă *îl* privește
v. 20: *Tu*, făt-frumos din altă lume!

www.dacoromanica.ro

Pag. 259, v. 7: Tăcut sub farmecul de lună

Pag. 260: *Visai că mă plimbam;* cu titlul *Gelosie* (după Heine), în *Floare-Albastră*, I, 20, 21 Februarie 1899.

Variantele din revistă:

v. 2: Prin *rai*, — cu tine, draga mea
v. 6: Şi drepţii toţi, *cari peste fire*
v. 19: Mi te-alintai zâmbind *şireată*

Pag. 261 v. 2: Era frumos în *astă* ceată
v, 13: Nu-mi fuse 'n ceruri *tocmai bine*

Pag. 262: *Cavalerul; Cavalerul*, după Heine, în *Floare-Albastră*, I, 22, 7 Martie 1899, — fără dedicaţia, care figurează în *Tălmăciri; Lyrisches Intermezzo, Prolog.*

Variantele din revistă:

v. 20: Surâd albaştri, ochii *scânteietori* de vii

Pag. 263, v. 21: Se pomeneşte 'n *trista* poetului chilie...
In *Romanţe şi cântece*, la v. 20:...*schinteetor*...

Pag. 264: *Safire-s ochii tăi...; idem* (din Heine), în *Floare-Albastră*, I, 27, 11 Aprilie 1899, cu semnătura *I. Neamţu; Heimkehr* (58).

Variantă în revistă:

v. 15: *Colo, în* codru... *iute*-aş pune; în *Tălmăciri*, probabil greşeală de tipar, *iubite*, în loc de *iute;* ca şi la v. 11: «De *trei fericit* bărbatul», în loc de: «De *trei ori fericit* bărbatul».

Pag. 265: *Icoane vechi...;* cu titlul *Icoane din trecut* — după Heine — în *Floare-Albastră*, I, 29, 25 Aprilie 1899; *Lyrisches Intermezzo: Manch Bild vergessener Zeiten.*

Variantele din revistă:

v. 2: Se *înalţă* tainic din morminte
v. 4: Cum te-*am iubit* mai înainte...
v. 19: Priveam, pierdut, sus, la *fereste* (deşi această lecţiune e aleasă pentru a rima cu *veste*, — în amândouă volumele: *ferestre*).
v. 23: *Şi m'ai văzut*, în *nopţi* senine

www.dacoromanica.ro

Pag. 266: *Recapăt curajul păgân...*; în *Familia*, XXXV, 47, 21 Noemvrie/3 Decemvrie 1899; *Buch der Lieder, Lieder* (23).

Variantele din revistă:

v. 1–3: Recapăt curajul păgân din *trecut*,
Sbor parcă *p'*un roib furtunatic;
M'*adastă* iubita şi dornic *zoresc*
v. 5 ca v. 1.
v. 6 ca v. 2.
v. 7: M'aşteaptă rivalul *ş'*alerg, îndârjit
v. 9–10: *Străbat peste codrii şi văi şi câmpii*
In goana-mi nebună, turbată

Versul 1 şi 5, în textul german: *Es fasst mich wieder der alte Mut*, — unde nu e vorba nici de curaj «păgân», nici «din străbuni», ca în redactarea definitivă, a traducerii.

Pag. 267: *Tragedie*, I-II-III; cu acelaş titlu, *Traducere din H. Heine*, în *Convorbiri literare*, XXXIV, 3, 15 Martie 1900; *Neue Gedichte, Tragödie.*

Variantele din revistă:

I

v. 7: Chiar *lângă* vatra părintească

II

v. 9: Copii *pribegi*, n'avură parte

III

v. 2: Şi paserile cântă, suspină *seara* vântul
v. 4: Cu mândra lui glumeşte, *stând singuri*
într'o sară.

La v. 8, lecţiunea bună din revistă:

Şi *plâng*, fără să ştie nici ei de ce anume...

printr'o greşeală de tipar, în amândouă volumele, se corupe astfel:

Şi *plâng'* fără să ştie nici ei de ce anume...

Cele trei catrene, din fragmentul II, sunt în versiunea originalului, trei terţine, fără versul stingher, final.

Pag. 269: *Amurg;* în *Convorbiri literare*, 15 Iunie 1900: *Traduceri din H. Heine*, (Din ciclul «Marea Nordului») *Amurg, Furtuna, Noaptea 'n cabină; Nordsee*, 2, *Abenddämmerung.*

www.dacoromanica.ro

Variantele din revistă:

v. 8: Spumegând *şi vuind.*
v. 9: Un *vuet* bizar: un şopot şi-un plânset
v. 11: *Şi* pe-alocuri o musică dulce de leagăn
v. 14: Străbune poveşti năsdrăvane, copil, pe de rost le ştiam
v. 17: Pe când *ne-astrângeam,* în amurguri de vară
v. 20: Cu ochii *aţintiţi în tăcere :*
v. 21: Iar *fetele mari*

Traducătorul desvoltă câte un vers în două (11–12) sau contrage într'un vers, două, ale originalului, ca la:

v. 20: Cu ochii mari şi cu inima mică,

In textul german:

Mit kleinen, horchenden Herzen
Und neugierklugen Augen.

« Epopei » (v. 13) — « Sagen » (legende); v. 14: « năzdrăvane » — « liebliche »!

La v. 9, traducătorul printr'o curioasă scăpare, a pierdut prilejul unei aliteraţii, ce i se oferea, dacă, după *un şopot,* adăuga *un şuer* (und *Pfeifen*), în loc de *şi-un plânset.*

Pag. 270: *Furtuna ; ibid. ; Die Nordsee,* 8.

Variantele din *Convorbiri literare :*

v. 10–12: O, mare!...
Mamă Afroditei, din spumă de val răsărite!
Străbuna *Iubirii !* Aibi *milă de mine !*
v. 15–16: *Şi,* setoasă de pradă,
Adulmecă inima mea ce răsună
v. 23–24: Uraganul se sparge *'ntr'un cor infernal*
De *nebuni furioşi delirând !*

Pag. 271 v. 1–3 : Eu însă *aud* lămurit
O dulce *îmbiere* de harfă;
Un *glas cunoscut,* răzbind sălbatic, până la mine,
v. 5: *Mă fură departe...*
v. 6–9: Departe, pe ţărmul *stâncos,*
Turnuleţul castelului sur, *scoţian,*
Se 'nalţă d'asupra *mării năprasnice ;*
Acolo subt *bolta* înaltei fereşti
v. 12–13: *Diafană şi albă,* —
Şi cântă din harfă şi cântă din gură

www.dacoromanica.ro

La v. 13 :...alba ta rândunea

In original:

Die weisse, gespentische Möwe (pescărușul alb, ca un strigoi, — fantomatic).

V. 23–24, foarte palide față de textul german, de o expresivitate neobișnuită, prin energia verbelor și a aliterațiilor:

Es braust und pfeift und prasselt und heult,
Wie ein Tollhaus von Tönen!

V. 4 (pag. 271) simplificator, față de:

Sehnsuchtwilden Gesang,
Seelenschmelzend und seelenzerreissend.

Pag. 272: *Noaptea 'n cabină*, I-II-III; II-III, *ibid.; Die Nordsee, 7, Nachts in der Kajüte;* traducătorul sare trei fragmente de la 'nceput, de trei, patru și două catrene.

Variantele din revistă:

III

v. 4– 6: Dormeam în *somnul cel* de veci.
Dar sus, din cerul negru, *d'*asupra groapei mele,
Vegheau fără de număr frumoșii ochi *de* stele.

Pag. 274: *Vocea muntelui;* cu titlul *Ecoul*, în *Convorbiri literare*, XXXIV, 7, 15 Iulie 1900; *Buch der Lieder, Romanzen: Bergstimme.*

Variantele din revistă:

v. 9 : Vai, *dar să fii* așa curând
v. 11 : *Gem* văile pustii
v. 13–18: Și *plânge cu obidă grea*
Sărmanul călăreț.
« *Acolo 'n groapă voi avea*
De-acum pe veci repaos!... »
Trist văile-au *adaos:*
« Repaos! »

In original, « logodnica » este « Liebchen »; finalurile « în ecou », sunt următoarele:

v. 6 : « Ins dunkle Grab! »
v. 12 : « Im Grab ist Ruh! »
v. 18 : « Im Grabe wohl! »

www.dacoromanica.ro

Pag. 275: *Sărbătoare de primăvară; ibid.; Neue Gedichte, Romanzen: Frühlingsfeier.*

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 6 : Pustie *noaptea* cade. Pe *negrele* cărări

v. 13 : Plâng florile 'mprejuru-i, *jelind însângerate*

«Făt-frumos» din versiunea traducătorului, e în textul german, v. 11:

«Das wunderschöne Jünglingsbild».

V. 12 şi primul emistih din v. 13 sunt umpluturi, în tălmăcire: iată forma originalului (cu v. 13 întreg):

Es liegt am Boden blass und tot,
Das Blut färbt alle Blumen rot...

Pag. 276: *Pe nouri luna străluceşte...; ibid.; Heimkehr (10).*

Variantele din *Convorbiri literare:*

v. 1 : Pe nouri luna *odihneşte*

v. 6 : Se sparg *de* maluri albe valuri

v. 8 : Din valuri ce se sparg *de* maluri (textul din v. 6 şi 8, păstrat în *Romanţe şi Cântece*, mai corect, poate, — dar autorul a introdus în *Tălmăciri* o modificare, în vederea efectului sonor).

v. 12 : *Cântând* în horă fermecată!...

v. 15 : Cântaţi să mor, *sorbindu-mi* dulce (lecţiune conservată în *Romanţe şi Cântece* şi de sigur cea bună; în *Tălmăciri*, probabil greşeală de tipar:

Cântaţi să mor, *sdrobindu*-mi dulce).

Pag. 277: *Atât de drăgălaşă...;* în *Convorbiri literare*, XXXV, 5, 1 Mai 1901, cu titlul colectiv: *Romanţe şi Cântece de H. Heine* (şi nota: «Din volumul de traduceri ce apare în editura Steinberg), dimpreună cu: *Spumegă marea..., Arborii 'nfloriţi răsună* şi *Glas de primăvară*, fără titlu individual; *Die Heimkehr (49).*

In *Tălmăciri*, greşeală de tipar la:

v. 1 : *Atâta* de drăgălaşă, albă

Pag. 278: *Glas de primăvară...; ibid; Leise zieht durch mein Gemüt.*

Pag. 279: *Arborii 'nfloriţi răsună...; ibid.;* apărută întâiu în *Viaţa*, II, 10, 16 Aprilie 1895; *Es erklingen alle Bäume.*

www.dacoromanica.ro

Variantele din *Viața*:

v. 3 : Oare cine-i capel-maistrul
v. 6 : Dă din moț cu-atâta fală
v. 8 : Numele *făr' de* greșeală
v. 9 : Este cocostârcul *straşnic*
v. 13–16: Nu, — în *pieptul meu* trăește
Cel care conduce corul,
Și îl simt cum bate tactul...
Capel-maistrul e amorul.

Pag. 280: *Spumegă marea...; ibid.; Verschiedene, Seraphine* (15). Originalul este de două catrene.

Păsările de pradă ale traducătorului sunt pescărușii (Möwen), mândrele fete: « manch schönes Kind » bunii prieteni — « manchen guten Gesellen » — în înțeles de bun tovarăș de petreceri, iar scumpele idealuri sunt adause în tălmăcire, ca o sublimare a inspirației hedoniste a poemei.

In fruntea volumului *Romanțe și cântece* de Heine, *Traduceri în versuri* de St. O. Iosif, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1901, se citește introducerea tălmăcitorului, semnată St. O. I.

« In orășelul Düsseldorf, către sfârșitul secolului al 18-lea, dintr'o familie de negutători, s'a născut unul din cei mai mari lirici ai zilelor noastre: Heinrich Heine.

In apropiere, « noptatecul » Rin își duce valurile; oglindind ruini mărețe de burguri, leagănă în cursul său epopeea unui întreg popor — frumoasele legende, tradiții și cântece vechi ce-au fermecat copilăria poetului.

In casa părintească, Heine apucase vremuri tulburate. Prin pacea dela Lunéville (1801) tot țărmul stâng al Rinului cade sub stăpânirea Francezilor. Născut în acea epocă de redeșteptare, Heine a fost unul dintre cei mai inspirați apostoli ai principiilor revoluției franceze în Germania.

Ca prunc arată o precocitate rară. La zece ani scrie o poveste cu strigoi și alte spaime care uimi bătrânii și avu darul să bage în fiori pe mica Charlotte, surioara lui *).

*) Originalul acestui manuscris a dispărut în timpul marelui incendiu din Hamburg, dimpreună cu alte hârtii, între cari se găsea și actul ce purta data nașterii poetului. Există o controversă asupra acestei date. Unii biografi spun 13 Dec. 1797, alții 1799. « Lucrul de căpetenie este că m'am născut » — a zis Heine.

www.dacoromanica.ro

Comerciantul Salomon Heine — fire uşuratecă şi cam mărginită — nu se ocupa nici de afaceri, nici de educaţia copiilor; soţia lui însă era o femee superioară, cu o bogată cultură literară şi artistică. Mândria de mamă visa pentru odorul său « epoleţii cei mai strălucitori » în dregătoria încărcată de fireturi a imperiului napoleonean; astfel plătea cu bani scumpi dascălii cei mai iscusiţi din oraş, ca să desăvârşească instrucţiunea acestui diavol de copil. Intre altele, Harry trebuia să înveţe vioara, cu toate că niciodată nu şi-a dat osteneală să se deprindă cu mânuirea acestui instrument. Tolănit pe sofa, cu mâinile după cap, s'adâncea totdeauna în visuri, în vreme ce profesorul — măsurând odaia în sus şi 'n jos — executa singur cele mai frumoase compoziţii.

Mai rău a păţit-o dascălul de danţ — un omuleţ scund şi uscăţiv. Harry — într'un moment de furie — îl asvârli pe fereastră: o figură de joc pe care sărmanul *Tanzmeister* de sigur n'o ştiuse pân' atunci; — şi Heine n'a mai jucat.

Pe vremea aceea, în casa negustorului din Düsseldorf, venea adesea-ori un unchi bătrân, din ramura olandeză a familiei. Acel unchieş era o fiinţă ciudată şi plină de taine, un original, cavaler de moda veche şi colecţionar maniac de anticării preţioase. Multe istorii extraordinare va fi povestit micului nepot, jucându-l pe genunchi! Iar acesta, când începu să cunoască buchile, se furişa tiptil în docta bibliotecă a unchiului! Acolo zăceau vraişte hârţoage groase, tratate vechi despre ştiinţele oculte — magie şi astrologie. Heine desgroapă dintr'un saltar ziarul-manuscris al unui strămoş aventurier de prin secolul al 18-lea. Călare pe un tom din operile lui Paracelse, copilul hărăzit muzelor călătorea într'o lume de poveşti; răsfoind misteriosul caet trăia în vis toate minunăţiile săvârşite de străunchiul său, poreclit în familie « Cavalerul » sau « Orientalul », — iar bătrâna pisică din vecini venind din când în când să-i mai ţină de urât în singurătatea mansardei, îi nălucea ca o crăiasă fermecată din « O mie şi una de nopţi ».

Astfel imaginaţia viitorului poet prinse aripi...

In şcoală era printre cei dintâi. Spiritul ager şi extraordinara-i putere de asimilare cuceresc pe bătrânul rector al liceului catolic din Düsseldorf, Schallmeyer, care fără sfială preda cele mai libere doctrine de filosofie păgână. Asupra lui Heine moşneagul acesta avu o înrâurire neştearsă.

Tot atunci, ca o sfidare a societăţii, tânărul licean începu să cerceteze o casă urgisită şi singuratecă dela marginea oraşului,

www.dacoromanica.ro

unde locuia văduva călăului din Goch. « Bătrâna vrăjitoare — cum o numea poporul — avea o fată, Sefchen. Heine petrecea bucuros în societatea lor, atras negreşit mai mult de strania frumuseţe a fetei, decât de farmecele « vrăjitoarei »; — acolo auzi multe poveşti lugubre, descântece şi bocete străvechi, moştenite în taină din buni-străbuni...

* * *

In asemenea împrejurări a crescut cântăreţul iubirii.

Muşcase din celebritate când preferinţele familiei îl silesc la 1814 să intre ca « ucenic » în contoarul unui bancher din Frankfurt. Avântul uriaş ce luase casa Rothschild după prăbuşirea marelui imperiu, amăgeşte tânărul în planuri de milionar... Un unchi putred de bogat îl chiamă la Hamburg şi-i pune la dispoziţie o casă de comision; — dar el scrie versuri de dragoste şi firma *Harry Heine & Comp.* se duce pe apa Sâmbetei.

Hotărît să înădească firul studiilor întrerupt, se înscrie atunci la universitatea din Bonn, ca student în drept, şi urmează cursuri de literatură; trece în curând la Göttingen, apoi la Berlin; ocupându-se mai mult cu lucrări literare şi filosofice, închee prin 1825 studiile şi-şi părăseşte religia.

In acest răstimp duce viaţa de student german; la Nordeney face cunoştinţă cu marea; pretutindeni ia parte la agitaţiile politice, cercetează toate cenaclele literare de p'atunci, — în deosebi salonul celebrei Rahela Levin. Spirituala femee reuşise să grupeze cele mai marcante personalităţi literare de pe vremuri, — entuziastă, căuta să reîmprospăteze cultul bătrânului Goethe.

Copil răsfăţat al acestui salon, Heine ajunge în curând favoritul publicului. La 1827 un librar prea cunoscut din Hamburg, Kampe, editează « Cartea Cântecelor », — eveniment ce pricinui revoluţie în lirica germană.

Povestea acestor cântece minunate este astăzi ştiută de toţi.

In casa bancherului de zeci de ori milionar din Hamburg întâlnise poetul sărac pe aceea care fu menită să-i inspire două poeme fără pereche în literatura universală: « *Intermezzo liric* » şi « *Heimkehr* ». Frumoasa verişoară bălae în cântece ne apare cu desăvârşire transfigurată, ca şi Laura de Novi sau Beatrix Portinari. Fetiţa de bancher însă n'a înţeles nimic din tot acel straniu amestec de lirism şi ironie, din acele

www.dacoromanica.ro

zâmbete ascunse 'n lacrimi, acea fantezie nebună care nu cinstea nici femeea, nici patria germană, nici chiar pe Dumnezeu.

Heine era student în Göttingen când primi vestea cununiei Amaliei cu bogatul Iohn Friedländer. « Vreme de trei ani studiasem pandectele când în ziua 'ntâia de Mai am auzit că logodnica mea s'a măritat... Era întâia zi de Mai; primăvara surâdea pe câmpie... »

De atunci necredincioasa muri pentru poet; fantoma iubită îl urmăreşte însă toată vieaţa, de-alungul numeroaselor aventuri de dragoste, în momente de veselie sau de tristeţe, amărându-i chiar şi cele din urmă zile ale unei îndelungate agonii... Când, după unsprezece ani de rătăcire şi suferinţă, regăseşte pe adorata deodinioară — o umbră de femeie acum — poetul spunea că « lumea miroase a viorele uscate », iar, mai târziu, unui amic: « Am rimat versuri viaţa întreagă ca să plâng o iubire din tinereţe... »

* * *

Cu inima rănită, revoltat de ostracismul care-i bântuia operele, ia hotărîrea să-şi « scuture de pe încălţăminte praful patriei sale ».

In ziua de 1 Mai 1831 pleacă la Paris unde-l aşteaptă zile senine de sărbătoare şi ani întunecaţi de suferinţă. In acest « infern pentru îngeri şi rai pentru demoni », trăeşte Heine restul vieţii sale, regretând în dese rânduri, « fumul albastru ce se 'nalţă din ogeacurile germane ». Dornic de vieaţa mare, liberă, s'aruncă orbeşte în valurile Parisului, şi cântă în versuri frivole nesfârşitul şirag de *deae minores:* Seraphine, Angelique, Diana, Kitty, etc.

Iubind pe Francezi, această « privighetoare cuibărită în peruca lui Voltaire » câştigă repede dragostea lor; original şi vecinic de spirit, saloanele îi deschid amândouă porţile. Delicatul Gérard de Nerval face cunoscut publicului francez operele poetului despre care s'a zis că, « cel mai spiritual francez după Voltaire a fost un neamţ ».

Era p'atunci în floarea vârstei. Romanticul Théophile Gautier ni-l zugrăveşte astfel în stilul lui înflorit:

« Un bărbat frumos între treizeci şi treizeci şi cinci de ani, având înfăţişarea unei sănătăţi robuste. Văzându-i fruntea înaltă, albă şi pură ca marmura, adumbrită de bogata podoabă de păr bălai, l-ai fi crezut un Apolon german. Ochii albaştri scăpărau de lumină şi inspiraţie; obrajii rotunzi, plini, de un

www.dacoromanica.ro

contur elegant, nu erau veştejiţi de lividitatea romantică la modă în acea vreme; din potrivă, îţi dau impresia clasică a trandafirilor ce se deschid; nasul covoiat într'o uşoară îndoitură ebraică strica intenţia ce avusese de a fi grec, fără să-i schimbe puritatea liniilor; ruja buzelor îmbinate «ca două rime frumoase» împrumutau în timp senin o expresie fermecătoare întregei figuri; dar, când vorbea, din arcul lor de văpae porneau şuerînd, săgeţi ascuţite şi spinoase, ghimpii sarcastici cari ţinteau totdeauna fără greş, — căci, de când lumea, nimeni n'a fost mai dârz contra prostiei; surâsul divin de sol al muzelor era întovărăşit de rânjala satirului».

Odată — prin 1832 — rătăcind pe străzile cartierului latin, surprinde într'o prăvălie de mode un superb profil de fecioară încadrat de bucle negre şi luminat de doi ochi mari; peste câteva zile Heine era fericit şi mândru de-o asemenea comoară şi arătând-o amicilor, zicea: «Nu cred că femeea lui Candaules să fi fost mai frumoasă!»

Matilda — «*die Franzôsin*» — avea optsprezece ani: o normandă capricioasă, naivă, de-o ignoranţă fermecătoare. După un an de căsătorie liberă devine soţie legitimă şi toată vieaţa n'a citit un rând din operele lui. Heine o iubea ca pe o jucărie scumpă...

Dar zilele de sărbătoare se sfârşiră repede.

Intr'o după amiază senină de Mai a anului 1848, gardienii Luvrului găsiră un bărbat de vârstă mijlocie, cu ochi plecaţi, figura posomorîtă de o barbă fantastică, gârbovit şi palid târându-se şovăelnic pe sub bolţile măreţe ale Muzeului către sala din fund unde Venus domneşte singură...

Acest om nu era altul decât Heinrich Heine, frumosul zeu olimpic de odinioară...

«La picioarele ei am zăcut multă vreme» — ne povesteşte în prefaţa ultimelor poesii «*Romancero*» — şi-am plâns atât de amar încât chiar piatra s'ar fi mişcat. Dar zeiţa însăşi căta miloasă la mine, şi în acelaş timp nemângâiat de tristă, parcă ar fi voit să-mi spună: «Au nu vezi tu că braţe n'am şi nu pot să te-ajut?...»

Din acea zi, Heine îşi ia rămas bun dela vieaţă. Paralizia generală îl culcă în pat: timp de şapte ani poetul îndură pedeapsa unui trai fără nădejde; atunci scrie înspăimântătoarea *Carte a lui Lazăr* — epilog plin de suflul morţii, unde setea oarbă de viaţă luptă pentru întâietate cu idealismul cel mai pur.

www.dacoromanica.ro

Ca să poată zări în jurul său, trebuia să ridice pleoapa cu degetul: « ca un spectru zăbovea încă la fereastra mormântului său ca să privească batjocoritor lumea în care trăise odată ».

Vizitele amicilor se răresc din ce în ce; în afară de credincioasa Matilda câteva figuri de femei iubite mai luminau abia singurătatea fioroasă din *Matratzengruft* (salteaua-mormânt, cum o botezase).

Una dintre acestea fu « la Mouche » — o tânără doamnă, germană de origine — şi care îi slujea de secretar, căci genialul poet nu mai putea scrie.

Totuşi spiritul lui fermecător străluci până în cele din urmă zile într'un corp istovit, măcinat de dureri — fenomen singular care dă acestei vieţi o tragică măreţie. Când un amic binevoitor îl întreabă dacă s'a împăcat cu Dumnezeu, Heine răspunde zâmbind: « Fii pe pace! *Dieu me pardonnera; c'est son métier!* »

...Târziu în noaptea de 17 Februarie 1856, se săvârşi din viaţă. Intr'o dimineaţă tristă şi friguroasă, vreo sută de persoane — între cari Th. Gautier şi A. Dumas — alcătuiră convoiul spre cimitirul Montmartre...

* * *

Astăzi, mormântul lui Heine e simplu; mâini necunoscute îi aduc prinos de flori...

Dar nimeni de atunci n'a mai cântat aşa de frumos iubirea ».

Paris, 1901.

www.dacoromanica.ro

NOTĂ BIO-BIBLIOGRAFICĂ

Ştefan Octavian Iosif, fiu al profesorului Ştefan Iosif, fost director al gimnaziului român din Scheiu-Braşov (şi nepot, după mamă, al lui Gavril Munteanu, primul director al aceleiaşi şcoli, autor de manuale didactice şi primul traducător al lui Werther în româneşte, la Bucureşti, 1842), s'a născut la Braşov, la 11 Octomvrie 1875. Familia lui era originară din satul Draos (astăzi Drăuşeni), în judeţul Odorheiu. A urmat studiile gimnaziale la Braşov, cele liceale la Sibiu şi Bucureşti. Primele versuri i-au fost publicate de «Revista Şcoalei» din Craiova (1892), prin mijlocirea colegială a d-lui C. D. Fortunescu, căruia poetul i-a trimis şi câteva scrisori de adolescent febril şi melancolic. După alte câteva poezii apărute în *Adevĕrul* (1892—1893), se produce debutul hotărîtor la *Vieaţa* (1893—1895). La *Epoca literară* şi *Epoca* (1896—1898), St. O. Iosif se bucură de simpatia lui Caragiale, care-l foloseşte ocazional şi ca secretar, dictându-i câte o bucată. Colaborator al *Convorbirilor literare* (care-l refuzaseră însă, în 1892) şi al revistei *Literatură şi artă română*, face parte din redacţia periodicelor *Floare-albastră* (1898—1899) şi *Curierul literar* (1901), care se contopeşte cu *Semănătorul*, la apariţia acestuia (2 Decemvrie 1901). In răstimp călătoreşte în Franţa şi Germania (1899—1901), sprijinit de d-l Virgil Cioflec. Deşi se entusiasmează de muzeele din Paris şi de marea expoziţie din 1900, îşi găseşte dispoziţia de lucru şi adevărata voie bună pe malul Rinului, la Neuburg sau în alte părţi ale Germaniei. *Patriarhale* (1901) şi *Poezii* (1901—1902) sunt foarte bine primite de public şi de Academia Română. Spiru Haret, ca ministru, îl numeşte custode al Muzeului Aman şi îi încredinţează, în vederea comemorării lui Ştefan cel Mare, la 1904, compunerea unei poeme istorice *(Din zile mari*, 1905). Scos din slujbă, e numit custode la Fundaţia Universitară Regele

www.dacoromanica.ro

Carol I. Odată cu renumele pe care şi-l cucereşte prin producerile originale, e considerat pentru traducerile din Petöfi, Heine şi alţii, ca un foarte bun tălmăcitor. In colaborare cu D. Anghel, coredactor la *Sămănătorul*, a cărui conducere o preiau după plecarea d-lui N. Iorga (împreună cu C. Sandu-Aldea, I. Scurtu şi d-l M. Sadoveanu), traduce din lirica franceză şi din Ibsen, compune proză şi lucrări dramatice şi sub pseudonimul A. Mirea, o strălucită serie de improvizări satirice. In 1909—1910, redactează cu Anghel, Ilarie Chendi şi d-l M. Sadoveanu, revista *Cumpăna*. După aceasta, colaborează la *Viaţa Românească* (1911—1912), cu o parte din « Cântece », inspirate de durerosul episod al vieţii sale conjugale, începută sub auspicii fericite. La *Luceafărul* şi mai ales la *Flacăra*, îşi dă ultimele poezii (tot aci apar postumele lui şi se anunţă apariţia unui volum, în editura periodicului). E internat în seara zilei de 21 Iunie 1913, la spitalul Colţea, unde moare, în zorii dimineţii următoare, de o congestie cerebrală, la două zile după decretarea mobilizării, pe care o îndemnase prin imnul « La arme ». După cuvântarea lui G. Bogdan-Duică şi a d-lui N. Iorga, la biserica Albă, a fost îngropat la cimitirul Şerban-Vodă, cu cheltuiala Teatrului Naţional; lipsa oricărui reprezentant al oficialităţii a fost remarcată. Copila lui St. O. Iosif, Corina, cade peste trei ani, răpusă de schijele bombelor aruncate de un dirijabil Zeppelin.

St. O. Iosif era o fire sfioasă şi tăcută. Din adolescenţă, îşi împărtăşea melancoliile câte unui prieten, ca Aurel Pop. Deşi s'a bucurat de numeroase simpatii şi de o preţuire deosebită, a suferit de lipsă şi a lăsat impresia unui inadaptabil. Nefericirea casnică şi sfârşitul dramatic au legat de figura sa, amintirea unui destin patetic.

OPERE

Alexandru Petöfi, Apostolul şi alte poezii. Traducere, Bucureşti, 1896, Biblioteca pentru toţi, No. 99).

Din acelaşi, *Poezii alese*. Traducere, Craiova [1897]. Biblioteca de popularizare, No. 32.

Versuri, Sfetea, Bucureşti, 1897.

Patriarhale, Steinberg, Bucureşti, 1901.

Romanţe şi cântece din Heine. Traducere, Steinberg, Bucureşti, 1901.

Poezii, 1901—1902. Socec, Bucureşti, 1902.

Din zile mari, poem istoric. Minerva, Bucureşti, 1905.

Credinţe, poezii. Minerva, Bucureşti, 1905.

www.dacoromanica.ro

Zorile, dramă istorică. Minerva, Bucureşti, 1907.

Goethe, Dragoste cu toane, pastorală într'un act. Traducere, Braşov, 1907.

Poezii, 1893—1898. Socec, Bucureşti, 1908.

Richard Wagner, Tannhäuser, dramă muzicală în trei acte. Traducere în metru original, Bucureşti, [1908], Biblioteca pentru toţi, No. 318.

Tălmăciri [din Carmen Sylva, Lucien Bazin, Bürger, Gœthe, Schiller, Carducci, Heine, Lenau, Uhland, Hölderlin, Gottfried Keller, G. Falke, Meerheimb, Wolff, Multatuli, Geijer, Shelley, Petöfi, populare maghiare, daine din Litvania, Roncinni şi Longfellow]. Minerva, Bucureşti, 1909.

A fost odată, poveste în versuri. Bucureşti, 1909, Biblioteca enciclopedică, Socec, No. 38.

Din legendele neamului Hohenzollern. Prelucrare după O. Schwebel, Bucureşti, 1911, Biblioteca Steaua, No. 24.

Cidul de Corneille. Traducere în formă originală, Bucureşti, [1911], Biblioteca pentru toţi, No. 665, apoi 651.

Cântece, poezii. Flacăra, Bucureşti, 1912.

Tablouri culturale din trecutul Românilor. Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1913.

Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte, în versuri. Traducere în forma originală, Braşov, 1913 (cu o prefaţă şi explicări de Horia Petra-Petrescu), Biblioteca teatrală No. 37.

Gottfried Keller: *Legende*, traducere (proză). Bucureşti, Biblioteca pentru toţi, No. 683, f. d. (înainte de războiu).

Ludwig Fulda: *Talismanul*, piesă în 4 acte, traducere în versuri, Bucureşti, Librăria nouă, f. d. (după războiu).

IN COLABORARE CU D. ANGHEL

Traduceri din *Paul Verlaine*. Biblioteca «Sămănătorului», Bucureşti, 1903.

Ibsen, Poezii. Traducere. Bucureşti, 1906.

Legenda funigeilor, poem dramatic în trei acte. Iaşi, 1907.

Caleidoscopul lui A. Mirea, poezii. Vol. I, 1908. Vol. II, 1910, Minerva, Bucureşti.

Cometa, comedie în trei acte. Bucureşti, 1908.

Carmen saeculare, poem istoric. Bucureşti, 1909.

Camoens, poem dramatic într'un act de *Fr. Halm*. Traducere. Bucureşti, 1909, Biblioteca enciclopedică Socec, No. 73.

Strigoiul Carpaţilor de Al. Dumas-tatăl. Traducere, Bucureşti, 1909, Biblioteca Minerva, No. 38.

www.dacoromanica.ro

Gringoire de Th. de Banville. Traducere, Bucureşti, 1910.
Cireşul lui Lucullus. Schiţe. Minerva, Bucureşti, 1910.
Portrete. Bucureşti, 1910, Biblioteca pentru toţi, No. 560.
La Fontaine. Fabule, Cartea Românească, 1929.

POEZII NEREPRODUSE IN CULEGEREA NOASTRĂ

Versuri (1897): Vesele semnale (*Epoca literară*, 15 Apr. 1896)
Lumea lor (*Viaţa*, 13 Februarie 1894)
April (*id.*, 8 Ianuarie 1895)
Goana (*id.*, 3 Decemvrie 1895)
Târziu
Surorile (Trei surori, *id.*, 9 Ianuarie 1894)
Vecinătate (*id.*, 8 Mai 1894)
Sărbătoare (*id.*, 11 Iunie 1895)
Câmpiei
In toamnă (Spre toamnă, *id.*, 2 Ianuarie 1894)
D-rei... (*id.*, 5 Decemvrie 1893)
Aceleaşi (*sic*, în loc de Aceleiaşi)
Unui amic (*id.*, 22 Ianuarie 1895)
Eroică hotărîre (Monolog)
Rugăciunea beţivului (Localizare)
Ideal
Rămas bun — Reminiscenţă
Patriarhale (1901): Rozele (*Floare-albastră*, 25 Octomvrie 1898)
In bal (*id.*, 18 Octomvrie 1898: Dansau)
Vremuri apuse (*id.*, 3 Ianuarie 1899)
Cu genele plecate (*id.*, 1 Noemvrie 1898)
Fulgii (*Pagini literare*, 1899)
Singur (*Floare-albastră*, 29 Noemvrie 1898: Zădărnicie)
Cântec
O rază
Poveste
Rugăciune
Zadarnic (*Floare-albastră*, 28 Februarie 1899).
Poezii (1901—1902): Frumoasa Irina (*Literatură şi artă română*, 1900—1901).
Credinţe (1905): Bolnav (*Semănătorul*, 1 Februarie 1904)
Cântec (*id.*, 1 August 1904)
S'a 'nnoptat (*id.*, 29 Februarie 1904)
Pentru ce ne-am teme
[Mergeam în întunerec şi fără nicio ţintă], *Semănătorul*, 13 Iunie 1904)

www.dacoromanica.ro

Pe deal *(id.*, 21 Martie 1904).
Lebăda (6 Octomvrie 1902)
Copil sărman...
Singur
Sărbătoare
Cântec *(Semănătorul*, 27 Iulie 1903)
La Luvru
Dorm visurile tale...
Câmpul Libertății...
Credință — Baladă din Litvania —
Cântecul — Reminiscență —
Isus *(Floare-albastră*, 27 Decemvrie 1898)
Harpistul *(Semănătorul*, 19 Ianuarie 1903)
In ciudă! după Burns *(id.*, 24 August 1903).

Din zile mari (1905): Visul lui Petru-Aron
Pe Câmpia Direptății
Sfatul Țării
Lupta dela Baia
Ștefan-Vodă înfruntă pe păgâni
Rugăciunea lui Ștefan
Războeni
Dumbrava Roșie
Când a fost să moară Ștefan
Epilog.

Poezii (1893—1908): Din Paris, I—II (Sonete din călătorie: Mansarda, Amurg; *Curierul literar*, 28 Oct. 1901)
Cântece I—II *(Sămănătorul*, 22 Octomvrie 1906)
Dojana *(id.*, 11 Martie 1907)
Amiază *(id.*, 21 Octomvrie 1907)
Strofe *(id.*, 15 Octomvrie 1906)
Rugăciune, Martie 1907 *(id.*, 18 Martie 1907).

Tălmăciri (1909): Carmen Sylva: Impărtășanie
Lucien Bazin: Un imn francez lui Eminescu *(Semănătorul*, 9 Octomvrie 1905)
Gœthe: Isbăvire *(Vieața*, 8 Ianuarie 1895)
» Din Faust, Prolog în cer
Schiller: Copila din streini *(Vieața*, 12 Martie 1895)
Heine: Vedenia
» Doi frați
» Don Ramiro
» Belsazar
» Solia *(Familia*, 24 Oct., 5 Nov. 1899)
» Inchinare

www.dacoromanica.ro

Heine: Pe inimă, iubito
» Când mor tinere inimi
» Aş pune cruce sărăciei *(Familia,* 16/28 Ianuarie 1900)
» Din lacrimele *(id., ibid.)*
» Şi dacă 'n ochii tăi *(id., ibid.)*
» Nu mă iubeşti!
» Sărută, nu jura
» Mi-s cânturile otrăvite
» Pe-o dimineaţă
» In vis
» N'am împotriva ta nimica
» Din basme vechi
» Când doi îşi zic adio....
» Frumos e pe lume...
» Noi ne iubirăm
» Prin crângul verde
» A răsărit senina lună
» Invăliţi în nouri, zeii
» E sindrofie
» Afară-i noapte
» Mi-e inima tristă
» Atât de drăgălaşă
» Şi dacă vrei
» Ce dor nătâng te poartă
» Socoata vremii
» In amurg.
Lenau: Vântul *(Floare-albastră,* 28 Martie 1899)
Hölderlin: Cântecul ursitoarei *(Semănătorul,* 5 Septemvrie 1904)
Keller: Cântecul lui Pan *(id.,* 26 Septemvrie 1904)
» Gânduri *(id.,* 15 Iulie 1907)
» Curcubeul *(id.,* 1 Iulie 1907)
Falke: Idilă *(Semănătorul,* 26 Decemvrie 1904)
» Ruga *(id.,* 26 Februarie 1906)
Meerheimb: Vestitorul biruinţei dela Marathon *(Semănătorul,* 27 Iunie 1904)
Wolff: Taina
Geijer: Deşteptare
Shelley: La o ciocârlie *(Semănătorul,* 12 Ian. 1903)
Petöfi: Profeţie
» Husarii
» Eroi în zdrenţe

www.dacoromanica.ro

Petöfi: Un vis
» Stelelor
» Zădărnicia
» La marginea satului
» Pastel
» Sunt catană
» Râul
» Planuri de prisos
Roncinni: Intr'un album *(Sămănătorul,* 24 Iunie 1907)
Longfellow: Excelsior! *(Sămănătorul,* 4 Martie 1907)

Cântece (1912): Romanță veche
Cântărețul *(Luceafărul,* Nr. 18, 1911)
Desgust
Rana
Bolnav *(Luceafărul,* Nr. 15—17, 1911)
Doi prieteni *(Sămănătorul,* 5 Februarie 1906)
Odă bachică
Gœthe: Stropi de nectar
Din italienește *(Sămănătorul,* 28 Septemvrie 1908)
Li-Tai-Pe: Clar de lună *(Sămănătorul,* 23 Dec. 1907)
Pâinea cea de toate zilele — după un vechiu cântec german *(id.,* 23 Martie 1908)
Saadi: Sfat în pustie (*id.,* 15 Iunie 1908)
» Thogrul și străjerul
Lenau: Surugiul
» Intrebare
» Ecou
Rosegger: Dorul din urmă

Poezii netipărite în volum, în *Revista Școalei,* Craiova (1892), *Adevĕrul* (1892—1893), *Viața* (1893—1896), *Floare-albastră* (1898—1899), *Pagini literare* (1900—1901), *Curierul literar* (1901), *Semănătorul* (1901—1908), *Cumpăna* (1909—10), *Flacăra* (1911—1913), *Ramuri* (1913), *Luceafărul* (1912—1913), *Viața Românească* (1911—1913), *Lumina literară* (1913), etc.

Postume în *Flacăra, Luceafărul* și *Ramuri,* în 1913—1914.

De consultat:

Convorbiri literare, Februarie, Martie și Mai 1915: *Din corespondența lui Șt. O. Iosif în 1890* de Vintilă V. Paraschivescu [patru scrisori către Aurel Pop].

Ramuri, 15 Iunie—15 Septemvrie 1913: *Patru scrisori ale poetului Șt. O. Iosif* [către d-l C. D. Fortunescu, din anul 1893],

www.dacoromanica.ro

Epoca, 4, 8, 10, 11, 14, 15 Februarie 1923: *Şt. O. Iosif — Amintiri şi corespondenţe* de Ing. C. Stănulescu [21 scrisori către prietenul său Coriolan-Coriolis Stănulescu, cu bogate referinţe, din anii 1898—1907]; 21 şi 23 Februarie 1923, *Amintiri dela Floare-albastră*, de acelaşi; vezi şi foiletoanele dela 24 şi 25 Februarie 1923.

Ramuri, *ibid.*, C. D. Fortunescu: *Cum am cunoscut pe Iosif.*

Flacăra, II, 37, 29 Iunie 1913, număr închinat poetului, cu articole semnate de P. Locusteanu, C. Sp. Hasnaş, G. Murgoci, cu condoleanţele Reginei Elisaveta şi cu cuvântarea d-lui N. Iorga, la biserica Albă.

Luceafărul, August 1913, Sextil Puşcariu: *Şt. O. Iosif* (şi alte articole comemorative).

Şt. O. Iosif, contribuţii la cunoaşterea originei poetului, de N. Iosif, în *Răsăritul*, Chişinău, VIII, 7, Martie 1926.

Ilarie Chendi: *Foiletoane* (foiletonul din *Voinţa Naţională*, despre *Poezii*, 1901—1902).

M. Dragomirescu: *Sămănătorism, poporanism, criticism*, 1934.

M. Sadoveanu: *Amintiri despre St. O. Iosif*, în *Insemnări literare*, Iaşi, 1919, Nr. 2, 3.

Octavian C. Tăslăuanu: *Amintiri dela «Luceafărul»*, Tipografia «Bucovina», Bucureşti, 1936.

E. Lovinescu: *Istoria literaturii române contemporane*, III, *Evoluţia poeziei lirice*, 1927.

N. Iorga: *Istoria literaturii româneşti*, II, *In căutarea fondului*, 1934.

Paul I. Papadopol: *Un sol al biruinţei*: *Poetul Şt. O. Iosif*, studiu de bio-bibliografie, urmat de o caracterizare şi un apendice, 1930.

Perpessicius: *Menţiuni critice*, I (1928) şi II (1934).

I. E. Torouţiu: *Heinrich Heine şi heinismul în literatura românească*, Bucureşti, 1930.

Bibliografie generală, la Paul I. Papadopol *(op. cit.)* şi Gheorghe Adamescu: *Contribuţiune la bibliografia românească*, fasc. I—III, 1921—1928.

Iconografie:

Portret de Iser, în *Flacăra*, I, 14, 21 Ianuarie 1912, la *Figuri contemporane*, de P. L[ocusteanu].

Desen de D. Stoica, în *Lumina literară*, I, 4—5, 12 Aprilie 1913.

Desen colorat de D. Stoica, în *Flacăra*, II, 37, 29 Iunie 1913.

www.dacoromanica.ro

TABLA DE MATERII

	Pag.
Prefață	V
Introducere : Poetul	IX
Traducătorul	XXIII
I. LIRICE	1
Moș Ajun	3
Veselie	4
Cobzarul	5
O mamă	6
Vară	7
Noaptea sub schele	9
Fuit	11
Furtuna	12
Artiști	14
Domnu' profesor	15
Cucoarele	17
Ruptură	18
Adio	19
Câmpiei	20
Pasteluri	21
Invins!	25
Pribeagul	26
E mult de-atunci	27
Visul	28
Nopți de vară	30
Baladă	31
Revedere	33
De ziua mea	34
Acolo	35
Romanța	36
Visează codrul	37

www.dacoromanica.ro

Pag.

La cules 39
Cântec 41
Nucul 42
Bunica 44
Fusul 45
Mi-e dor 46
Cronicarii 47
Boierii 48
Răzmiriţa 49
Lăutarul 50
Haiducul 51
De cântece Parisu-i plin 52
Cântece 53
Reînviere 55
Adio 57
In treacăt 58
Secerişul 59
Far-niente 60
In parc 61
In atelier 62
De urît 63
Poezia 64
Către tinerii poeţi 65
Toamnă 67
Steaua 68
Salcâmul 69
Cântec de leagăm 70
Un cântec 71
De sărbători 72
Dedicaţie 73
Cântec de primăvară 74
Domniţa 75
Spre primăvară 76
Credinţe 77
Rugă 78
Melancoliei 79
Icoane din Carpaţi 80
Doina 84
Ciobănaşul 85
Cu fruntea 'n mâna albă 86
La gura peşterii 87
Când seara 'n ceasuri de singurătate 91

www.dacoromanica.ro

Pag.

Terţine 92
Cântece 93
Nürnberg 94
Grădina morţii 95
Cârlova 96
Gorunul lui Horia 97
Răsleţe 99
Nepăsare 101
Şincai 102
Sonet modern 103
Cântec de leagăn 104
Cântec sfânt 105
Tălăngi 106
Linişte 107
Noaptea de Mai 108
In ochii tăi 110
Te duci 111
Cu ochii tăi 112
De profundis 113
Ad mortem 114
Elegie 115
Trec nopţile 116
Nopţi de veghe 117
O, sboară iar 118
Când mă gândesc 119
O, vremea... 120
Mi-e dor de-un vis 121
Şi dacă vii 123
Cântecelor 124
Se 'ntorc iar zilele noroase 126
Cu mine 127
Primăverii 128
Inserare 129
Stelele 130
Pomul fermecat 131
Toamnă 132
Inmormântare 134
Cântece 136
O vieaţă 138
Scrisoare lui Goga 143
Unui tânăr 145
Elegie 146

www.dacoromanica.ro

Pag.

II. EPICE 149
Doi voinici 151
Eroul dela Königgrätz 153
Haiducul 155
Cântec vechi 156
Novăceşti 157
Pintea 158
Cântec 162
Fântâna vrăjită 164
Gruia 166
La fereastra spre livadă 168
Smeoaica 169
Somnul lui Corbea 171
Inşiră-te, mărgăritare 173
Voievodul 176
Din zile mari. Zile de pace 177
Cântecul despre prea-strălucita isbândă dela Podul Inalt 179
Năframa 185
Ielele 187
Clopotele din Nürnberg 189

III. TĂLMĂCIRI 191
Cruce şi coroană, de *Carmen Sylva* 193
Uitare 195
Mama patriei 196
Adesea mă uit la uşe 198
In prag 199
Vechea şi noua patrie 200
Feţi-frumoşi 201
In grădina publică 204
Lenore, de *Bürger* 205
Ucenicul vrăjitor, de *Goethe* 213
Rana 'n suflet, de *Lenau* 217
Blestemul bardului, de *Uhland* 218
Mănuşa, de *Schiller* 221
Din Wilhelm Tell, de *Schiller*. Băiatul de pescar . . . 224
Vânătorul Alpilor 224
Păstorul 225
Cântecul lui Saïdjah, de *Multatuli* 226
Mugur, mugur, mugurel . . ., de *Petöfi* 228
Departe 230
Cataracta Lodorei, de *Southey* 232

www.dacoromanica.ro

Pag.

Daine din Litvania 235
Populare maghiare 237
Heine 239
Loreley 241
Grenadirii 242
Ca visurile 244
Un tânăr iubește 245
Ce tristă mi-e inima 246
Ibovnică dulce 247
Steteam la colibă 248
Copii eram 249
Stai și-asculți sub ramuri 251
Păduri și câmpuri se 'nveșmântă 252
Pe deșertul țărm 253
In saloane de pictură 254
Cavalerul Olaf 255
Nimfele 258
Visai că mă plimbam 260
Cavalerul 262
Safire-s ochii tăi 264
Icoane vechi 265
Recapăt curajul păgân 266
Tragedie 267
Amurg 269
Furtuna 270
Noaptea 'n cabină 272
Vocea muntelui 274
Sărbătoare de primăvară 275
Pe nour luna strălucește 276
Atât de drăgălașă 277
Glas de primăvară 278
Arborii 'nfloriți 279
Spumegă marea 280
Note și variante 281
Notă bio-bibliografică 353

www.dacoromanica.ro

MONITORUL OFICIAL ŞI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI — 1939

www.dacoromanica.ro